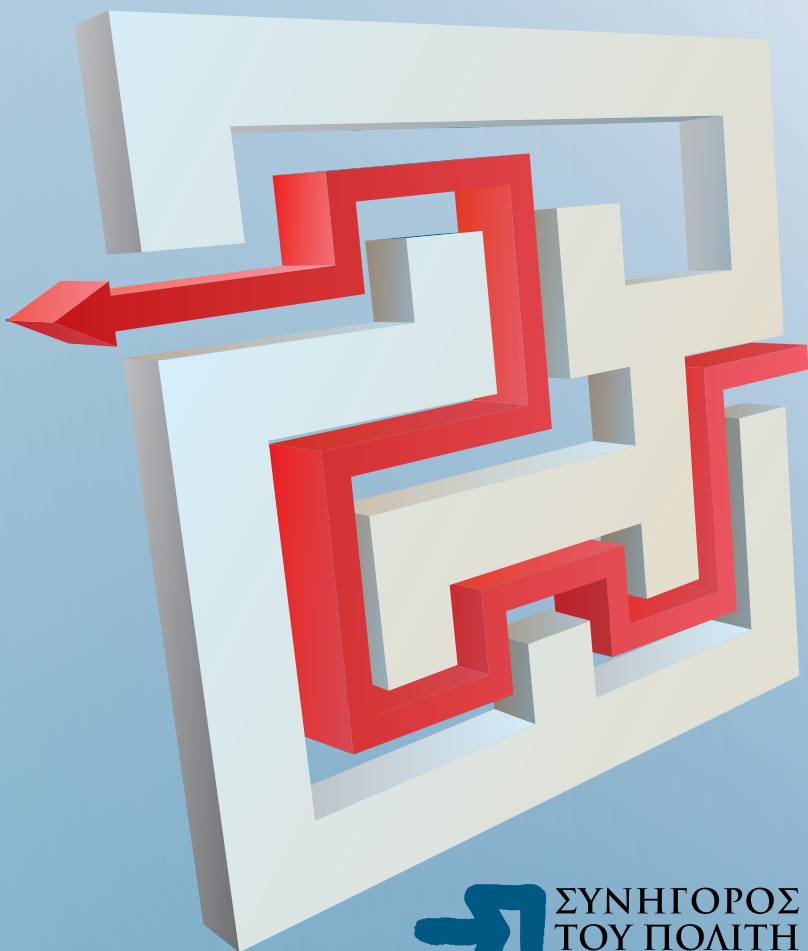

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Το θεσμικό πλαίσιο και οι δυσχέρειες πρόσβασης
στην αγορά εργασίας

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ
ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ & ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Το θεσμικό πλαίσιο και οι δυσχέρειες πρόσβασης
στην αγορά εργασίας

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Αθήνα 2019

Η παρούσα Ειδική Έκθεση αποτελεί προϊόν επεξεργασίας υλικού, το οποίο προέκυψε από την εργασία (διερεύνηση αναφορών και αυτοψίες) των Ειδικών Επιστημόνων του Κύκλου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Ανεξάρτητης Αρχής, κ.κ. Σωτήρη Ασημάκη και Ισαβέλλας Μονιούδη-Πικρού, υπό την εποπτεία του Συνηγόρου του Πολίτη κ. Ανδρέα Ι. Ποττάκη και του Βοηθού Συνηγόρου κ. Γιώργου Π. Νικολόπουλου.

Επιμέλεια ύλης: Σωτήρης Ασημάκης και Ισαβέλλα Μονιούδη-Πικρού

Συντονισμός: Αλεξάνδρα Πολιτοστάθη

Επιτρέπεται η δωρεάν αναπαραγωγή του κειμένου αυτής της έκδοσης σε οποιαδήποτε μορφή ή μέσο, υπό την προϋπόθεση ότι αναπαράγεται με τρόπο ακριβή και μη παραπλανητικό.

Είναι απαραίτητη η αναφορά στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του Συνηγόρου του Πολίτη και στον τίτλο της έκδοσης. Σε περίπτωση που περιλαμβάνεται υλικό τρίτων, πρέπει να ζητηθεί η άδεια από τον αντίστοιχο κάτοχο των πνευματικών δικαιωμάτων.

Για ερωτήματα σχετικά με την έκδοση παρακαλώ επικοινωνήστε στο press@synigoros.gr

Η Ειδική Έκθεση τυπώθηκε το 2019 στο Εθνικό Τυπογραφείο σε 700 αντίτυπα και είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά στην σελίδα: <https://www.synigoros.gr/?i=stp.el.reports>

Εξώφυλλο και καλλιτεχνικός σχεδιασμός:

ΚΑΜΠΥΛΗ ΑΕΒΕ. Αντιγόνης 60, 104 42 Αθήνα, Τηλ.: 210 5156810-20-30

Μάρθα Τσάρου, E-mail: info@kambili.gr, www.kambili.gr

© **Συνήγορος του Πολίτη**

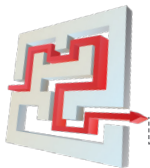
Χαλκοκονδύλη 17, 104 32 – Αθήνα

www.synigoros.gr

ISBN: 978-960-6762-14-7

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
Ι. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	19
Α. Βασικές έννοιες	21
1. Αναγνώριση τίτλων σπουδών – ομοταγή εκπαιδευτικά ιδρύματα	21
2. Ισοτιμία	22
3. Ισοτιμία και αντιστοιχία	22
4. Αναγνώριση ισοτιμίας/ ισοτιμίας και αντιστοιχίας με αναφορά στις κατηγορίες τίτλων σπουδών	24
α) Βασικοί τίτλοι σπουδών	24
β) Μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί τίτλοι σπουδών	25
Β. Διάρθρωση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και αρμοδιότητες των οργάνων του	26
1. Συλλογικά όργανα	26
α) Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) – Ολομέλεια	26
β) Τμήματα του Δ.Σ.	28
γ) Εκτελεστικές Επιτροπές (Ε.Ε.)	31
δ) Επιτροπές Ακαδημαϊκών Συμβούλων	31
ε) Ειδική Επιτροπή Επανεξέτασης	32
2. Μονοπρόσωπα όργανα	32
α) Πρόεδρος του Δ.Σ.	32
β) Ειδικοί Εισηγητές	34
Γ. Προβλεπόμενες διαδικασίες	35
1. Αναγνώριση της ισοτιμίας/ισοτιμίας και αντιστοιχίας αλλοδαπών τίτλων σπουδών	35
α) Υποβολή αίτησης	35
β) Εξέταση της αίτησης – έκδοση απόφασης	36
i. Αναγνώριση του ομοταγούς των αλλοδαπών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων	36
ii. Αναγνώριση της ισοτιμίας/ισοτιμίας και αντιστοιχίας των αλλοδαπών τίτλων σπουδών	37
• Διαδικασία αναγνώρισης	37

• Εξαιρέσεις – ειδικές διαδικασίες.....	39
• Πιστοποιητικά αναγνώρισης.....	40
γ) Αιτήσεις επανεξέτασης	41
δ) Παροχή πληροφοριών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.	41
Δ. Προβλήματα στη λειτουργία του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και λόγοι δημιουργίας τους.....	42
1. Βασικά παρατηρούμενα προβλήματα	42
α) Σοβαρές καθυστερήσεις στην αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών	43
β) Αδυναμία επικοινωνίας και ελλιπής ενημέρωση των ενδιαφερόμενων πολιτών	44
γ) Αδυναμία αυτοτελούς αναγνώρισης βασικών τίτλων σπουδών της αλλοδαπής τριετούς διάρκειας σπουδών	44
2. Λόγοι δημιουργίας των προβλημάτων	46
α) Αύξηση του όγκου εργασίας του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.	46
β) Υποστελέχωση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.....	48
γ) Πολυπλοκότητα του μηχανισμού λήψης αποφάσεων – ανεπαρκής πληροφόρηση των αιτούντων	53
δ) Προβλήματα σε ειδικές κατηγορίες αλλοδαπών τίτλων σπουδών	54
i. Τίτλοι σπουδών που έχουν απονεμηθεί με τη διαδικασία των σπουδών εξ αποστάσεως.....	55
ii. Τίτλοι σπουδών που έχουν απονεμηθεί μετά από σπουδές διάρκειας μικρότερης της τριετίας	56
iii. Πτυχία Νομικής κυπριακών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στο «Ελληνικό Δίκαιο» ή με «κατεύθυνση Ελληνικού Δικαίου»	57
Ε. Προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων	60
1. Εξορθολογισμός των καθεστώτων ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης	61
2. Απλούστευση διαδικασιών	62
3. Χρήση εφαρμογών της Τεχνολογίας της Πληροφορικής και της Επικοινωνίας.....	63
4. Ενίσχυση του προσωπικού του φορέα	64

5. Επανεξέταση των διατάξεων του ν.4610/2019 που συνεπάγονται την αδυναμία αυτοτελούς αναγνώρισης βασικών τίτλων σπουδών της αλλοδαπής τριετούς διάρκειας σπουδών	65
---	----

II. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ.....69

A. Η αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.....70

1. Το Γενικό Καθεστώς.....	73
2. Το Καθεστώς αυτόματης αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων που πιστοποιούνται με επαγγελματική εμπειρία για ορισμένες βιομηχανικές, εμπορικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες	75
3. Το Καθεστώς αυτόματης αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων για το επάγγελμα του ιατρού, του οδοντίατρου, του κτηνιάτρου, του φαρμακοποιού, του νοσηλευτή αρμόδιου για γενική φροντίδα, της μαιάς και του αρχιτέκτονα	76

B. Η αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας: μια καταργηθείσα δυνατότητα.....77

Γ. Το Συμβούλιο Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων ως αρμόδιος μεταβατικός φορέας για την εξέταση αιτήσεων αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας και η ανάθεση της αρμοδιότητας αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων σε άλλους φορείς.....81

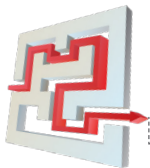
1. Σύνθεση – λειτουργία του Σ.Α.Ε.Π.....	82
2. Αρμοδιότητες.....	84
3. Διαδικασία αναγνώρισης	87

Δ. Προβλήματα στη λειτουργία του Σ.Α.Ε.Π. και λόγοι δημιουργίας τους.....88

1. Προβλήματα στη λειτουργία του Σ.Α.Ε.Π.	88
2. Λόγοι δημιουργίας των προβλημάτων	89
α) Επανελημμένες ανασυγκροτήσεις του Σ.Α.Ε.Π. σε σώμα.....	90
β) Περιορισμένος αριθμός συνεδριάσεων του Σ.Α.Ε.Π.	90
γ) Απουσία από τις συνεδριάσεις του Σ.Α.Ε.Π. των εκπροσώπων των επαγγελματικών φορέων.....	90
δ) Υστερήσεις στη διοικητική υποστήριξη του Σ.Α.Ε.Π.	91

Ε. Οι προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων.....92

1. Βραχυπρόθεσμα μέτρα	93
2. Μακροπρόθεσμα μέτρα	93

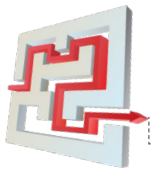
III. ΔΥΣΧΕΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ/ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ: Η ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ	101
A. Το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος	102
B. Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Φυσικοθεραπευτών	104
Γ. Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος	106
IV. ΔΥΣΧΕΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Τ.Ε.Ι. ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΕΧΝΙΚΗΣ/ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: ΤΟ ΗΜΙΤΕΛΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	111
A. Στασιμότητα στη χορήγηση επαγγελματικών δικαιωμάτων σε πτυχιούχους Μηχανικούς Τ.Ε.Ι.	111
1. Η περίπτωση των Τεχνολόγων Μηχανικών Τοπογραφίας	116
α) Θεσμικό πλαίσιο	116
β) Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη	117
2. Η περίπτωση των Ενεργειακών Επιθεωρητών	118
α) Θεσμικό πλαίσιο	118
β) Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη	119
B. Προβλήματα στο θεσμικό πλαίσιο περί επαγγελματικών δικαιωμάτων κατόχων τίτλων σπουδών τεχνικής/επαγγελματικής εκπαίδευσης	122
1. Ψυκτικοί, απόφοιτοι τεχνικών/επαγγελματικών σχολών	123
α) Θεσμικό Πλαίσιο	123
β) Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη	125
2. Τεχνίτες περιποίησης χεριών και ποδιών, απόφοιτοι Κέντρων δια Βίου Μάθησης	128
α) Θεσμικό πλαίσιο	128
β) Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη	129
3. Μηχανικοί Εμπορικού Ναυτικού Γ΄ Τάξης, απόφοιτοι Σχολών Εμπορικού Ναυτικού	131
α) Θεσμικό πλαίσιο	131
β) Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη	132
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	135

Πρόλογος

Η επένδυση στην εκπαίδευση αποτελεί προτεραιότητα για τους Έλληνες εδώ και αρκετές γενιές. Όχι μόνο γιατί συμβάλλει καθοριστικά στην προσωπική καλλιέργεια, την ανάπτυξη της προσωπικότητας, την απελευθέρωση των δημιουργικών δυνάμεων του ανθρώπου, αλλά και γιατί αναγνωρίζεται ως μέσο για την κοινωνική εξέλιξη και την εξασφάλιση του επιθυμητού οικονομικού και βιοτικού επιπέδου.

Είναι πράγματι καταγεγραμμένο και αποτυπωμένο σε επίσημα στοιχεία, ότι οι Έλληνες επιδιώκουν όσο λίγοι λαοί την πρόσβαση σε μεταλυκειακή εκπαίδευση, πανεπιστημιακή ή τεχνολογική. Και, επίσης, μαθαίνουν ξένες γλώσσες, προκειμένου να έχουν πρόσβαση σε εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών που θα τους ανοίξουν προοπτικές σε αγορές πέραν της ελληνικής επικράτειας. Κάθε χρόνο, δεκάδες χιλιάδες τελειόφοιτοι του λυκείου αναζητούν τη συνέχιση της εκπαίδευσής τους σε πανεπιστημιακά και τεχνολογικά ιδρύματα του εξωτερικού. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο αριθμός των Ελλήνων φοιτητών που σπουδάζουν σε ιδρύματα του εξωτερικού υπερβαίνει τον αντίστοιχο της Ισπανίας, αν και ο πληθυσμός της τελευταίας είναι περίπου πέντε φορές μεγαλύτερος της Ελλάδας. Σύμφωνα, δε, με τα στοιχεία της Eurostat, η Ελλάδα κατατάσσεται πρώτη, και μάλιστα με διαφορά, μεταξύ των χωρών της ΕΕ, σε ό,τι αφορά στην αναλογία φοιτητών επί του συνόλου του πληθυσμού.

Την ίδια στιγμή, σύμφωνα με μελέτη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.), η Ελλάδα διέθετε το 2016 μακράν το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στους πτυχιούχους ανώτατης εκπαίδευσης μεταξύ των χωρών-μελών του Οργανισμού. Ιδιαίτερο, δε, ενδιαφέρον παρουσιάζει το γεγονός, ότι η ανεργία στους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι μεγαλύτερη από την ανεργία υπολογιζόμενη επί του συνόλου του πληθυσμού, κάτι που δεν συναντάται σε πολλές άλλες χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. Οι λόγοι είναι, ασφαλώς, πολλοί. Η ελληνική οικονομία, με τους εγγενείς περιορισμούς της, τις χρόνιες παθογένειες αλλά και τη βίαιη συρρίκνωση που υπέστη τη δεκαετία της κρίσης, αδυνατεί να απορροφήσει μεγάλο μέρος του στελεχιακού δυναμικού υψηλών εκπαιδευτικών προσόντων. Ιδίως στα χρόνια της κρίσης, το λεγόμενο φαινόμενο του “brain drain” εντάθηκε, καθώς εκτός από εκείνους που παραμένουν στο εξωτερικό μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους σε

κάποιο αλλοδαπό εκπαιδευτικό ίδρυμα, πλήθος νέων επιστημόνων υψηλών προσόντων επέλεξαν τη φυγή από τη χώρα, σε αναζήτηση καλύτερων συνθηκών εργασίας και διαβίωσης. Η αντιστροφή αυτής της ροής, η διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών και η αναζήτηση των κινήτρων για την προσέλκυση του ανθρώπινου αυτού δυναμικού στην ελληνική κοινωνία και οικονομία αποτελεί ένα από τα κορυφαία στοιχεία της «μετα-μνημονιακής» εποχής.

Προκειμένου η παραγωγική αυτή δύναμη, με προστιθέμενη αξία, να συμβάλει στην ανάταξη της εθνικής οικονομίας και την πρόοδο της κοινωνίας, ως πρώτη και αυτονόητη, αν και σίγουρα όχι μοναδική, προϋπόθεση, είναι να έχει πρόσβαση στην αγορά εργασίας. Και για να εξασφαλιστεί αυτή η απρόσκοπτη πρόσβαση, θα πρέπει η προστιθέμενη αξία, που το δυναμικό αυτό διαθέτει, να τυγχάνει ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης, με διαδικασίες που, χωρίς να κάνουν έκπτωση στον έλεγχο των προσόντων κάθε επιστήμονα, θα είναι ουσιαστικές, ταχείες και αποτελεσματικές, αποφεύγοντας τις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και παλινωδίες. Την ίδια ανάγκη, της πρόσβασης στην αγορά εργασίας με αξιοπρεπείς όρους, διεκδικούν για δεκαετίες απόφοιτοι σχολών της ημεδαπής, έχοντας να αντιπαρατεθούν με παγιωμένα συντεχνιακά συμφέροντα.

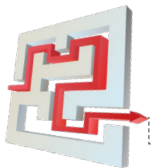
Στο πλαίσιο της συνταγματικής του αποστολής, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει διαμεσολαβήσει για την επίλυση πλήθους υποθέσεων ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης και πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Έχει παρέμβει στον δημόσιο και θεσμικό διάλογο με στοχευμένες προτάσεις και συστάσεις, με γνώμονα τη θωράκιση του δικαιώματος στην εργασία, στην ελεύθερη οικονομική δραστηριότητα, στην ανάπτυξη της προσωπικότητας και στον σεβασμό στην ανθρώπινη αξία, στην ίση μεταχείριση, με παράλληλη προσήλωση στην αρχή της χρηστής διοίκησης και στο δικαίωμα που πηγάζει από αυτή, στη καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, των διοικητικών στρεβλώσεων, των εμποδίων στην ισότιμη συμμετοχή στην οικονομική και κοινωνική ζωή.

Η παρούσα ειδική έκθεση βασίζεται στην εμπειρία, τα πορίσματα και ευρήματα της Ανεξάρτητης Αρχής. Η καταγραφή της παρούσας κατάστασης αναδεικνύει τις εστίες των προβλημάτων, αποκαλύπτει το μέγεθος της γραφειοκρατίας και αποτυπώνει τα όρια δυνατοτήτων της διοίκησης. Παράλληλα, διευκολύνει στην επαναδιατύπωση και επαναπροσέγγιση, με φρέσκια ματιά και χωρίς προκατειλημμένες θέσεις, βασικών ερωτημάτων: Ποιός ο σκοπός της ακαδημαϊκής αναγνώρισης; Ποιός εκείνος της επαγγελματικής; Γιατί η ακαδη-

μαϊκή αναγνώριση δεν περιορίζεται σε ζητήματα ακαδημαϊκών σπουδών και σχετίζεται με την πρόσβαση στην αγορά εργασίας; Πώς πρέπει να ρυθμίζεται η αναγνώριση επαγγελματικών δικαιωμάτων; Ποιά θα πρέπει να είναι τα όρια εμπλοκής της διοίκησης σε όλη αυτή τη διαδικασία και ποιά τα περιθώρια που θα πρέπει να δοθούν στην ίδια την αγορά; Ποιός είναι και ποιός θα έπρεπε να είναι ο ρόλος των επαγγελματικών οργανώσεων, σωματείων, επιμελητηρίων; Πώς θα επιτευχθεί ισότιμη πρόσβαση στην αγορά εργασίας, χωρίς εκπώσεις στους ελέγχους των τυπικών προσόντων αλλά και χωρίς μηχανισμούς και διαδικασίες που ανατροφοδοτούν γραφειοκρατικές δομές, αντιλήψεις, πρακτικές ή και αθέμιτες λογικές προστατευτισμού;

Η έκθεση επιχειρεί, επίσης, να διατυπώσει και συγκεκριμένες προτάσεις. Προτάσεις για τη διευκόλυνση των εμπλεκόμενων διοικητικών υπηρεσιών να ανταποκριθούν στο έργο που τους έχει ανατεθεί, να διαχειριστούν τις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και τις καθυστερήσεις, και να αναδειχθούν σε σύγχρονες μονάδες ενός καλοσχεδιασμένου μηχανισμού, αντάξιου μιας χώρας μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με προσήλωση στις αρχές της χρηστής διοίκησης, της παροχής ποιοτικών υπηρεσιών, της αποτελεσματικότητας. Αλλά και προτάσεις ριζικές, για μία ουσιαστική επαναξιολόγηση της όλης διαδικασίας, του θεσμικού και ρυθμιστικού πλαισίου, του ρόλου εν τέλει της διοίκησης. Προτάσεις για ανασχεδιασμό της στόχευσης της διοίκησης -με τη διάκριση μεταξύ ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης αλλοδαπών τίτλων σπουδών- στη βάση του τρίπτυχου της παροχής βέλτιστης ποιότητας υπηρεσιών, της ουσιαστικής συμμόρφωσης προς τις συνταγματικές επιταγές και τις πρωτοβουλίες, πολιτικές και ρυθμίσεις σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, και της ενίσχυσης της ελληνικής αγοράς με φρέσκο, υψηλού μορφωτικού επιπέδου και δεξιοτήτων προσωπικό, που θα συμβάλλει στην αναπτυξιακή ώθηση που τόσο έχει ανάγκη η χώρα.

Επιδίωξη της παρούσας έκθεσης είναι να αποτελέσει ερέθισμα για έναν ευρύ, ανοικτό διάλογο για την αντιμετώπιση των φαινομένων κακοδιοίκησης και την διαμόρφωση ελκυστικών και αποτελεσματικών διαδικασιών για την πρόσβαση στην αγορά εργασίας των νέων επιστημόνων. Η ανάγκη για τον διάλογο αυτό σήμερα, την επομένη μίας οξύτατης και βαθύτατης κρίσης, δημοσιονομικής, οικονομικής, κοινωνικής, θεσμικής, είναι επιτακτικότερη από ποτέ άλλοτε. Ανάγκη για έναν διάλογο που θα πρέπει να γίνει παράλληλα με, αλλά και ανεξάρτητα από, την καθιερωμένη αλλά και ανολοκλήρωτη συζήτηση για τη στόχευση

του ελληνικού συστήματος μεταλυκειακής εκπαίδευσης και τις συνταγματικές πρόνοιες για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Έναν διάλογο που θα πρέπει να γίνει χωρίς παρωπίδες, με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον και στις προκλήσεις σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Έναν διάλογο καθοριστικό για τις προοπτικές της εθνικής οικονομίας και το ίδιο το μέλλον της ελληνικής κοινωνίας.

Ανδρέας Ι. Ποττάκης

Συνήγορος του Πολίτη

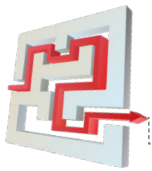
Εισαγωγή

Αποτελεί κοινό τόπο, ότι η εκπαίδευση συνιστά καθοριστικό παράγοντα για τη διαμόρφωση των στοιχείων της προσωπικότητας και την αξιοποίηση των δημιουργικών αρετών του ανθρώπου, που συνιστούν προϋπόθεση για την ελεύθερη συμμετοχή του στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή. Ιδιαίτερα στο πεδίο της οικονομίας, η εκπαίδευση συμβάλλει αποφασιστικά στην ενίσχυση της καινοτομίας, στην αύξηση της παραγωγικότητας και, ευρύτερα, στη δημιουργία όρων οικονομικής ανάπτυξης. Η δυσχερής κοινωνικοοικονομική συγκυρία των τελευταίων ετών έχει, μεταξύ άλλων, καταδείξει την κρισιμότητα της αξιοποίησης του ποιοτικού ανθρώπινου δυναμικού που διαθέτει η χώρα στην προσπάθειά της να θέσει τα θεμέλια για τη δημιουργία ενός σταθερού και μακρόπνοου αναπτυξιακού μοντέλου, τα οφέλη από το οποίο θα διαχέονται στο σύνολο της κοινωνίας. Η ενεργοποίηση του υψηλών προσόντων ανθρώπινου κεφαλαίου είναι η βάση της λειτουργίας ενός τέτοιου μοντέλου, η δε καταπολέμηση της ανεργίας αποτελεί θεμελιώδες κοινωνικό desideratum. Κομβικό, ιδίως, χαρακτήρα αποκτά η ανάσχεση της φυγής των Ελλήνων πτυχιούχων ημεδαπών και αλλοδαπών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων στο εξωτερικό προς εύρεση εργασίας (“brain drain”).

Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από σχετική μελέτη της Τράπεζας της Ελλάδος¹, από το 2008 μέχρι το 2013, σχεδόν διακόσιες είκοσι τρεις χιλιάδες (223.000) νέοι, κάτοικοι Ελλάδος, ηλικίας 25-39 ετών εξήλθαν μόνιμα από τη χώρα με κατεύθυνση τις περισσότερο ανεπτυγμένες χώρες, αναζητώντας εργασία με καλύτερη αμοιβή και καλύτερες προοπτικές κοινωνικής και οικονομικής προόδου. Περαιτέρω, σύμφωνα με τα σχετικά στατιστικά στοιχεία της Eurostat², κατά το έτος 2017, τετρακόσιες πέντε χιλιάδες εκατό (405.100) Έλ-

1. Βλ. Σοφία Λαζαρέτου, «Φυγή Ανθρώπινου Κεφαλαίου: Η σύγχρονη τάση μετανάστευσης των Ελλήνων στα χρόνια της κρίσης», Τράπεζα της Ελλάδος, Οικονομικό Δελτίο –τεύχος 43, Ιούλιος 2016, σελ. 33 επ., αναρτημένο σε: www.bankofgreece.gr/bogekdoseis/oikodelt201607.pdf

2. Βλ. EUROSTAT, *EU citizens living in another Member State - statistical overview*, αναρτημένο σε: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_citizens_living_in_another_Member_State_-_statistical_overview#Who_are_the_most_mobile_EU_citizens.3F

ληνες, οι οποίοι ανήκουν στον εργασιακά ενεργό πληθυσμό, διέμεναν μόνιμα σε άλλο κράτος μέλος της Ε. Ένωσης/ΕΟΧ. Εξ αυτών, εκατόν είκοσι χιλιάδες πεντακόσιοι (120.500) ήταν κάτοχοι τίτλων σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Ουσιαστική προϋπόθεση και βασικό κίνητρο για την αντιστροφή της ροής του ανθρώπινου κεφαλαίου υψηλών προσόντων, με διατήρηση και αξιοποίηση όσων έχουν παραμείνει και επιστροφή όσων στα χρόνια της κρίσης έχουν μεταναστεύσει, είναι η δημιουργία θέσεων εργασίας με διάρκεια, προοπτική και ικανοποιητικές αμοιβές. Για ένα σημαντικό ποσοστό του υψηλών προσόντων ανθρώπινου δυναμικού, όμως, και, συγκεκριμένα, για τους αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με αλλοδαπούς τίτλους σπουδών, η πρόσβαση στην ελληνική αγορά εργασίας εξαρτάται σε πολλές περιπτώσεις, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, και από την τυπική αναγνώριση από την Πολιτεία των αλλοδαπών τίτλων σπουδών τους, όπως, επίσης, και από την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων τους εν γένει, ανεξαρτήτως από τον τρόπο πραγματοποίησης των σπουδών τους στην τελευταία περίπτωση. Σημαντικά ζητήματα χορήγησης επαγγελματικών δικαιωμάτων τίθενται ιδίως για τους κατόχους τίτλων σπουδών Τεχνικών Επαγγελματικών Ιδρυμάτων και τεχνικής/επαγγελματικής εκπαίδευσης διαφόρων βαθμίδων, οι οποίοι στην προσπάθειά τους να αναγνωρίσουν τα επαγγελματικά τους δικαιώματα έρχονται αντιμέτωποι τόσο με ελλείψεις στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο όσο και με προβλήματα στην ερμηνεία των κείμενων ισχυουσών διατάξεων καθώς και με διοικητικές καθυστερήσεις.

Ειδικότερα, σημαντικά προβλήματα αντιμετωπίζουν ιδίως:

- οι κάτοχοι αλλοδαπών τίτλων σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης, λόγω δυσλειτουργιών των φορέων ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης, με αποτέλεσμα να στερούνται επί μακρόν του δικαιώματος άσκησης του επαγγέλματος της ειδικότητάς τους,
- οι κάτοχοι αναγνωρισμένων αλλοδαπών τίτλων σπουδών, οι οποίοι οφείλουν να εγγραφούν σε επαγγελματικούς φορείς, ώστε να εξασφαλίσουν άδεια ή βεβαίωση άσκησης επαγγέλματος, καθώς οι επαγγελματικοί φορείς δημιουργούν προβλήματα και καθυστερούν στην εγγραφή των προαναφερθέντων ως μελών τους, εμφανίζοντας φαινόμενα εσωστρέφειας που σε πολλές περιπτώσεις αγγίζει τα όρια του προστατευτισμού,

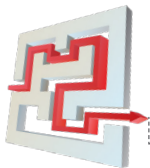
- οι κάτοχοι ημεδαπών τίτλων σπουδών ανώτερης/ανώτατης εκπαίδευσης³ και, ειδικότερα, οι κάτοχοι πτυχίων Μηχανικών των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι), λόγω του υφιστάμενου, επί τριακοπενταετία, νομοθετικού ελλείμματος στη χορήγηση επαγγελματικών δικαιωμάτων, αλλά και
- οι κάτοχοι τίτλων σπουδών Τεχνικών Επαγγελματικών Ιδρυμάτων και τεχνικής/επαγγελματικής εκπαίδευσης διαφόρων βαθμίδων, λόγω τροποποιήσεων του οικείου θεσμικού πλαισίου, οι διατάξεις του οποίου είτε παραμένουν ημιτελείς, είτε δεν βρίσκονται σε αρμονία με τις προγενέστερες σχετικές ρυθμίσεις.

Οι υφιστάμενες νομοθετικές αβλεψίες και διοικητικές δυσχέρειες επηρεάζουν ευρύ φάσμα του υπάρχοντος εργατικού δυναμικού. Η επίλυση των δυσχερειών αυτών, με γνώμονα τη νόμιμη και ορθολογική διαχείριση των σχετικών αιτημάτων, αποτελεί, εκτός από υποχρέωση της Πολιτείας, και αναγκαία προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός φιλικού περιβάλλοντος, αφενός, για όσους αναζητούν εργασιακές ευκαιρίες στην Ελλάδα και, αφετέρου, για τις επιχειρήσεις που έχουν ανάγκη εξειδικευμένου προσωπικού και επενδύουν στο ανθρώπινο κεφάλαιο της χώρας.

Στα κεφάλαια που ακολουθούν επιχειρείται η, με βάση την υπάρχουσα εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη, ανάλυση των προβλημάτων τόσο του κείμενου ρυθμιστικού πλαισίου όσο και της δράσης των αρμόδιων φορέων. Καταγράφονται το θεσμικό πλαίσιο, οι διοικητικές δομές και διαδικασίες, και αναδεικνύονται οι εγγενείς αδυναμίες, οι δυσλειτουργίες, τα φαινόμενα ανατροφοδοτούμενης γραφειοκρατίας. Παράλληλα, προβάλλονται συστάσεις για τη βελτίωση της λειτουργίας του υφιστάμενου διοικητικού μηχανισμού, αλλά και προτάσεις για ριζική αναθεώρηση του όλου μοντέλου ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης.

Ειδικότερα, στο Κεφάλαιο Ι αναπτύσσονται το πλαίσιο της ακαδημαϊκής αναγνώρισης αλλοδαπών τίτλων και τα εν γένει προβλήματα του Διεπιστημονικού Οργανισμού Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης

3. Η διαβάθμιση των τίτλων σπουδών των εν λόγω πτυχιούχων εξαρτάται από τον χρόνο λήψης του πτυχίου τους, καθώς από το 2001 και μετά τα Τ.Ε.Ι. κατέστησαν εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτατης βαθμίδας (ν.2916/2001). Με πρόσφατες νομοθετικές ρυθμίσεις (βλ. λόγου χάριν τον ν. 4610/2019) τα Τ.Ε.Ι καταργήθηκαν ως αυτοτελείς εκπαιδευτικές μονάδες.

(Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), με ανάλυση του σχετικού θεσμικού πλαισίου, όπως αυτό διαμορφώθηκε μετά τη θέση σε ισχύ του ν.4610/2019⁴.

Στο Κεφάλαιο II αναπτύσσονται το πλαίσιο της αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων και επαγγελματικής ισοδυναμίας και τα εν γένει προβλήματα του Συμβουλίου Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων (Σ.Α.Ε.Π.). Σημειώνεται, ότι με τις διατάξεις του ν. 4610/2019⁵ καταργείται η αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας και το Σ.Α.Ε.Π, οι αρμοδιότητες του οποίου ανατίθενται στο Αυτοτελές Τμήμα Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας (Α.Τ.Ε.Ε.Ν) και στους επαγγελματικούς φορείς που είναι οργανωμένοι σε Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου. Το Σ.Α.Ε.Π., μέσω μεταβατικών διατάξεων, θα συνεχίσει να εξετάζει εκκρεμείς αιτήσεις που έχουν υποβληθεί έως την έναρξη ισχύος του ως άνω νόμου, δηλαδή έως την 7/5/2019, και να εκδίδει τις σχετικές αποφάσεις έως την 31/3/2020. Επίσης, το εν λόγω διοικητικό όργανο θα εξετάζει αιτήσεις που θα κατατεθούν έως την 30/10/2022 από μελλοντικούς αποφοίτους, οι οποίοι φοιτούν κατά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του ν. 4610/2019, δηλαδή την 7/5/2019, υποχρεούμενο να εκδώσει τις σχετικές αποφάσεις έως την 31/12/2022.

Στο Κεφάλαιο III αναπτύσσονται οι υφιστάμενες δυσχέρειες στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας των κατόχων αποφάσεων αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων/επαγγελματικής ισοδυναμίας.

Στο Κεφάλαιο IV αναπτύσσονται τα προβλήματα στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας πτυχιούχων μηχανικών Τ.Ε.Ι. και κατόχων τίτλων σπουδών τεχνικής/επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Τέλος, σε καθένα από τα παραπάνω Κεφάλαια παρατίθενται οι σχετικές ενέργειες και προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων προβλημάτων.

4. Βλ. σχετικά το άρθρο 71 του ν.4610/2019 «Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις» (Α΄ 70).

5. Βλ. τις διατάξεις των άρθρων 98 και 99 του ν. 4610/2019.

Ι.

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ
ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ
ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ
ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ι. ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

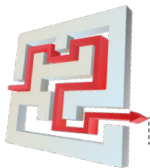
Το όργανο, στο οποίο έχει ανατεθεί η αναγνώριση τίτλων σπουδών που απονέμονται από ομοταγή ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης της αλλοδαπής ως ισότιμων ή και αντίστοιχων των απονεμομένων από τα ημεδαπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) πανεπιστημιακής και τεχνολογικής εκπαίδευσης, είναι ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.⁶. Ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. αποτέλεσε τον διάδοχο φορέα του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου (ν.π.δ.δ.) με την επωνυμία «Δι-απανεπιστημιακόν Κέντρον Αναγνώρισεως Τίτλων Σπουδών της Αλλοδαπής» (ΔΙ.Κ.Α.Τ.Σ.Α.) και της δημόσιας υπηρεσίας με τον τίτλο «Ινστιτούτο Τεχνολογικής Εκπαίδευσης» (Ι.Τ.Ε.), που καταργήθηκαν και οι αρμοδιότητες των οποίων ασκούνται από τον Οργανισμό σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στον ιδρυτικό του νόμο.

Την ίδρυση και τη λειτουργία του Οργανισμού διέπει ο ν.3328/2005⁷, όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του από διατάξεις των νόμων 3369/2005⁸,

6. Ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου που εδρεύει στην Αθήνα και εποπτεύεται από τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων.

7. Ν.3328/2005 «Διεπιστημονικός Οργανισμός Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης και άλλες διατάξεις» (Α' 80).

8. Βλ. τις παραγράφους 1 έως 6 του άρθρου 18 του ν.3369/2005 «Συστηματοποίηση της δια βίου μάθησης και άλλες διατάξεις» (Α' 171).

3467/2006⁹, 3687/2008¹⁰, 3966/2011¹¹, 4071/2012¹², 4186/2013¹³, 4310/2014¹⁴, 4386/2016¹⁵, 4452/2017¹⁶, 4485/2017¹⁷ και 4610/2019¹⁸. Τα ζητήματα των θέσεων, των κλάδων και των προσόντων διορισμού του μόνιμου προσωπικού του Οργανισμού ρυθμίζονται ειδικότερα από το π.δ. 90/2006¹⁹.

Σκοποί του Οργανισμού είναι η αναγνώριση τίτλων σπουδών που απονέμονται από ομοταγή εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης της αλλοδαπής και η παροχή πληροφοριών σχετικά με σπουδές στην ανώτατη εκπαίδευση στην ημεδαπή και αλλοδαπή²⁰.

9. Βλ. τις παραγράφους 1, 2, 3 και 5 του άρθρου 20 του ν.3467/2006 «Επιλογή στελεχών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ρύθμιση θεμάτων διοίκησης και εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» (Α' 128), καθώς και την παρ.4 του ίδιου άρθρου, με την οποία τροποποιήθηκε η παρ.7 του άρθρου 18 του ν.3369/2005.
10. Βλ. το άρθρο 22 του ν.3687/2008 «Θέματα προσωπικού Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και άλλες διατάξεις» (Α' 159).
11. Βλ. τις παραγράφους 9α και 9β του άρθρου 59 του ν.3966/2011 «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και λοιπές διατάξεις» (Α' 118).
12. Βλ. την παρ.5α του άρθρου 44 του ν.4071/2012 «Ρυθμίσεις για την τοπική ανάπτυξη, την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/50/ΕΚ» (Α' 85).
13. Βλ. τις παραγράφους 17 και 26 του άρθρου 39 του ν.4186/2013 «Αναδιάρθρωση της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λοιπές διατάξεις» (Α' 193).
14. Βλ. το άρθρο 76 του ν.4310/2014 «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις» (Α' 258).
15. Βλ. το άρθρο 29 του ν.4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83).
16. Βλ. τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 25 του ν.4452/2017 «Ρύθμιση θεμάτων του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας, της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας και άλλες διατάξεις» (Α' 17).
17. Βλ. την παρ.7 του άρθρου 82 του ν.4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 114).
18. Βλ. το άρθρο 71 του ν.4610/2019.
19. Βλ. το π.δ. 90/2006 «Κατηγορίες θέσεων, κλάδοι και προσόντα διορισμού του μόνιμου προσωπικού του Διεπιστημονικού Οργανισμού Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.» (Α' 92).
20. Βλ. την παρ.1 του άρθρου 2 του ν.3328/2005.

A. Βασικές έννοιες

1. Αναγνώριση τίτλων σπουδών – ομοταγή εκπαιδευτικά ιδρύματα

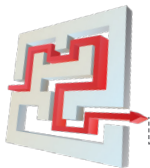
Η αναγνώριση τίτλων σπουδών αφορά βασικούς τίτλους σπουδών, μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα που απονέμονται από αναγνωρισμένα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο νόμο

- ως αναγνωρισμένο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα είναι το πανεπιστήμιο και το τεχνολογικό ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης της αλλοδαπής που έχει κριθεί ως ομοταγές²¹ από τα αρμόδια όργανα του Οργανισμού,
- ως αναγνώριση νοείται η βεβαίωση και η διαπίστωση από τον Οργανισμό της ισοτιμίας ή της ισοτιμίας και αντιστοιχίας του απονεμηθέντος τίτλου με τους απονεμόμενους από τα ημεδαπά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα²².

Επίσης, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. είναι ο αρμόδιος Οργανισμός και για την αναγνώριση της βαθμολογικής αντιστοιχίας των αλλοδαπών τίτλων σπουδών προς την ελληνική δεκάβαθμη κλίμακα.

21. Βλ. τις περ. ζ' και η' του άρθρου 3 του ν.3328/2005. Σύμφωνα με την περ. η' του ως άνω άρθρου, «[ο]μοταγές θεωρείται το εκπαιδευτικό ίδρυμα ανώτατης εκπαίδευσης πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης της αλλοδαπής που αναγνωρίζεται από τα αρμόδια όργανα της χώρας του, εφόσον συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις: αα) Η διδασκαλία και η εξέταση περιλαμβάνει τα αναγκαία για την αντίστοιχη επιστήμη μαθήματα. ββ) Το ανώτατο ίδρυμα απονέμει ως τίτλους σπουδών πτυχία ή μεταπτυχιακά διπλώματα ή διδακτορικά διπλώματα. Κατ' εξαίρεση θεωρούνται ως ομοταγή και τα Ανώτατα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, καθώς και οι Ανώτατες Σχολές Καλών Τεχνών (εικαστικών τεχνών, μουσικής, θεάτρου, χορού, κινηματογράφου) που απονέμουν ως τίτλους σπουδών μόνο πτυχία. γγ) Το μεγαλύτερο μέρος του διδακτικού προσωπικού του προπτυχιακού και του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών έχει διδακτορικό δίπλωμα. Η προϋπόθεση αυτή δεν ισχύει για τις Ανώτατες Σχολές Καλών Τεχνών (εικαστικών τεχνών, μουσικής, θεάτρου, χορού, κινηματογράφου). δδ) Όταν οι απονεμόμενοι τίτλοι οδηγούν σε επαγγελματικά δικαιώματα, τα δικαιώματα αυτά αναγνωρίζονται στη χώρα που λειτουργεί το ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα. εε) Η διάρκεια σπουδών είναι τουλάχιστον τριετής για το προπτυχιακό και ενός έτους για το μεταπτυχιακό πρόγραμμα, οι δε σπουδαστές έχουν περατώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση».

22. Βλ. την περ. στ' του άρθρου 3 του ν.3328/2005.

2. Ισοτιμία

Οι τίτλοι σπουδών που απονέμονται από ομοταγή εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης της αλλοδαπής αναγνωρίζονται ως ισότιμοι²³, εφόσον:

- α) η διάρκεια των σπουδών, η διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης και οι όροι αξιολόγησης, προαγωγής και αποφοίτησης των σπουδαστών πληρούν τις απαιτήσεις των πανεπιστημίων και των τεχνολογικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης της ημεδαπής²⁴ και
- β) όλο το πρόγραμμα σπουδών έχει διανυθεί σε ομοταγή εκπαιδευτικά ιδρύματα και τουλάχιστον το 1/2 του προγράμματος ή τα δύο έτη, σε περίπτωση που η διάρκεια των σπουδών είναι πενταετής, έχει πραγματοποιηθεί στο ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο²⁵. Η διάρκεια των σπουδών υπολογίζεται σε ακαδημαϊκά έτη, εξάμηνα ή διδακτικές μονάδες ή σε συνδυασμό αυτών.

3. Ισοτιμία και αντιστοιχία

Οι τίτλοι σπουδών που απονέμονται από ομοταγή εκπαιδευτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης της αλλοδαπής αναγνωρίζονται ως ισότιμοι και αντίστοιχοι²⁶, εφόσον συντρέχουν οι

23. Βλ. σχετικά την παρ.1 του άρθρου 4 του ν.3328/2005.

24. Σύμφωνα με το εδ.β' της περ.α' της παρ.1 του άρθρου 4 του ν.3328/2005, όπως τροποποιήθηκε από την παρ.7 του άρθρου 82 του ν.4485/2017, «[ε]ξαιρούνται από την προϋπόθεση της διαδικασίας της διδασκαλίας και μάθησης τα ιδρύματα τύπου «ανοικτού πανεπιστημίου» (open university), «σπουδών εξ αποστάσεως» (distance learning) και «εξωτερικών πτυχίων» (external degrees), υπό τον όρο ότι τα συγκεκριμένα ιδρύματα έχουν ειδικό πρόγραμμα σπουδών για το σκοπό αυτόν, ότι ολόκληρη η διαδικασία παροχής τέτοιου τύπου προγράμματος γίνεται αποκλειστικά από το ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο και όχι από άλλο με οποιονδήποτε τρόπο συνεργαζόμενο με αυτό ίδρυμα και ότι η αξιολόγηση, προαγωγή και αποφοίτηση γίνονται με βάση διαφανείς και αδιάβλητες διαδικασίες, ανάλογες με αυτές που ισχύουν στα άλλα προγράμματα σπουδών εξ αποστάσεως των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής».

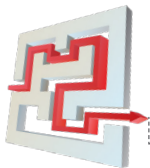
25. Σύμφωνα με το εδ.β' της περ.β' της παρ.1 του άρθρου 4 του ν.3328/2005, η οποία αντικαταστάθηκε με από παρ.17 του άρθρου 39 του ν.4186/2013, «[ε]ξαίρεση ως προς το εν λόγω ελάχιστο ποσοστό σπουδών μπορεί να αποτελέσουν τα διαπανεπιστημιακά προγράμματα συνεργασίας αναγνωρισμένων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων».

26. Βλ. σχετικά τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 4 του ν.3328/2005.

προϋποθέσεις για την αναγνώριση της ισοτιμίας του τίτλου σπουδών και επιπλέον ο ενδιαφερόμενος έχει διδαχθεί και εξετασθεί επιτυχώς στα βασικά μαθήματα του ομοειδούς προγράμματος σπουδών της ημεδαπής. Σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος δεν έχει διδαχθεί και εξετασθεί επιτυχώς στο σύνολο των βασικών μαθημάτων του ομοειδούς προγράμματος σπουδών της ημεδαπής, ο Οργανισμός μπορεί να απαιτήσει επιπλέον εξέταση σε συμπληρωματικό αριθμό μαθημάτων σε ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της ημεδαπής²⁷. Η ισοτιμία και αντιστοιχία του τίτλου, για την οποία απαιτείται η εξέταση συμπληρωματικών μαθημάτων, αναγνωρίζεται μετά την υποβολή στοιχείων που αποδεικνύουν επιτυχή εξέταση στα εν λόγω μαθήματα²⁸.

27. Βλ. σχετικά την παρ.3 του άρθρου 4 του ν.3328/2005. Τα συμπληρωματικά μαθήματα δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα έξι. Ο αριθμός αυτός μπορεί να αυξηθεί έως δέκα, όταν πρόκειται για την αναγνώριση τίτλων της αλλοδαπής αντίστοιχων με τίτλους, που αποκτώνται στην ημεδαπή μετά από σπουδές τουλάχιστον πενταετούς διάρκειας. Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ.4 του άρθρου 4 του ν.3328/2005, «[τ]α ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα υποχρεούνται να δέχονται, μέσα στις δύο επόμενες από την υποβολή στο ίδρυμα της σχετικής αίτησης του ενδιαφερομένου εξεταστικές περιόδους, υποψηφίους που παραπέμπονται από τον Οργανισμό για εξέταση σε συμπληρωματικά μαθήματα σε αριθμό τουλάχιστον ίσο με το 10% των εισακτέων στα αντίστοιχα Τμήματα κατά το συγκεκριμένο ακαδημαϊκό έτος. Παράλειψη της υποχρεώσεώς τους αυτής συνιστά παράβαση καθήκοντος». Περαιτέρω, σύμφωνα την παρ.5 του ίδιου άρθρου, «[ο] Οργανισμός σε συνεργασία με πανεπιστημιακά και τεχνολογικά τμήματα ανώτατης εκπαίδευσης διενεργεί ειδικές γραπτές εξετάσεις για την αξιολόγηση των απαιτούμενων συμπληρωματικών μαθημάτων και για τον έλεγχο των αποκτηθεισών γνώσεων, όταν το κρίνει σκόπιμο. Οι εξετάσεις μπορεί να γίνονται και με τη μέθοδο των ερωτήσεων πολλαπλών επιλογών, η δε βαθμολογία των δοκιμίων των εξεταζομένων μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικό τρόπο. Η εξεταστέα ύλη προσδιορίζεται εκ των προτέρων, ισχύει για ένα έτος, ανακοινώνεται δημοσίως και έχει το αντίστοιχο επιστημονικό επίπεδο των εξετάσεων που διοργανώνουν τα ημεδαπά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα για την απόκτηση του αντίστοιχου πτυχίου. Μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων οι εξετασθέντες έχουν δικαίωμα να ζητήσουν την επίδειξη του γραπτού τους από τα αρμόδια όργανα του Οργανισμού και την επαναβαθμολόγησή του, εάν προκύψει σφάλμα ή παράλειψη στην αρχική βαθμολόγηση. Ειδικότερα θέματα ως προς τον τρόπο διεξαγωγής των εξετάσεων και τη διαδικασία επαναβαθμολόγησης ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων μετά από πρόταση του Δ.Σ. του Οργανισμού κατά το άρθρο 15 παρ. 2. Για τη συμμετοχή στις εξετάσεις καταβάλλεται παράβολο στον Οργανισμό».

28. Βλ. την παρ.6 του άρθρου 4 του ν.3328/2005.

4. Αναγνώριση ισοτιμίας/ ισοτιμίας και αντιστοιχίας με αναφορά στις κατηγορίες τίτλων σπουδών

α) Βασικοί τίτλοι σπουδών

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τη διαφορά της αναγνώρισης της ισοτιμίας και αντιστοιχίας έναντι της αναγνώρισης απλής ισοτιμίας των βασικών τίτλων σπουδών που απονέμονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής²⁹, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η συσχέτιση των διαφορετικών περιπτώσεων βασικών τίτλων σπουδών με τους δύο τύπους αναγνώρισης.

Καταρχάς, αν, μετά από σύγκριση του προγράμματος σπουδών της ημεδαπής με το πρόγραμμα της αλλοδαπής, προκύψει ότι η διαφορά τους είναι τόσο σημαντική, ώστε να μη μπορεί να χορηγηθεί ισοτιμία και αντιστοιχία του κτηθέντος βασικού τίτλου σπουδών ούτε με τη συμπληρωματική εξέταση σε έξι ή, αναλόγως, δέκα μαθήματα, τότε αναγνωρίζεται μόνον ισοτιμία, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των διατάξεων περί αναγνώρισης απλής ισοτιμίας³⁰.

Περαιτέρω, για την αναγνώριση βασικών τίτλων σπουδών της αλλοδαπής που αποκτώνται μετά από τριετή φοίτηση, όταν για τα αντίστοιχα προγράμματα της ημεδαπής προβλέπεται τετραετής ή πενταετής φοίτηση, ισοτιμία ή ισοτιμία και αντιστοιχία του πτυχίου αναγνωρίζεται μόνον, εφόσον ο κάτοχος του πτυχίου είναι και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος. Η κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου δεν κρίνεται απαραίτητη προκειμένου για ισοτιμία με πτυχίο τεχνολογικού εκπαιδευτικού ιδρύματος³¹. Για τα εντατικά προγράμματα τριετούς διάρκειας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής προβλέπεται η δυνατότητα χορήγησης ισοτιμίας ή ισοτιμίας και αντιστοιχίας του βασικού τίτλου σπουδών

29. Για παράδειγμα, στις προκηρύξεις του Α.Σ.Ε.Π. για την κάλυψη θέσεων στον Δημόσιο Τομέα, στις οποίες η κατοχή βασικού τίτλου σπουδών προβλέπεται ως προϋπόθεση για τη συμμετοχή στη διαγωνιστική διαδικασία, απαιτείται πράξη αναγνώρισης της ισοτιμίας και αντιστοιχίας των τίτλων που έχουν απονεμηθεί από εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής.

30. Βλ. σχετικά τη διάταξη του εδ.δ' της παρ.3 του άρθρου 4 του ν.3328/2005, η οποία παραπέμπει στις διατάξεις της παρ.1 του ίδιου άρθρου. Στην εξεταζόμενη περίπτωση, τα συμπληρωματικά μαθήματα ορίζονται από το οικείο Τμήμα του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού μετά από εισήγηση της αρμόδιας Εκτελεστικής Επιτροπής (άρθρο 4 παρ.3 εδ.ε').

31. Βλ. σχετικά το εδ.γ' της παρ.2 του άρθρου 4 του ν.3328/2005, η διάταξη του οποίου εξακολουθεί να ισχύει και μετά τις τροποποιήσεις που επήλθαν στον ως άνω νόμο με τις σχετικές διατάξεις του ν. 4610/2019.

χωρίς παράλληλη συνεκτίμηση μεταπτυχιακού διπλώματος, με ειδική, ωστόσο, διαδικασία³².

Τέλος, οι τίτλοι σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης διεθνών οργανισμών, στους οποίους μετέχει η Ελληνική Δημοκρατία, είναι ισότιμοι προς τους τίτλους σπουδών των ελληνικών δημοσίων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων με ανάλογη εφαρμογή κατά το μέρος που αφορά στην αναγνώριση της αντιστοιχίας των σχετικών διατάξεων που ρυθμίζουν τα ζητήματα αναγνώρισης της αντιστοιχίας³³.

β) Μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί τίτλοι σπουδών

Τα προαναφερθέντα ζητήματα δεν υφίστανται στην περίπτωση των μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων σπουδών, καθώς, όπως ρητώς ορίζεται στον νόμο³⁴, οι τίτλοι αυτοί αναγνωρίζονται μόνον ως ισότιμοι. Δεν αναγνωρίζονται, όμως, ως ισότιμοι μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών της αλλοδαπής, σε περίπτωση που οι εν λόγω τίτλοι συνιστούν προϋπόθεση για την αναγνώριση βασικού τίτλου σπουδών που αποκτάται σε εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής μετά από τριετή φοίτηση, όταν για τα αντίστοιχα προγράμματα της ημεδαπής προβλέπεται τετραετής ή πενταετής φοίτηση (συνεκτίμηση)³⁵. Ζητήματα που αφορούν στην αναγνώριση μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων σε συγκεκριμένα γνωστικά πεδία (μουσικές και θεατρικές σπουδές και σπουδές χορού και κινηματογράφου) ρυθμίζονται από ειδικές διατάξεις του νόμου³⁶.

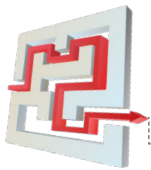
32. Σύμφωνα με τα εδάφια δ' έως στ' της παρ.2 του άρθρου 4 του ν.3328/2005, «[σ]ε ειδικές περιπτώσεις εντατικών προγραμμάτων της αλλοδαπής τριετούς διάρκειας, όταν τα αντίστοιχα πανεπιστημιακά προγράμματα της ημεδαπής είναι τετραετούς διάρκειας, είναι δυνατόν με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του οικείου Τμήματος του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Οργανισμού, να χορηγηθεί «ισοτιμία» ή «ισοτιμία και αντιστοιχία» στο πτυχίο χωρίς παράλληλη συνεκτίμηση μεταπτυχιακού διπλώματος. Στη σχετική απόφαση λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένα ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια και ιδίως οι διδακτικές μονάδες (credits) του προγράμματος σπουδών του αλλοδαπού ιδρύματος και η τυχόν αξιολόγηση ή πιστοποίησή του από αναγνωρισμένους φορείς ανώτατης εκπαίδευσης ως εντατικού προγράμματος. Η απόφαση αυτή δημοσιοποιείται».

33. Βλ. σχετικά την παρ.8 του άρθρου 4 του ν.3328/2005, η οποία προσετέθη με το άρθρο 76 του ν.4310/2014, όπου και η ρητή παραπομπή στις διατάξεις των παραγράφων 2-7 του ίδιου άρθρου αναφορικά με την εξεταζόμενη περίπτωση.

34. Βλ. σχετικά τη διάταξη της παρ.7 του άρθρου 4 του ν.3328/2005.

35. Βλ. σχετικά το εδ.β' της παρ.2 του άρθρου 4 του ν.3328/2005.

36. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.9 του άρθρου 4 του ν.3328/2005, όπως τροποποιήθη-

Β. Διάρθρωση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και αρμοδιότητες των οργάνων του

Όργανα του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. είναι το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) και τα Τμήματά του, ο Πρόεδρος, οι Αντιπρόεδροι, οι Εκτελεστικές Επιτροπές (Ε.Ε.), οι Ειδικοί Εισηγητές, οι Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι και οι διοικητικοί υπάλληλοι³⁷. Από αυτά, όργανα διοίκησης του Οργανισμού είναι το Δ.Σ., ο Πρόεδρος, οι Αντιπρόεδροι Α΄ και Β΄ και οι Ε.Ε.³⁸. Το έργο του Δ.Σ., των Τμημάτων και των Ε.Ε. υποβοηθούν οι Ειδικοί Εισηγητές και οι Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι³⁹.

1. Συλλογικά όργανα

α) Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) – Ολομέλεια

Σύμφωνα με πρόσφατη τροποποίηση των σχετικών διατάξεων, η οποία, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του ν.4610/2019, είχε ως στόχο την «έγκαιρη προσαρμογή της συγκρότησης του Διοικητικού Συμβουλίου ... στα νέα δεδομένα που δημιουργούν οι συγχωνεύσεις των Τ.Ε.Ι. με τα πανεπιστήμια και

καν με τις παρ.1 και 2 του άρθρου 25 του ν.4452/2017 και το άρθρο 29 του ν.4386/2016, «α. Μεταπτυχιακός τίτλος μουσικών, θεατρικών και σπουδών χορού και κινηματογράφου ομοταγούς Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής, ο οποίος απονεμήθηκε μετά από εισαγωγή και φοίτηση σύμφωνα με τον κανονισμό μεταπτυχιακού προγράμματος του εν λόγω Α.Ε.Ι., αναγνωρίζεται αυτοτελώς χωρίς την κατοχή προπτυχιακού τίτλου Α.Ε.Ι. με τις εξής προϋποθέσεις: αα) κατά το χρόνο εισαγωγής στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα δεν είχε ακόμα απονεμηθεί πτυχίο αντίστοιχης ειδίκευσης από ελληνικό Α.Ε.Ι. και ββ) οι σπουδές έχουν πραγματοποιηθεί στη χώρα απονομής του τίτλου. β. Διδακτορικό δίπλωμα μουσικών, θεατρικών και σπουδών χορού και κινηματογράφου ομοταγούς Α.Ε.Ι. της αλλοδαπής αναγνωρίζεται αυτοτελώς χωρίς την κατοχή αντίστοιχου προπτυχιακού τίτλου Α.Ε.Ι. της ημεδαπής με την προϋπόθεση ότι υπάρχει μεταπτυχιακός τίτλος σύμφωνα με το εδάφιο α΄ της παραγράφου αυτής».

37. Βλ. το άρθρο 5 του ν.3328/2005.

38. Βλ. το εδ.α΄ της παρ.1α του άρθρου 6 του ν.3328/2005, όπως αντικαταστάθηκε από την περ.α΄ της παρ.1 του άρθρου 71 του ν.4610/2019. Σύμφωνα με την παρ.6 του άρθρου 6 του ν.3328/2005, η Ολομέλεια και τα Τμήματα του Δ.Σ., καθώς και οι Ε.Ε., αν δεν ορίζεται διαφορετικά στο νόμο, συντίθενται και λειτουργούν σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας [ν.2690/1999 (Α΄ 45)]. Τα αναπληρωματικά μέλη μετέχουν νομίμως και όταν εκλείπουν ή χάνουν την ιδιότητά τους αυτή τα τακτικά μέλη. Σε περίπτωση ισοψηφίας κατ΄σχέι η ψήφος του Προέδρου.

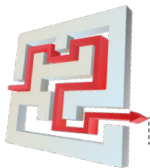
39. Βλ. την παρ.1 του άρθρου 10 του ν.3328/2005.

εν γένει οι συνέργειες μεταξύ των Α.Ε.Ι. ...», το Δ.Σ. συγκροτείται από τον Πρόεδρο και είκοσι ένα (21) μέλη, τα οποία είναι εν ενεργεία καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές ελληνικών Α.Ε.Ι. Τα έντεκα (11) μέλη του Δ.Σ. προέρχονται από επιστημονικούς κλάδους ως εξής: α) ανά ένα (1) μέλος από τους κλάδους Θετικών Επιστημών, Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Κτηνιατρικής, Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας, Φαρμακευτικής, Γεωτεχνικών Επιστημών και Τροφίμων, Επιστημών Πληροφορικής, Εικαστικών Τεχνών και β) δύο (2) μέλη από τον κλάδο Επιστημών Μηχανικών. Τα δέκα (10) μέλη του Δ.Σ. προέρχονται από επιστημονικούς κλάδους ως εξής: α) ανά ένα (1) μέλος από τους κλάδους Φιλολογίας ή Φιλοσοφίας ή Θεολογίας, Ψυχολογίας, Νομικής, Οικονομικών Επιστημών, Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών, Παιδαγωγικών και Επιστημών Φυσικής Αγωγής, Μουσικών και Θεατρικών Σπουδών και β) δύο (2) μέλη από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.), για τις σπουδές εξ αποστάσεως⁴⁰.

Τα μέλη του Δ.Σ., μεταξύ των οποίων ο Πρόεδρος και οι δύο Αντιπρόεδροι, οι οποίοι είναι καθηγητές ελληνικών Α.Ε.Ι., καθώς και οι αναπληρωτές τους, διορίζονται για τριετή θητεία με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων), η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως⁴¹.

40. Βλ. την παρ.1 του άρθρου 6 του ν.3328/2005, όπως αντικαταστάθηκε από την περ.α' της παρ.1 του άρθρου 71 του ν.4610/2019. Υπό την προϊσχύσασα μορφή των εν λόγω διατάξεων, το Δ.Σ. συγκροτούνταν από τον Πρόεδρο και είκοσι ένα (21) μέλη, δεκατέσσερα (14) εκ των οποίων ήταν εν ενεργεία καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές ελληνικών πανεπιστημίων και τα επτά (7) καθηγητές ελληνικών Τ.Ε.Ι. Τα 14 μέλη του Δ.Σ. προέρχονταν ανά ένας από τους επιστημονικούς κλάδους: Φιλοσοφίας ή Φιλολογίας, Ψυχολογίας ή Θεολογίας, Νομικής, Θετικών Επιστημών, Οικονομικών Επιστημών ή Διοίκησης Επιχειρήσεων, Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Επιστημών Μηχανικών, Νέων Τεχνολογιών, Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών, Γεωτεχνικών Επιστημών, Κτηνιατρικής, Φυσικής Αγωγής και Καλών Τεχνών. Τα υπόλοιπα 7 μέλη ήταν καθηγητές Τ.Ε.Ι. και προέρχονταν από τους εξής επιστημονικούς κλάδους: 1 μέλος από τον κλάδο Διοίκησης Οικονομίας, 2 από τους κλάδους Επαγγελματίων Υγείας, 3 από τους κλάδους Τεχνολογικών Επιστημών Μηχανικών και 1 μέλος από τους κλάδους Τεχνολογικών Γεωτεχνικών Επιστημών και Τροφίμων.

41. Βλ. το εδ.α' της παρ.3 του άρθρου 6 του ν.3328/2005, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 22 του ν.3687/2008. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την προϊσχύσασα μορφή της παρ.2 του άρθρου 6 του ν.3328/2005, εκ των δύο Αντιπροέδρων, ένας ήταν καθηγητής Α.Ε.Ι. και ένας καθηγητής Τ.Ε.Ι.

Αναφορικά με την αναγνώριση τίτλων σπουδών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής η Ολομέλεια του Δ.Σ. έχει τις εξής αρμοδιότητες⁴²:

- Καθορίζει τον τύπο των χορηγούμενων από τον Οργανισμό πιστοποιητικών.
- Αποφαίνεται επί αιτήσεων επανεξέτασης αποφάσεων των Τμημάτων.
- Διατυπώνει απόψεις στον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων) σχετικά με την υπογραφή διεθνών ή διακρατικών συμφωνιών που περιλαμβάνουν διατάξεις για την αναγνώριση τίτλων σπουδών.
- Συγκροτεί την επιτροπή για την επιλογή των Ειδικών Εισηγητών.
- Μελετά θέματα γενικότερης σημασίας που παραπέμπονται από τα Τμήματά του ή είναι κοινού ενδιαφέροντος για αυτά ή που αφορούν στη γενική πολιτική του Οργανισμού και την εν γένει προβολή του.
- Εισηγείται στον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων) την έκδοση υπουργικών αποφάσεων σύμφωνα με τις προβλεπόμενες εξουσιοδοτικές διατάξεις.
- Έχει κάθε άλλη αρμοδιότητα που δεν έχει ρητώς ανατεθεί σε άλλο όργανο διοίκησης του Οργανισμού⁴³.
- Αποφασίζει για το ομοταγές των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης. Για το σκοπό αυτό τηρεί κατάλογο των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης τα οποία κρίνονται ως ομοταγή. Ο κατάλογος αυτός ενημερώνεται συνεχώς⁴⁴.

β) Τμήματα του Δ.Σ.

Το Δ.Σ. λειτουργεί και σε δύο τμήματα, το Α΄ Τμήμα Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών, Επιστημών Υγείας και Ζωής, Πληροφορικής και Εικαστικών Τεχνών,

42. Βλ. την παρ.1 του άρθρου 7 του ν.3328/2005, όπως ισχύει.

43. Επίσης, σύμφωνα με τα εδάφια β΄ και γ΄ της περ.η΄ της παρ.1 του άρθρου 7 του ν.3328/2005, η Ολομέλεια του Δ.Σ. συντάσσει ετήσια έκθεση, στην οποία εκθέτει και αξιολογεί το έργο του Οργανισμού. Η έκθεση υποβάλλεται τον Μάρτιο κάθε έτους στον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων) και στη Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής.

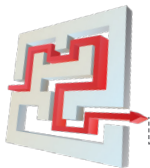
44. Η εν λόγω αρμοδιότητα προβλέπεται από την περ.θ΄ της παρ.1 του άρθρου 7 του ν.3328/2005, όπως η περίπτωση αυτή προστέθηκε με την περ.γ΄ της παρ.1 του άρθρου 71 του ν.4610/2019.

με έντεκα (11) μέλη και το Β΄ Τμήμα Ανθρωπιστικών, Νομικών και Κοινωνικών Επιστημών και Επιστημών Οικονομίας, με δέκα (10) μέλη. Το Α΄ Τμήμα συγκροτείται από τον Πρόεδρο του Δ.Σ., τον Α΄ Αντιπρόεδρο και τα λοιπά μέλη του Δ.Σ. των κλάδων Θετικών Επιστημών, Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Κτηνιατρικής, Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας, Φαρμακευτικής, Γεωτεχνικών Επιστημών και Τροφίμων, Επιστημών Πληροφορικής, Εικαστικών Τεχνών και Επιστημών Μηχανικών. Το Β΄ Τμήμα απαρτίζεται από τον Πρόεδρο του Δ.Σ., τον Β΄ Αντιπρόεδρο και τα λοιπά μέλη του Δ.Σ. των κλάδων κλάδους Φιλολογίας ή Φιλοσοφίας ή Θεολογίας, Ψυχολογίας, Νομικής, Οικονομικών Επιστημών, Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων, Πολιτικών και Κοινωνικών Επιστημών, Παιδαγωγικών και Επιστημών Φυσικής Αγωγής, Μουσικών και Θεατρικών Σπουδών και του Ε.Α.Π.⁴⁵

Κάθε Τμήμα συνεδριάζει, ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου, τουλάχιστον τέσσερις φορές κάθε έτος ή οποτεδήποτε κρίνεται αναγκαίο μετά από πρόσκληση του αρμόδιου Αντιπροέδρου, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. και των Τμημάτων δύνανται, μετά από πρόσκληση του Προέδρου, να παρίστανται χωρίς δικαίωμα ψήφου οι ειδικοί εισηγητές, μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού ή άλλα πρόσωπα που μπορούν να παράσχουν σχετικές με το συζητούμενο θέμα πληροφορίες⁴⁶.

45. Βλ. σχετικά τα εδάφια α΄ και β΄ της παρ.4 του άρθρου 6 του ν.3328/2005, όπως αντικαταστάθηκαν από την περ.γ΄ της παρ.1 του ν.4610/2019. Σύμφωνα με την προϋχούσα μορφή των εν λόγω διατάξεων, το Α΄ Τμήμα (Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης) του Δ.Σ. συγκροτούνταν από τον Πρόεδρο του Δ.Σ., τον Α΄ Αντιπρόεδρο και τα μέλη του Δ.Σ. που προέρχονταν από τα πανεπιστήμια, ενώ το Β΄ Τμήμα (Ανώτατης Εκπαίδευσης τεχνολογικής κατεύθυνσης) απαρτιζόταν από τον Πρόεδρο του Δ.Σ., τον Β΄ Αντιπρόεδρο και τα μέλη που προέρχονταν από τα τεχνολογικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης. Η σχετική τροποποίηση επήλθε για τους λόγους που αναφέρθηκαν ανωτέρω σχετικά με την αλλαγή της σύνθεσης της Ολομέλειας του Δ.Σ. Περαιτέρω, σημειώνεται ότι, λόγω της εν λόγω τροποποίησης, με το ίδιο νομοθέτημα (άρθρο 71 παρ.1 περ.η΄ του ν.4610/2019), μεταβλήθηκε η δομή της Διεύθυνσης Αναγνώρισης Ακαδημαϊκών Τίτλων του Οργανισμού. Συγκεκριμένα, το εισαγωγικό εδάφιο και οι περιπτώσεις Α΄ και Β΄ της παρ.2 του άρθρου 16 του ν.3328/2005 αντικαταστάθηκαν ως εξής: «[η] Διεύθυνση αναγνώρισης ακαδημαϊκών τίτλων περιλαμβάνει δύο Τμήματα:
Α) Αναγνώρισης Τίτλων Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών, Επιστημών Υγείας και Ζωής, Πληροφορικής και Εικαστικών Τεχνών.
Β) Αναγνώρισης Τίτλων Ανθρωπιστικών, Νομικών και Κοινωνικών Επιστημών και Επιστημών Οικονομίας».

46. Βλ. τα εδάφια γ΄ και δ΄ της παρ.4 του άρθρου 6 του ν.3328/2005, όπως αντικαταστάθηκαν από την περ.β΄ της παρ.1 του ν.4610/2019.

Αναφορικά με την αναγνώριση τίτλων σπουδών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής τα Τμήματα του Δ.Σ. έχουν τις εξής αρμοδιότητες⁴⁷:

- Ορίζουν τις Ε.Ε. και αποφασίζουν για τα θέματα που παραπέμπονται στα Τμήματα από αυτές.
- Ορίζουν, μετά από εισήγηση της αρμόδιας Ε.Ε., τα προς εξέταση μαθήματα για την απόκτηση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας των τίτλων σπουδών⁴⁸.
- Συγκροτούν τις Ειδικές Επιτροπές Επανεξέτασης και αποφαινόμενοι επί αιτήσεων επανεξέτασης μετά από εισήγηση της αρμόδιας Ειδικής Επιτροπής Επανεξέτασης.
- Παρέχουν σε κάθε ενδιαφερόμενο πληροφορίες σχετικά με το σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης της Ελλάδος και των ξένων χωρών, τους τίτλους σπουδών που απονέμουν τα ιδρύματα αυτά και για θέματα αναγνώρισης στην αλλοδαπή τίτλων σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης που απονέμονται από τα ελληνικά ιδρύματα.
- Εισηγούνται στην Ολομέλεια του Δ.Σ. τα θέματα γενικού εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος που παραπέμπει, αναφερόμενα στους επιστημονικούς κλάδους τους οποίους εκπροσωπούν⁴⁹.

47. Βλ. την παρ.2 του άρθρου 7 του ν.3328/2005, όπως ισχύει. Σημειώνεται ότι η προϊσχύσασα αρμοδιότητα των Τμημάτων του Δ.Σ. να αποφασίζουν για το ομοταγές των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, και, συγκεκριμένα, το μεν (παλαιό) Α' Τμήμα των πανεπιστημίων, το δε (παλαιό) Β' Τμήμα των τεχνολογικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης, καταργήθηκε από την υποπερ.αα' της περ.ι' της παρ.1 του άρθρου 71 του ν.4610/2019 καταργήθηκε λόγω της αλλαγής της σύνθεσης των Τμημάτων του Δ.Σ. σύμφωνα με τα προαναφερθέντα. Περαιτέρω, σύμφωνα με την παρ.3 του ίδιου άρθρου, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, τα Τμήματα του Δ.Σ. μπορούν να συνεργάζονται και να ζητούν πληροφορίες από αρμόδιες ελληνικές αρχές και αντίστοιχα κέντρα και υπηρεσίες της αλλοδαπής.

48. Αναφορικά με το ζήτημα της αναγνώρισης ισοτιμίας και αντιστοιχίας των τίτλων σπουδών των πτυχιούχων Ιατρικής, Οδοντιατρικής και άλλων επιστημών εκτός των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης του άρθρου 12 του ν.3328/2005, το Τμήμα μπορεί να εξαιρεί τους πτυχιούχους αυτούς από την εκεί προβλεπόμενη διαδικασία αναγνώρισης ισοτιμίας και αντιστοιχίας των πτυχίων τους και να τους υπαγάγει στον κανόνα της παρ. 3 του άρθρου 4 του ίδιου νόμου.

49. Η αρμοδιότητα αυτή προβλέπεται στην περ.θ' της παρ.2 του άρθρου 7 του ν.3328/2005, όπως αντικαταστάθηκε από την περ.δ' της παρ.1 του άρθρου 71 του ν.4610/2019.

γ) Εκτελεστικές Επιτροπές (Ε.Ε.)

Για την εξέταση τίτλων συγκεκριμένων κλάδων σπουδών, κάθε Τμήμα ορίζει τριμελείς Ε.Ε. που αποτελούνται από τον Πρόεδρο, ή τον αναπληρωτή του, και δύο μέλη του Τμήματος με ειδίκευση σε συγγενείς επιστημονικούς κλάδους⁵⁰. Αναφορικά με την αναγνώριση τίτλων σπουδών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής οι Ε.Ε. έχουν τις εξής αρμοδιότητες⁵¹:

- Αποφασίζουν επί αιτημάτων για την αναγνώριση της ισοτιμίας ή και της ισοτιμίας και αντιστοιχίας τίτλων σπουδών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής προς ημεδαπούς τίτλους.
- Παραπέμπουν στα Τμήματα αιτήματα για αναγνώριση τίτλου σπουδών από εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής, όταν οι αποφάσεις τους έχουν ληφθεί κατά πλειοψηφία.
- Εισηγούνται στα Τμήματα τα προς εξέταση μαθήματα για την αναγνώριση ισοτιμίας και αντιστοιχίας τίτλου σπουδών που απονεμήθηκε από εκπαιδευτικό ίδρυμα της αλλοδαπής⁵².
- Επιλαμβάνονται θεμάτων που παραπέμπονται σε αυτές από το οικείο Τμήμα και από τον Πρόεδρο του Δ.Σ.

δ) Επιτροπές Ακαδημαϊκών Συμβούλων

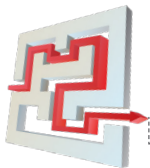
Οι Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι είναι μέλη Διδακτικού και Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) και Επιστημονικού Προσωπικού (Ε.Π.) και ορίζονται από τον αρμόδιο Αντιπρόεδρο, κατά περίπτωση, από σχετικούς πίνακες, που καταρτίζουν ετησίως, κατά επιστημονική ειδικότητα ή συγγενείς επιστημονικές ειδικότητες, οι Ε.Ε., με βάση τους πίνακες διδακτικού προσωπικού όλων των τμημάτων των ελληνικών πανεπιστημίων και τεχνολογικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης⁵³.

50. Βλ. την παρ.5 του άρθρου 6 του ν.3328/2005, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ.2 του άρθρου 18 του ν.3369/2005.

51. Βλ. το άρθρο 8 του ν.3328/2005.

52. Σύμφωνα με την παρ.ε' του άρθρου 8 του ν.3328/2005, η εν λόγω εισήγηση γίνεται ύστερα από γνωμοδότηση τριών ακαδημαϊκών συμβούλων του ίδιου ή συναφούς κλάδου και του αρμόδιου ειδικού εισηγητή.

53. Βλ. το εδ.α' της παρ.5 του άρθρου 10 του ν.3328/2005, το οποίο δεν τροποποιήθηκε αναλόγως από τον ν. 4610/2019, παρά το γεγονός ότι τα Τ.Ε.Ι. έχουν καταργηθεί ως αυτοτελείς εκπαιδευτικές μονάδες.

Οι Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι, συγκροτούν τριμελείς επιτροπές και επικουρούν το έργο του Δ.Σ., των Τμημάτων του και των Ε.Ε.⁵⁴.

Αναφορικά με την αναγνώριση τίτλων σπουδών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής οι Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι έχουν την αρμοδιότητα να μελετούν και να εισηγούνται σχετικά με ειδικότερου ενδιαφέροντος ζητήματα ισοτιμίας και αντιστοιχίας τίτλων σπουδών⁵⁵.

ε) Ειδική Επιτροπή Επανεξέτασης

Σε περίπτωση που κάποιος αιτών, του οποίου το αίτημα αναγνώρισεως τίτλου σπουδών είχε αρχικώς απορριφθεί, επανέλθει υποβάλλοντας αίτηση επανεξέτασης του θέματος και ο Πρόεδρος ή η Ε.Ε. που είχαν αρχικά εξετάσει το θέμα εξακολουθούν να είναι αρνητικοί, το αίτημα εισάγεται σε Ειδική Επιτροπή Επανεξέτασης⁵⁶. Η Ειδική Επιτροπή Επανεξέτασης συγκροτείται από το αρμόδιο Τμήμα και απαρτίζεται από το μέλος του Δ.Σ. που ανήκει στον αντίστοιχο ή συγγενή κλάδο προς αυτόν στον οποίο ανήκει ο κρινόμενος τίτλος σπουδών, έναν Ακαδημαϊκό Σύμβουλο της αυτής ή συγγενούς ειδικότητας σε σχέση με το συγκεκριμένο θέμα και έναν ειδικό εισηγητή, ενώ σε αυτή δεν συμμετέχουν πρόσωπα που εξέτασαν αρχικά το συγκεκριμένο θέμα. Η Ειδική Επιτροπή επανεξετάζει το θέμα, λαμβάνοντας υπ' όψιν τους λόγους επανεξέτασης και τα τυχόν νέα στοιχεία που προσκομίζει ο αιτών, και εισηγείται στο αρμόδιο Τμήμα του Δ.Σ. Η αίτηση επανεξέτασης πρέπει να υποβληθεί εντός έτους από την ημερομηνία έκδοσης της σχετικής απόφασης.

2. Μονοπρόσωπα όργανα

α) Πρόεδρος του Δ.Σ.

Ο Πρόεδρος διορίζεται για τριετή θητεία με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων), η

54. Βλ. την παρ.1 του άρθρου 10 του ν.3328/2005.

55. Βλ. το εδ.β' της παρ.5 του άρθρου 10 του ν.3328/2005.

56. Τα ζητήματα που αφορούν στις Ειδικές Επιτροπές Επανεξέτασης ρυθμίζονται από το άρθρο 13 του ν.3328/2005.

οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως⁵⁷, μετά από γνώμη της Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής⁵⁸. Αναφορικά με την αναγνώριση τίτλων σπουδών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. έχει τις εξής αρμοδιότητες⁵⁹:

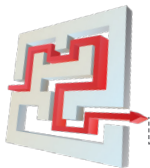
- Αποφασίζει, ύστερα από εισήγηση του ειδικού εισηγητή, για την αναγνώριση ως ισότιμων ή ως ισότιμων και αντίστοιχων τίτλων σπουδών, όταν όμοιοι τίτλοι σπουδών, προερχόμενοι από τα ίδια ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης της αλλοδαπής, έχουν ήδη αναγνωρισθεί με αποφάσεις των οργάνων του Οργανισμού. Το αυτό ισχύει και για την απόρριψη αιτήματος αναγνώρισης τίτλου. Εάν ο Πρόεδρος διαφωνήσει με την εισήγηση του ειδικού εισηγητή παραπέμπει την υπόθεση στην αρμόδια Ε.Ε. για θετική ή απορριπτική απόφαση.
- Αποφασίζει για την αντιστοιχία της βαθμολογικής ή /και αξιολογικής κλίμακας των αναγνωριζόμενων ως «ισότιμων» και «ισότιμων και αντίστοιχων» αλλοδαπών τίτλων σπουδών με τη βαθμολογική ή / και αξιολογική κλίμακα των ημεδαπών τίτλων και τον τρόπο που αυτή η αντιστοιχία υπολογίζεται επί του συνόλου των μαθημάτων που εξετάστηκαν κατά τη διάρκεια των σπουδών, ύστερα από εισήγηση ειδικού εισηγητή και μέλους του Δ.Σ. συναφούς επιστημονικού κλάδου⁶⁰.

57. Βλ. το εδ.α' της παρ.3 του άρθρου 6 του ν.3328/2005, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 22 του ν.3687/2008.

58. Βλ. το εδ.β' της παρ.3 του άρθρου 6 του ν.3328/2005, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 22 του ν.3687/2008.

59. Βλ. την παρ.1 του άρθρου 9 του ν.3328/2005. Σύμφωνα με τα εδάφια α' και β' της παρ.2 του άρθρου 9 του ν.3328/2005, όπως αυτά αντικαταστάθηκαν από την περ.στ' της παρ.1 του άρθρου 71 του ν.4610/2019, ο Πρόεδρος του Δ.Σ. μπορεί να μεταβιβάζει την άσκηση των αρμοδιοτήτων του στον Α' Αντιπρόεδρο για θέματα του Α' Τμήματος και στον Β' Αντιπρόεδρο για θέματα του Β' Τμήματος. Τον Πρόεδρο αναπληρώνει ο Αντιπρόεδρος που ο Πρόεδρος ορίζει με απόφασή του και, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του Αντιπροέδρου αυτού, ο έτερος Αντιπρόεδρος.

60. Βλ. την περ.δ' της παρ.1 του άρθρου 9 του ν.3328/2005, όπως αυτή προστέθηκε με την περ.ε' της παρ.1 του άρθρου 71 του ν.4610/2019. Όπως προκύπτει και από την αιτιολογική έκθεση του νόμου 4610/2019, με την ανάθεση της εν λόγω αρμοδιότητας στον Πρόεδρο του Οργανισμού αντί στην Ε.Ε., όπως προβλεπόταν με την καταργηθείσα με την περ.ι' της παρ.1 του άρθρου 71 του ν.4610/2019 διάταξη της περ.δ' του άρθρου 8 του ν.3328/2005, προσδοκείται η απλούστευση (και η επιτάχυνση) της διαδικασίας έκδοσης πράξεων βαθμολογικής αντιστοιχίας. Σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις που δεν υφίσταται στους αλλοδα-

- Συγκαλεί τις συνεδριάσεις της Ολομέλειας του Δ.Σ., των Τμημάτων του και των Ε.Ε., προεδρεύει σε αυτές, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη, υπογράφει τα πρακτικά και κάθε αλληλογραφία ή έγγραφο και μεριμνά για τη διεκπεραίωση όλων των αποφάσεων των συλλογικών αυτών οργάνων, προΐσταται όλων των οργάνων και των υπηρεσιών του Οργανισμού, τον οποίο και εκπροσωπεί δικαστικώς και εξωδίκως.

β) Ειδικοί Εισηγητές

Οι Ειδικοί Εισηγητές, οι θέσεις των οποίων ορίζονται σε είκοσι μία (21), επιλέγονται, μετά από προκήρυξη, από πενταμελή επιτροπή, η οποία αποτελείται από τον Πρόεδρο του Οργανισμού και τέσσερα (4) μέλη του Δ.Σ., που ορίζονται από την Ολομέλειά του σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο νόμο⁶¹. Οι Ειδικοί Εισηγητές επικουρούν το έργο του Δ.Σ., των Τμημάτων και των Ε.Ε.⁶². Αναφορικά με την αναγνώριση τίτλων σπουδών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων της αλλοδαπής οι Ειδικοί Εισηγητές έχουν τις εξής αρμοδιότητες⁶³:

- Επεξεργάζονται τα στοιχεία των φακέλων των υποψηφίων για την αναγνώριση της ισοτιμίας και της ισοτιμίας και αντιστοιχίας των τίτλων σπουδών και υποβάλλουν σχετικές γραπτές εισηγήσεις προς τα αρμόδια όργανα του Οργανισμού.
- Συμμετέχουν, χωρίς ψήφο, στα όργανα του Οργανισμού κάθε φορά που συζητείται θέμα, για το οποίο έχουν συντάξει εισήγηση⁶⁴.
- Συνεργάζονται με τους ακαδημαϊκούς συμβούλους.
- Συλλέγουν πληροφορίες και μελετούν γενικά και ειδικά ζητήματα σχετικά με τις αρμοδιότητες του Οργανισμού.

πούς τίτλους βαθμολογικός ή αξιολογικός χαρακτηρισμός η απόφαση εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Ε.Ε., κατά συνεκτίμηση των λοιπών στοιχείων ή εγγράφων του αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος και, αν αυτό δεν είναι εφικτό, χαρακτηρίζεται ο σχετικός τίτλος ως αδιαβάθμητος.

61. Βλ. την παρ.4 του άρθρου 10 του ν.3328/2005.

62. Βλ. την παρ.1 του άρθρου 10 του ν.3328/2005.

63. Βλ. την παρ.2 του άρθρου 10 του ν.3328/2005.

64. Βλ. την παρ.3 του άρθρου 10 του ν.3328/2005.

Γ. Προβλεπόμενες διαδικασίες

Στις αναπτύξεις που ακολουθούν παρουσιάζονται τα βασικά σημεία της διαδικασίας για την αναγνώριση της ισοτιμίας ή της ισοτιμίας και αντιστοιχίας τίτλων σπουδών, οι οποίοι απονεμήθηκαν από εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής⁶⁵, καθώς και της παροχής πληροφοριών από τον Οργανισμό στους ενδιαφερόμενους⁶⁶.

1. Αναγνώριση της ισοτιμίας/ισοτιμίας και αντιστοιχίας αλλοδαπών τίτλων σπουδών⁶⁷

α) Υποβολή αίτησης

Οι ενδιαφερόμενοι για την αναγνώριση της ισοτιμίας ή της ισοτιμίας και αντιστοιχίας τίτλου σπουδών που απονεμήθηκε από εκπαιδευτικό ίδρυμα της αλλοδαπής υποβάλλουν σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Οργανισμού⁶⁸, η οποία συνοδεύεται από τα απαιτούμενα έγγραφα και λοιπά στοιχεία, καθώς και από παράβολο⁶⁹. Σύμφωνα με τη σχετική Κοινή Υπουργική Απόφαση⁷⁰, το απαιτού-

65. Βλ. τα άρθρα 11 έως 13 του ν.3328/2005.

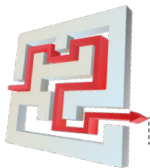
66. Βλ. το άρθρο 14 του ν.3328/2005.

67. Βλ. το άρθρο 11 του ν.3328/2005.

68. Το έντυπο της αιτήσεως αποτελεί υπεύθυνη δήλωση για την ακρίβεια των πραγματικών γεγονότων που αναφέρονται σε αυτήν.

69. Το παράβολο που προβλέπεται στην περ.γ' του άρθρου 18 του ν.3328/2005 συνοδεύει τις αιτήσεις που κατατίθεται από κάθε ενδιαφερόμενο στη Γραμματεία του Οργανισμού για: α) την αναγνώριση ισοτιμίας ή ισοτιμίας και αντιστοιχίας τίτλου σπουδών (αν για την αναγνώριση πτυχίου απαιτείται και η συνεκτίμηση μεταπτυχιακού διπλώματος, καταβάλλεται ξεχωριστό παράβολο για κάθε τίτλο σπουδών), β) την επανεξέταση αιτήματος αναγνώρισης τίτλου σπουδών, γ) τον καθορισμό της αντιστοιχίας της βαθμολογικής ή αξιολογικής κλίμακας των αναγνωριζόμενων ως ισότιμων ή ισότιμων και αντίστοιχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών με τη βαθμολογική ή αξιολογική κλίμακα των ημεδαπών τίτλων ή το χαρακτηρισμό των τίτλων ως αδιαβάθητων, δ) τη συμμετοχή σε εξετάσεις του Οργανισμού, ε) τη χορήγηση αποσπασμάτων πρακτικών των συνεδριάσεων του Δ.Σ., στ) τη χορήγηση ακριβών αντιγράφων εγγράφων που έχει εκδώσει ο Οργανισμός ή που φυλάσσονται στο αρχείο του και ζ) την παροχή κάθε είδους πληροφοριών και βεβαιώσεων.

70. Βλ. την αριθμ. 145052/Η/11/19-12-2011 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων «Καθορισμός παραβόλου αιτήσεων αναγνώρισης τίτλων σπουδών αλλοδαπής και αιτήσεων παροχής πληροφοριών» (Β' 3165).

μενο παράβολο για την αναγνώριση βασικού τίτλου σπουδών έχει οριστεί στα διακόσια τριάντα ευρώ και σαράντα λεπτά (230,40) και για την αναγνώριση του μεταπτυχιακού και του διδακτορικού τίτλου στα εκατόν ογδόντα τέσσερα ευρώ και τριάντα δύο λεπτά (184,32). Σε περίπτωση συνεκτίμησης βασικού και μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, το απαιτούμενο παράβολο ανέρχεται στο ποσό των τετρακοσίων δεκατεσσάρων ευρώ και εβδομήντα δύο λεπτών (414,72).

β) Εξέταση της αίτησης – έκδοση απόφασης

ι. Αναγνώριση του ομοταγούς των αλλοδαπών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων

Η ακαδημαϊκή αναγνώριση ενός αλλοδαπού τίτλου σπουδών προϋποθέτει την αναγνώριση του ιδρύματος που τον απένειμε ως ομοταγούς των ημεδαπών Α.Ε.Ι. Το ομοταγές των αλλοδαπών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων αποφασίζεται από τα Τμήματα του Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., κατά το λόγο της αρμοδιότητάς τους, κατόπιν εισήγησης του Ειδικού Εισηγητή, στον οποίο έχει ανατεθεί ο σχετικός έλεγχος από τον Πρόεδρο του Οργανισμού⁷¹.

Τα ομοταγή ιδρύματα έχουν καταγραφεί σε κατάλογο, ο οποίος βρίσκεται αναρτημένος στη διαδικτυακή τοποθεσία του Οργανισμού, ο οποίος, ωστόσο, όπως σημειώνεται στη σχετική ιστοσελίδα, είναι ενδεικτικός. Εξόχως προβληματική παρίσταται η πρόβλεψη ενός διόλου ευκαταφρόνητου παραβόλου, ύψους χιλίων (1000) ευρώ, για την εξέταση του ομοταγούς ενός αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος για πρώτη φορά. Το πρόβλημα, μάλιστα, δεν εντοπίζεται μόνο στο ύψος του παραβόλου, αλλά, ιδίως, στο γεγονός ότι υπόχρεος στη καταβολή του είναι –μόνο– ο απόφοιτος του αλλοδαπού ιδρύματος που τυγχάνει να υποβάλλει για πρώτη φορά αίτηση για την αναγνώριση του ομοταγούς χαρακτήρα του, ενώ αντίστοιχη επιβάρυνση δεν προβλέπεται για τους υπόλοιπους απόφοιτους του ίδιου ιδρύματος που θα ακολουθήσουν, αφού θα έχει κριθεί το ομοταγές του.

71. Βλ. σχετικά τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν.3328/2005.

ii. Αναγνώριση της ισοτιμίας/ισοτιμίας και αντιστοιχίας των αλλοδαπών τίτλων σπουδών

Βασικό έργο του Οργανισμού αποτελεί η αναγνώριση της ισοτιμίας/ισοτιμίας και αντιστοιχίας των αλλοδαπών τίτλων σπουδών προς τους απονεμόμενους από τα ημεδαπά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης. Κατωτέρω παρουσιάζεται η σχετική διαδικασία με αναφορά στην άσκηση των σχετικών αρμοδιοτήτων από τα αρμόδια όργανα του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. στο πλαίσιο αυτής.

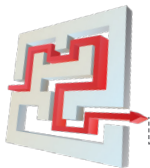
► Διαδικασία αναγνώρισης

Ειδικός Εισηγητής

Εφόσον διαπιστωθεί το ομοταγές του αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος, το οποίο απένειμε τον υπό εξέταση τίτλο σπουδών, ελέγχεται εάν ο εν λόγω τίτλος είναι ισότιμος ή/και αντίστοιχος των απονεμομένων από τα ημεδαπά Α.Ε.Ι. Ο φάκελος της υπόθεσης ανατίθεται από τον Πρόεδρο σε Ειδικό Εισηγητή (ή επιστρέφει σε αυτόν, αν έχει προηγηθεί κρίση επί του ομοταγούς του αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος), ο οποίος, μετά από τη συγκέντρωση όλων των απαιτούμενων πρόσθετων στοιχείων από το εκπαιδευτικό ίδρυμα της αλλοδαπής ή/και τον αιτούντα, συντάσσει σχετική εισήγηση προς τα λοιπά όργανα του Οργανισμού.

Εφόσον υπάρχει προηγούμενο αναγνώρισης όμοιων τίτλων σπουδών, ο φάκελος εισάγεται στον Πρόεδρο, ο οποίος είναι αρμόδιος να εκδώσει τη σχετική απόφαση. Αν ο Πρόεδρος διαφωνεί με την εισήγηση του Ειδικού Εισηγητή, το θέμα εισάγεται για απόφαση στην αρμόδια Ε.Ε. Όταν δεν υπάρχει προηγούμενο αναγνώρισεως ή μη ισοτιμίας όμοιων τίτλων, αρμόδια να αποφασίσει, θετικά ή αρνητικά, είναι η Ε.Ε. Εάν στην Ε.Ε. δεν υπάρξει ομοφωνία, το θέμα παραπέμπεται στο αρμόδιο Τμήμα. Όταν ζητείται αναγνώριση ισοτιμίας και αντιστοιχίας και αν ακόμη υπάρχει προηγούμενη αναγνώριση απλής ισοτιμίας του συγκεκριμένου τίτλου, απαιτείται επιπλέον και εισήγηση ακαδημαϊκού συμβούλου σχετικά με την ανάγκη συμπληρωματικής εξέτασης σε συγκεκριμένα μαθήματα. Ισοτιμία και αντιστοιχία μπορεί να αναγνωρισθεί με ή χωρίς πρόσθετα μαθήματα⁷².

72. Σύμφωνα με την παρ.γ' της παρ.2 του άρθρου 11 του ν.3328/2005, «[ο]ι αποφάσεις επί

Επιτροπή Ακαδημαϊκών Συμβούλων

Κατόπιν, εφόσον κριθεί αναγκαίο, ο φάκελος με τη σχετική εισήγηση διαβιβάζεται σε τριμελή Επιτροπή Ακαδημαϊκών Συμβούλων. Το έργο των Ακαδημαϊκών Συμβούλων συνίσταται κυρίως στη διατύπωση γνώμης ως προς τη συνδρομή των απαιτούμενων προϋποθέσεων για την αναγνώριση της ισοτιμίας/ισοτιμίας και αντιστοιχίας των αλλοδαπών τίτλων σπουδών. Για τον σκοπό αυτό, διενεργείται έλεγχος, προκειμένου να διαπιστωθεί ότι το πρόγραμμα σπουδών έχει διανυθεί εξ ολοκλήρου σε ομοταγές ίδρυμα της αλλοδαπής και ότι η διάρκεια σπουδών, η διαδικασία διδασκαλίας, μάθησης και οι όροι αξιολόγησης, προαγωγής και αποφοίτησης πληρούν τις απαιτήσεις των ημεδαπών Α.Ε.Ι.

Εκτελεστική Επιτροπή

Ακολούθως, ο φάκελος παραπέμπεται σε τριμελή Ε.Ε., η οποία απαρτίζεται από μέλη του Δ.Σ. του φορέα, δηλαδή από καθηγητές ή αναπληρωτές καθηγητές των ημεδαπών Α.Ε.Ι. με την πλέον συγγενή γνώση ως προς τον εξεταζόμενο τίτλο σπουδών. Η εν λόγω Επιτροπή αποφασίζει επί αιτημάτων για την αναγνώριση της ισοτιμίας ή και της ισοτιμίας και αντιστοιχίας τίτλων σπουδών της αλλοδαπής προς τους απονεμόμενους από τα ημεδαπά Α.Ε.Ι., βάσει των σχετικών εισηγήσεων και γνωμοδοτήσεων των Ακαδημαϊκών Συμβούλων.

Τμήμα του Διοικητικού Συμβουλίου του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Εάν η γνωμοδότηση της Τριμελούς Ε.Ε. δεν είναι ομόφωνη, το υπό εξέταση ζήτημα παραπέμπεται στο αρμόδιο Τμήμα του Δ.Σ. του Οργανισμού. Στο αρμόδιο Τμήμα του Δ.Σ. του Οργανισμού παραπέμπονται επίσης οι περιπτώσεις που τα ως άνω διοικητικά όργανα έχουν γνωμοδοτήσει για την παραπομπή του κατόχου του αλλοδαπού τίτλου σπουδών σε εξετάσεις πρόσθετων μαθημάτων, καθώς και οι περιπτώσεις επανεξέτασης αιτημάτων, κατόπιν απορριπτικών αποφάσεων αναγνώρισης. Σημειώνεται ότι κάθε Τμήμα συνεδριάζει ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου του Οργανισμού τουλάχιστον τέσσερις φορές κάθε έτος ή οποτεδήποτε κρίνεται αναγκαίο μετά από πρόσκληση του αρμόδιου Αντιπροέδρου.

περιπτώσεων ομοίων τίτλων που εκδίδονται από τις Ε.Ε., τα Τμήματα ή τον Πρόεδρο αποστέλλονται στο Δ.Σ. για ενημέρωση και στη συνέχεια για δημοσιοποίηση κατά το τμήμα μόνον που αφορά τις προϋποθέσεις “ισοτιμίας” και “ισοτιμίας και αντιστοιχίας” των συγκεκριμένων προγραμμάτων σπουδών.

Διοικητικό Συμβούλιο του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Στη συνέχεια, ο φάκελος εισάγεται προς επικύρωση στο Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. Μετά από την επικύρωση, ο φάκελος παραπέμπεται στον Πρόεδρο του Δ.Σ., ο οποίος εκδίδει τη σχετική πράξη αναγνώρισης, κατόπιν διοικητικού ελέγχου του φακέλου από τη Διεύθυνση Αναγνώρισης Αλλοδαπών Τίτλων του Οργανισμού.

► Εξαιρέσεις – ειδικές διαδικασίες

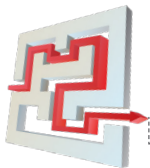
Η προαναφερθείσα, σύνθετη και πολυδαίδαλη, διαδικασία παρακάμπτεται σε περίπτωση, κατά την οποία όμοιοι τίτλοι σπουδών προερχόμενοι από τα ίδια αλλοδαπά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης έχουν ήδη αναγνωρισθεί με αποφάσεις των αρμόδιων οργάνων του Οργανισμού ως ισότιμοι ή ισότιμοι και αντίστοιχοι. Στην περίπτωση αυτή, ο σχετικός φάκελος προωθείται από τον Ειδικό Εισηγητή με σχετική εισήγηση απευθείας στον Πρόεδρο του Οργανισμού, ο οποίος αποφασίζει σχετικά. Ωστόσο, σε περίπτωση που ο Πρόεδρος διαφωνήσει με την εισήγηση του Ειδικού Εισηγητή, ο φάκελος παραπέμπεται στην αρμόδια Ε.Ε. για θετική ή απορριπτική απόφαση.

Περαιτέρω, οι τίτλοι σπουδών που απονέμονται από Διεθνείς Οργανισμούς, στους οποίους μετέχει η Ελληνική Δημοκρατία είναι εκ του νόμου⁷³ ισότιμοι προς τους τίτλους σπουδών των ελληνικών δημοσίων Α.Ε.Ι., ενώ για την αναγνώριση της αντιστοιχίας τους πρέπει να συντρέχουν οι σχετικές προϋποθέσεις του ν.3328/2005.

Τέλος, ειδικές διατάξεις για την αναγνώριση πτυχίων Ιατρικής, Οδοντιατρικής και άλλων επιστημών εκτός των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιέχονται στο άρθρο 12 του ν.3328/2005⁷⁴. Για την αναγνώριση των τίτλων αυτών απαι-

73. Βλ. σχετικά την παρ. 8 του άρθρου 4 του ν. 3328/2005, όπως προστέθηκε με το άρθρο 76 του ν. 4310/2014.

74. Το άρθρο 12 του ν.3328/2005, όπως τροποποιήθηκε από την παρ.5 του άρθρου 20 του ν.3467/2006 και την παρ. 26 του άρθρου 39 του ν.4186/2013, έχει ως εξής: «1. Η αναγνώριση της «ισοτιμίας και αντιστοιχίας» των πτυχίων Ιατρικής και Οδοντιατρικής που χορηγούνται από ομοταγή πανεπιστήμια του εξωτερικού, εκτός των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διενεργείται ύστερα από εξετάσεις στα μαθήματα που ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 5 του Ν. 3027/2002. Εξαιρέσεις από τη διαδικασία αυτή και υπαγωγή στον κανόνα της παρ. 3 του άρθρου 4 πραγματοποιούνται με ειδικά αιτιολογημένες αποφάσεις του οικείου τμήματος του Δ.Σ., εφόσον πρόκειται για πτυχιούχους ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων διεθνούς κύρους με βάση ακαδημαϊκά κριτήρια. Οι

τείται επιτυχής συμμετοχή των ενδιαφερομένων σε εξετάσεις μαθημάτων, οι οποίες είναι γραπτές. Οι εν λόγω εξετάσεις διενεργούνται από τον Οργανισμό δύο φορές κάθε έτος σε εξεταστικά κέντρα που ορίζονται με αποφάσεις του Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.⁷⁵ Εξαίρεση από την προϋπόθεση συμμετοχής σε εξετάσεις πραγματοποιούνται κατόπιν ειδικά αιτιολογημένης απόφασης του οικείου τμήματος του Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., εφόσον πρόκειται για πτυχιούχους ανώτατων εκπαιδευτών ιδρυμάτων διεθνούς κύρους, βάσει ακαδημαϊκών κριτηρίων. Οι σχετικές αποφάσεις του τμήματος δημοσιοποιούνται.

► Πιστοποιητικά αναγνώρισης

Το πιστοποιητικό αναγνώρισης αναγράφει σαφώς και σε εμφανή θέση το χαρακτηρισμό του τίτλου ως ισοτίμου ή ισοτίμου και αντιστοίχου και το είδος του τίτλου. Επιπλέον μπορεί να περιλαμβάνει πληροφορίες για το περιεχόμενο, τη διάρκεια σπουδών και άλλα στοιχεία του τίτλου. Ο τύπος των χορηγούμενων πιστοποιητικών καθορίζεται από το Δ.Σ. Στον Οργανισμό τηρείται μητρώο όλων

σχετικές αποφάσεις του Τμήματος δημοσιοποιούνται. Επίσης εξαιρούνται από τη διαδικασία της αναγνώρισης οι τίτλοι σπουδών ομοταγών πανεπιστημίων, που ελήφθησαν από χώρες του εξωτερικού μετά την ένταξή τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και κατά συνέπεια εφαρμόζονται ως προς τους τίτλους αυτούς οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 4. 2. Οι εξετάσεις διεξάγονται με σύστημα που να διασφαλίζει απολύτως το αδιάβλητο. Οι εξετάσεις μπορεί να γίνονται και με τη μέθοδο των ερωτήσεων πολλαπλών επιλογών, η δε βαθμολογία των δοκιμών των εξεταζομένων μπορεί να γίνεται και με ηλεκτρονικό τρόπο. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ορίζονται, μετά από πρόταση του Δ.Σ. του Οργανισμού σε συνεργασία με πανεπιστημιακά ή τεχνολογικά ιδρύματα της ανώτατης εκπαίδευσης ή άλλα ερευνητικά ή επιστημονικά ιδρύματα ή άλλους δημόσιους φορείς ή αναγνωρισμένους επιστήμονες ή ερευνητές, το σύστημα, η διαδικασία και κάθε ειδικότερο θέμα σχετικά με τις εξετάσεις αυτές. Με την απόφαση αυτή δύνανται να περιορίζονται τα εξεταζόμενα μαθήματα. Με όμοια απόφαση μπορεί το σύστημα εξετάσεων της προηγούμενης παραγράφου να επεκτείνεται και σε άλλες Σχολές και Τμήματα και να ορίζονται οι λεπτομέρειες για την προσαρμογή του στις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης Σχολής ή Τμήματος».

75. Βλ. σχετικά το άρθρο 12 του ν.3328/2005. Τα εξεταζόμενα μαθήματα είναι αυτά που ορίζονται στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 5 του ν. 3027/2002, δηλαδή στα μαθήματα της παθολογίας και της χειρουργικής για όσους αποφοίτησαν το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003. Στα ως άνω μαθήματα προστίθενται, κατ' έτος, το μάθημα της παιδιατρικής για όσους αποφοίτησαν τα έτη 2003-2004, της μαιευτικής γυναικολογίας για όσους αποφοίτησαν τα έτη 2004-2005, της ανατομίας για όσους αποφοίτησαν τα έτη 2005-2006 και της φυσιολογίας και της φαρμακολογίας για όσους αποφοίτησαν από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007 και εφεξής.

των χορηγούμενων πιστοποιητικών αναγνώρισεως και των σχετικών απορριπτικών αποφάσεων.

Οι αποφάσεις και τα σχετικά πιστοποιητικά πρέπει να εκδίδονται για τις περιπτώσεις αναγνώρισης ισοτιμίας μέσα σε εξήντα (60) ημέρες και για τις περιπτώσεις ισοτιμίας και αντιστοιχίας μέσα σε ενενήντα (90) ημέρες από τη συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων. Σε κάθε περίπτωση απόκλισης από τις ως άνω προθεσμίες λόγω έλλειψης στοιχείων, εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση του Οργανισμού.

γ) Αιτήσεις επανεξέτασης⁷⁶

Ο ενδιαφερόμενος, του οποίου απορρίπτεται αίτημα αναγνώρισεως τίτλου σπουδών, δικαιούται να υποβάλει στο οικείο Τμήμα του Δ.Σ. εντός έτους από την κοινοποίηση της απόρριψης του αιτήματός του, αίτηση για επανεξέταση του θέματος, παραθέτοντας τους λόγους της επανεξέτασης και προσκομίζοντας νέα στοιχεία. Η αίτηση επανεξέτασης συνοδεύεται από παράβολο.

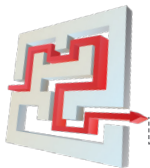
Αν ο Πρόεδρος ή η Ε.Ε. που είχαν αρχικά εξετάσει το θέμα εξακολουθούν να είναι αρνητικοί, το αίτημα εισάγεται σε Ειδική Επιτροπή Επανεξέτασης. Η Ειδική Επιτροπή επανεξετάζει το θέμα και εισηγείται στο αρμόδιο Τμήμα, το οποίο αποφαινεται το ταχύτερο και πληροφορεί σχετικά τον ενδιαφερόμενο. Η Ολομέλεια του Δ.Σ. είναι αρμόδια να επιλαμβάνεται και να αποφαινεται το ταχύτερο δυνατό και για αιτήσεις επανεξέτασης κατά των αποφάσεων των Τμημάτων του.

δ) Παροχή πληροφοριών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Βάσει της κείμενης νομοθεσίας⁷⁷, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. είναι η αρμόδια κρατική αρχή ενημέρωσης για θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Ειδικότερα, ο Οργανισμός παρέχει πληροφορίες στο κοινό σχετικά με τα ιδρύματα και τα προγράμματα σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης της αλλοδαπής, όπως επίσης και για τα ισχύοντα και τις διαδικασίες αναγνώρισης των τίτλων με στόχο την έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση των ενδιαφερομένων, που προτίθενται ή που ήδη πραγματοποιούν σπουδές σε εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής σχετικά με όλες τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση

76. Βλ. το άρθρο 13 του ν.3328/2005.

77. Βλ. το άρθρο 14 του ν.3328/2005, όπως τροποποιήθηκε από την παρ.9α του άρθρου 59 του ν.3966/2011.

και το επίπεδο του τίτλου που θα τους απονεμηθεί. Η ενημέρωση του κοινού γίνεται κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων αλλά και με κάθε πρόσφορο μέσο επικοινωνίας, έντυπης και ηλεκτρονικής. Η αίτηση παροχής πληροφοριών πρέπει να συνοδεύεται από παράβολο, το ύψος του οποίου ορίζεται στα είκοσι (20) ευρώ⁷⁸. Ο Οργανισμός έχει υποχρέωση να απαντά με πληρότητα, μετά από εισήγηση του αρμόδιου εισηγητή, στις έγγραφες αιτήσεις πληροφοριών.

Δ. Προβλήματα στη λειτουργία του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και λόγοι δημιουργίας τους

1. Βασικά παρατηρούμενα προβλήματα

Μετά από την αποτύπωση των βασικών στοιχείων που αφορούν στη διάρθρωση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., τις αρμοδιότητες των οργάνων του και τη διαδικασία αναγνώρισης της ισοτιμίας ή και της ισοτιμίας και αντιστοιχίας των τίτλων σπουδών που απονέμονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής, με βάση τα προβλεπόμενα στις σχετικές διατάξεις του κείμενου θεσμικού πλαισίου, στις αναπτύξεις που ακολουθούν επιχειρείται η συστηματοποιημένη ανάδειξη των βασικών προβλημάτων που παρατηρούνται στη λειτουργία του Οργανισμού, ιδίως σε ό,τι αφορά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του που σχετίζονται με την αναγνώριση των αλλοδαπών τίτλων σπουδών, καθώς και των λόγων δημιουργίας των προβλημάτων αυτών. Η εν λόγω αποτύπωση γίνεται, πρωτίστως, με γνώμονα τις επιπτώσεις που έχουν οι παρατηρούμενες υστερήσεις στους πολίτες που απευθύνονται στον Οργανισμό για την αναγνώριση των τίτλων σπουδών τους με βάση την εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη από τη διερεύνηση των πολυάριθμων σχετικών αναφορών. Τέλος, ειδική αναφορά γίνεται στις περιπτώσεις των κατηγοριών αναγνώρισης αλλοδαπών τίτλων σπουδών, στις οποίες παρουσιάζονται οι μεγαλύτερες καθυστερήσεις.

78. Βλ. την υποπερ.ζζ' της περ.γ' του άρθρου 18 του ν.3328/2005, καθώς και την υπ' αριθμ. 145052/Η/11/19-12-2011 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων «Καθορισμός παραβόλου αιτήσεων αναγνώρισης τίτλων σπουδών αλλοδαπής και αιτήσεων παροχής πληροφοριών» (Β' 3165).

α) Σοβαρές καθυστερήσεις στην αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών

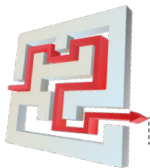
Σύμφωνα με τον νόμο⁷⁹, οι αποφάσεις και τα σχετικά πιστοποιητικά για την αναγνώριση της ισοτιμίας πρέπει να εκδίδονται μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από τη συμπλήρωση του φακέλου, ενώ για τις περιπτώσεις αναγνώρισης της ισοτιμίας και αντιστοιχίας η προθεσμία είναι ενενήντα (90) ημέρες από τη συγκέντρωση των απαραίτητων στοιχείων. Σε κάθε περίπτωση απόκλισης από τις ως άνω προθεσμίες, λόγω έλλειψης στοιχείων, ο νομοθέτης ορίζει, ότι πρέπει να εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση του Οργανισμού. Σημειώνεται, πάντως, ότι, σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας⁸⁰, οι προθεσμίες για τη Διοίκηση είναι ενδεικτικές, εκτός αν από τις διατάξεις που τις προβλέπουν προκύπτει ότι είναι αποκλειστικές. Εν προκειμένω, οι προθεσμίες των ειδικών διατάξεων του ν.3328/2005 που προαναφέρθηκαν δεν προβλέπονται ως αποκλειστικές.

Από την εμπειρία της Ανεξάρτητης Αρχής καταδεικνύεται, ότι ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. δεν είναι καταρχήν σε θέση να ανταποκριθεί στις ως άνω προθεσμίες. Το χρονικό διάστημα που συνήθως μεσολαβεί από την υποβολή της αίτησης και των απαιτούμενων δικαιολογητικών έως και την παραλαβή της πράξης αναγνώρισης είναι κατά πολύ μεγαλύτερο, προσεγγίζοντας, κατά το χρόνο σύνταξης της παρούσας, τους οκτώ (8) μήνες κατά μέσο όρο. Ωστόσο, ο εν λόγω μέσος όρος του χρόνου διεκπεραίωσης δεν αποτελεί τον κανόνα και, συνεπώς, ορθότερο είναι η κάθε περίπτωση να κρίνεται ξεχωριστά.

Όπως είναι προφανές, η καθυστέρηση αυτή συνεπάγεται ιδιαίτερα δυσμενείς επιπτώσεις για τους ενδιαφερόμενους, αφού δυσχεραίνεται σημαντικά η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας, καθώς, χωρίς την πράξη αναγνώρισης του αλλοδαπού τίτλου σπουδών τους, αφενός, δεν έχουν δυνατότητα συμμετοχής στις διαδικασίες πρόσληψης προσωπικού για θέσεις της ειδικότητάς τους στον δημόσιο τομέα, αφετέρου, παρακωλύεται το δικαίωμα άσκησης του επαγγέλματός τους στις περιπτώσεις των νομοθετικά ρυθμιζόμενων επαγγελματών, δηλαδή στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες προϋπόθεση για την άσκηση του επαγγέλματος αποτελεί η εξασφάλιση άδειας ή βεβαίωσης άσκησης επαγγέλ-

79. Βλ. την παρ. 4 του άρθρου 11 του ν. 3328/2005

80. Βλ. το εδ.α' της παρ.5 του άρθρου 10 του ν.2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α' 45).

ματος από τους αρμόδιους φορείς, η οποία δεν μπορεί να χορηγηθεί πριν από την αναγνώριση του αλλοδαπού τίτλου σπουδών.

Σε κάθε, πάντως, περίπτωση, οι παρατηρούμενες υπέρμετρες καθυστερήσεις στην αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. δεν μπορούν να δικαιολογηθούν με την επίκληση του ενδεικτικού χαρακτήρα των προβλεπόμενων σχετικών προθεσμιών.

β) Αδυναμία επικοινωνίας και ελλιπής ενημέρωση των ενδιαφερόμενων πολιτών

Όπως επισημαίνουν πολλοί αναφερόμενοι στον Συνήγορο του Πολίτη, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. δεν επιδεικνύει την απαιτούμενη επιμέλεια στο πεδίο της επικοινωνίας και ενημέρωσης των ενδιαφερόμενων πολιτών, και, ιδίως, αναφορικά με:

- την προφορική ή γραπτή πληροφόρηση των αιτούντων αναφορικά με την πορεία της υπόθεσής τους,
- την έγκαιρη ειδοποίηση των αιτούντων αναφορικά με την ανάγκη συμπλήρωσης του φακέλου της αίτησής τους και
- τη χορήγηση αιτηθέντων εγγράφων που περιέχονται στο φάκελό τους εντός των σχετικών προθεσμιών του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Ειδικότερα, σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις αναφορές των πολιτών, ιδιαίτερα δυσχερής είναι τόσο η επικοινωνία με το τηλεφωνικό κέντρο του Οργανισμού όσο και η προσωπική επαφή των ενδιαφερομένων με τους ειδικούς εισηγητές του Οργανισμού, παρά τη σχετική δυνατότητα που καταρχήν παρέχεται. Τέλος, φαίνεται ότι το πρόβλημα της ελλιπούς ενημέρωσης των ενδιαφερομένων επιτείνεται, λόγω της μη έγκαιρης επικαιροποίησης των στοιχείων της παρεχόμενης από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. υπηρεσίας “on-line” ενημέρωσης σχετικά με την εξέλιξη της πορείας εξέτασης των αιτήσεων αναγνώρισης από τα αρμόδια όργανα του Οργανισμού.

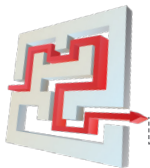
γ) Αδυναμία αυτοτελούς αναγνώρισης βασικών τίτλων σπουδών της αλλοδαπής τριετούς διάρκειας σπουδών

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν.4610/2019, η τροποποίηση των διατάξεων που αφορούν στη διάρθρωση του Δ.Σ. και των Τμημάτων του, αλλά και της Διεύθυνσης Αναγνώρισης Ακαδημαϊκών Τίτλων του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και οι σχετικές μεταβολές που επήλθαν «έχουν ως στόχο την έγκαιρη προσαρμογή της

συγκρότησης του Διοικητικού Συμβουλίου, αλλά και της διάρθρωσης της Διεύθυνσης αναγνώρισης ακαδημαϊκών τίτλων του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. στα νέα δεδομένα που δημιουργούν οι συγχωνεύσεις των Τ.Ε.Ι. με τα πανεπιστήμια και εν γένει οι συνέργειες μεταξύ των Α.Ε.Ι.» που θεσμοθετήθηκαν με τον εν λόγω, αλλά και με άλλους νόμους. Όπως έχει ήδη αναφερθεί αναλυτικά, οι βασικές τροποποιήσεις αφορούν στη μη συμπερίληψη καθηγητών Τ.Ε.Ι. στη σύνθεση του Δ.Σ., την αλλαγή στις αρμοδιότητες των δύο τμημάτων του Δ.Σ., καθώς πλέον αυτά διακρίνονται με βάση θεματικά ακαδημαϊκά πεδία και όχι με βάση την εξέταση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας των αλλοδαπών τίτλων σπουδών προς τίτλους σπουδών που απονέμονται από ημεδαπά πανεπιστήμια ή Τ.Ε.Ι., καθώς και στην ανάλογη τροποποίηση της διάρθρωσης της Διεύθυνσης Αναγνώρισης Ακαδημαϊκών Τίτλων.

Η κυριότερη ουσιαστική συνέπεια των ως άνω μεταβολών σχετίζεται με τη συνεπαγόμενη αλλαγή του καθεστώτος αναγνώρισης της ισοτιμίας και αντιστοιχίας βασικών τίτλων σπουδών της αλλοδαπής προς πτυχία ελληνικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων. Συγκεκριμένα, ενώ υπό το προϊσχύσαν καθεστώς προβλεπόταν η αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας βασικών τίτλων σπουδών πανεπιστημίων της αλλοδαπής που απονέμονταν μετά την ολοκλήρωση τριετούς προγράμματος φοίτησης, δηλαδή της πλειονότητας των τίτλων αυτών, με πτυχία Τ.Ε.Ι., επίσης τριετούς διάρκειας σπουδών, με τις επελεθούσες τροποποιήσεις των σχετικών διατάξεων η δυνατότητα αυτή έχει εκλείψει. Εν προκειμένω, πρέπει να σημειωθεί ότι, υπό το προϊσχύσαν καθεστώς, πολλοί κάτοχοι βασικών τίτλων σπουδών πανεπιστημίων της αλλοδαπής με πρόγραμμα σπουδών ζετούς διάρκειας, οι οποίοι δεν ήταν κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, «επέλεξαν» να αναγνωρισθεί η ισοτιμία και αντιστοιχία των εν λόγω τίτλων προς πτυχία ημεδαπών Τ.Ε.Ι., ελλείψει άλλης εναλλακτικής, και δη της ενδεδειγμένης, δηλαδή της αναγνώρισης του αλλοδαπού πανεπιστημιακού πτυχίου με αντίστοιχο ημεδαπό τίτλο σπουδών. Εφόσον ήταν κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, μπορούσαν να ζητήσουν την αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας τους προς πτυχία ελληνικών Πανεπιστημίων μετά από συνεκτίμηση του βασικού και του μεταπτυχιακού τους τίτλου. Και στις δύο περιπτώσεις, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. προέβαινε στην αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας με ή χωρίς την επιβολή εξέτασης πρόσθετων μαθημάτων, ανάλογα με τα κρινόμενα προγράμματα σπουδών των πανεπιστημίων της αλλοδαπής.

Μετά από τις πρόσφατες νομοθετικές τροποποιήσεις, η μόνη επιλογή που φαίνεται να έχουν οι κάτοχοι αλλοδαπών βασικών τίτλων σπουδών τριετούς

διάρκειας είναι η αναγνώριση της ισοτιμίας και αντιστοιχίας τους προς πτυχία ημεδαπών πανεπιστημίων, μετά από συνεκτίμηση με αλλοδαπό μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, με την εξαίρεση των αλλοδαπών βασικών τίτλων σπουδών που αποκτήθηκαν μετά από παρακολούθηση εντατικών προγραμμάτων σπουδών τριετούς διάρκειας, σύμφωνα με όσα έχουν ήδη εκτεθεί ανωτέρω. Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να δημιουργήσει προσκόμματα στην αναγνώριση πολλών αλλοδαπών βασικών τίτλων σπουδών, των οποίων οι κάτοχοι δεν διαθέτουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Πέραν της δυσαρμονίας του εν λόγω καθεστώτος προς τα προβλεπόμενα στη δήλωση της Μπολόνια, αναφορικά με τα προπτυχιακά προγράμματα σπουδών, τις προβλέψεις της οποίας ακολουθούν πολλά ευρωπαϊκά κράτη, επισημαίνεται ο κίνδυνος οι προαναφερθέντες κάτοχοι βασικών τίτλων σπουδών να τεθούν εκτός της ελληνικής αγοράς εργασίας, με δεδομένο ότι, ως γνωστόν, τα επαγγελματικά δικαιώματα πηγάζουν κατεξοχήν από τους βασικούς τίτλους σπουδών, το δε ελληνικό σύστημα αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων βάσει της σχετικής ενωσιακής Οδηγίας εμφανίζει σειρά προβλημάτων, τα οποία αναπτύσσονται κατωτέρω στο οικείο κεφάλαιο της παρούσας.

2. Λόγοι δημιουργίας των προβλημάτων

α) Αύξηση του όγκου εργασίας του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Από τη μελέτη των στατιστικών στοιχείων που αναρτώνται στη διαδικτυακή τοποθεσία του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.⁸¹, τη σχετική ενημέρωση που έλαβε ο Συνήγορος του Πολίτη από τη Διεύθυνση Ενημέρωσης του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., αλλά και από τη συνεργασία των Ειδικών Επιστημόνων της Ανεξάρτητης Αρχής με στελέχη του Οργανισμού κατά τη διερεύνηση αναφορών πολιτών, διαπιστώνεται χαρακτηριστική αύξηση του όγκου εργασίας του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. κατά τα τελευταία έτη. Συγκεκριμένα, ειδικά την τελευταία διετία, μόνο οι νέες αιτήσεις αναγνώρισης και αντιστοιχίας βαθμού, ανέρχονται περίπου στις δεκατέσσερις χιλιάδες (14.000). Επισημαίνεται ότι, για την πλήρη αποτίμηση του όγκου εργασίας του Οργανισμού, θα πρέπει να συνυπολογίζονται, πέραν των εκκρεμών υποθέσεων προηγούμενων ετών, και οι πολυάριθμες αιτήσεις επαλήθευσης τίτλων, καθεμία εκ των οποίων μπορεί να αναφέρεται στην επιβεβαίωση της γνησιότητας μίας (1)

81. Βλ. ενδεικτικά την ιστοσελίδα http://www.doatap.gr/gr/2010_2014.php.

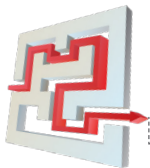
έως και αρκετών εκατοντάδων πράξεων αναγνώρισης, και οι οποίες, για την τελευταία διετία, ανέρχονται περίπου στις επτά χιλιάδες πεντακόσιες (7.500)⁸².

Οι λόγοι που έχουν οδηγήσει στο ως άνω φαινόμενο ποικίλουν. Καταρχάς, παρατηρείται αύξηση της παρακολούθησης από Έλληνες πτυχιούχους αλλοδαπών προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών εξ αποστάσεως, η οποία εκτιμάται ότι οφείλεται στα προβλήματα ανεργίας που οι προαναφερόμενοι βιώνουν εξ αιτίας της οικονομικής κρίσης, για την αντιμετώπιση της οποίας πραγματοποιούν μεταπτυχιακές σπουδές με την ως άνω διαδικασία, ώστε να γίνουν «ελκυστικότεροι» στην αγορά εργασίας, μέσω της αύξησης των τυπικών προσόντων τους.

Στο σημείο αυτό, τονίζεται ότι, ιδίως λόγω των σχετικών προβλέψεων των προκηρύξεων για προσλήψεις στον Δημόσιο Τομέα που απαιτούν την υποβολή πράξης αναγνώρισης από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. για τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών στις σχετικές διαδικασίες, η βασική επιδίωξη των περισσότερων από τους προαναφερθέντες είναι οι τίτλοι τους να τύχουν ακαδημαϊκής αναγνώρισης, παρόλο που, στις περισσότερες περιπτώσεις, ο στόχος τους δεν είναι η συνέχιση των σπουδών τους σε ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, αλλά η ένταξή τους στην αγορά εργασίας με βελτιωμένα προσόντα, στόχος ο οποίος θα μπορούσε να επιτευχθεί με την ορθολογική λειτουργία του συστήματος αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων κατά το πρότυπο των περισσότερων ευρωπαϊκών κρατών.

Επιπροσθέτως, σημειώνεται ότι η πραγματοποίηση μεταπτυχιακών σπουδών στο εξωτερικό με την προαναφερόμενη διαδικασία βαίνει αυξανόμενη, αφενός λόγω της δυσκολίας πρόσβασης των ενδιαφερομένων σε ημεδαπά μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, εφόσον προϋπόθεση αποτελεί η επιτυχής συμμετοχή σε εξετάσεις και η επιτυχής παρακολούθηση προγράμματος σπουδών διάρκειας διπλάσιας από αυτήν των αντίστοιχων αλλοδαπών προγραμμάτων σπουδών, αφετέρου λόγω του γεγονότος ότι η κατοχή μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών μοριοδοτείται στις περιπτώσεις προκηρύξεων για την κατάληψη θέσης στον δημόσιο τομέα. Ειδικής μνείας χρήζει εν προκειμένω και η προσφορά προγραμμάτων σπουδών εξ αποστάσεως στην ελληνική γλώσσα από ιδιωτικά Πανεπιστήμια άλλων κρατών-μελών της Ε.Ε., τα οποία παρακολουθεί πλήθος Ελλήνων φοιτητών.

82. Όπως ενημερωθήκαμε από τη Διεύθυνση Ενημέρωσης του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., μέχρι σήμερα ο μεγαλύτερος αριθμός αναφερόμενων πράξεων αναγνώρισης, η επαλήθευση των οποίων έχει ζητηθεί με μία μόνο αίτηση, ήταν 700 πράξεις (!).

Συμπερασματικά, η σημαντική αύξηση του αριθμού των υποβαλλομένων αιτήσεων στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ο Οργανισμός υποχρεούται, ειδικά στις περιπτώσεις των σπουδών εξ αποστάσεως, να προβεί σε ενδελεχή έρευνα, προκειμένου να διαπιστώσει, πέρα από κάθε αμφιβολία, ότι στην εκπαιδευτική διαδικασία δεν έχουν εμπλακεί ημεδαποί φορείς, έχει συντελέσει στη δημιουργία μεγάλων καθυστερήσεων στην ακαδημαϊκή αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών, η οποία επιτείνεται από το γεγονός ότι το εμπλεκόμενο προσωπικό στον φορέα βαίνει μειούμενο, με αποτέλεσμα να σημειώνονται σημαντικές υπερβάσεις των προβλεπόμενων από τον νόμο προθεσμιών.

β) Υποστελέχωση του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν.3328/2005 και του κατ' εφαρμογήν αυτού εκδοθέντος π.δ. 90/2006, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. στελεχώνεται από τρεις κατηγορίες υπαλλήλων, τους Ειδικούς Εισηγητές, τους μόνιμους διοικητικούς υπαλλήλους και το αποσπασμένο διοικητικό προσωπικό. Στον Οργανισμό προβλέπεται η λειτουργία Δικαστικού Γραφείου του Ν.Σ.Κ. Κατωτέρω παρατίθενται αναλυτικά στοιχεία αναφορικά με τον αριθμό των υπηρετούντων, κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας, εισηγητών και υπαλλήλων στον Οργανισμό, όπως τα στοιχεία αυτά μας χορηγήθηκαν από τη Διεύθυνση Ενημέρωσης του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Ειδικοί Εισηγητές

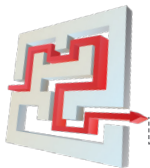
Οι αρχικά προβλεπόμενες θέσεις Ειδικών Εισηγητών, με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ήταν είκοσι μία (21)⁸³. Ωστόσο, σήμερα οι θέσεις αυτές έχουν μειωθεί σε δεκατέσσερις (14), εκ των οποίων πέντε (5) είναι κενές. Η εν λόγω μείωση προέρχεται αφενός από την αυτοδίκαιη κατάργηση τεσσάρων (4) θέσεων ως κενών κατ' εφαρμογή του ν.4024/2011 και αφετέρου λόγω μετάταξης τριών (3) Ειδικών Εισηγητών με μεταφορά θέσης. Συνολικά, οκτώ (8) Ειδικοί Εισηγητές έχουν αποχωρήσει εντός της τελευταίας τριετίας. Πέραν τούτου, από τις εννέα (9) καλυμμένες θέσεις Ειδικών Εισηγητών, ένας (1) υπηρετεί με απόσπαση σε θέση εκτός Οργανισμού. Κατά συνέπεια, κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας, σύμφωνα με στοιχεία που χορήγησε στην Αρχή μας ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., οι Ειδικοί Εισηγητές που υπηρετούν στον Οργανισμό είναι επτά (7), ένας (1) εκ των οποίων υπηρετεί στο παράρτημα Θεσσαλονίκης. Σημειώνεται,

83. Βλ. σχετικά τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν.3328/2005.

όμως, ότι στο πρώτο τρίμηνο του 2019, κατέστη δυνατή η προκήρυξη πλήρωσης πέντε (5) θέσεων ειδικών εισηγητών, η οποία, σύμφωνα με πληροφορίες που μας παρέixe ο Οργανισμός, βρίσκεται πλέον στο στάδιο επιλογής αυτών.

Όπως συνάγεται από τις προβλεπόμενες αρμοδιότητές τους, ο ρόλος των Ειδικών Εισηγητών στη διαδικασία της αναγνώρισης τίτλων σπουδών της αλλοδαπής είναι ιδιαίτερα κρίσιμος, η δε υποστελέχωση του Οργανισμού σε θέσεις Ειδικών Εισηγητών έχει προξενήσει επί μακρόν δυσμενείς συνέπειες στην εύρυθμη λειτουργία του, ιδίως σε ό,τι αφορά την τήρηση των προβλεπόμενων από τις διατάξεις του ν.3328/2005 προθεσμιών. Με τον ν.4610/2019 εισήχθησαν διατάξεις⁸⁴, με τις οποίες διευκολύνθηκε η κάλυψη κενών θέσεων Ειδικών

84. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.7 του άρθρου 10 του ν.3328/2005, όπως η παράγραφος προστέθηκε με την περ.ζ' της παρ.1 του άρθρου 71 του ν.4610/2019, «[ο]ι ανάγκες που προκύπτουν από την ύπαρξη κενών θέσεων ειδικών εισηγητών μπορεί να καλύπτονται από εκπαιδευτικούς της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίοι διαθέτουν τα τυπικά προσόντα της παραγράφου 4, όπως εξειδικεύονται στη σχετική πρόσκληση. Οι εκπαιδευτικοί αυτοί αποσπώνται ύστερα από αίτησή τους, η οποία υποβάλλεται ύστερα από σχετική πρόσκληση υποβολής υποψηφιοτήτων του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. Η απόσπαση πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.. Οι εκπαιδευτικοί που αποσπώνται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο ασκούν όλα τα καθήκοντα του ειδικού εισηγητή. Οι αποσπάσεις της παρούσας παραγράφου διαρκούν πέντε (5) σχολικά έτη. Η διάρκεια τους μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. Με όμοια απόφαση μπορεί να διακόπτεται η απόσπαση πριν τη λήξη της. Με τη διακοπή ή τη λήξη της διάρκειας της απόσπασης, οι αποσπασθέντες επιστρέφουν στις οργανικές τους θέσεις. Ο φορέας μισθοδοσίας των αποσπασμένων εκπαιδευτικών είναι ο φορέας της οργανικής τους θέσης». Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.8 του άρθρου 10 του ν.3328/2005, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την περ.ζ' της παρ.1 του άρθρου 71 του ν.4610/2019, «α) Οι κενές οργανικές θέσεις ειδικών εισηγητών, καθώς και οι ανάγκες που προκύπτουν αποκλειστικά από την ύπαρξη των κενών αυτών, μπορεί να πληρούνται ή να καλύπτονται με μετατάξεις ή αποσπάσεις, αντίστοιχα, προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (Ι.Δ.Α.Χ.) του Δημοσίου, των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) ή των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' και β' βαθμού. Σε περίπτωση αδυναμίας πλήρωσης των θέσεων ή κάλυψης των αναγκών με προσωπικό Ι.Δ.Α.Χ., οι ως άνω οργανικές θέσεις ή ανάγκες μπορεί να καλύπτονται με μετατάξεις ή αποσπάσεις, αντίστοιχα, μόνιμου προσωπικού από υπηρεσίες του Δημοσίου, Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, Π.Ε. κατηγορίας. Το προσωπικό που αποσπάται ή μετατάσσεται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο πρέπει να διαθέτει τα τυπικά προσόντα της παραγράφου 4, όπως εξειδικεύονται στη σχετική πρόσκληση. Η μετάταξη μόνιμου προσωπικού πραγματοποιείται σε συνιστώμενες με τις πράξεις μετατάξης προσωποπαγείς θέσεις μόνιμων υπαλλήλων, με δέσμευση αντίστοιχου αριθμού κενών θέσεων ειδικών εισηγητών με σχέση εργασίας Ι.Δ.Α.Χ., οι οποίες δεν καλύπτονται όσο οι ανω-

Εισηγητών μέσω απόσπασης εκπαιδευτικών της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και απόσπασης ή μετάταξης προσωπικού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου του Δημοσίου, των ν.π.δ.δ. και των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ως άνω νόμου, η εν λόγω προσθήκη έγινε «με σκοπό την επιτάχυνση του έργου του Οργανισμού». Επί των ως άνω διατάξεων, σημειώνεται, καταρχήν, ότι νομοθετικές προβλέψεις που τίθενται κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης νόμου αντίκεινται στην αρχή της αποφυγής αποκλινουσών από την κατά περίπτωση γενική πολιτική ή αντιφατικών ρυθμίσεων, η οποία αποτελεί νομοθετημένη αρχή καλής νομοθέτησης⁸⁵. Επισημαίνεται, πάντως, ότι η τυχόν κάλυψη κενών θέσεων Ειδικών Εισηγητών, σύμφωνα με τα ανωτέρω, πρέπει, σε κάθε περίπτωση, να γίνεται με αυστηρή τήρηση των προβλεπόμενων προσόντων των Ειδικών Εισηγητών. Σε αντίθετη περίπτωση, η εφαρμογή των ως άνω νέων ρυθμίσεων όχι μόνον δεν πρόκειται να συμβάλει στην επίλυση του προβλήματος υποστελέχωσης του Οργανισμού στις σχετικές θέσεις, αλλά στην καλύτερη περίπτωση θα το μεταθέσει στο μέλλον ή θα το διαιωνίσει, στη χειρότερη δε θα το επιδεινώσει.

Μόνιμοι διοικητικοί υπάλληλοι

Από τις τριάντα (30) αρχικά προβλεπόμενες οργανικές θέσεις μόνιμων διοικη-

τέρω υπάλληλοι παραμένουν στις εν λόγω προσωποπαγείς θέσεις. Οι προσωποπαγείς θέσεις καταργούνται αυτοδικαίως με τη για οποιονδήποτε λόγο αποχώρηση των υπαλλήλων που τις κατέχουν και ταυτόχρονα αποδεσμεύονται οι αντίστοιχες θέσεις Ι.Δ.Α.Χ. ειδικών εισηγητών. β) Η επιλογή των υποψηφίων προς μετάταξη ή απόσπαση σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο πραγματοποιείται με τη διαδικασία της παραγράφου 4, κατά παρέκκλιση κάθε αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης. Για τη μετάταξη ή την απόσπαση εκδίδεται απόφαση των οικείων Υπουργών, χωρίς γνώμη υπηρεσιακών συμβουλίων. γ) Οι αποσπάσεις της παρούσας παραγράφου διαρκούν τρία (3) έτη, με δυνατότητα παράτασης μία (1) μόνο φορά για έως δύο (2) ακόμη έτη, ύστερα από πρόταση του Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.». Τέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 71 του ν.4610/2019, «[ε]κκρεμείς κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου αιτήσεις απόσπασης ή μετάταξης ολοκληρώνονται σύμφωνα με τις ισχύουσες πριν τη δημοσίευση του νόμου διατάξεις. Εκπαιδευτικοί ή διοικητικοί υπάλληλοι που υπηρετούν με απόσπαση στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, εξακολουθούν να υπηρετούν με απόσπαση στον Οργανισμό έως τη λήξη της απόσπασής τους».

85. Βλ. σχετικά την περ.γ' της παρ.1 του άρθρου 58 του ν.4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

τικών υπαλλήλων, σύμφωνα με το π.δ. 90/2006, οι υφιστάμενες, κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας, οργανικές θέσεις είναι είκοσι τρεις (23)⁸⁶, εκ των οποίων καλυμμένες είναι δεκατέσσερις (14), μία (1) εξ αυτών από υπάλληλο που βρίσκεται σε μακροχρόνια άδεια, σύμφωνα με πληροφόρηση που έχουμε από τον Οργανισμό.

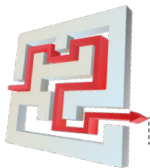
Αποσπασμένο διοικητικό προσωπικό

Βάσει των σχετικών διατάξεων του ν.3328/2005, μπορούν να αποσπώνται σε θέσεις διοικητικού προσωπικού του Οργανισμού έως είκοσι πέντε (25) υπάλληλοι του Δημοσίου. Σύμφωνα με την πληροφόρηση που έχουμε από τον Οργανισμό, σήμερα οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί/ διοικητικοί που υπηρετούν στον Οργανισμό είναι δεκαεννέα (19), (16 στην Αθήνα και 3 στο Παράρτημα Θεσσαλονίκης), εκ των οποίων οι έξι (6) ανέλαβαν καθήκοντα τον Σεπτέμβριο του 2018 [τρεις (3) εξ αυτών είναι εκπαιδευτικοί Πληροφορικής που αποσπασθηκαν με ειδική πρόσκληση] και ένας (1) ανέλαβε καθήκοντα τον Μάρτιο του 2019. Αξίζει να σημειωθεί ότι, κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., υπηρετούσαν στον Οργανισμό μέχρι και εξήντα (60) εκπαιδευτικοί/ διοικητικοί με απόσπαση κυρίως από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων), ενώ τα επόμενα έτη, και μέχρι το 2012, υπηρετούσαν είκοσι πέντε με τριάντα (25-30) εκπαιδευτικοί/ διοικητικοί σε διοικητικές θέσεις.

Σημειώνεται ότι με τον ν.4610/2019 εισήχθησαν διατάξεις⁸⁷, με τις οποίες διευ-

86. Σχετικά με την μείωση των οργανικών θέσεων του μονίμου διοικητικού προσωπικού του Οργανισμού βλ. την υπ.αριθμ. Φ.3/22869/ΔΔΟ/11/14-12-2011 απόφαση του Προέδρου του Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. «Διαπίστωση αυτοδίκαιης κατάργησης κενών οργανικών θέσεων πολιτικού προσωπικού με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., κατ' εφαρμογή της παρ. 1α του άρθρου 33, του Ν. 4024/2011)» [Β' 3264 (2011-Διορθ.σφαλμ. Β' 2378 (2012)].

87. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 17 του ν.4610/2019, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την περ.θ' της παρ.1 του άρθρου 71 του ν.4610/2019, «[γ]ια την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών των διοικητικών υπηρεσιών του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. μπορεί να αποσπώνται εκπαιδευτικοί της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η διάρκεια της απόσπασης είναι πέντε (5) σχολικά έτη και μπορεί να παρατείνεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται σύμφωνα με την παρ.6 του άρθρου 6 του ν. 2740/1999 (Α' 99). Με όμοια απόφαση μπορεί να διακόπτεται η απόσπαση των εκπαιδευτικών πριν τη λήξη της. Με τη διακοπή ή τη λήξη της διάρκειας της απόσπασης, οι αποσπασθέντες εκπαιδευτικοί επιστρέφουν στις οργανικές

κολύνθηκε η κάλυψη κενών θέσεων διοικητικού προσωπικού μέσω απόσπασης εκπαιδευτικών της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ως άνω νόμου, η εν λόγω προσθήκη έγινε «με σκοπό την επιτάχυνση του έργου του Οργανισμού». Μένει να αποδειχθεί στην πράξη εάν οι εν λόγω διατάξεις θα αποτελέσουν χρήσιμο εργαλείο για την αντιμετώπιση του προβλήματος της υποστελέχωσης του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. σε θέσεις διοικητικού προσωπικού ή θα δημιουργήσουν ερμηνευτικά προβλήματα λόγω της παρατηρούμενης ασάφειάς τους ιδίως σε ότι αφορά τον χρόνο παράτασης και τις προϋποθέσεις παράτασης ή διακοπής των αποσπάσεων.

Δικαστικό Γραφείο του Ν.Σ.Κ.

Στον Οργανισμό προβλέπεται αυτοτελές Δικαστικό Γραφείο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν.Σ.Κ.), το οποίο έχει τις αρμοδιότητες και λειτουργεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Οργανισμό του Ν.Σ.Κ.⁸⁸, με κύριο έργο τη δικαστική εκπροσώπηση του Οργανισμού και την έκδοση γνωμοδοτήσεων επί ερωτημάτων που τίθενται από τα αρμόδια όργανά του⁸⁹. Σημειώνεται, ότι, σύμφωνα με την πληροφόρηση που έχουμε από τον Οργανισμό, παρότι σύμφωνα με τον ν.3328/2005 οι οργανικές θέσεις των Παρέδρων του Δικαστικού Γραφείου είναι δύο (2), ουδέποτε το Δικαστικό Γραφείο Ν.Σ.Κ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. υπήρξε πλήρως στελεχωμένο,. Μάλιστα, η Πάρεδρος του Ν.Σ.Κ., η οποία ασκεί τα εν λόγω καθήκοντα στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. κατά τα τελευταία έτη, υπηρετεί και σε αντίστοιχη θέση του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων). Επομένως, από το σύνολο των δύο (2) προβλεπόμενων θέσεων Παρέδρων του Ν.Σ.Κ., ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. δεν διαθέτει ούτε την πλήρη απασχόληση ενός (1) Παρέδρου⁹⁰.

τους θέσεις. Ο φορέας μισθοδοσίας των αποσπασμένων εκπαιδευτικών είναι ο φορέας της οργανικής τους θέσης».

88. Βλ. σχετικά τις διατάξεις του ν.3086/2002 (Α' 324).

89. Βλ. σχετικά τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 16 του ν.3328/2005.

90. Όπως μας πληροφόρησε η Διεύθυνση Ενημέρωσης του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., από τον Απρίλιο του 2014, χρόνος κατά τον οποίο αποχώρησε με μετάταξη η μοναδική διοικητική υπάλληλος πτυχιούχος Νομικής που υπηρετούσε στο Δικαστικό Γραφείο Ν.Σ.Κ., ούτε το Δικαστικό Γραφείο, αλλά ούτε και οι διοικητικές υπηρεσίες του Οργανισμού, διέθεταν υπάλληλο πτυχιούχο Νομικής. Ακολούθως, τον Φεβρουάριο του 2018 μετατάχθηκε στον Οργανισμό ένας (1) υπάλληλος ειδικότητας Νομικής, μετά από σχετική πρόσκληση που είχε εκδώσει

γ) Πολυπλοκότητα του μηχανισμού λήψης αποφάσεων – ανεπαρκής πληροφόρηση των αιτούντων

Η διαδικασία της ακαδημαϊκής αναγνώρισης των αλλοδαπών τίτλων σπουδών ως ισότιμων ή ισοτίμων και αντίστοιχων προς τα απονεμόμενα από τα ημεδαπά Α.Ε.Ι. απαιτεί από τα όργανα του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ενδελεχή έλεγχο των προϋποθέσεων που θέτουν οι διατάξεις του ν.3328/2005. Όπως καταδεικνύεται από τη σχετική περιγραφή που προηγήθηκε, ο εν λόγω μηχανισμός ελέγχου και λήψης αποφάσεων χαρακτηρίζεται από την πληθώρα των προβλεπόμενων σταδίων και την εμπλοκή πολλών οργάνων στη διαδικασία.

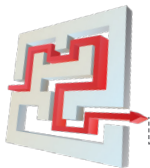
Καταρχάς, ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης, στη διεξαγωγή του ως άνω ελέγχου εμπλέκονται δυνητικά έως και έξι (6) όργανα του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. Συγκεκριμένα, εμπλέκονται:

- ο Ειδικός Εισηγητής,
- η Επιτροπή Ακαδημαϊκών Συμβούλων,
- η Εκτελεστική Επιτροπή,
- το αρμόδιο Τμήμα του Διοικητικού Συμβουλίου,
- το Διοικητικό Συμβούλιο (ολομέλεια) και
- ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Επίσης, στο πλαίσιο της ελεγκτικής διαδικασίας σημαντικός είναι και ο ρόλος της Διεύθυνσης Αναγνώρισης Αλλοδαπών Τίτλων του Οργανισμού, η οποία παρέχει την απαιτούμενη διοικητική υποστήριξη και εμπλέκεται στη διαδικασία έκδοσης των πράξεων αναγνώρισης των αλλοδαπών τίτλων σπουδών, ιδίως κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου πριν από την υπογραφή των εν λόγω πράξεων.

Από την εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη κατά τη διερεύνηση σχετικών αναφορών πολιτών προκύπτει ότι η προβλεπόμενη διαδικασία στις περισσότερες περιπτώσεις δημιουργεί μεγάλες καθυστερήσεις στην έκδοση των πράξεων

ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. το έτος 2016, στην οποία μάλιστα υπήρχε ρητός περιορισμός, ώστε το απαιτούμενο τυπικό προσόν των δύο (2) θέσεων κλάδου Διοικητικού- Οικονομικού να είναι πτυχίο Νομικής. Σύμφωνα με τη Διεύθυνση Ενημέρωσης του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., η ανάγκη για διοικητικούς υπαλλήλους ειδικότητας Νομικής εξακολουθεί να υφίσταται, λαμβάνοντας υπόψη ότι η πρόσκληση του έτους 2016 αντανakλούσε τις τότε ανάγκες του Οργανισμού, οι οποίες έχουν περαιτέρω αυξηθεί (νέος Γενικός Κανονισμός GDPR κ.λπ.).

αναγνώρισης των αλλοδαπών τίτλων σπουδών, με αποτέλεσμα να καθίσταται ιδιαιτέρως δυσχερής η τήρηση από τα όργανα του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. των σχετικών προθεσμιών του ν.3328/2005.

Περαιτέρω, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες απαιτείται της αναγνώρισης της ισοτιμίας/ισοτιμίας και αντιστοιχίας ενός αλλοδαπού τίτλου σπουδών να προηγηθεί κρίση επί του ομοταγούς του αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος, οι καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των αιτήσεων εντείνονται ακόμη περισσότερο, καθώς, βάσει του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, οι εν λόγω δύο διαδικασίες είναι διακριτές. Όπως προαναφέρθηκε, σε ό,τι αφορά την κρίση επί του ομοταγούς αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος, ιδιαίτερη εντύπωση προκαλεί το ύψος του σχετικού παραβόλου χιλίων (1.000) ευρώ, το οποίο, μάλιστα, καλείται να καταβάλει ο αιτών που για πρώτη φορά ζητά τη σχετική αναγνώριση, όταν πρόκειται για εκπαιδευτικό ίδρυμα που δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των αναγνωρισμένων ιδρυμάτων, ενώ η θετική απόφαση για το ομοταγές καταλαμβάνει όλους τους επόμενους ενδιαφερόμενους που είναι απόφοιτοι προγραμμάτων του ίδιου ιδρύματος.

Τέλος, στις αναφορές τους προς τον Συνήγορο του Πολίτη, οι πολίτες παγίως προβάλλουν παράπονα σχετικά με την ελλιπή ενημέρωσή τους από τον Οργανισμό αναφορικά με την πορεία εξέτασης των αιτήσεών τους. Η εν λόγω υστέρηση οφείλεται στη δυσχερή – και, σε πολλές περιπτώσεις, όπως υποστηρίζουν, σχεδόν αδύνατη – τηλεφωνική ή μέσω μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου επικοινωνία τους με τα αρμόδια όργανα του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., και, ιδίως τη Διεύθυνση Ενημέρωσης και τους Ειδικούς Εισηγητές του Οργανισμού, ενώ και το υφιστάμενο online σύστημα ενημέρωσης για την πορεία της εξέτασης των αιτήσεων αναγνώρισης δεν επικαιροποιείται με τη συχνότητα που απαιτείται.

δ) Προβλήματα σε ειδικές κατηγορίες αλλοδαπών τίτλων σπουδών

Πολλές φορές, οι καθυστερήσεις που παρατηρούνται στην αναγνώριση τίτλων σπουδών που απονέμονται από αλλοδαπά εκπαιδευτικά ιδρύματα οφείλονται σε ερμηνευτικά ή άλλα προβλήματα, τα οποία προκύπτουν κατά την εφαρμογή των διατάξεων του ν.3328/2005 από τα αρμόδια όργανα του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. σε περιπτώσεις ελέγχου ειδικών κατηγοριών τίτλων σπουδών. Ακολουθεί η παρουσίαση των βασικότερων σχετικών παραδειγμάτων.

ι. Τίτλοι σπουδών που έχουν απονεμηθεί με τη διαδικασία των σπουδών εξ αποστάσεως

Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν.3328/2005⁹¹, η αναγνώριση ενός αλλοδαπού τίτλου σπουδών ως ισότιμου των απονεμομένων από τα ημεδαπά Α.Ε.Ι. είναι δυνατή, εφόσον το ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο σπουδών έχει κριθεί ως ομοταγές των ημεδαπών Α.Ε.Ι. και η διάρκεια σπουδών, η διαδικασία διδασκαλίας και μάθησης, οι όροι αξιολόγησης, προαγωγής και αποφοίτησης, πληρούν τις απαιτήσεις των ελληνικών Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων.

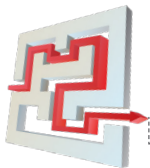
Ο νομοθέτης επιτρέπει την αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων που έχουν απονεμηθεί με διαφορετική διαδικασία από αυτήν της συμβατικής παρακολούθησης, υπό τις ακόλουθες ωστόσο προϋποθέσεις:

- το συγκεκριμένο ίδρυμα να έχει ειδικό πρόγραμμα σπουδών για το σκοπό αυτό,
- ολόκληρη η διαδικασία παροχής τέτοιου τύπου προγράμματος να γίνεται αποκλειστικά από το ίδρυμα που απονέμει τον τίτλο και όχι από άλλο με οποιονδήποτε τρόπο συνεργαζόμενο με αυτό ίδρυμα και
- η αξιολόγηση, προαγωγή και αποφοίτηση να γίνονται με βάση διαφανείς και αδιάβλητες διαδικασίες, ανάλογες με αυτές που ισχύουν στα άλλα προγράμματα σπουδών με παρακολούθηση.

Από τη διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη σε περιπτώσεις καθυστερήσεων στην αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών, έχουν διαπιστωθεί προβλήματα στην ολοκλήρωση των σχετικών διαδικασιών, που οφείλονται στη διενέργεια έρευνας από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., προκειμένου να διαπιστωθεί εάν απονεμηθέντες τίτλοι σπουδών με τη διαδικασία των σπουδών εξ αποστάσεως πληρούν τις απαιτήσεις του νόμου. Ειδικότερα, δυσχέρειες παρουσιάζονται ιδίως κατά την εξακρίβωση, αφενός ότι δεν υπάρχει εμπλοκή ημεδαπού ιδρύματος στην εκπαιδευτική διαδικασία⁹² και, αφετέρου, ότι οι διενεργηθείσες σπουδές εξ αποστάσεως πληρούν τις απαιτήσεις των ημεδαπών Α.Ε.Ι., δηλαδή έχουν χορηγηθεί με την ίδια διαδικασία μάθησης, αξιολόγησης, προαγωγής

91. Βλ. το άρθρο 4 του ν.3328/2005.

92. Η εμπλοκή ημεδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος απαγορεύεται από τις διατάξεις της παρ.1β του άρθρου 4 του ν.3328/2005, οι οποίες ορίζουν ότι το σύνολο των σπουδών πρέπει να έχει πραγματοποιηθεί σε ομοταγή εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής.

και αποφοίτησης με αυτήν που εφαρμόζει στην Ελλάδα το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Σε αρκετές περιπτώσεις διαπιστώθηκε ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις του νόμου. Ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος, το οποίο αποδείχθηκε ότι παρέσχε πρόγραμμα σπουδών εξ αποστάσεως με την εμπλοκή ημεδαπού φορέα⁹³. Επίσης, σε άλλη περίπτωση, αλλοδαπό Πανεπιστήμιο παρέσχε πρόγραμμα σπουδών εξ αποστάσεως, χωρίς, ωστόσο, να έχει προηγουμένως εξασφαλίσει την απαιτούμενη έγκριση από τις αρμόδιες αρχές του Υπουργείου Παιδείας της χώρας, όπου εδρεύει⁹⁴. Μάλιστα, για την αντιμετώπιση της άρνησης του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. να αναγνωρίσει τους εν λόγω τίτλους σπουδών, προτάθηκε στους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με καταγγελίες ενός από αυτούς στον Συνήγορο του Πολίτη και στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., να τους απονεμηθούν νέοι τίτλοι σπουδών, με τους οποίους θα βεβαιωνόταν ότι ολοκλήρωσαν πρόγραμμα σπουδών με συμβατική παρακολούθηση⁹⁵.

ii. Τίτλοι σπουδών που έχουν απονεμηθεί μετά από σπουδές διάρκειας μικρότερης της τριετίας

Για την αναγνώριση ενός αλλοδαπού τίτλου σπουδών απαιτείται, σύμφωνα με τον νόμο⁹⁶, η χρονική διάρκεια των σπουδών να είναι ανάλογη με αυτήν που ισχύει στην Ελλάδα για την απονομή του αντίστοιχου τίτλου σπουδών. Στις περιπτώσεις αλλοδαπών βασικών τίτλων, οι οποίοι απονεμήθηκαν κατόπιν σπουδών τριετούς διάρκειας, ο νομοθέτης επιτρέπει την αναγνώριση, μόνον εφόσον υφίσταται και μεταπτυχιακός τίτλος, ώστε συνεκτιμώμενοι οι δύο τίτλοι να αναγνωρισθούν ως ισότιμοι ή και αντίστοιχοι με ημεδαπό πτυχίο.

Εξαίρεση στην ως άνω προϋπόθεση θέτουν οι διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 4 του ίδιου νόμου, οι οποίες ορίζουν ότι ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. νομιμοποιείται στην αναγνώριση βασικών τίτλων σπουδών τριετούς διάρκειας, χωρίς δηλαδή τη συνεκτίμηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, σε ειδικές περιπτώσεις εντατικών προγραμμάτων της αλλοδαπής, τα οποία, ωστόσο, πρέπει να πληρούν συ-

93. Σχετικές οι με αριθμό φακέλου 136863 και 160229 υποθέσεις.

94. Σχετική η με αριθμό φακέλου 234051 υπόθεση.

95. Σημειώνεται ότι ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. έθεσε την υπόθεση αυτή υπόψη του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης της χώρας, όπου εδρεύει το εν λόγω εκπαιδευτικό ίδρυμα.

96. Βλ. το άρθρο 4 του ν.3328/2005.

γκριμένα ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια, όπως είναι οι διδακτικές μονάδες του συγκεκριμένου προγράμματος σπουδών και η τυχόν αξιολόγηση ή πιστοποίησή του από αναγνωρισμένους φορείς ανώτατης εκπαίδευσης.

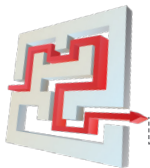
Σε αρκετές περιπτώσεις, οι ενδιαφερόμενοι ζητούν την αναγνώριση των βασικών τίτλων σπουδών τους μετά από σπουδές τριετούς διάρκειας, χωρίς συνεκτίμηση με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών, υποστηρίζοντας ότι το πρόγραμμα σπουδών που παρακολούθησαν είναι εντατικό. Εν προκειμένω, ο Οργανισμός καλείται να διενεργήσει, σε συνεργασία με το αλλοδαπό εκπαιδευτικό ίδρυμα, έρευνα, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν πράγματι το αλλοδαπό πρόγραμμα σπουδών είναι εντατικό κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων του ν.3328/2005, με μεγάλες καθυστερήσεις στην ολοκλήρωσή της.

iii. Πτυχία Νομικής κυπριακών πανεπιστημιακών ιδρυμάτων στο «Ελληνικό Δίκαιο» ή με «κατεύθυνση Ελληνικού Δικαίου»

Κατά τη μακροχρόνια διαμεσολάβησή του για την διεκπεραίωση υποθέσεων που εκκρεμούν στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ο Συνήγορος του Πολίτη έχει διαπιστώσει ότι προβλήματα καθυστέρησης στην αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών έχουν προκύψει μετά από αποφάσεις του Οργανισμού, οι οποίες έχουν κανονιστικό χαρακτήρα και εφαρμόζονται από τα όργανά του κατά τη σχετική διαδικασία, παρόλο που στο θεσμικό πλαίσιο που δίδει τη λειτουργία του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. δεν προβλέπεται αρμοδιότητα λήψης τέτοιου είδους αποφάσεων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των πτυχίων Νομικής που απονέμονται από πανεπιστημιακά ιδρύματα της Κύπρου, κατόπιν επιτυχούς ολοκλήρωσης προγραμμάτων σπουδών στο «Ελληνικό Δίκαιο» ή με «κατεύθυνση Ελληνικού Δικαίου».

Συγκεκριμένα, στη με αριθμό 169/22.6.2015 συνεδρίασή της, η Ολομέλεια του Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. αποφάσισε ότι αλλοδαποί βασικοί τίτλοι σπουδών Νομικής που έχουν απονεμηθεί σε εισαχθέντες μετά την 23.6.2015, κατόπιν ολοκλήρωσης των προαναφερθέντων προγραμμάτων σπουδών⁹⁷, δεν θα αναγνωρίζονται από τον Οργανισμό με την αιτιολογία ότι «δεν εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πεδίο της νομοθεσίας για αναγνώριση ακαδημαϊκής ισοτιμίας αλλοδαπών

97. Εν προκειμένω, σημειώνεται ότι η υπόθεση αφορούσε σε περιπτώσεις απονομής τίτλων σπουδών στη Νομική, κατόπιν κατάταξης των ενδιαφερομένων στο τρίτο έτος του εν λόγω αλλοδαπού εκπαιδευτικού ιδρύματος, κατόπιν συνυπολογισμού πιστωτικών μονάδων που είχαν αποκτηθεί μετά από παρακολούθηση διαφορετικού προγράμματος σπουδών (λ.χ. Κοινωνιολογίας) σε ημεδαπά εκπαιδευτικά ιδρύματα, ακόμα και χωρίς να έχει αποκτηθεί προηγούμενος ο ημεδαπός τίτλος σπουδών.

τίτλων (Ν. 3328/2005)». Με αφορμή την ως άνω απόφαση, κατά το έτος 2016 ο Συνήγορος του Πολίτη έγινε αποδέκτης αναφορών πρωτοετών φοιτητών της Νομικής Σχολής του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου, οι οποίοι ζήτησαν τη διαμεσολάβησή του, προκειμένου να αρθεί η ως άνω απόφαση του Οργανισμού.

Ανταποκρινόμενος, ο Συνήγορος του Πολίτη έθεσε την υπόθεση υπόψη του Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., επισημαίνοντας ότι η ως άνω απόφαση του Οργανισμού αφορούσε σε ίδρυμα που ήταν ήδη αναγνωρισμένο ως ομοταγές και, πάντως, ότι δεν έβρισκε νόμιμο έρεισμα στις διατάξεις του ν.3328/2005⁹⁸. Απαντώντας, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. ενημέρωσε τον Συνήγορο του Πολίτη ότι, αφενός, το προαναφερθέν πρακτικό του Δ.Σ. του Οργανισμού συνιστά πράξη αποδοχής της υπ' αριθμ. 83/2015 Γνωμοδότησης του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ν. Σ.Κ.)⁹⁹, η εφαρμογή της οποίας έχει καταστεί υποχρεωτική για τα όργανα του

98. Συγκεκριμένα, σε σχετικό έγγραφό του προς τον Οργανισμό, ο Συνήγορος του Πολίτη είχε επισημάνει τα εξής: α) ότι το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου έχει αναγνωρισθεί ως ομοταγές των ημεδαπών Α.Ε.Ι. από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. με το υπ' αριθμ. 100 Α/1.10.2010 πρακτικό του Οργανισμού, β) ότι από τις διατάξεις του ν.3328/2005 δεν προκύπτει ότι ο Οργανισμός δεν νομιμοποιείται να προβαίνει στην αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών ως ισότιμων και αντίστοιχων των απονεμομένων από τα ημεδαπά Α.Ε.Ι. στις περιπτώσεις αλλοδαπών προγραμμάτων σπουδών με περιεχόμενο το ελληνικό δίκαιο και γ) ότι η αναγνώριση ενός αλλοδαπού τίτλου σπουδών ως ισότιμου και αντίστοιχου των απονεμομένων από τα ημεδαπά Α.Ε.Ι., όπως προκύπτει από τις διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 3328/2005, είναι η διαπίστωση ότι ο κάτοχος του αλλοδαπού τίτλου διαθέτει τις βασικές ακαδημαϊκές γνώσεις που διαθέτει και ο κάτοχος του αντίστοιχου ημεδαπού τίτλου σπουδών. Μάλιστα, για τον λόγο αυτό επιτρέπεται στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., σε περίπτωση που διαπιστωθεί υπολειπόμενη εκπαίδευση, λόγω αναντιστοιχίας των προγραμμάτων σπουδών (ημεδαπού και αλλοδαπού), να παραπέμψει τον κάτοχο του αλλοδαπού πτυχίου σε ημεδαπές Σχολές για εξετάσεις μαθημάτων, ώστε να εξασφαλισθεί ότι ο κάτοχος του αλλοδαπού τίτλου σπουδών διαθέτει τις απαιτούμενες βασικές ακαδημαϊκές γνώσεις που πιστοποιούν οι ημεδαποί τίτλοι σπουδών.

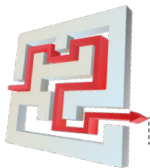
99. Κατόπιν σχετικού ερωτήματος που του είχε απευθύνει το Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., το Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε, κατά πλειοψηφία, ότι τυχόν αποδοχή ότι αλλοδαπός τίτλος σπουδών που αποκτήθηκε κατόπιν κατάταξης μη πτυχιούχου στο τρίτο έτος αλλοδαπού προγράμματος σπουδών Νομικής, προσκρούει στις διατάξεις του εδ.α' της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν.3328/2005, δηλαδή ότι αυτό αποκτήθηκε με τρόπο ανάλογο με αυτόν του ημεδαπού εκπαιδευτικού συστήματος, για τους ακόλουθους λόγους: α) Η κατάταξη που λαμβάνει χώρα ισοδυναμεί, κατ' ουσίαν, με προαγωγή δύο περίπου ετών στο αλλοδαπό πρόγραμμα σπουδών με τίτλο "Ελληνικό Δίκαιο" προς το οποίο ζητείται η αναγνώριση ως ταυτιζόμενο ή αντίστοιχο με τα τετραετούς διάρκειας προγράμματα σπουδών των Τμημάτων Νομικής των Ελληνικών Α.Ε.Ι. Ωστόσο, η προαγωγή αυτή στηρίζεται σε συνυπολογισμό πιστωτικών μονάδων, οι οποίες αφορούν σε μαθήματα διδασκόμενα στο πλαίσιο προγράμματος σπουδών Τμημάτων ημεδαπών Α.Ε.Ι., διαφορε-

Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. μετά την αποδοχή της από τον Οργανισμό και, αφετέρου, ότι το ζήτημα εκκρεμεί ενώπιον των δικαστικών αρχών, κατόπιν σχετικής αίτησης ακύρωσης που ασκήθηκε από το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ).

Το ζήτημα κρίθηκε από το ΣτΕ, το οποίο, με την υπ' αριθμ. 1755/2017 απόφασή του, ακύρωσε την απόφαση της με αριθμό 169/22.6.2015 συνεδρίασης του Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. Συγκεκριμένα, το Ανώτατο Ακυρωτικό έκρινε ότι ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. δεν έχει αρμοδιότητα έκδοσης πράξεων κανονιστικού περιεχομένου, εφόσον τα όργανά του οφείλουν να αποφαινόμενται επί ατομικών περιπτώσεων ακαδημαϊκής αναγνώρισης τίτλων σπουδών της αλλοδαπής και, συνεπώς, η απόφαση της με αριθμό 169/22.6.2015 συνεδρίασης του Δ.Σ. του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., κατά το μέρος που αφορά στο κεφάλαιο «Σπουδές στο Ελληνικό Δίκαιο», έχει εκδοθεί χωρίς νομοθετική εξουσιοδότηση¹⁰⁰.

τικών από αυτά που οδηγούν στην απονομή πτυχίου Νομικής και τα οποία επιδιώκουν την επίτευξη άλλων μαθησιακών αποτελεσμάτων, εφόσον έχουν ως στόχο την απόκτηση διαφορετικών προσόντων και όχι των προσόντων του κατόχου πτυχίου Νομικής. β) Δενμπορεί να υπαχθεί στο σκοπό και το ρυθμιστικό πεδίο των διατάξεων περί ακαδημαϊκής ισοτιμίας, τίτλος σπουδών της αλλοδαπής με αντικείμενο δίκαιο, το οποίο είναι αλλοδαπό στη χώρα των σπουδών, αλλά ημεδαπό στην Ελλάδα, που είναι η χώρα αποδοχής του αλλοδαπού τίτλου. γ) Τυχόν αναγνώριση αλλοδαπού τίτλου σπουδών Νομικής με συνυπολογισμό πιστωτικών μονάδων από σπουδές που πραγματοποιήθηκαν σε διάφορα Τμήματα Ελληνικών Α.Ε.Ι., θα έχει ως επακόλουθο την απονομή αλλοδαπού τίτλου σπουδών Νομικής κατόπιν σπουδών διάρκειας μικρότερης από αυτήν που απαιτείται για την εξασφάλιση αντίστοιχου ημεδαπού τίτλου σπουδών. Περαιτέρω, συνιστά καταστρατήγηση της ισχύουσας νομοθεσίας για την κατάταξη των πτυχιούχων των ημεδαπών Α.Ε.Ι., όπως και των πτυχιούχων ομοταγών αλλοδαπών Α.Ε.Ι., σε ημεδαπά Α.Ε.Ι., θίγοντας τις αρχές της ισότητας και της αξιοκρατίας, εφόσον σύμφωνα με την ελληνική έννομη τάξη η κατάταξη εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις πτυχιούχων. Τέλος, το Ν.Σ.Κ. γνωμοδότησε ότι εναπόκειται στα αρμόδια όργανα του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. να εξετάσουν και να συνεκτιμήσουν τα στοιχεία που έχουν στη διάθεσή τους, υπό το φως των ανωτέρω και ειδικότερα του γεγονότος ότι τίτλοι σπουδών που αποκτήθηκαν στην Κύπρο από ιδιωτικά πανεπιστήμια, κατόπιν φοίτησης διάρκειας μικρότερης των τεσσάρων ετών, δεν αναγνωρίζονται αυτομάτως από τα αντίστοιχα όργανα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

100. Ειδικότερα, το ΣτΕ νομολόγησε ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3328/2005, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. αποφαινεται με την έκδοση διοικητικών πράξεων ατομικού αποκλειστικού χαρακτήρα, κατόπιν αιτήσεως συγκεκριμένου προσώπου, για την ακαδημαϊκή αναγνώριση τίτλων σπουδών που έχουν απονεμηθεί από ομοταγή ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής ως ισότιμων ή και αντίστοιχων των απονεμομένων από τα ημεδαπά Α.Ε.Ι. πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης. Στο πλαίσιο της έκδοσης τέτοιου είδους πράξεων, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. οφείλει να προβαίνει σε εξέταση του αλλοδαπού τίτλου σπουδών, προκειμένου να διαπιστώσει εάν ο τίτλος απονεμήθηκε από ομοταγές ίδρυμα των ημεδα-

Ε. Προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων

Στο πλαίσιο της προσπάθειας για την οικονομική ανάκαμψη της χώρας, τη μείωση της ανεργίας και την άνοδο του βιοτικού επιπέδου, η εθνική οικονομία και η ελληνική κοινωνία στο σύνολό της πλήττονται από την αδυναμία αξιοποίησης στην παραγωγική διαδικασία ικανού αριθμού νέων επιστημόνων. Τα παρατηρούμενα προβλήματα στη λειτουργία του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. – και ιδίως οι καθυστερήσεις στην αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών – έχουν εξαιρετικά δυσμενείς επιπτώσεις στους αιτούντες την αναγνώριση των αλλοδαπών τίτλων σπουδών τους, καθώς, πέραν του αισθήματος απογοήτευσης και αδικίας που βιώνουν, στερούνται επί μακρόν του δικαιώματος άσκησης του επαγγέλματος της ειδικότητάς τους στην Ελλάδα ή και τη δυνατότητα για τη συνέχιση των σπουδών τους σε ελληνικό εκπαιδευτικό ίδρυμα. Επίσης, ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. επιβαρύνεται λειτουργικά από τη συσσώρευση μεγάλου αριθμού εκκρεμών αιτήσεων αναγνώρισης, εισπράττοντας, παράλληλα, και την αγανάκτηση των ενδιαφερόμενων.

Κατόπιν τούτων, κρίνεται αναγκαία η βελτίωση της λειτουργίας του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. μέσω στοχευμένων θεσμικών και άλλων παρεμβάσεων, που θα εξασφαλίζει την έγκαιρη διεκπεραίωση των υποθέσεων χωρίς υποχωρήσεις στο πεδίο της ποιότητας του διενεργούμενου ελέγχου. Το είδος των παρεμβάσεων που απαιτούνται εξαρτάται ευθέως από τη φύση και το πλαίσιο αρμοδιοτήτων που αρμόζει στον Οργανισμό, λαμβάνοντας υπόψη τις σύγχρονες απαιτήσεις, τις διεθνείς εξελίξεις στον χώρο της ακαδημαϊκής εκπαίδευσης, τις συνθήκες της ελληνικής αγοράς, καθώς και τα μοντέλα και τις πρακτικές που ακολουθούνται από άλλα κράτη, εντός ή και εκτός της Ε.Ε.

Κατωτέρω παρατίθενται συγκεκριμένες προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη προς την κατεύθυνση αυτή.

πών Α.Ε.Ι., εάν η διαδικασία διδασκαλίας, μάθησης, προαγωγής και αποφοίτησης πληρούν τις απαιτήσεις των ημεδαπών Α.Ε.Ι. και εάν το πρόγραμμα σπουδών, βάσει του οποίου απονεμήθηκε ο αλλοδαπός τίτλος σπουδών, αντιπροσωπεύει περιεχόμενο γνώσεων το οποίο κατά βάση αντιπροσωπεύει το πτυχίο του ελληνικού Α.Ε.Ι. Περαιτέρω, έκρινε ως παράνομη την εν λόγω απόφαση, εφόσον το περιεχόμενό της όχι μόνο αντίκειται στις προϋποθέσεις του ν.3328/2005 για την ακαδημαϊκή αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών, αλλά επιπροσθέτως με την αναγνώριση διευκολύνεται η περαιτέρω συμμετοχή στο ελληνικό ακαδημαϊκό γίγνεσθαι των κατόχων των τίτλων αυτών, και μάλιστα σε γνωστικά αντικείμενα «ελληνικών επιστημών» (όπως είναι λ.χ. το «ελληνικό δίκαιο» ή η «ελληνική φιλολογία»), συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της τέχνης, επιστήμης, έρευνας και διδασκαλίας.

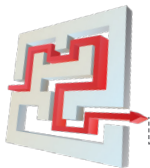
1. Εξορθολογισμός των καθεστώτων ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης

Όπως έχει ήδη σημειωθεί, από την εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη προκύπτει ότι ο βασικός στόχος των περισσότερων από τους αιτούντες την ακαδημαϊκή αναγνώριση των αλλοδαπών τίτλων σπουδών τους από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. δεν είναι η συνέχιση των σπουδών τους σε ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, η οποία βεβαίως προϋποθέτει την ακαδημαϊκή αναγνώριση, αλλά η ένταξή τους στην αγορά εργασίας με βελτιωμένα προσόντα. Το γεγονός αυτό προκαλεί εντύπωση, με δεδομένο, μάλιστα, ότι η αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων που αποκτήθηκαν μετά από σπουδές και επαγγελματική εμπειρία σε άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε., ρυθμίζεται λεπτομερώς από τις σχετικές διατάξεις του ενωσιακού θεσμικού πλαισίου, οι οποίες έχουν ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη.

Η επιδίωξη της ακαδημαϊκής αναγνώρισης τίτλων σπουδών που απονεμήθηκαν από αλλοδαπά εκπαιδευτικά ιδρύματα με στόχο την κατοχύρωση βελτιωμένων επαγγελματικών προσόντων ενισχύεται και από τις προβλέψεις των προκηρύξεων για προσλήψεις στον Δημόσιο Τομέα, καθώς και από τις υπέρμετρες καθυστερήσεις στην επαγγελματική αναγνώριση κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών. Σε κάθε περίπτωση, η πρακτική αυτή δυσχεραίνει σημαντικά τη λειτουργία του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., καθώς αυξάνει τον ήδη μεγάλο φόρτο εργασίας του με υποθέσεις, οι οποίες κανονικά θα έπρεπε να διοχετεύονται στο σύστημα της επαγγελματικής αναγνώρισης. Στο σημείο αυτό, αξίζει να σημειωθεί ότι σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη, εκ των πραγμάτων, δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στην αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, ενώ η ακαδημαϊκή αναγνώριση περιορίζεται στον σκοπό που προαναφέρθηκε, δηλαδή της συνέχισης των σπουδών σε ακαδημαϊκό ίδρυμα της χώρας, και διεκπεραιώνεται εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος.

Κατόπιν τούτων, προτείνεται ο εξορθολογισμός των συστημάτων ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης, κατά το πρότυπο των περισσότερων ευρωπαϊκών κρατών, με τήρηση των κείμενων διατάξεων του ενωσιακού θεσμικού πλαισίου. Στόχος είναι να διευκολυνθεί, αφενός, η συνέχιση των σπουδών των πτυχιούχων αλλοδαπών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων σε ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και, αφετέρου, η πρόσβαση, όσων έχουν αποκτήσει επαγγελματικά προσόντα μετά από σπουδές ή επαγγελματική εμπειρία σε άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε. ή τρίτες χώρες, στην ελληνική αγορά εργασίας.

Συγκεκριμένα, θα πρέπει να καταστεί σαφής και διακριτός ο σκοπός της ακαδημαϊκής αναγνώρισης των αλλοδαπών τίτλων σπουδών μέσω του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.,

ως προϋπόθεσης για τη συνέχιση των σπουδών των ενδιαφερόμενων σε ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Στις δε περιπτώσεις, κατά τις οποίες επιδίωξη των τελευταίων είναι η ένταξή τους στην ελληνική αγορά εργασίας με βάση τα επαγγελματικά προσόντα που απέκτησαν εκτός Ελλάδος, να είναι δυνατή η ταχεία αναγνώριση αυτών μέσα από το σύστημα της επαγγελματικής αναγνώρισης, με παράλληλη κατοχύρωση και της δυνατότητας συμμετοχής των ενδιαφερόμενων σε διαδικασίες πρόσληψης στον Δημόσιο Τομέα, χωρίς πάντως να αποκλείεται εκ των προτέρων και η δυνατότητα των ενδιαφερομένων να αιτηθούν και την ακαδημαϊκή αναγνώριση του τίτλου σπουδών τους, εφόσον βεβαίως πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Πιο απλά, εφόσον οι κάτοχοι αλλοδαπών τίτλων σπουδών απευθύνονται κυρίως στο σύστημα της επαγγελματικής αναγνώρισης με σκοπό την πρόσβαση στην αγορά εργασίας, πιθανολογείται βασίμως ότι θα περιοριστεί σημαντικά ο όγκος των αιτημάτων που καλείται να διεκπεραιώσει ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., καθώς ο τελευταίος θα επιλαμβάνεται κυρίως περιπτώσεων αποφοίτων αλλοδαπών ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, οι οποίοι επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ίδρυμα της Χώρας. Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι η επίτευξη του ως άνω σκοπού προϋποθέτει τη δραστική βελτίωση της λειτουργίας του ελληνικού συστήματος επαγγελματικής αναγνώρισης, τα σημαντικά προβλήματα του οποίου αναπτύσσονται στα κεφάλαια που ακολουθούν.

Τέλος, στο επίπεδο των αρμόδιων δημόσιων φορέων, προτείνεται το ενδεχόμενο ανάθεσης τόσο της ακαδημαϊκής όσο και της επαγγελματικής αναγνώρισης σε ενιαίο φορέα, με αντίστοιχη κατά κλάδο διάρθρωση, λαμβάνοντας υπόψη και τις ευρωπαϊκές και διεθνείς βέλτιστες πρακτικές, όπως αναλύεται κατωτέρω υπό ΙΙ.Ε.2 (σελ.93 επ.).

2. Απλούστευση διαδικασιών

Ανεξάρτητα από το εάν η ανωτέρω προτεινόμενη, ριζική αναθεώρηση της φύσης και του πλαισίου αρμοδιοτήτων του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. τύχει θετικής αξιολόγησης και αποδοχής ή προκριθούν σημειακού χαρακτήρα παρεμβάσεις για τη βελτίωση της λειτουργικότητας του Οργανισμού, είναι σαφές, ότι ο προβλεπόμενος μηχανισμός λήψης αποφάσεων έχει αποδειχτεί στην πράξη ιδιαίτερα δυσλειτουργικός, τροφοδοτώντας γραφειοκρατικές διαδικασίες και δομές αμφιβόλου σκοπιμότητας. Και τούτο, διότι, καταρχάς, προβλέπονται πολλαπλά στάδια ελέγχου, γεγονός που δεν επιτρέπει στον Οργανισμό να λειτουργήσει ευέλικτα, με αποτέλεσμα να καθίσταται δυσχερής στην πλειονότητα των περιπτώσεων η τήρηση των

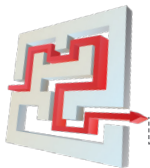
χρονικών ορίων που ο νόμος ορίζει για την έκδοση των πράξεων αναγνώρισης.

Περαιτέρω, ο ως άνω έλεγχος ανατίθεται από τις σχετικές διατάξεις σε προσωπικό με εξειδικευμένες ακαδημαϊκές γνώσεις, οι θέσεις του οποίου είτε δεν έχουν καλυφθεί, όπως ισχύει στην περίπτωση των Ειδικών Εισηγητών, είτε πρόκειται για συλλογικά διοικητικά όργανα (λ.χ. Εκτελεστικές Επιτροπές, Ακαδημαϊκοί Σύμβουλοι, Τμήματα του Δ.Σ.) που απαρτίζονται από μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. της Χώρας, γεγονός που δεν επιτρέπει την άσκηση των προβλεπόμενων αρμοδιοτήτων τους με την απαιτούμενη συχνότητα. Ειδικά για την περίπτωση των συλλογικών οργάνων, όπως έχει ήδη επισημανθεί ανωτέρω, τα μέλη τους δεν ανήκουν στο μόνιμο προσωπικό του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., το δε κύριο έργο τους είναι εκπαιδευτικό και παρέχεται, σε πολλές περιπτώσεις, σε εκπαιδευτικά ιδρύματα εκτός Αθηνών, με αποτέλεσμα την αδυναμία συχνής σύγκλησής τους και, συνεπώς, τη δημιουργία καθυστερήσεων στη διενέργεια των σχετικών ελέγχων και τη διατύπωση των απαιτούμενων εισηγήσεων και κρίσεων. Κατόπιν τούτων, προτείνεται:

- Κάθε Ειδικός Εισηγητής να είναι επαρκώς εξειδικευμένος, ώστε να καλύπτει ένα μόνο επιστημονικό πεδίο, με πρόνοια και για την αναπλήρωση των Ειδικών Εισηγητών σε περιπτώσεις απουσίας ή κωλύματος.
- Εφόσον επιτευχθεί η κάλυψη των επιστημονικών πεδίων κατά τα ανωτέρω, μπορεί να εξετασθεί το ενδεχόμενο κατάργησης του σταδίου των Ακαδημαϊκών Συμβούλων. Επί του παρόντος, η διατύπωση γνώμης από τους Ακαδημαϊκούς Συμβούλους καθίσταται αναγκαία, εφόσον οι Ειδικοί Εισηγητές καλούνται να εισηγηθούν για επιστημονικές ειδικότητες, το γνωστικό αντικείμενο των οποίων είναι διαφορετικό από αυτό της ειδικότητάς τους.
- Εφόσον υιοθετηθούν οι προηγούμενες προτάσεις, μπορεί να εξετασθεί το ενδεχόμενο να αντικατασταθούν οι Εκτελεστικές Επιτροπές, ως συλλογικά όργανα, από μονομελή όργανα, με σκοπό την ταχύτερη έκδοση των αποφάσεων αναγνώρισης. Σε περίπτωση διαφωνίας του εν λόγω μονομελούς οργάνου με την προηγηθείσα εισήγηση του αρμόδιου Ειδικού Εισηγητή, η υπόθεση μπορεί να τίθεται υπόψη του οικείου τμήματος του Δ.Σ. του Οργανισμού.

3. Χρήση εφαρμογών της Τεχνολογίας της Πληροφορικής και της Επικοινωνίας

Προς τον σκοπό της αποτελεσματικότερης και ταχύτερης λειτουργίας του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., απαραίτητη είναι η ευρύτερη και συστηματικότερη χρήση εφαρ-

μογών των Τεχνολογιών της Πληροφορικής και της Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.). Και τούτο, ανεξάρτητα αν θα ακολουθηθεί μία ριζική αναθεώρηση του πλαισίου λειτουργίας του Οργανισμού, κατά τα ανωτέρω, ή επιλεγεί η σημαδιακή διαχείριση των διοικητικών δυσλειτουργιών του. Σημειώνεται, ότι ο Οργανισμός ήδη χρησιμοποιεί υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για την επικοινωνία του με εκπαιδευτικά ιδρύματα του εξωτερικού και με τους ενδιαφερόμενους. Επιπροσθέτως, σε ειδικό πεδίο στην διαδικτυακή τοποθεσία του Οργανισμού οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν το “on line” σύστημα ενημέρωσης για την πορεία της αίτησής τους, το οποίο αποτελεί μεν καταρχήν μια αξιόπαινη πρωτοβουλία, όμως η εν λόγω βάση δεδομένων δεν φαίνεται να επικαιροποιείται, όσο συχνά απαιτείται. Βασικός λόγος προβάλλεται η υποστελέχωση του Οργανισμού. Ήδη, η θέση σε λειτουργία του συστήματος ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων αναγνώρισης αποτελεί αξιόπαινη σχετική πρωτοβουλία από πλευράς του Οργανισμού.

Η χρήση εφαρμογών Τ.Π.Ε. προτείνεται να διευρυνθεί σε όλα τα στάδια της διοικητικής λειτουργίας του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. Ειδικότερα, η χρήση προηγμένης ηλεκτρονικής υπογραφής κατά την έκδοση κάθε είδους αποφάσεων, πιστοποιητικών, πρακτικών, εισηγήσεων, γνωμοδοτήσεων κ.λπ. και η διακίνησή τους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, πάντοτε με τήρηση των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας περί των προδιαγραφών ασφαλείας, είναι δυνατό να προσδώσει μεγαλύτερη ταχύτητα και ευελιξία στη λειτουργία τόσο των μονομελών όσο και των συλλογικών γνωμοδοτικών και αποφασιστικών οργάνων του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. Παρομοίως, δεδομένων και των δυσκολιών στη λειτουργία των συλλογικών οργάνων του Οργανισμού που προαναφέρθηκαν, ιδιαίτερα χρήσιμη μπορεί να φανεί και η χρήση εφαρμογών τηλεδιάσκεψης (e-conference).

4. Ενίσχυση του προσωπικού του φορέα

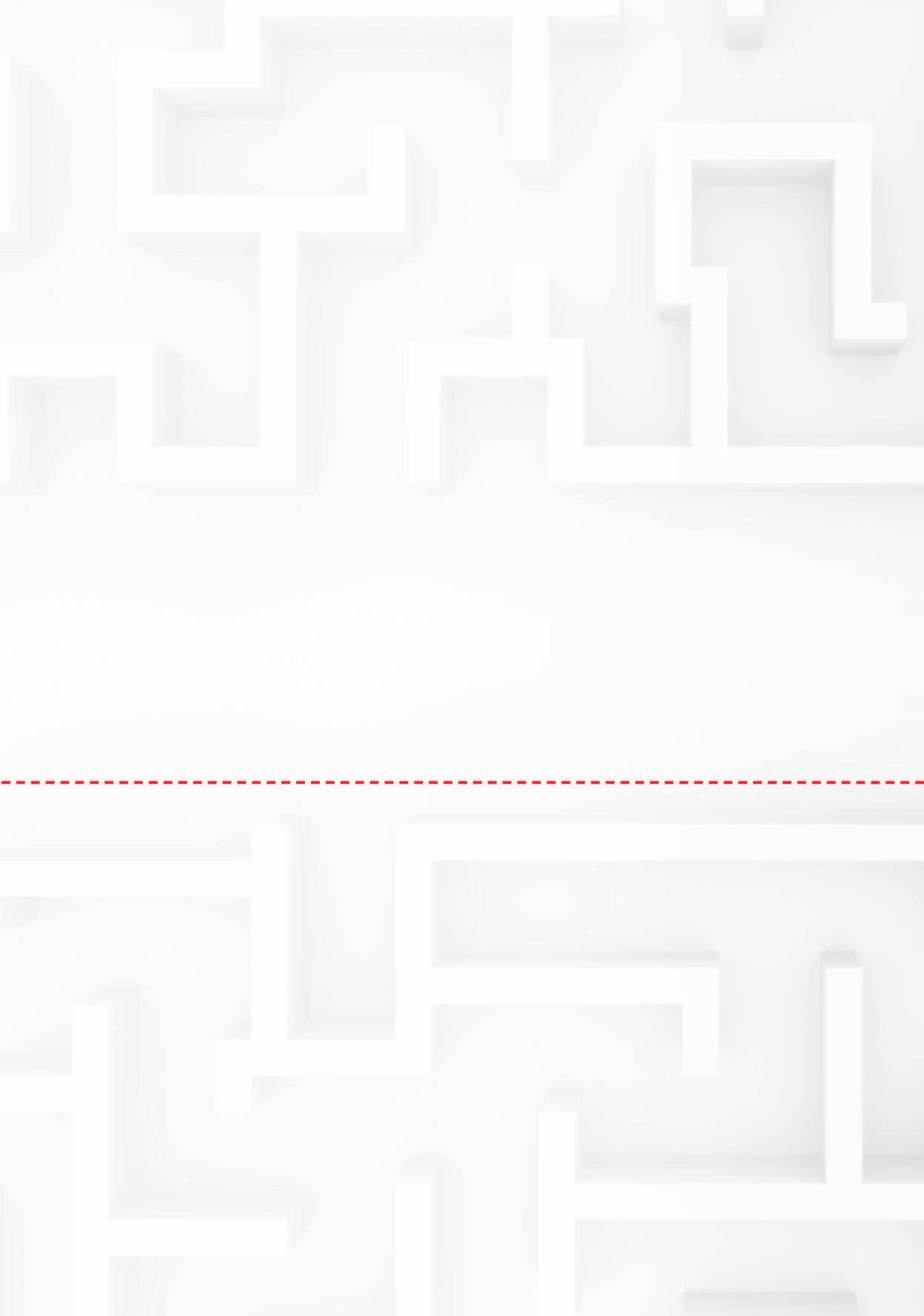
Όπως έχει ήδη αναφερθεί ανωτέρω, το προσωπικό που, κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας, υπηρετεί στον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. καλύπτει μέρος μόνο των προβλεπόμενων οργανικών θέσεων του Οργανισμού. Υπολείπεται, συνεπώς, του απαιτούμενου, προκειμένου να εκπληρώνει με επάρκεια, πληρότητα και ταχύτητα το σύνολο των αρμοδιοτήτων του, με τις διαδικασίες και τους μηχανισμούς που έχουν επιλεγεί. Χαρακτηριστικό είναι, μεταξύ άλλων, το – κομβικής σημασίας για τη τρέχουσα λειτουργία του Οργανισμού – παράδειγμα των Ειδικών Εισηγητών, για τους οποίους από τις προβλεπόμενες είκοσι μία (21) οργανικές θέσεις καλύπτονται επί του παρόντος οι επτά (7). Είναι προφανές ότι η εν λόγω υποστελέχωση έχει δυσμενέστερες επιπτώσεις στην έγκυρη και έγκαιρη διεκπεραίωση των υποβαλλόμενων

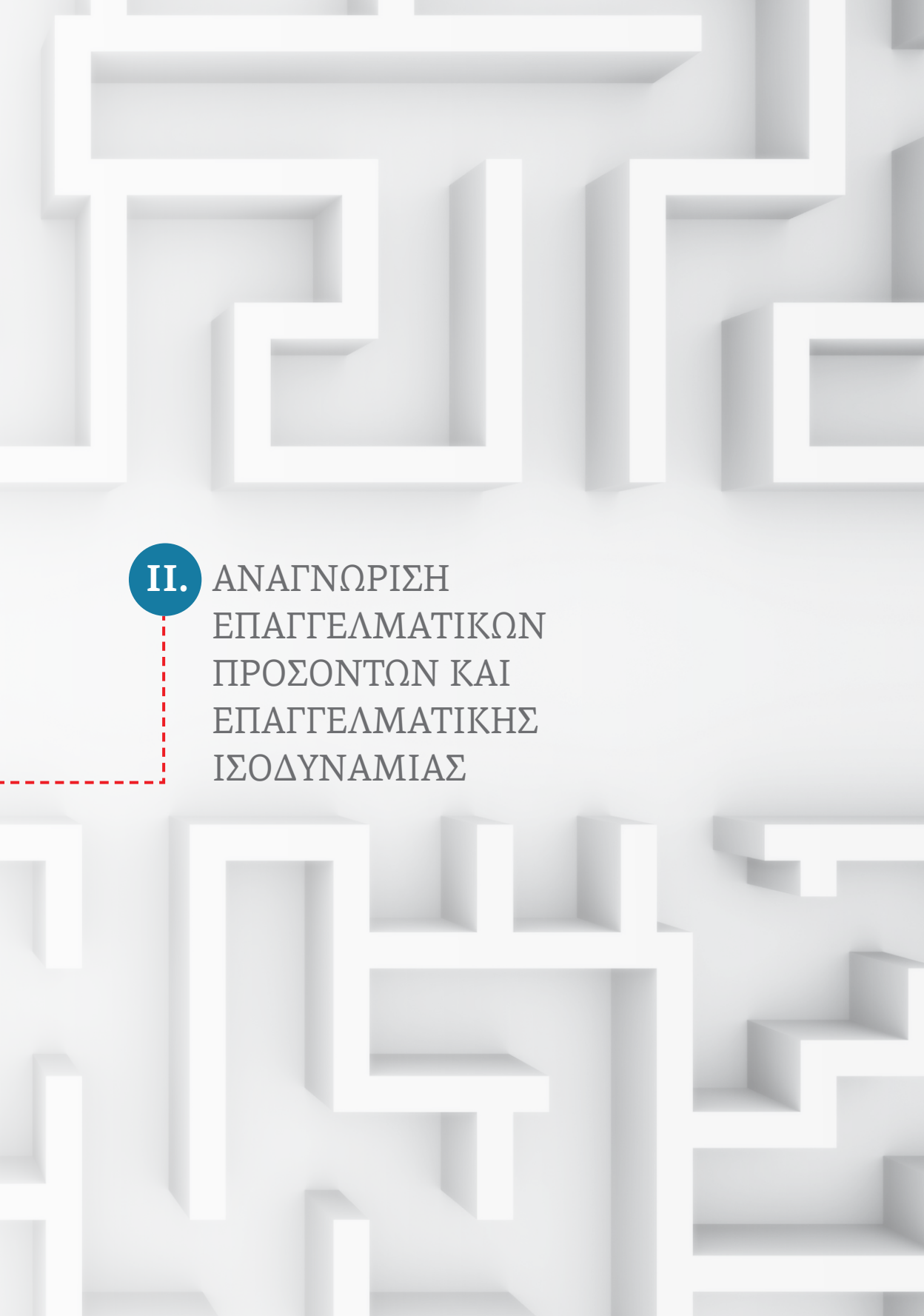
αιτήσεων αναγνώρισης και στην έγκυρη και έγκαιρη ενημέρωση των ενδιαφερόμενων, εφόσον οι Ειδικοί Εισηγητές καλούνται να εισηγηθούν για την αναγνώριση τίτλων σπουδών όχι του γνωστικού αντικείμενου της ειδικότητάς τους, αλλά γνωστικών αντικείμενων πολλών συναφών επιστημονικών ειδικοτήτων, με αποτέλεσμα τη δυσκολία σύνταξης των σχετικών εισηγήσεων, την ανάγκη παραπομπής πλήθους υποθέσεων σε Επιτροπές Ακαδημαϊκών Συμβούλων και, συνεπώς, τη δημιουργία καθυστερήσεων που πλήττουν την αποτελεσματικότητα του Οργανισμού. Υπενθυμίζεται ότι, κατά την άποψη του Συνηγόρου του Πολίτη, η τυχόν κάλυψη θέσεων Ειδικών Εισηγητών σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις του ν. 4610/2019, δηλαδή με εκπαιδευτικούς της δημόσιας εκπαίδευσης και προσωπικό προερχόμενο από τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα, αναμένεται να εντείνει τα προαναφερθέντα προβλήματα δυσλειτουργίας του Οργανισμού, εάν δεν υπάρξει αυστηρή τήρηση των προβλεπόμενων για τις θέσεις των Ειδικών Εισηγητών προσόντων, καθώς, σε αντίθετη περίπτωση, μη επαρκώς εξειδικευμένο προσωπικό θα αναλάβει κρίσιμες αρμοδιότητες που απαιτούν εξειδικευμένη επιστημονική γνώση.

Εν προκειμένω, ειδικής μνείας χρήζει και η ενίσχυση τόσο της Διεύθυνσης Ενημέρωσης του Οργανισμού με διοικητικό προσωπικό, δεδομένων και των πάγιων παραπόνων των ενδιαφερόμενων αναφορικά με το έλλειμμα ενημέρωσής τους από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. σχετικά με την πορεία των αιτήσεών τους, όσο και του Δικαστικού Γραφείου του Ν.Σ.Κ. στον Οργανισμό με νομικούς, δεδομένου ότι, κατά την άσκηση των προβλεπόμενων αρμοδιοτήτων του φορέα, συχνά προκύπτουν ερμηνευτικά ζητήματα που απαιτούν εξειδικευμένες νομικές γνώσεις.

5. Επανεξέταση των διατάξεων του ν.4610/2019 που συνεπάγονται την αδυναμία αυτοτελούς αναγνώρισης βασικών τίτλων σπουδών της αλλοδαπής τριετούς διάρκειας σπουδών

Λαμβάνοντας υπόψιν τα προαναφερθέντα προβλήματα που αναμένεται να δημιουργήσει η εφαρμογή των διατάξεων του ν.4610/2019, ιδίως σε ό,τι αφορά την αδυναμία αυτοτελούς αναγνώρισης (δηλαδή χωρίς συνεκτίμηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών) αλλοδαπών βασικών τίτλων σπουδών, οι οποίοι αποκτήθηκαν μετά από ολοκλήρωση προγραμμάτων τριετούς διάρκειας, σκόπιμη είναι η επανεξέταση των σχετικών διατάξεων στο πλαίσιο της οργάνωσης της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Χώρα, αποσκοπώντας στην αντιμετώπιση του κινδύνου να τεθούν εκτός της ελληνικής αγοράς εργασίας κάτοχοι τέτοιων τίτλων σπουδών.

II.

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ
ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΚΑΙ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ

II. ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ

Το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και της εγκατάστασής τους σε άλλο κράτος μέλος ήταν κατοχυρωμένο ήδη στις διατάξεις των άρθρων 39επ. Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.)¹⁰¹.

Περαιτέρω, η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα που κατοχυρώνεται στο άρθρο 45 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε. και αναπτύσσεται στο παράγωγο δίκαιο της Ε.Ε και τη νομολογία του Δικαστηρίου. Εμπόδιο, ωστόσο, στην ελεύθερη κυκλοφορία συνιστά η αρμοδιότητα του κάθε κράτους μέλους να ορίζει νομοθετικά την πρόσβαση σε συγκεκριμένο επάγγελμα, βάσει των επαγγελματικών προσόντων που αποκτώνται στην εθνική επικράτεια. Για την αντιμετώπιση του εν λόγω προβλήματος, υιοθετήθηκε η οδηγία 2005/36/ΕΚ¹⁰², με σκοπό την καθιέρωση κανόνων που διευκολύνουν την αμοιβαία αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων μεταξύ των κρατών μελών. Σε περιπτώσεις που η εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ δεν είναι δυνατή¹⁰³, η νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (Δ.Ε.Κ., νυν Δικαστήριο της Ε.Ε. – Δ.Ε.Ε.), οδήγησε στην εφαρμογή του καθεστώτος αναγνώρισης της επαγγελματικής ισοδυναμίας.

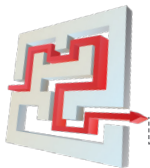
Η ελληνική έννομη τάξη έχει εναρμονισθεί προς τα προαναφερόμενα με τις διατάξεις του π.δ.38/2010¹⁰⁴, με το οποίο ρυθμίζονται οι σχετικές διαδικασίες

101. Για την ενοποίηση απόδοση της Συνθήκης, βλ. Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C 321 E/1 (29/12/2006), <https://www.ecb.europa.eu/ecb/legal/pdf/ce32120061229el00010331.pdf>.

102. Βλ. την Οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2005 σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (L255/22/30.9.2005). Η εν λόγω Οδηγία εκδόθηκε στις 7/9/2005, με απώτερη ημερομηνία ενσωμάτωσής της στη νομοθεσία των κρατών μελών την 20/10/2007.

103. Κατά κύριο λόγο, πρόκειται για τις περιπτώσεις επαγγελμάτων, τα οποία δεν είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενα στο κράτος-μέλος υποδοχής.

104. Βλ. το π.δ.38/2010 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2005/36/ΕΚ

και προϋποθέσεις για την εφαρμογή τους, καθώς και οι αρμόδιες προς τούτο αρχές. Ο μεγαλύτερος όγκος εξέτασης των αιτημάτων που εμπίπτουν στο καθεστώς της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων και της επαγγελματικής ισοδυναμίας, είχε ανατεθεί, έως την 7.5.2019, στο Συμβούλιο Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων (Σ.Α.Ε.Π.) του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων). Σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν. 4610/2019 οι οποίες αναπτύσσονται κατωτέρω, από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του ως άνω νόμου (7.5.2019) και εφεξής, το εν λόγω διοικητικό όργανο είναι αρμόδιο να εξετάζει μόνο εκκρεμείς, κατά την ως άνω ημερομηνία, αιτήσεις, καθώς και αιτήσεις που θα υποβληθούν έως την 30.10.2022 από αιτούντες, οι οποίοι κατά την ως άνω ημερομηνία, φοιτούν. Σε κάθε περίπτωση, η διαδικασία αναγνώρισης θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί για μεν τις εκκρεμείς αιτήσεις έως την 31.3.2020, για δε τις αιτήσεις που θα υποβληθούν από φοιτούντες την 7.5.2019 και εφεξής, με απώτερο χρονικό όριο την 30.10.2022, έως την 31.12.2022.

Η εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη καταδεικνύει ότι το Σ.Α.Ε.Π. δεν έχει λειτουργήσει ικανοποιητικά, με αποτέλεσμα τη δημιουργία σωρείας προβλημάτων τόσο στους ενδιαφερόμενους πολίτες όσο και στην αρμόδια υπηρεσία διοικητικής υποστήριξης του Σ.Α.Ε.Π., που ήταν έως την 7.5.2019 το Αυτοτελές Τμήμα Υποστήριξης του Συμβουλίου Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων και Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας της Γενικής Γραμματείας δια Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων).

Κατωτέρω, επιχειρείται μια αναλυτική καταγραφή των καθεστώτων επαγγελματικής αναγνώρισης, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις αναγνώρισης, οι κύριοι λόγοι δυσλειτουργίας του Σ.Α.Ε.Π., καθώς και οι προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης.

A. Η αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων

Τα ευρωπαϊκά νομοθετήματα που αφορούν στην αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων κωδικοποιήθηκαν με την Οδηγία 2005/36/ΕΚ. Ακολούθως, η

του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, και άλλες διατάξεις» (Α' 78).

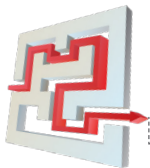
εν λόγω Οδηγία, καθώς και ο Κανονισμός 1024/2012 σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του συστήματος πληροφόρησης, τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/55/ΕΚ¹⁰⁵. Με την τελευταία αυτή Οδηγία εισήχθησαν καινοτόμα στοιχεία, όπως η Ευρωπαϊκή Επαγγελματική Ταυτότητα (European Professional Card, EPC)¹⁰⁶ και η αμοιβαία αναγνώριση των νομοθετικά ρυθμιζόμενων επαγγελματιών.

Η αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων των μετακινούμενων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 της Οδηγίας, επιτρέπει στους πολίτες της Ε.Ε. και στους λοιπούς δικαιούμενους, όπως λ.χ. σε υπηκόους τρίτων χωρών υπό προϋποθέσεις, καθώς και σε επί μακρόν διαμένοντες και πρόσφυγες¹⁰⁷,

105. Βλ. την Οδηγία 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2013 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του συστήματος πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς («κανονισμός IMI») (L354/2013). Η απώτερη ημερομηνία ενσωμάτωσης της εν λόγω Οδηγίας ορίστηκε η 18/1/2016. Η Οδηγία έχει ενσωματωθεί στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ. 51/9.6.2017 «Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2013 (ΕΕ L 354, σ. 132) “για την τροποποίηση της οδηγίας 2005/36/ΕΚ σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων (ΕΕ L 255, σ. 22) και του κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 1024/2012 σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του συστήματος πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς (‘κανονισμός IMI’, ΕΕ L 316, σ. 1)” και τροποποίηση του π.δ. 38/2010 (Α’ 78)» (Α’ 82).

106. Η Ευρωπαϊκή Επαγγελματική Ταυτότητα δεν αποτελεί «φυσική κάρτα», καθώς αφορά σε εφαρμογή ηλεκτρονικής διαδικασίας, την οποία ο μετακινούμενος εργαζόμενος μπορεί να χρησιμοποιήσει για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων του σε άλλο κράτος μέλος. Η χρήση της ευρωπαϊκής επαγγελματικής ταυτότητας θεωρείται ευκολότερη, ταχύτερη και πιο διαφανής από ό,τι οι παραδοσιακές διαδικασίες αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων, καθώς επιτρέπει την παρακολούθηση της πορείας της αίτησης διαδικτυακά και μπορεί να ξαναχρησιμοποιηθεί στην περίπτωση υποβολής αιτήσεων σε άλλες χώρες, μέσω της χρήσης των ηλεκτρονικών εγγράφων που ήδη έχουν «φορτωθεί» στην οικεία ηλεκτρονική πλατφόρμα. Προς το παρόν, η Ευρωπαϊκή Επαγγελματική Ταυτότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την άσκηση των δραστηριοτήτων που αφορούν στα επαγγέλματα του φαρμακοποιού, του φυσιοθεραπευτή, του οδηγού ορειβάσις και του κτηματομεσίτη. Εκτιμάται, πάντως, ότι στο μέλλον η εν λόγω διαδικασία θα επεκταθεί και σε άλλες επαγγελματικές δραστηριότητες.

107. Διευκρινίζεται ότι, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ.1 του άρθρου 2, η Οδηγία 2005/36/ΕΚ αφορά, κατ’ αρχήν, πολίτες της Ε.Ε., οι οποίοι έχουν αποκτήσει τα επαγγελματικά προσόντα τους στην επικράτεια της Ε.Ε. Ωστόσο, σύμφωνα με το σκεπτικό υπ’ αριθμ. 10 της Οδηγίας, σε συνδυασμό με τη διάταξη της παρ.3 του άρθρου 3, τα κράτη μέλη έχουν

να εγκατασταθούν προσωρινά ή μόνιμα σε κράτος μέλος (κράτος υποδοχής) διαφορετικό από αυτό στο οποίο απέκτησαν τα επαγγελματικά προσόντα τους, όπως, ιδίως, τίτλους εκπαίδευσης και επαγγελματική εμπειρία (κράτος καταγωγής), προκειμένου να ασκήσουν στο κράτος υποδοχής νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα¹⁰⁸ ως μισθωτοί ή ως ελεύθεροι επαγγελματίες με τους ίδιους όρους και τις ίδιες προϋποθέσεις με αυτές που το ασκούν όσοι έχουν αποκτήσει

την ευχέρεια να αναγνωρίζουν, σύμφωνα με τη νομοθεσία τους, επαγγελματικά προσόντα που έχουν αποκτηθεί εκτός της επικράτειας της Ε.Ε. από υπήκοο τρίτης χώρας που είναι μέλος οικογένειας υπηκόου της Ε.Ε. και ασκεί το δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ε.Ε. [βλ. σχετικά την Οδηγία 2004/38/ΕΚ σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών (ΕΕ L 158 της 30.4.2004)]. Η Οδηγία εφαρμόζεται επίσης στους υπηκόους τρίτων χωρών που τελούν υπό το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος [βλ. σχετικά την Οδηγία 2003/109/ΕΚ σχετικά με το καθεστώς υπηκόων τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες (ΕΕ L 16 της 23.1.2004)], όπως και εκείνους που τελούν υπό το καθεστώς του πρόσφυγα [βλ. σχετικά την Οδηγία 2004/83/ΕΚ για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ L 304 της 30.9.2004)]. Σύμφωνα με την Οδηγία 2005/36/ΕΚ, το κράτος μέλος που χορηγεί το καθεστώς του πρόσφυγα οφείλει να αναγνωρίσει και τα επαγγελματικά προσόντα του. Από την 19η Ιουνίου 2011 η Οδηγία ισχύει επίσης για τους υπηκόους τρίτων χωρών με πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στους οποίους έχει γίνει προσφορά εργασίας (δικαιούχοι της «μπλε κάρτας») [βλ. σχετικά την Οδηγία 2009/50/ΕΚ του Συμβουλίου της 25ης Μαΐου 2009, σχετικά με τις προϋποθέσεις εισόδου και διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών με σκοπό την απασχόληση υψηλής ειδίκευσης (ΕΕ L 155 της 18.6.2009)], αλλά μόνο για δραστηριότητες που ασκούν ως μισθωτοί. Η προαναφερόμενη ρύθμιση δεν ισχύει για το Ηνωμένο Βασίλειο, την Ιρλανδία και τη Δανία. Επισημαίνεται ότι, όπως ορίζεται από τις σχετικές διατάξεις, οιαδήποτε αναγνώριση πρέπει να γίνεται τηρουμένων των ελάχιστων προϋποθέσεων εκπαίδευσης που η Οδηγία ορίζει για συγκεκριμένα επαγγέλματα.

108. Βλ. την παρ. 1 του άρθρου 3 της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ. Επίσης, εξομοιώνεται προς νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα το επάγγελμα που ασκείται από μέλη ενώσεων ή οργανώσεων που απαρτιζούνται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας, όπως ενδεικτικά για το Ηνωμένο Βασίλειο είναι: Engineering Council, Royal Institution of Naval Architects, British Computer Society, κλπ. Εάν ένα επάγγελμα δεν είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στο κράτος προέλευσης του μετακινούμενου και, συνεπώς, η πρόσβαση σε αυτό δεν απαιτεί την κατοχή συγκεκριμένων επαγγελματικών προσόντων, αλλά είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στο κράτος υποδοχής, τότε ο μετακινούμενος οφείλει να αποδείξει, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 13 της Οδηγίας, ότι διαθέτει, πέραν του τίτλου κατάρτισης, ένα (1) έτος επαγγελματικής εμπειρίας πλήρους απασχόλησης στο κράτος καταγωγής, η οποία να έχει αποκτηθεί την τελευταία δεκαετία.

τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα στο κράτος αυτό¹⁰⁹. Ως νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα ορίζεται η επαγγελματική δραστηριότητα ή το σύνολο επαγγελματικών δραστηριοτήτων των οποίων η ανάληψη, η άσκηση ή ένας από τους όρους άσκησης εξαρτάται από την κατοχή καθορισμένων επαγγελματικών προσόντων, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων.

Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ, όπως ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη με το π.δ. 38/2010, περιλαμβάνει τρία καθεστώτα αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων. Συγκεκριμένα, προβλέπονται το «γενικό καθεστώς», το «καθεστώς της αυτόματης αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων που πιστοποιούνται με επαγγελματική εμπειρία για ορισμένες βιομηχανικές, εμπορικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες» και το «καθεστώς αυτόματης αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων για την άσκηση του επαγγέλματος του ιατρού, του οδοντιάτρου, του κτηνιάτρου, του φαρμακοποιού, του νοσηλευτή αρμόδιου για γενική φροντίδα, της μαίας και του αρχιτέκτονα».

1. Το Γενικό Καθεστώς

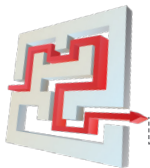
Το Γενικό Καθεστώς αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων εφαρμόζεται σε όλα τα επαγγέλματα τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο ειδικών κανόνων αναγνώρισης, αλλά και, επικουρικά, στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες ο μετακινούμενος δεν πληροί τις προϋποθέσεις που θέτουν τα λοιπά συστήματα αναγνώρισης. Στηρίζεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης και επιτρέπει την πρόσβαση σε νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα υπό την προϋπόθεση της κατοχής τίτλου, ο οποίος πιστοποιεί επίπεδο κατάρτισης τουλάχιστον ισοδύναμο με το αμέσως προηγούμενο εκείνου που απαιτείται στο κράτος μέλος υποδοχής¹¹⁰.

Οι διατάξεις του άρθρου 11 του π.δ.38/2010 (άρθρο 11 της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ) διακρίνουν πέντε επίπεδα επαγγελματικών προσόντων, τα οποία πιστοποιούνται, αντίστοιχα, από τα ακόλουθα έγγραφα:

- Βεβαίωση ικανοτήτων, η οποία αντιστοιχεί στο επίπεδο της πρωτοβάθμιας

109. Η αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων κάθε ενδιαφερόμενου προσώπου είναι ανεξάρτητη από την εκτίμηση της ακαδημαϊκής αξίας του αλλοδαπού τίτλου σπουδών εκ μέρους του κράτους μέλους υποδοχής, καθώς ο τίτλος χρησιμοποιείται απλώς ως τεκμήριο ότι τα προσόντα του αιτούντος είναι επαρκή για την άσκηση του ίδιου επαγγέλματος και στα υπόλοιπα κράτη μέλη.

110. Βλ. σχετικά το άρθρο 10 του π.δ. 38/2010 (άρθρο 10 της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ) .

ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και πιστοποιεί ότι ο κάτοχός της διαθέτει ειδικές γνώσεις, οι οποίες έχουν αποκτηθεί κατόπιν ιδιαίτερα σύντομης κατάρτισης¹¹¹.

- Πιστοποιητικό κατάρτισης, το οποίο αντιστοιχεί στο επίπεδο της δευτεροβάθμιας γενικής, τεχνικής ή επαγγελματικής κατάρτισης, η οποία έχει συμπληρωθεί με κύκλο σπουδών επαγγελματικής κατάρτισης σε εκπαιδευτικό ίδρυμα ή επιχείρηση κράτους-μέλους.
- Πτυχίο, το οποίο αντιστοιχεί στο επίπεδο μεταλυκειακής εκπαίδευσης διάρκειας ενός τουλάχιστον έτους ή σε επαγγελματική κατάρτιση επιπέδου ανάλογου εκείνου της ετήσιας μεταλυκειακής εκπαίδευσης όσον αφορά τις ευθύνες και τα καθήκοντα.
- Πτυχίο κατάρτισης ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης, το οποίο πιστοποιεί εκπαίδευση ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης ελάχιστης διάρκειας τριών και μέγιστης διάρκειας τεσσάρων ετών.
- Πτυχίο κατάρτισης ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης, το οποίο πιστοποιεί εκπαίδευση ανώτερης ή ανώτατης εκπαίδευσης ελάχιστης διάρκειας τεσσάρων ετών.

Στο πλαίσιο εφαρμογής του Γενικού Καθεστώτος αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων, το κράτος μέλος υποδοχής νομιμοποιείται, εφόσον δεν πληρούνται τα κριτήρια του άρθρου 14 του π.δ.38/2010 (άρθρο 14 της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ), στην επιβολή μέτρων αντιστάθμισης¹¹², τα οποία συνίστανται είτε στην παραπομπή του μετακινούμενου σε δοκιμασία επάρκειας (εξετάσεις) είτε στην επιβολή μέτρου πρακτικής άσκησης διάρκειας τριών (3) ετών, κατ' ανώτατο όριο. Η επιλογή μεταξύ της συμμετοχής σε εξετάσεις ή της πρακτικής άσκησης ανήκει κατ' αρχήν στον μετακινούμενο, εκτός εάν άλλως κριθεί από το

111. Η εν λόγω βεβαίωση δεν αποτελεί μέρος πιστοποιητικού ή πτυχίου ή βεβαίωσης τριετούς επαγγελματικής εμπειρίας.

112. Η επιβολή των μέτρων αντιστάθμισης πραγματοποιείται στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται ότι: α) η διάρκεια της κατάρτισης είναι μικρότερη, κατά ένα έτος, από αυτήν που το κράτος μέλος υποδοχής απαιτεί για την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος στο έδαφός του, β) η κατάρτιση του μετακινούμενου διαφέρει ουσιαδώς από αυτήν που ο νομοθέτης απαιτεί για την άσκηση του επαγγέλματος στο κράτος υποδοχής, γ) το πεδίο των επαγγελματικών δραστηριοτήτων στο κράτος υποδοχής είναι ευρύτερο εκείνου που ο τίτλος κατάρτισης εξασφαλίζει στο κράτος προέλευσης και η άσκησή του στο κράτος υποδοχής προϋποθέτει ειδική κατάρτιση ουσιαδώς διαφορετική από αυτήν που διαθέτει ο μετακινούμενος.

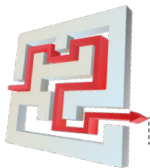
αποφασίζουν όργανο. Η προαναφερθείσα δυνατότητα δεν προσφέρεται στον μετακινούμενο στις περιπτώσεις που για την άσκηση του επαγγέλματος απαιτείται συγκεκριμένη γνώση του εθνικού δικαίου.

2. Το Καθεστώς αυτόματης αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων που πιστοποιούνται με επαγγελματική εμπειρία για ορισμένες βιομηχανικές, εμπορικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες

Πέραν όσων προβλέπονται στις διατάξεις του Γενικού Καθεστώτος, στην αυτόματη αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων, βάσει κτηθείσας επαγγελματικής εμπειρίας, έχουν υπαχθεί και όλες οι περιπτώσεις των αποκαλούμενων «μεταβατικών Οδηγιών», που αφορούσαν ορισμένες βιομηχανικές, εμπορικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες. Ειδικότερα, με τις διατάξεις των άρθρων 16 έως 18 του Κεφαλαίου II του π.δ. 38/2010 (άρθρα 16 έως 18 του Κεφαλαίου II της Οδηγίας 2005/36/EK), επιδιώκεται η νομοθετική απλούστευση του καθεστώτος αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων για την άσκηση δραστηριοτήτων σε πληθώρα τομέων, όπως είναι η χημική βιομηχανία, η βιομηχανία πετρελαίου, η τυπογραφία, οι μεταποιητικές βιομηχανίες, ο κλωστοϋφαντουργικός τομέας, ο τομέας εστίασης, ο τομέας παροχής προσωπικών υπηρεσιών, ο ξενοδοχειακός τομέας, ο τομέας κατασκευής υλικού μεταφορών, οι υπηρεσίες ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών κ.ά.

Ως κριτήρια για τον προσδιορισμό της επαγγελματικής εμπειρίας ορίζονται κυρίως: α) η διάρκεια της επαγγελματικής εμπειρίας, αποτυπωμένη σε έτη, β) η μορφή της επαγγελματικής εμπειρίας, δηλαδή εάν αυτή αποκτήθηκε από τον ενδιαφερόμενο με την ιδιότητά του ως αυτοαπασχολούμενου ή ως μισθωτού και γ) η τυχόν προηγούμενη κατάρτιση, η διάρκεια της οποίας σε έτη μπορεί να ποικίλει και η οποία μπορεί να συμβάλλει στη μείωση της διάρκειας της απαιτούμενης επαγγελματικής εμπειρίας. Προκειμένου η εν λόγω κατάρτιση να γίνει αποδεκτή, πρέπει να βεβαιώνεται με πιστοποιητικό αναγνωρισμένο από το κράτος προέλευσης ή τον αρμόδιο επαγγελματικό φορέα.

Για τη διευκόλυνση των κρατών μελών στην εφαρμογή των διατάξεων, όσον αφορά στις ουσιώδεις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την αναγνώριση της επαγγελματικής εμπειρίας, έχουν καταρτισθεί τρεις (3) κατάλογοι επαγγελματικών δραστηριοτήτων, στους οποίους παρατίθενται συγκεκριμένοι τομείς επαγγελματικής δραστηριότητας, όπου εφαρμόζεται το απλοποιημένο

καθεστώς αυτόματης αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων¹¹³. Σε κάθε Κατάλογο ορίζονται οι προϋποθέσεις που οφείλει να πληροί ο μετακινούμενος, προκειμένου να υπαχθεί στο εν λόγω καθεστώς της αναγνώρισης, βάσει κτηθείσας εμπειρίας, και, συγκεκριμένα, η διάρκεια και η μορφή της εμπειρίας (αυτοαπασχολούμενος ή μισθωτός), ο τίτλος και η διάρκεια της κατάρτισης.

Αρμόδια αρχή στην Ελλάδα για την εφαρμογή των ως άνω σχετικών διατάξεων και τη χορήγηση της απαιτούμενης «βεβαίωσης» αναγνώρισης έχει οριστεί ο Περιφερειάρχης του τόπου κατοικίας ή ασκήσεως της επαγγελματικής δραστηριότητας του ενδιαφερομένου, ο οποίος καθορίζει και την υπηρεσία που μεριμνά για τη χορήγηση των βεβαιώσεων αυτών.

3. Το Καθεστώς αυτόματης αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων για το επάγγελμα του ιατρού, του οδοντιάτρου, του κτηνιάτρου, του φαρμακοποιού, του νοσηλευτή αρμόδιου για γενική φροντίδα, της μαίας και του αρχιτέκτονα

Στο καθεστώς του Κεφαλαίου III του π.δ.38/2020 (Κεφάλαιο III της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ) έχουν υπαχθεί οι διατάξεις των 12 τομεακών Οδηγιών, με τις οποίες είχαν ορισθεί οι όροι και οι προϋποθέσεις αυτόματης αναγνώρισης τίτλων κατάρτισης για την άσκηση του επαγγέλματος του ιατρού, του οδοντιάτρου, του κτηνιάτρου, του φαρμακοποιού, του νοσηλευτή αρμόδιου για γενική φροντίδα, της μαίας και του αρχιτέκτονα, σε κράτος μέλος διαφορετικό εκείνου, στο οποίο αποκτήθηκαν τα απαιτούμενα επαγγελματικά προσόντα.

113. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στο άρθρο 17 του π.δ. 38/2010 «Δραστηριότητες του καταλόγου I του Παραρτήματος IV» (άρθρο 17 της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ), καταγράφονται οι επαγγελματικές δραστηριότητες σε τομείς όπως η κλωστοϋφαντουργία, η χημική βιομηχανία, η βιομηχανία πετρελαίου, η τυπογραφία, οι μεταποιητικές βιομηχανίες, ο οικοδομικός κλάδος, στο άρθρο 18 του π.δ. 38/2010 «Δραστηριότητες του καταλόγου II του Παραρτήματος IV» (άρθρο 18 της οδηγίας 2005/36/ΕΚ) καταγράφονται οι επαγγελματικές δραστηριότητες σε τομείς όπως η κατασκευή υλικού μεταφορών και οι βοηθητικές δραστηριότητες των μεταφορών, των ταχυδρομείων, των τηλεπικοινωνιών, και τέλος στο άρθρο 19 του π.δ. 38/2010 «Δραστηριότητες του καταλόγου III του παραρτήματος IV» (άρθρο 19 της οδηγίας 2005/36/ΕΚ) καταγράφονται οι επαγγελματικές δραστηριότητες σε τομείς όπως είναι η εστίαση, ο ξενοδοχειακός τομέας, οι προσωπικές υπηρεσίες, η παροχή υπηρεσιών προς το κοινό, οι ψυχαγωγικές υπηρεσίες, κλπ.

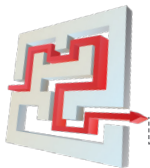
Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 21 «Αρχή της αυτόματης αναγνώρισης» του π.δ.38/2010 (άρθρο 21 της Οδηγίας 2005/36/EK), κάθε κράτος μέλος αναγνωρίζει αυτόματα τους τίτλους εκπαίδευσης των προαναφερομένων ειδικοτήτων, εφόσον οι κάτοχοι του τίτλου έχουν υποστεί εκπαίδευση που πληροί τις ελάχιστες προϋποθέσεις εκπαίδευσης, όπως αυτές ορίζονται στα άρθρα 21 έως 49β του π.δ.38/2010 (άρθρα 21 έως 49 της Οδηγίας) και ο τίτλος σπουδών τους έχει απονεμηθεί από ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Παράρτημα V του π.δ.38/2010 (Παράρτημα V της Οδηγίας).

Β. Η αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας: μια καταργηθείσα δυνατότητα

Το νομικό κενό της πρόσβασης στην αγορά εργασίας κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων, δηλαδή είτε δεν έχουν αποκτήσει επαγγελματικά προσόντα στο κράτος μέλος που απένειμε τον τίτλο σπουδών είτε το επάγγελμα δεν είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στην Ελλάδα, επιχειρήθηκε να αντιμετωπισθεί με πληθώρα νομοθετικών διατάξεων¹¹⁴.

Ειδικότερα, από τον συνδυασμό των σχετικών διατάξεων, παρασχέθηκε η δυνατότητα να αναγνωρίζονται, ως επαγγελματικά ισοδύναμοι προς τους ημεδαπούς, αλλοδαποί τίτλοι σπουδών που έχουν απονεμηθεί από ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα άλλων κρατών μελών, καθώς και από αντίστοιχα ιδρύματα τρίτων χωρών, κατόπιν σπουδών που πραγματοποιήθηκαν σε κολλέγια που εδρεύουν στην Ελλάδα. Η ανάγκη θέσπισης της ως άνω δυνατότητας προέκυψε από την ανάδειξη, μετά και από σχετική νομολογία του Δικαστηρίου Ευρωπαϊ-

114. Βλ. σχετικά, ιδίως, τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 3696/2008 «Ίδρυση και λειτουργία Κολλεγίων και άλλες διατάξεις» (Α' 177) της υποπαρ. Θ.16 της παρ. Θ του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 «Έγκριση Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 - Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής του ν. 4046/2012 και του Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016» (Α' 222), της παρ. 29 του άρθρου 30 του ν.4111/2013 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, τροποποιήσεις του ν.4093/2012, (...), παροχή εξουσιοδοτήσεων για την υπογραφή των Συμβάσεων και άλλες επείγουσες διατάξεις» (Α' 18 – διόρθ. Σφάλμ. στο Α'33) και της παρ. 1 του άρθρου 49 του ν. 4264/2014 «Άσκηση εμπορικών δραστηριοτήτων εκτός καταστήματος και άλλες διατάξεις» (Α' 118).

ϊκών Κοινοτήτων (Δ.Ε.Κ)¹¹⁵ και ύστερα από προειδοποιητική επιστολή¹¹⁶ της Ε. Επιτροπής για παράβαση διατάξεων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας από τη χώρα μας, του νομικού κενού στις περιπτώσεις που δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις αναγνώρισης της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ.

Σύμφωνα με τις ισχύουσες έως την 7.5.2019 διατάξεις, η επαγγελματική ισοδυναμία αναγνωριζόταν, εφόσον συνέτρεχαν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Το εκπαιδευτικό ίδρυμα (κολλέγιο), στο οποίο πραγματοποιήθηκαν οι σπουδές, διέθετε άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, η οποία εχορηγείτο με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων).
- Το ίδρυμα λειτουργούσε βάσει συμφωνίας δικαιόχρησης (franchise) ή συμφωνίας πιστοποίησης (validation) με ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα άλλου κράτους-μέλους, αναγνωρισμένο από τις αρμόδιες αρχές της χώρας, όπου εδρεύει, και υπό την προϋπόθεση ότι οι σπουδές οδηγούν σε πρώτο πτυχίο (bachelor) τουλάχιστον τριετούς διάρκειας σπουδών και φοίτησης, μικρότερο τριετούς διάρκειας σπουδών και φοίτησης, όταν πρόκειται για μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης, και τουλάχιστον τριετούς διάρκειας σπουδών και φοίτησης, όταν πρόκειται για διδακτορικό κύκλο σπουδών.
- Τα προγράμματα σπουδών των ιδρυμάτων τρίτων χωρών που οδηγούν στους προαναφερόμενους τίτλους σπουδών έχουν πιστοποίηση (accreditation) από διεθνείς οργανισμούς πιστοποίησης, οι οποίοι ορίζο-

115. Βλ. την Απόφαση του Δικαστηρίου (δεύτερο τμήμα) της 23ης Οκτωβρίου 2008 — Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά Ελληνικής Δημοκρατίας (Υπόθεση C-274/05).

116. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην εν λόγω αιτιολογική έκθεση, το καθεστώς αναγνώρισης της επαγγελματικής ισοδυναμίας θεσπίστηκε κατόπιν της υπ' αριθμ. 7598/2012 Προειδοποιητικής Επιστολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για παράβαση διατάξεων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας από την Ελλάδα, καθώς, έως τις επελθούσες τροποποιήσεις, η πρόσβαση στην ελληνική αγορά εργασίας κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών ήταν δυνατή μόνο από τους κατόχους πράξεων ακαδημαϊκής αναγνώρισης του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., βάσει των διατάξεων του ν.3328/2005, και από τους κατόχους αποφάσεων αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων του Σ.Α.Ε.Π., βάσει των διατάξεων της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ και του π.δ.38/2010, που, ωστόσο, προϋποθέτει ότι ο κάτοχος του τίτλου έχει αποκτήσει επαγγελματικά δικαιώματα στο κράτος μέλος καταγωγής του τίτλου και το επάγγελμα είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στην Ελλάδα.

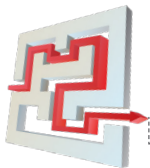
νται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων¹¹⁷ (πλέον Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων).

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 4 του π.δ.38/2010, η αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας παρέιχε στον κάτοχο της σχετικής απόφασης τη δυνατότητα να ασκήσει στην Ελλάδα συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα με τους ίδιους όρους και τις ίδιες προϋποθέσεις με τους κατόχους συγκρίσιμων τίτλων του ημεδαπού εκπαιδευτικού συστήματος. Εξαίρεση αποτελούσε η περίπτωση που απαιτούνταν αυξημένα ακαδημαϊκά προσόντα για την κατάληψη θέσης, όπως θέσης διδακτικού Επιστημονικού Προσωπικού σε Α.Ε.Ι., ερευνητικού προσωπικού και ειδικού επιστημονικού προσωπικού καθώς και η περίπτωση συνέχισης των σπουδών σε ημεδαπά Α.Ε.Ι. για την εξασφάλιση μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών (μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης και διδακτορικού διπλώματος).

Η κατάργηση, σε κάθε περίπτωση μετά την 31.12.2022, της δυνατότητας αναγνώρισης αλλοδαπών τίτλων σπουδών ως επαγγελματικά ισοδύναμων των απονεμομένων από τα ημεδαπά Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, μπορεί βασίμως να πιθανολογηθεί ότι έρχεται σε αντίθεση με το ενωσιακό δίκαιο και ειδικότερα με τις διατάξεις της οδηγίας 2005/36/ΕΚ, δεδομένου ότι το εν λόγω καθεστώς, όπως έχει ήδη προαναφερθεί, θεσπίστηκε με τις διατάξεις του ν. 4093/2012 και του ν. 4111/2013, κατόπιν της υπ' αριθμ. 7598/2012 προειδοποιητικής επιστολής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για παράβαση διατάξεων της ευρωπαϊκής νομοθεσίας από την Ελλάδα, σε εκτέλεση της υπ' αριθμ. C274/05 απόφασης του Δ.Ε.Κ.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι με την κατάργηση της επαγγελματικής ισοδυναμίας δημιουργούνται τα ακόλουθα ζητήματα:

117. Σημειώνεται, ότι την εφαρμογή της ως άνω προϋπόθεσης ρυθμίζει και η υπ' αριθμ. 151668/ΙΑ/12/3-12-2012 Απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού «Ορισμός των διεθνών οργανισμών πιστοποίησης των προγραμμάτων σπουδών των Κολλεγίων που οδηγούν σε μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών» (Β' 3324) η οποία αφορά στον ορισμό διεθνών οργανισμών πιστοποίησης των προγραμμάτων σπουδών των Κολλεγίων, τα οποία, ωστόσο, σύμφωνα με το διατακτικό της εν λόγω απόφασης, οδηγούν μόνο σε μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Πάντως, μετά την κατάργηση της δυνατότητας αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας, εξέλιπε το πεδίο εφαρμογής της άνω κανονιστικής πράξης.

- (α) Κάτοχοι αλλοδαπών τίτλων σπουδών οι οποίοι δεν είχαν υποβάλει αίτηση στο Σ.Α.Ε.Π. για αναγνώριση του τίτλου σπουδών τους ως επαγγελματικά ισοδύναμου των απονεμομένων από τα ημεδαπά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα έως την 7.5.2019, αποκλείονται του δικαιώματος αναγνώρισης του τίτλου σπουδών τους, ζήτημα το οποίο εγείρει θέμα άνισης μεταχείρισης, που επιτείνεται εάν μάλιστα ληφθεί υπόψη ότι ο νομοθέτης παρέχει σε μελλοντικούς αποφοίτους την αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας των τίτλων σπουδών τους, στην περίπτωση που αυτοί φοιτούν κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4610/2019, δηλαδή την 7.5.2019.
- (β) Οι προαναφερόμενοι, όπως και αυτοί που δεν φοιτούσαν κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του ν. 4610/2019, και συνεπώς δεν εμπίπτουν στις μεταβατικές διατάξεις του ως άνω νόμου, προκειμένου να αποκτήσουν το δικαίωμα επαγγελματικής αναγνώρισης του τίτλου σπουδών τους, οφείλουν να αποκτήσουν επαγγελματικά προσόντα στη χώρα που τους απένειμε τον αλλοδαπό τίτλο σπουδών, δηλαδή ενδεικτικά να πραγματοποιήσουν στην εν λόγω χώρα πρακτική άσκηση ή να εγγραφούν ως μέλη στην οικεία επαγγελματική οργάνωση, ώστε στη συνέχεια να αποκτήσουν το δικαίωμα υποβολής αίτησης για αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων από τον αρμόδιο επαγγελματικό φορέα.
- (γ) Σε περίπτωση που το επάγγελμα δεν είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στην χώρα που τους απένειμε τον τίτλο σπουδών, αλλά είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στην Ελλάδα, πρέπει να διαθέτουν προϋπηρεσία, τουλάχιστον ενός έτους την τελευταία δεκαετία στην αλλοδαπή χώρα, ώστε να μπορούν να τύχουν εφαρμογής στην περίπτωση τους οι διατάξεις του π.δ. 38/2010 για αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων.
- (δ) Σε περίπτωση που ο τίτλος δεν οδηγεί στην άσκηση νομοθετικά ρυθμιζόμενου επαγγέλματος στην Ελλάδα, όπως ενδεικτικά σπουδές στη δημοσιογραφία ή σπουδές στη διοίκηση επιχειρήσεων, η επαγγελματική αναγνώριση του αλλοδαπού τίτλου δεν καθίσταται δυνατή, εφόσον μετά την κατάργηση της επαγγελματικής ισοδυναμίας, δεν υφίσταται σχετική διαδικασία αναγνώρισης.

Κατόπιν των ανωτέρω και δεδομένου ότι για την κατάληψη θέσης στον δημόσιο τομέα αλλά, εν πολλοίς, και στον ιδιωτικό, προϋπόθεση αποτελεί η ακαδημαϊκή ή επαγγελματική αναγνώριση του τίτλου, εκτιμάται ότι θα υπάρξουν σοβαρές ενστάσεις από όλους τους ενδιαφερόμενους, δηλαδή κατόχους τίτ-

λων σπουδών, κολλέγια, αλλά και από την Ε. Επιτροπή. Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που εκτιμάται ότι θα προκύψουν ο Συνήγορος του Πολίτη προβαίνει κατωτέρω σε συγκεκριμένες προτάσεις [βλ. κατωτέρω Κεφ. ΙΙ (Ε)].

Γ. Το Συμβούλιο Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων ως αρμόδιος μεταβατικός φορέας για την εξέταση αιτήσεων αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας και η ανάθεση της αρμοδιότητας αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων σε άλλους φορείς

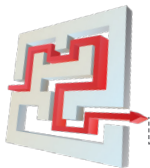
Το Σ.Α.Ε.Π είχε ορισθεί με τις διατάξεις του άρθρου 55 του π.δ. 38/2010, αρχικά, ως ο αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και, εν συνεχεία, ως ο αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας αλλοδαπών τίτλων σπουδών που εμπίπτουν στο γενικό καθεστώς αναγνώρισης, με εξαίρεση την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών νομικής, η οποία ανατέθηκε στην Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 15 του Κώδικα Δικηγόρων¹¹⁸.

Με τις διατάξεις του άρθρου 98 του ν. 4610/2019, η αρμοδιότητα αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων ανατίθεται στο Αυτοτελές Τμήμα Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας (Α.Τ.Ε.Ε.Ν.), καθώς και στους επαγγελματικούς φορείς που είναι οργανωμένοι ως Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.).

Το Σ.Α.Ε.Π παραμένει ως ο αρμόδιος μεταβατικός φορέας για την εξέταση αιτήσεων αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας των εκκρεμών αιτήσεων την 7.5.2019, καθώς και αυτών που θα υποβληθούν από φοιτούντες κατά την εν λόγω ημερομηνία¹¹⁹, οφείλοντας πάντως να έχει ολοκληρώσει το έργο του, το αργότερο την 31.12.2022.

118. Βλ. ν. 4194/2013 «Κώδικας Δικηγόρων» (Α΄208).

119. Βλ. το άρθρο 99 του ν. 4610/2019.

Ο Συνήγορος του Πολίτη επί σειρά ετών γίνεται αποδέκτης πληθώρας αναφορών πολιτών, με αντικείμενο τις πέραν κάθε ευλόγου ορίου καθυστερήσεις στην εξέταση των αιτήσεων αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων και επαγγελματικής ισοδυναμίας κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών.

Επισημαίνεται, ότι η λειτουργία του ΑΤ.Ε.Ε.Ν. και των Ν.Π.Δ.Δ. ως αρμοδίων φορέων για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών δεν έχει απασχολήσει ακόμη τον Συνήγορο του Πολίτη, καθώς η σχετική ανάθεση αρμοδιοτήτων έγινε με πρόσφατη νομοθετική ρύθμιση και συνεπώς οι ως άνω φορείς δεν έχουν ασκήσει ακόμη τις σχετικές αρμοδιότητες.

Για τους λόγους αυτούς και προκειμένου ο αναγνώστης να διαμορφώσει πλήρη εικόνα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι κάτοχοι αλλοδαπών τίτλων σπουδών στο πλαίσιο της επαγγελματικής αναγνώρισης, κατωτέρω αναφέρονται τα προβλήματα που διαπίστωσε ο Συνήγορος του Πολίτη στο ως άνω πεδίο από την πολυετή του εμπειρία σε υποθέσεις αρμοδιότητας Σ.Α.Ε.Π., με παράλληλη ανάπτυξη των ζητημάτων που τίθενται από τις νέες νομοθετικές διατάξεις.

1. Σύνθεση – λειτουργία του Σ.Α.Ε.Π.

Το Σ.Α.Ε.Π. ήταν ένα πολυμελές διοικητικό όργανο, αποτελούμενο αρχικά από πενήντα δύο (52) μέλη¹²⁰, που το 2018 μειώθηκε σε σαράντα ένα (41) μέλη¹²¹. Το εν λόγω διοικητικό όργανο συγκροτούνταν με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Σε αυτό χρέη Προέδρου ασκούσε Σύμβουλος του Ν.Σ.Κ. και μετείχαν, εκτός από τους αρμόδιους διοικητικούς υπαλλήλους, ο Εθνικός Συντονιστής, που οριζόταν σύμφωνα με το άρθρο 56 της παρ. 4 της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ ή αναπληρωτής αυτού, εκπρόσωπος του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., εκπρόσωποι επαγγελματικών επιμελητηρίων (όπως, ιδίως, του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, κ.λπ.), εκπρόσωποι επιστημονικών ενώσεων (όπως,

120. Βλ. την αριθμ. 178457/ΙΑ/13/22-11-2013 Απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Συγκρότηση του Συμβουλίου Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων» (ΥΟΔΔ 604, Διορθ.σφαλμ.: ΥΟΔΔ 661).

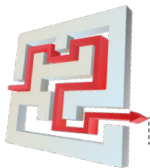
121. Βλ. Αριθμ. 68506/Κ4 Συγκρότηση Συμβουλίου Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων (ΥΟΔΔ 211/17) και Αριθμ. 55679/Κ4 Τροποποίηση απόφασης συγκρότησης Συμβουλίου Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων (ΥΟΔΔ 226/18).

ιδίως, της Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Μηχανικών, της Ένωσης Ελλήνων Χημικών, κ.λπ.), καθώς και εκπρόσωποι επαγγελματικών συλλόγων πληθώρας ειδικοτήτων (όπως, ιδίως, Ψυχολόγων, Φυσιοθεραπευτών, Εργαστηριούχων Οδοντεχνιτών, κ.λπ.).

Σύμφωνα με τις πρόσφατες διατάξεις του άρθρου 99 του ν. 4610/2019, το Σ.Α.Ε.Π. συνεχίζει τη λειτουργία του, υπό τις προϋποθέσεις των μεταβατικών διατάξεων του ως άνω νόμου έως την 31.12.2022, και κατόπιν καταργείται. Αρμόδια αρχή για να δέχεται τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων και να εκδίδει τις αποφάσεις αναγνώρισης αποκλειστικά και μόνον επαγγελματικών προσόντων είτε επί τη βάση του γενικού συστήματος αναγνώρισης των τίτλων εκπαίδευσης είτε επί τη βάση της αναγνώρισης της επαγγελματικής πείρας, ορίζεται το Αυτοτελές Τμήμα Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας (Α.Τ.Ε.Ε.Ν.) καθώς και οι επαγγελματικοί φορείς που είναι οργανωμένοι ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Η διοικητική υποστήριξη προς το Σ.Α.Ε.Π.¹²² και το Α.Τ.Ε.Ε.Ν. παρέχεται από την Υπηρεσία Αναγνώρισεως Επαγγελματικών Προσόντων του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων), σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 59 του π.δ. 38/2010. Με

122. Το ιστορικό της διοικητικής υποστήριξης του Σ.Α.Ε.Π. παρουσιάζει, αν μη τι άλλο, ενδιαφέρον. Συγκεκριμένα, η οργανική μονάδα, στην οποία είχε αρχικά είχε ανατεθεί, βάσει των διατάξεων του άρθρου 59 του π.δ.38/2010, η κατάθεση των φακέλων για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και την αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας, καθώς και για την προετοιμασία εισηγήσεων στο Σ.Α.Ε.Π., ήταν το Τμήμα Αναγνώρισεως Επαγγελματικών Προσόντων της Διεύθυνσης Ευρωπαϊκής Ένωσης της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Στη συνέχεια, το προαναφερόμενο Τμήμα καταργήθηκε με τις διατάξεις του π.δ.114/14 «Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων» (Α' 181), με το οποίο θεσπίστηκε, κατά τον χρόνο εκείνο, νέος Οργανισμός του εν λόγω Υπουργείου, χωρίς ωστόσο να προβλεφθεί διάδοχη κατάσταση. Μετά την παρέλευση τεσσάρων μηνών, τέθηκε σε ισχύ ο νόμος 4310/2014 «Έρευνα, Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις» (Α' 258), με τις διατάξεις του άρθρου 71 του οποίου οι αρμοδιότητες του καταργηθέντος Τμήματος Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων ανατέθηκαν στο Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων της Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Το εν λόγω Τμήμα μετονομάστηκε σε Αυτοτελές Τμήμα Υποστήριξης Συμβουλίου Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων και Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας, βάσει του νέου Οργανισμού του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ με το π.δ.18/2018 «Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων» (Α' 31). Κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας, η διοικητική υποστήριξη προς το Σ.Α.Ε.Π. παρέχεται από την ως άνω οργανική μονάδα.

τις διατάξεις της παρ. 11 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019, στην εν λόγω διοικητική μονάδα ανατέθηκαν οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

- (α) Δέχεται τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων για αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων, τις επεξεργάζεται, ελέγχει τους φακέλους των αιτούντων και εκδίδει βεβαιώσεις.
- (β) Λειτουργεί ως Κεντρικό Σημείο Επαφής για τους ενδιαφερόμενους έλληνες πολίτες, τους πολίτες των λοιπών κρατών-μελών και τα σημεία επαφής των λοιπών κρατών-μελών για την εφαρμογή της οδηγίας 2005/36/ΕΚ, χορηγώντας πληροφορίες στους προαναφερόμενους σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και την εθνική νομοθεσία που διέπει τα επαγγέλματα και την άσκησή τους¹²³.

2. Αρμοδιότητες

Κατά το προϊσχύσαν καθεστώς, το Σ.Α.Ε.Π., προέβαινε στην επιβολή μέτρων αντιστάθμισης, δηλαδή στην παραπομπή του ενδιαφερόμενου είτε σε γραπτές εξετάσεις είτε σε πρακτική άσκηση προσαρμογής, διάρκειας έως τριών ετών¹²⁴,

123. Βλ. παρ. 11 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019.

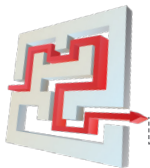
124. Σύμφωνα με την παρ.6 του άρθρου 14 του π.δ.38/2010, οι απαιτούμενες εξετάσεις ή η πρακτική άσκηση διενεργούνται από την οικεία επαγγελματική οργάνωση, εφόσον αυτή είναι οργανωμένη ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή από τη δημόσια αρχή που είναι αρμόδια για την έκδοση της σχετικής άδειας άσκησης του επαγγέλματος. Οι ως άνω φορείς, οι όροι και οι διαδικασίες για τη διενέργεια των γραπτών εξετάσεων και της πρακτικής άσκησης προσαρμογής, ο τρόπος επίβλεψης και αξιολόγησης καθώς και κάθε άλλο κριτήριο, το οποίο θεωρείται απαραίτητο, καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού. Κατ' εφαρμογήν των ανωτέρω, έχει εκδοθεί σειρά Κοινών Υπουργικών Αποφάσεων (ΚΥΑ), όπως ενδεικτικά αναφέρονται η αριθμ. 40965/ΙΑ/10.4.2012 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, Παιδείας, δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων «Όροι και διαδικασία διενέργειας αντισταθμιστικών μέτρων σύμφωνα με το π.δ.38/2010 για τα επαγγέλματα του λογιστή και του οικονομολόγου», (Β' 1282), η αριθμ. 87733/ΙΑ/19.8.2011 απόφαση της Υπουργού Παιδείας, δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων «Όροι και διαδικασία διενέργειας αντισταθμιστικών μέτρων σύμφωνα με το π.δ.38/2010 για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» (Β' 1847), η αριθμ. 89034/ΙΑ/11 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης «Όροι και διαδικασία διενέργειας αντισταθμιστικών μέτρων σύμφωνα με το π.δ.38/2010» (Β' 2047). Από τις ίδιες αρχές γίνεται και η αξιολόγηση της πρακτικής άσκησης και τα αποτελέσματά της γνωστοποιούνται στο Συμβούλιο για την έκδοση της τελικής απόφασής του.

εφόσον διαπιστωνόταν ότι η αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων δεν είναι δυνατή. Η αναγνώριση δεν ήταν δυνατή, όταν η εκπαίδευση που είχε λάβει ο αιτών αφορούσε τομείς γνώσεων ουσιαστών διαφορετικούς από εκείνους που καλύπτονται από την εκπαίδευση στην Ελλάδα ή το νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα στην Ελλάδα περιελάμβανε μία ή περισσότερες νομοθετικά ρυθμιζόμενες επαγγελματικές δραστηριότητες, οι οποίες δεν υπήρχαν στο αντίστοιχο επάγγελμα στο κράτος μέλος καταγωγής του αιτούντος, και η εκπαίδευση που απαιτούνταν στην Ελλάδα αφορούσε τομείς γνώσεων ουσιαστών διαφορετικούς από εκείνους που καλύπτονταν από τη βεβαίωση επάρκειας ή τον τίτλο εκπαίδευσης που δίδετο ο αιτών. Ως τομείς γνώσεων ουσιαστών διαφορετικοί νοούνται οι τομείς εκείνοι των οποίων η γνώση, οι αποκτηθείσες δεξιότητες και ικανότητες είναι απαραίτητες για την άσκηση του επαγγέλματος και ως προς τους οποίους η εκπαίδευση που έχει λάβει ο αιτών παρουσιάζει σημαντικές αποκλίσεις όσον αφορά το περιεχόμενο σε σχέση με την εκπαίδευση που απαιτείται στην Ελλάδα.

Η επιλογή του αντισταθμιστικού μέτρου ανήκε στον αιτούντα, με εξαίρεση τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η άσκηση των επαγγελματιών προϋπέθετε συγκεκριμένη γνώση του εθνικού δικαίου και των οποίων σταθερό στοιχείο είναι η παροχή συμβουλών ή βοήθειας σχετικά με το εθνικό δίκαιο. Η απόφαση επιβολής αντισταθμιστικών μέτρων όφειλε να είναι επαρκώς αιτιολογημένη¹²⁵. Σημειώνεται, ότι το προαναφερόμενο καθεστώς επιβολής αντισταθμιστικών μέτρων συνεχίζει να εφαρμόζεται τόσο κατά τη μεταβατική περίοδο λειτουργίας του Σ.Α.Ε.Π., όσο και από το Α.Τ.Ε.Ε.Ν., βάσει των διατάξεων του ν.4610/2019.

Αντισταθμιστικά μέτρα, που αφορούσαν αποκλειστικά συμμετοχή σε εξετάσεις, εφαρμόζονταν και στην περίπτωση της επαγγελματικής ισοδυναμίας, εφόσον διαπιστωνόταν ότι η εκπαίδευση που έχει λάβει ο αιτών αφορά σε ουσιαστών διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα από εκείνα που καλύπτονται από τους τίτλους που απονέμονται στο πλαίσιο του ημεδαπού εκπαιδευτικού συστήματος ή/και εφόσον η διάρκεια της εκπαίδευσής του υπολείπονταν χρονικά από εκείνη που απαιτείται στην Ελλάδα. Οι όροι, οι προϋποθέσεις, καθώς και κάθε άλλη απαραίτητη λεπτομέρεια αναφορικά με τη πραγματοποίηση της γραπτής δοκι-

125. Ειδικότερα, στον αιτούντα πρέπει να παρέχονται οι ακόλουθες πληροφορίες: α) το επίπεδο επαγγελματικών προσόντων που απαιτείται, σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, και το επίπεδο επαγγελματικών προσόντων που αυτός κατέχει, καθώς και β) οι υφιστάμενες ουσιαστικές διαφορές στα απαιτούμενα προσόντα, που δεν μπορούν να αντισταθμιστούν από γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο της επαγγελματικής εμπειρίας ή μέσω διά βίου μάθησης.

μασίας καθορίζονταν με την υπ' αριθμ. 48066/ΙΑ/14/31-3-2014¹²⁶ απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων. Σημειώνεται ότι με τις διατάξεις της παρ. 10 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019 καταργήθηκε η δυνατότητα παραπομπής σε εξετάσεις των αιτούντων την αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας του τίτλου σπουδών τους από το «μεταβατικό» Σ.Α.Ε.Π.

Τέλος, σημειώνεται ότι στις αρμοδιότητες του Σ.Α.Ε.Π. δεν ενέπιπτε η αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων των κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών των ακόλουθων επιστημονικών ειδικοτήτων:

- Των ειδικοτήτων, οι οποίες, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, εμπίπτουν στο καθεστώς της αυτόματης αναγνώρισης (ιατροί, οδοντίατροι, φαρμακοποιοί, νοσηλευτές γενικής φροντίδας και μαίες). Εξάριση αποτελεί η ειδικότητα του κτηνίατρου, η αναγνώριση της οποίας εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Α.Τ.Ε.Ε.Ν¹²⁷.
- Νομικής, όσον αφορά την πρόσβαση στην άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος¹²⁸.
- Αρχιτεκτονικής¹²⁹.

126. Βλ. την υπ' αριθμ. 48066/ΙΑ/14/31-3-2014 Απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Όροι, προϋποθέσεις και διαδικασία πραγματοποίησης γραπτής δοκιμασίας επαγγελματικής ισοδυναμίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 57Α του π.δ. 38/2010» (Β' 896).

127. Βλ. παρ. 5 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019. Για τις περιπτώσεις αυτές αρμόδιες αρχές για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων είναι οι Διευθύνσεις Υγείας των Περιφερειών της Χώρας.

128. Ως αρμόδιο όργανο για τη διενέργεια της συγκριτικής εξέτασης των απαιτούμενων επαγγελματικών προσόντων των κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών Νομικής με εκείνα που απαιτούνται, σύμφωνα με τον Κώδικα Δικηγόρων [ν.4194/2013 (Α' 208)], για την εγγραφή ημεδαπού πτυχιούχου Νομικής ως ασκούμενου, έχει ορισθεί η Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 3 της υπ' αριθμ. 80423/2014/24-10-2014 Απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων «Επιτροπή Αξιολόγησης υποψήφιων ασκούμενων δικηγόρων» (Β' 2923), η οποία εδρεύει στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών. Η εν λόγω Επιτροπή διερευνά εάν ο βαθμός γνώσεων που επικαλείται ότι κατέχει ο κάτοχος του αλλοδαπού τίτλου σπουδών είναι αντίστοιχος ή ισοδύναμος προς εκείνον που διαθέτει ο κάτοχος πτυχίου Νομικής της ημεδαπής, ώστε εν συνεχεία να προβεί σε διατύπωση επιστημονικής κρίσης ως προς την αναγκαιότητα της παραπομπής του υποψηφίου σε εξετάσεις, στην περίπτωση που διαπιστώσει υπολειπόμενη εκπαίδευση και εμπειρία, λόγω διαφορών στις έννομες τάξεις των κρατών μελών.

129. Ως αρμόδιο όργανο για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων των κατόχων

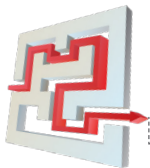
3. Διαδικασία αναγνώρισης

Έως την 7.5.2019, οπότε τέθηκαν σε ισχύ οι διατάξεις των άρθρων 98 και 99 του ν. 4610/2019, η διαδικασία αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων ή της επαγγελματικής ισοδυναμίας ήταν η ακόλουθη:

Οι ενδιαφερόμενοι υπέβαλλαν αίτηση στο Σ.Α.Ε.Π, η οποία συνοδευόταν από παράβολο υπέρ του Δημοσίου ύψους εκατό (100) ευρώ. Η σχετική αίτηση με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά εξετάζονταν από υπαλλήλους του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων), οι οποίοι ορίζονταν με έγκριση του Γενικού Γραμματέα Δια Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, μετά από σχετική εισήγηση του Προϊσταμένου του τμήματος στο οποίο είχε ανατεθεί η γραμματειακή υποστήριξη του Σ.Α.Ε.Π. Οι εισηγητές ανέπτυσαν την εισήγησή τους και αποχωρούσαν πριν από την ψηφοφορία. Σε περίπτωση που το Σ.Α.Ε.Π. είχε ζητήσει με απόφασή του τη διατύπωση γνώμης ως προς την ανάγκη υποβολής του αιτούντος σε διαδικασία αντιστάθμισης από την τριμελή Επιτροπή της παρ. 12 του άρθρου 56 του π.δ. 38/2010 ή από κατά περίπτωση ειδικό επιστήμονα της παραγράφου 16 του ιδίου ως άνω άρθρου, ο εισηγητής ανέπτυξε και τις γνώμες που είχαν διατυπωθεί στη σχετική γνωμοδότηση.

Σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 56 του π.δ.38/2010, το Συμβούλιο βρισκόταν σε απαρτία όταν παρούσα ήταν η πλειοψηφία των μελών του, μεταξύ των οποίων ο Πρόεδρος ή ο αναπληρωτής του. Οι αποφάσεις λαμβάνονταν με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Σε περίπτωση ισοψηφίας υπερίσχυε η ψήφος του Προέδρου.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 57 του π.δ.38/2010, η οποία διατηρείται σε ισχύ και μετά τις επελθούσες τροποποιήσεις, η διαδικασία εξέτασης της αίτησης αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων από τον αρμόδιο φορέα πρέπει να ολοκληρώνεται το συντομότερο δυνατόν και οπωσδήποτε εντός τριών (3) μηνών από τη συμπλήρωση του φακέλου του αιτούντος με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Αντιθέτως, καταργείται η διάταξη της παρ. 9 του άρθρου 57 του π.δ. 38/2010, στην οποία ορίζονταν ότι η αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας πρέπει να ολοκληρώνεται το αργότερο εντός έξι (6) μηνών από τη συμπλήρωση του φακέλου του αιτούντος με όλα τα απαραίτητα

δικαιολογητικά. Επίσης, καταργείται η παρ. 8 του άρθρου 57 του π.δ. 38/2010, βάσει της οποίας παρέιχετο η δυνατότητα άσκησης άπαξ ενδικοφανούς προσφυγής ενώπιον του Σ.Α.Ε.Π. εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών στην περίπτωση απόρριψης αιτήματος για αναγνώριση είτε επαγγελματικών προσόντων είτε επαγγελματικής ισοδυναμίας, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στις μεταβατικές διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 99 του ν. 4610/2019. Πλέον, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 57 του π.δ. 38/2010, η απόφαση αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων ή η μη έκδοσή της δύναται να προσβληθεί με ένδικα μέσα ενώπιον των αρμοδίων ελληνικών δικαστηρίων.

Δ. Προβλήματα στη λειτουργία του Σ.Α.Ε.Π. και λόγοι δημιουργίας τους

1. Προβλήματα στη λειτουργία του Σ.Α.Ε.Π.

Με βάση την έως τώρα εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη από τις σχετικές αναφορές των ενδιαφερομένων, είναι βάσιμο να υποστηριχθεί, ότι η λειτουργία του Σ.Α.Ε.Π. ήταν εξόχως προβληματική. Ήδη από το έτος 2014, ο Συνήγορος του Πολίτη άρχισε να γίνεται αποδέκτης πληθώρας αναφορών πολιτών, οι οποίοι ζητούσαν τη διαμεσολάβηση της Ανεξάρτητης Αρχής, λόγω των υπέρμετρων καθυστερήσεων στην εξέταση των αιτημάτων τους, που αφορούσαν τόσο στην αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων τους όσο και στην αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας των αλλοδαπών τίτλων σπουδών τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι, κατά το χρόνο σύνταξης της παρούσας, στο Σ.Α.Ε.Π. εκτιμάται ότι εκκρεμούν περί τις δύο χιλιάδες (2.000) αιτήσεις αναγνώρισης.

Πράγματι, η παρατηρούμενη καθυστέρηση στην εξέταση των αιτήσεων των ενδιαφερομένων είναι απολύτως τεκμηριωμένη και αναμφισβήτητη. Μάλιστα, η υπηρεσία διοικητικής υποστήριξης του Συμβουλίου είχε ενημερώσει τον Μάρτιο του τρέχοντος έτους τόσο τους ενδιαφερόμενους όσο και την Ανεξάρτητη Αρχή, ότι, τον Μάιο του 2019 θα εξετάζονταν φάκελοι που είχαν υποβληθεί στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων) τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο του έτους 2017, δηλαδή με καθυστέρηση δυόμιση και πλέον ετών, ενώ τον Ιούνιο του 2019 θα καταβαλλόταν προσπάθεια ώστε να εξετάζονται

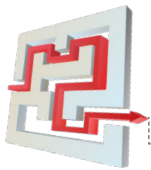
εκκρεμείς αιτήσεις που είχαν υποβληθεί τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2017.

Η προβληματική αυτή κατάσταση επιδιώχθηκε να αντιμετωπισθεί κατ' αρχάς, με τροποποίηση του κείμενου νομοθετικού πλαισίου, σύμφωνα με την οποία επετράπη η απευθείας ικανοποίηση αιτημάτων αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων που είχαν υποβληθεί έως την 31.7.2017 από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων), εφόσον πληρούνταν σειρά προϋποθέσεων¹³⁰, χωρίς ωστόσο η ρύθμιση αυτή να επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Οι πρόσφατες τροποποιήσεις του π.δ. 38/2010 με τις διατάξεις των άρθρων 98 και 99 του ν. 4610/2019 επιβεβαιώνουν την άποψη του Συνηγόρου του Πολίτη για την αποτυχία του υφιστάμενου συστήματος της επαγγελματικής αναγνώρισης. Προς το παρόν, ο Συνήγορος του Πολίτη αδυνατεί να εκφέρει γνώμη ως προς την επιτυχία του συστήματος αναγνώρισης αποκλειστικά και μόνο των επαγγελματικών προσόντων κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών από το Α.Τ.Ε.Ε.Ν. και τους επαγγελματικούς φορείς που είναι οργανωμένοι σε Ν.Π.Δ.Δ., καθώς οι σχετικές διατάξεις δεν έχουν ακόμη επί της ουσίας εφαρμοστεί. Πάντως εκτιμάται ότι η αδυναμία της επαγγελματικής αναγνώρισης τίτλων σπουδών τριετούς διάρκειας ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων άλλων κρατών –μελών, θα δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα τόσο στους κατόχους των εν λόγω τίτλων σπουδών όσο και στη χώρα, λόγω παραβίασης του ενωσιακού δικαίου.

2. Λόγοι δημιουργίας των προβλημάτων

Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά ότι οι επί μακρόν παρατηρούμενες καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση των αιτήσεων αναγνώρισης επαγγελματικών προ-

130. Βάσει των διατάξεων του άρθρου 54Α του π.δ.38/2010, όπως τροποποιήθηκε με την παρ.2 του άρθρου 80 του ν.4485/2017 (Α' 114), η αρμοδιότητα της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων για αιτήσεις που είχαν υποβληθεί έως την 31/7/2017, είχε ανατεθεί στον Υπουργό Παιδείας, ο οποίος αποφάσιζε κατόπιν θετικής εισήγησης του Προϊσταμένου του Αυτοτελούς Τμήματος Υποστήριξης του Σ.Α.Ε.Π. και Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας. Θετική εισήγηση γινόταν μόνο στην περίπτωση που το Σ.Α.Ε.Π. είχε ήδη κρίνει όμοια περίπτωση σωρευτικά ως προς το πρόγραμμα σπουδών, τον τίτλο και το εκπαιδευτικό ίδρυμα που το απένειμε και είχε αποφανθεί θετικά για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. Σε περίπτωση που δεν υφίστατο προηγούμενη κρίση του Σ.Α.Ε.Π., ή σε περίπτωση αμφιβολίας, ο προϊστάμενος του ως άνω Τμήματος παρέπεμπε την υπόθεση προς κρίση στο Σ.Α.Ε.Π. Το ίδιο έπραττε και στην περίπτωση που, κατά την κρίση του, ήταν δυνατή η αναγνώριση με την επιβολή αντισταθμιστικών μέτρων.

σόντων και επαγγελματικής ισοδυναμίας οφείλονται σε συσσωρευμένο όγκο αιτημάτων, ο οποίος οφείλεται στους εξής κυρίως λόγους:

α) Επανειλημμένες ανασυγκροτήσεις του Σ.Α.Ε.Π. σε σώμα

Από το έτος 2013 έως το έτος 2018, το Σ.Α.Ε.Π. είχε συγκροτηθεί σε σώμα πέντε (5) φορές με αντίστοιχες Υπουργικές Αποφάσεις¹³¹. Όπως προκύπτει από το υπ' αριθμ. πρωτ/λου 161426/Φ1 ΕΞ 144823 εισ/30-9-2016 έγγραφο του Τμήματος Κοινοβουλευτικού Ελέγχου του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων) η συχνότητα των εν λόγω ανασυγκροτήσεων οφείλονταν στο γεγονός ότι «[ο]ιαδήποτε μεταβολή εκπροσώπου Υπουργείου που συμμετέχει στο Σ.Α.Ε.Π. εμποδίζει τη συγκρότησή του μέχρι την έκδοση σχετικής Υπουργικής Απόφασης. Η τροποποίηση της συγκρότησης του Σ.Α.Ε.Π. είναι επιβεβλημένη ενέργεια για τη νομότυπη λειτουργία του συλλογικού οργάνου».

β) Περιορισμένος αριθμός συνεδριάσεων του Σ.Α.Ε.Π.

Όπως προαναφέρθηκε, κατά το χρόνο σύνταξης της παρούσας, εκτιμάται ότι εκκρεμούν στο Σ.Α.Ε.Π. περί τις δύο χιλιάδες (2.000) αιτήσεις, ενώ κατά τον μήνα Οκτώβριο του έτους 2018, το Συμβούλιο εξέταζε αιτήσεις που είχαν υποβληθεί τον Ιανουάριο του έτους 2016. Κατά το έτος 2018, ο αριθμός των συνεδριάσεων, που είχαν πραγματοποιηθεί έως το τέλος Μαΐου, ήταν μόνο τρεις (3). Σημειώνεται ότι από καμία διάταξη του π.δ.38/2010 δεν ορίζεται ελάχιστος αριθμός συνεδριάσεων του Συμβουλίου.

γ) Απουσία από τις συνεδριάσεις του Σ.Α.Ε.Π. των εκπροσώπων των επαγγελματικών φορέων

Όπως είχε ενημερωθεί ο Συνήγορος του Πολίτη, τόσο από τους ενδιαφερόμενους πολίτες όσο και από το Αυτοτελές Τμήμα Υποστήριξης του Συμβουλίου Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων και Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας, οι σημειούμενες καθυστερήσεις στην εξέταση των αιτημάτων οφείλονταν στη συχνή απουσία των εκπροσώπων των επαγγελματικών φορέων από τις συνεδριάσεις του Σ.Α.Ε.Π., όπως, ενδεικτικά, των εκπροσώπων

131. Βλ. σχετικά τις υπ' αριθμ. 178457/ΙΑ/22-11-2013 (Υ.Ο.Δ.Δ. 604), 113137/ΙΑ/18-7-2014 (Υ.Ο.Δ.Δ. 480), 6114/Κ4/22-1-2015 (Υ.Ο.Δ.Δ. 26), 68506/Κ4/26-4-2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 211) και 55679/Κ4/19-4-2018 (Υ.Ο.Δ.Δ. 226) Αποφάσεις των εκάστοτε Υπουργών Παιδείας.

του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, του Πανελλήνιου Συλλόγου Φυσικοθεραπευτών, της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Ξεναγών και του Οικονομικού Επιμελητηρίου, κατά τις οποίες εξετάζονταν αιτήσεις που ενέπιπταν στο πεδίο των αρμοδιοτήτων τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αναβάλλεται η εξέταση φακέλων που αφορούσαν στην αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων και επαγγελματικής ισοδυναμίας των σχετικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων.

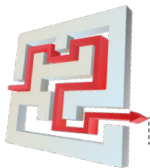
Ειδικά για τον λόγο αυτό δημιουργίας των προβλημάτων του Σ.Α.Ε.Π. σημειώνονται τα εξής: από καμία σχετική κείμενη διάταξη δεν συνεπαγόταν ότι η παρουσία των εκπροσώπων φορέων για τη λήψη αποφάσεων που αφορούσαν σε επαγγελματικές δραστηριότητες τις οποίες εκπροσωπούσαν, ήταν υποχρεωτική για τη λήψη αποφάσεων από το Συμβούλιο, εφόσον, σύμφωνα με την προϊσχύουσα παρ.6 του άρθρου 56 του π.δ.38/2010, το Συμβούλιο βρισκόταν σε απαρτία όταν ήταν παρούσα η πλειοψηφία των μελών του και οι αποφάσεις λαμβάνονταν με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών. Ως εκ τούτου, η αναβολή εξέτασης αιτήσεων αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων ή επαγγελματικής ισοδυναμίας δεν μπορούσε να βρίσκει νόμιμο έρεισμα στην απουσία των εκπροσώπων των αντίστοιχων επαγγελματικών φορέων. Συνεπώς, η σχετική πρακτική αποτελούσε αμφίβολης βασιμότητας ερμηνευτική προσέγγιση του ίδιου του οργάνου.

δ) Υστερήσεις στη διοικητική υποστήριξη του Σ.Α.Ε.Π.

Αρχικά, η γραμματειακή υποστήριξη του Σ.Α.Ε.Π. είχε ανατεθεί, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 59 του π.δ.38/2010, στο Τμήμα Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Μετά τη θέση σε ισχύ, το έτος 2014, του προηγούμενου Οργανισμού του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (π.δ.114/2014¹³²) το εν λόγω Τμήμα καταργήθηκε και στη συνέχεια συστάθηκε το Αυτοτελές Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σχέσεων με καθυστέρηση τεσσάρων (4) μηνών. Το εν λόγω τμήμα υπήχθη στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς του Υπουργείου Παιδείας, διέθετε μόνο τέσσερις (4) εισηγητές και ήταν ανεπαρκώς στελεχωμένο από πλευράς διοικητικού προσωπικού. Ακολούθως, κατά το έτος 2014 και κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 71 του ν.4310/2014, ορίσθηκαν με απόφαση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Δια Βίου Μάθησης της Γενικής Γραμματείας Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, σαράντα (40) εισηγη-

132. Βλ. το π.δ.114/2014 «Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων» (Α'181).

τές για τη στελέχωση του ως άνω Τμήματος, οι οποίοι, ωστόσο, ήταν μερικής απασχόλησης, καθώς υπηρετούσαν και σε άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου. Στην πλειοψηφία τους οι προαναφερόμενοι ήταν εκπαιδευτικοί αποσπασμένοι στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας, με συνέπεια το επόμενο έτος να τοποθετηθούν ως εκπαιδευτικοί σε σχολικές μονάδες της χώρας.

Το έτος 2018, τέθηκε σε ισχύ ο Οργανισμός του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (π.δ.18/2018¹³³) και το ως άνω τμήμα, το οποίο υπήχθη εκ νέου στη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς και Διά Βίου Μάθησης, μετονομάσθηκε σε Αυτοτελές Τμήμα Υποστήριξης του Συμβουλίου Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων και Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας.

Μετά τις επελθούσες πρόσφατες τροποποιήσεις, η γραμματειακή υποστήριξη του Α.Τ.Ε.Ε.Ν. ανατίθεται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 59 του π.δ. 38/2010, στην Υπηρεσία Αναγνώρισεως Επαγγελματικών Προσόντων του π.δ. 165/2000¹³⁴, για τις ανάγκες της οποίας συνιστώνται δέκα (10) θέσεις πτυχιούχων ΑΕΙ με γνώσεις ή εμπειρία στα θέματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άριστη γνώση μίας τουλάχιστον από τις γλώσσες Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική, οι οποίοι θα ασκούν χρέη εισηγητού, και δύο (2) θέσεις του κλάδου ΠΕ Διοικητικού, με άριστη γνώση μίας τουλάχιστον από τις γλώσσες Αγγλική, Γαλλική, Γερμανική.

Ε. Οι προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για την αντιμετώπιση των προβλημάτων

Το ζήτημα των υπέρμετρων καθυστερήσεων στην έκδοση των πράξεων αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων και επαγγελματικής ισοδυναμίας, καθεστώς που καταργείται μετά την 31.12.2022, είναι εξαιρετικά σοβαρό, καθώς πλήττει κυρίως άνεργους νέους επιστήμονες, των οποίων η πρόσβαση στην ελληνική

133. Βλ. το π.δ.18/2018 «Οργανισμός Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (Α' 31).

134. Βλ. το π.δ. 165/2000 «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, σύμφωνα με την οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. (Α' 149).

Οι διατάξεις του εν λόγω π.δ. με εξαίρεση τις διατάξεις του άρθρου 12, έχουν καταργηθεί με την παρ. 3 ε του άρθρου 60 του π.δ. 38/2010.

αγορά εργασίας δυσχεραίνεται λόγω της αδυναμίας τους να αξιοποιήσουν νομίμως τους τίτλους σπουδών και την επαγγελματική τους εμπειρία. Η υφιστάμενη κατάσταση δημιουργεί, επίσης, δυσβάσταχτο διοικητικό βάρος τόσο για τους αιτούντες όσο και για το «μεταβατικό» Σ.Α.Ε.Π του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων), που καλείται να αντιμετωπίσει έναν ιδιαίτερα μεγάλο όγκο αιτημάτων, τον οποίο οφείλει να έχει διεκπεραιώσει, σε κάθε περίπτωση, έως την 31.12.2022.

Για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης, λαμβάνοντας υπόψη ότι μετά την 31.12.2022 καταργείται, σε κάθε περίπτωση, τόσο το Σ.Α.Ε.Π όσο και η δυνατότητα αναγνώρισης αλλοδαπών τίτλων σπουδών ως επαγγελματικά ισοδύναμων των απονεμομένων από τα ημεδαπά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, προτείνεται να αναληφθούν, το συντομότερο δυνατόν, πρωτοβουλίες για τη θέσπιση βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων μέτρων.

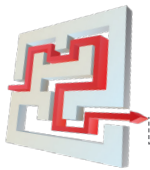
1. Βραχυπρόθεσμα μέτρα

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Σ.Α.Ε.Π. πρέπει να έχει ολοκληρώσει τις εργασίες του, σε κάθε περίπτωση, το αργότερο έως την προαναφερόμενη ημερομηνία και προκειμένου να είναι σε θέση να διεκπεραιώσει τις εκκρεμείς αιτήσεις, προτείνεται:

- Με σχετική τροποποίηση των διατάξεων του π.δ.38/2010, να ορισθεί ο ελάχιστος αριθμός των υποχρεωτικών συνεδριάσεων του Σ.Α.Ε.Π. κατ' έτος.
- Να ληφθεί μέριμνα, προκειμένου να ολοκληρώνονται οι απαιτούμενες γραφειοκρατικές διαδικασίες για την έκδοση των αποφάσεων του Σ.Α.Ε.Π καθώς και του Α.Τ.Ε.Ε.Ν εντός των προθεσμιών που οι διατάξεις του π.δ. 38/2010, ορίζουν, δηλαδή εντός τριμήνου. Παρεμπιπτόντως, σημειώνεται ότι κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσης, το χρονικό διάστημα που απαιτείται για τη λήψη απόφασης από το Σ.Α.Ε.Π. είναι περί τα δύο έτη και από την λήψη της απόφασης έως την γνωστοποίησή της στον αιτούντα το χρονικό διάστημα υπερβαίνει τους δύο μήνες.

2. Μακροπρόθεσμα μέτρα

Προτείνεται η αναδιάρθρωση του συστήματος αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών και η ακαδημαϊκή αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών, στο πλαίσιο ενός ενιαίου φορέα, αρμόδιου για τα ζητήματα της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης. Περαιτέρω,

αναγκαία κρίνεται η ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας, ώστε να αντιμετωπισθούν τα προβλήματα που θα προκύψουν λόγω του δημιουργηθέντος κενού από την κατάργηση της επαγγελματικής ισοδυναμίας.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την κτηθείσα, έως σήμερα, εμπειρία, ο μεγαλύτερος αριθμός αιτήσεων για αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών αφορά τίτλους που έχουν απονεμηθεί από ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την αναγνώριση των εν λόγω τίτλων, σύμφωνα με την ισχύουσα, έως την 7.5.2019, νομοθεσία, προσφέρονταν τρεις εναλλακτικές διαδικασίες:

- (α) Η ακαδημαϊκή αναγνώριση, με αρμόδιο φορέα αναγνώρισης τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.
- (β) Η αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων, με αρμόδιους τους ακόλουθους φορείς:
 - Για τους τίτλους που εμπίπτουν στο αυτόματο καθεστώς (ιατροί, οδοντογιατροί, μαίες, φαρμακοποιοί νοσηλεύτες) τις Διευθύνσεις Υγείας των Περιφερειών της χώρας, με εξαίρεση τον τίτλο του κτηνιάτρου, αρμόδια αρχή για τον οποίο είχε ορισθεί το Σ.Α.Ε.Π. και με τις νέες διατάξεις το Α.Τ.Ε.Ε.Ν.
 - Για τον τίτλο του νομικού, με αρμόδιο φορέα την Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 3 της υπ' αριθμ. 80423/2014/24-10-2014 Απόφασης του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
 - Για τον τίτλο του αρχιτέκτονα με αρμόδιο φορέα το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.).
 - Για τους τίτλους των λοιπών ειδικοτήτων αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων είναι πλέον το Α.Τ.Ε.Ε.Ν και οι επαγγελματικοί φορείς που είναι οργανωμένοι σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
- (γ) Η αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας με αρμόδιο φορέα αναγνώρισης το Σ.Α.Ε.Π. Η εν λόγω δυνατότητα παραμένει ωστόσο σε ισχύ μόνο για τις περιπτώσεις των εκκρεμών αιτήσεων στο Σ.Α.Ε.Π. την 7.5.2019 και για τις αιτήσεις που θα υποβληθούν, έως την 30.10.2022, από μελλοντικούς αποφοίτους που φοιτούσαν την 7.5.2019.

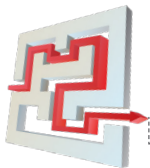
Η επιλογή της διαφορετικής διαδικασίας από τους ενδιαφερόμενους οφείλεται στους ακόλουθους κυρίως λόγους:

Ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., βάσει των διατάξεων του ν. 3328/2005, αναγνωρίζει, μεταξύ άλλων, βασικούς τίτλους σπουδών ως ισότιμους και αντίστοιχους των απονεμομένων από τα ημεδαπά Πανεπιστήμια, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι οι σπουδές έχουν πραγματοποιηθεί εξ ολοκλήρου σε ομοταγή ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα της αλλοδαπής, κατόπιν σπουδών η διάρκεια των οποίων είναι τουλάχιστον τετραετής (βασικός τίτλος σπουδών τριετούς διάρκειας κατόπιν συνεκτίμησης με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών ετήσιας διάρκειας).

Η αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων παρέχεται σήμερα από το Α.Τ.Ε.Ε.Ν, τους επαγγελματικούς φορείς που είναι οργανωμένοι σε Ν.Π.Δ.Δ., από την Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 15 του Κώδικα Δικηγόρων, από τις Δ/νσεις Υγείας των Περιφερειών της χώρας για τα επαγγέλματα που εμπίπτουν στο καθεστώς της αυτόματης αναγνώρισης (επαγγέλματα υγείας) και από την υπηρεσία που ορίζει ο Περιφερειάρχης για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων που πιστοποιούνται με επαγγελματική εμπειρία. Η αναγνώριση αφορά σε κατόχους βασικών αλλοδαπών τίτλων σπουδών κυρίως τριετούς διάρκειας, ανεξαρτήτως του τύπου πραγματοποίησης των σπουδών, υπό την προϋπόθεση ότι ο αιτών έχει αποκτήσει επαγγελματικά προσόντα στη χώρα που του απένειμε τον αλλοδαπό τίτλο σπουδών και το επάγγελμα που επιθυμεί να ασκήσει είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στην Ελλάδα.

Τέλος, η επαγγελματική ισοδυναμία χορηγούνταν και συνεχίζει να χορηγείται, με βάση τις μεταβατικές διατάξεις του άρθρου 99 του ν. 4610/2019, σε κατόχους αλλοδαπών τίτλων σπουδών, οι οποίοι έχουν πραγματοποιήσει τριετείς σπουδές σε ιδρύματα στην Ελλάδα, τα οποία συνδέονται με αλλοδαπά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα με συμφωνίες πιστοποίησης ή δικαιόχρησης και οι οποίοι αποκλείονται της δυνατότητας ακαδημαϊκής αναγνώρισης, λόγω του τύπου και της διάρκειας των σπουδών τους, αλλά και της δυνατότητας αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων τους, στην περίπτωση που είτε δεν τα έχουν εξασφαλίσει στη χώρα που τους απένειμε τον αλλοδαπό τίτλο σπουδών είτε το επάγγελμα που επιθυμούν να ασκήσουν, βάσει του τίτλου σπουδών τους, δεν είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στην Ελλάδα.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερόμενα και το γεγονός ότι η αναγνώριση, ανεξαρτήτως της διαδικασίας που ακολουθήθηκε, (ακαδημαϊκή αναγνώριση, αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων και αναγνώριση επαγγελματικής ισοδυναμίας) οδηγεί, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στα ίδια επαγγελματικά δικαιώματα και δίνει την ίδια δυνατότητα άσκησης συγκεκριμένης οικονο-

μικής δραστηριότητας, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί σκόπιμο να μελετηθεί η δυνατότητα δημιουργίας ενιαίου φορέα, ο οποίος θα είναι υπεύθυνος τόσο για την ακαδημαϊκή αναγνώριση όσο και για την επαγγελματική αναγνώριση.

Η τυχόν υλοποίηση της πρότασης αυτής κρίνεται ότι θα έχει τις ακόλουθες θετικές επιπτώσεις:

- (α) Θα συμβάλει στην αξιοποίηση από έναν φορέα της υπάρχουσας εμπειρίας ως προς την αξιολόγηση των ακαδημαϊκών γνώσεων των ενδιαφερομένων, βάσει των τίτλων σπουδών τους.
- (β) Θα αντιμετωπισθεί ο υφιστάμενος κατακερματισμός των αρμοδίων υπηρεσιών αναγνώρισης, που καθίσταται ακόμη μεγαλύτερος μετά την ανάθεση αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων στους επαγγελματικούς φορείς που είναι οργανωμένοι σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

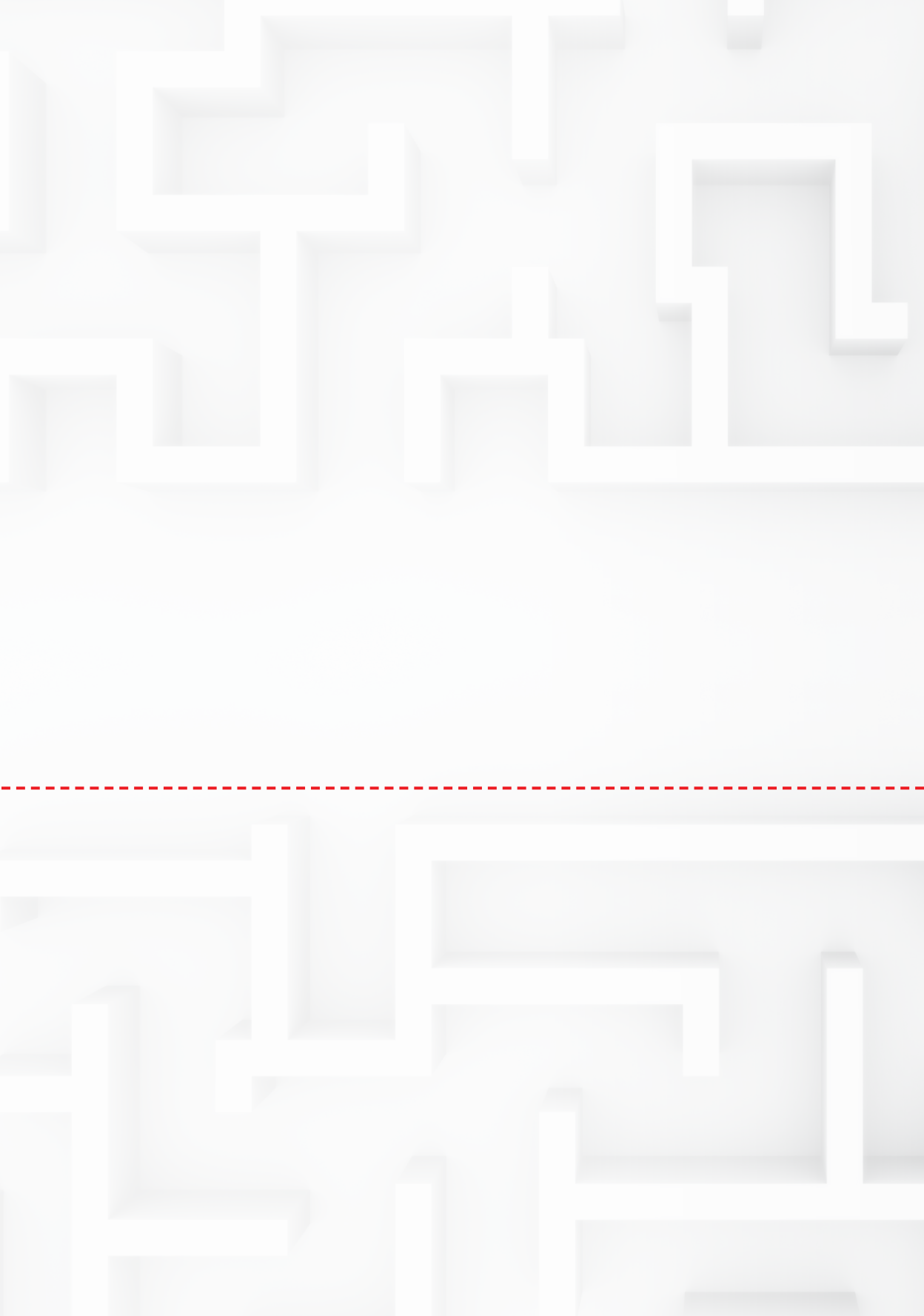
Η υλοποίηση ωστόσο της ως άνω πρότασης προϋποθέτει τη λήψη σειράς μέτρων όπως ενδεικτικά:

- Τη στελέχωση του νέου φορέα με ικανό σε αριθμό εξειδικευμένο προσωπικό (εισηγητές), αυξημένων προσόντων, όλων των επιστημονικών ειδικοτήτων, με αποκλειστικό έργο αφενός την αξιολόγηση των ακαδημαϊκών γνώσεων των αιτούντων, για κάθε επιστημονική ειδικότητα, αφετέρου την κατάρτιση εισήγησης για κάθε αίτημα αναγνώρισης.
- Την επανεξέταση του τρόπου λήψης των αποφάσεων, στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής αναγνώρισης, ώστε να καταστεί πιο ευέλικτη και να μειωθούν τα στάδια ελέγχου συνεπεία των οποίων παρουσιάζονται καθυστερήσεις, χωρίς βεβαίως να γίνεται έκπτωση στην ποιότητα του διενεργούμενου ελέγχου.
- Την προσαρμογή των εθνικών μας προσόντων στα οκτώ (8) πεδία του Ευρωπαϊκού πλαισίου προσόντων.
- Την επανεξέταση της νομοθεσίας, ώστε η ακαδημαϊκή αναγνώριση να απαιτείται μόνο στην περίπτωση κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών, που επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, ενώ για την άσκηση επαγγέλματος να απαιτείται η επαγγελματική αναγνώριση. Πάντως, εφόσον κάτοχος αλλοδαπού τίτλου σπουδών πληροί τις προϋποθέσεις, να είναι δυνατή τόσο η ακαδημαϊκή όσο και η επαγγελματική αναγνώριση.

Τέλος, προβληματισμό δημιουργεί η κατάργηση του καθεστώτος της επαγγελματικής ισοδυναμίας, εφόσον μετά την παρέλευση της μεταβατικής περιόδου, που σε κάθε περίπτωση αφορά είτε αποφοίτους που έχουν ήδη υποβάλει αίτηση στο Σ.Α.Ε.Π. είτε μελλοντικούς αποφοίτους που φοιτούν την 7.5.2019, θα έχει τις ακόλουθες συνέπειες:

- (α) Κάτοχοι αλλοδαπών τίτλων σπουδών οι οποίοι δεν είχαν υποβάλει αίτηση στο Σ.Α.Ε.Π. για αναγνώριση του τίτλου σπουδών τους ως επαγγελματικά ισοδύναμου των απονεμομένων από τα ημεδαπά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα έως την 7.5.2019, αποκλείονται του δικαιώματος της επαγγελματικής αναγνώρισης του τίτλου σπουδών τους.
- (β) Οι προαναφερόμενοι, προκειμένου να αποκτήσουν το δικαίωμα επαγγελματικής αναγνώρισης του τίτλου τους, πρέπει εφεξής να αποκτήσουν επαγγελματικά προσόντα στη χώρα που τους απένειμε τον αλλοδαπό τίτλο σπουδών, δηλαδή ενδεικτικά να πραγματοποιήσουν στην εν λόγω χώρα πρακτική άσκηση ή να εγγραφούν ως μέλη στην οικεία επαγγελματική οργάνωση.
- (γ) Σε περίπτωση που το επάγγελμα δεν είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στην χώρα που τους απένειμε τον τίτλο σπουδών, ενώ είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στην Ελλάδα, πρέπει να διαθέτουν προϋπηρεσία, τουλάχιστον ενός έτους, στην αλλοδαπή χώρα.
- (δ) Σε περίπτωση που το επάγγελμα δεν είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενο στην Ελλάδα, οι διατάξεις για αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων δεν είναι δυνατόν να εφαρμοστούν στην περίπτωση τους.

Για την αντιμετώπιση των προαναφερομένων προβλημάτων και αναγνωρίζοντας το ενδεχόμενο παραβίασης της κοινοτικής νομοθεσίας, λόγω μη αναγνώρισης τίτλων που έχουν απονεμηθεί από ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα άλλων κρατών – μελών, σκόπιμο είναι να μελετηθεί η δυνατότητα επαγγελματικής αναγνώρισης των εν λόγω τίτλων σπουδών με δυνατότητα επιβολής εξετάσεων, λόγω υπολειπόμενης εκπαίδευσης, όπου απαιτείται, προκειμένου να αποφευχθεί τόσο ο κίνδυνος του αποκλεισμού των προαναφερθέντων από την ελληνική αγορά εργασίας όσο και το ενδεχόμενο της εκ νέου παραπομπής της χώρας ενώπιον των αρμόδιων ενωσιακών οργάνων για παραβίαση της ενωσιακής νομοθεσίας.

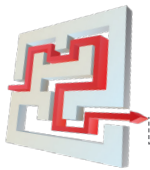

III. ΔΥΣΧΕΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑ
ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ
ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ
ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ: Η ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΑ
ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

ΙΙΙ. ΔΥΣΧΕΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΟΝΤΩΝ/ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ: Η ΕΣΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Η πρόσβαση στην αγορά εργασίας των κατόχων τίτλων που έχουν απονεμηθεί από αλλοδαπά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα είναι ιδιαίτερα προβληματική, ιδίως στις περιπτώσεις ολοκλήρωσης προγραμμάτων σπουδών σε κολλέγια που εδρεύουν στην Ελλάδα, έστω και εάν οι κάτοχοί τους έχουν εξασφαλίσει, μετά από μεγάλες καθυστερήσεις, πράξεις αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας του Σ.Α.Ε.Π. Ανάλογα, ωστόσο, προβλήματα αντιμετώπισαν, όπως διαπίστωσε ο Συνήγορος του Πολίτη, και οι κάτοχοι αποφάσεων του Σ.Α.Ε.Π., που παραπέμφθηκαν σε εξετάσεις για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων τους. Σημειώνεται, ότι οι προαναφερόμενοι στερούνται πλήρως της δυνατότητας πρόσβασης στην αγορά εργασίας για την άσκηση του επαγγέλματος της ειδικότητάς τους, εφόσον για την άσκηση νομοθετικά ρυθμιζόμενων επαγγελλμάτων απαιτείται η προηγούμενη εξασφάλιση άδειας άσκησης επαγγέλματος από τον αρμόδιο επαγγελματικό φορέα. Ο Συνήγορος του Πολίτη εκτιμά, ότι τα προαναφερθέντα προβλήματα οφείλονται, κυρίως, σε συντεχνιακή νοοτροπία που έχουν επιδείξει όλα αυτά τα χρόνια οι επαγγελματικοί φορείς. Πάντως, παρατηρήθηκε ότι προβλήματα δημιουργούνται και από αρμόδιες υπηρεσίες λόγω εμμονής στην εφαρμογή των διατάξεων της σχετικής εθνικής νομοθεσίας, παραβλέποντας τις διατάξεις του π.δ. 38/2010¹³⁵.

135. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση κατόχου πράξης αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων του Σ.Α.Ε.Π. για την άσκηση του επαγγέλματος «τεχνίτης μοτοοικλετών μοτοποδηλάτων». Ο ενδιαφερόμενος εξασφάλισε την απαιτούμενη βεβαίωση ορθής αναγγελίας για την έναρξη άσκησης του ως άνω επαγγέλματος, μόνο μετά την παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη, καθώς η αρμόδια υπηρεσία θεωρούσε ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση εφαρμογή έχουν αποκλειστικά και μόνον οι διατάξεις του ν.1575/1985 «Προϋποθέσεις

Ακολουθεί η παράθεση των πλέον χαρακτηριστικών περιπτώσεων που καταδεικνύουν τη βασιμότητα των προαναφερθεισών διαπιστώσεων του Συνηγόρου του Πολίτη. Ειδικότερα, πρόκειται για τις περιπτώσεις του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Ο.Ε.Ε.) και του Πανελλήνιου Συλλόγου Φυσικοθεραπευτών (Π.Σ.Φ.) που αρνούνται να εγγράψουν στα μητρώα τους κατόχους αποφάσεων αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας του Σ.Α.Ε.Π., έχοντας, μάλιστα, προσφύγει στη Δικαιοσύνη, λόγω αμφισβήτησης της συνταγματικότητας των σχετικών διατάξεων. Ακόμη, αναφέρεται η περίπτωση της καθυστέρησης επί πέντε (5) έτη στη διενέργεια εξετάσεων από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.) όσων είχαν παραπεμφθεί για συμμετοχή σε αυτές από το Σ.Α.Ε.Π, λόγω υπολειπόμενης εκπαίδευσης.

A. Το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος

Το έτος 2014, κάτοχοι αποφάσεων αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας ζήτησαν από τον Συνήγορο του Πολίτη την άσκηση των κατά τον ν.3094/2003 αρμοδιοτήτων του, λόγω της παρτεινόμενης, πέραν κάθε ευλόγου ορίου, καθυστέρησης στην ικανοποίηση αιτημάτων που υπέβαλαν στο Ο.Ε.Ε., ζητώντας τη χορήγηση επαγγελματικής ταυτότητας της ειδικότητας «Λογιστής Φοροτεχνικός Β΄ Τάξης». Στο πλαίσιο της διενεργηθείσας, κατά τον χρόνο εκείνο, έρευνας, ο Συνήγορος του Πολίτη έθεσε το ζήτημα στη Γραμματεία της Κεντρικής Διοίκησης του Ο.Ε.Ε., ζητώντας την ικανοποίηση των εκκρεμών αιτημάτων των ενδιαφερομένων, επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, τις σχετικές διατάξεις του κείμενου θεσμικού πλαισίου, από τη συνδυαστική ερμηνεία των οποίων συνάγεται το δικαίωμα των ως άνω ενδιαφερομένων να λάβουν την οικεία ειδική άδεια του Ο.Ε.Ε.¹³⁶.

άσκησης του επαγγέλματος του τεχνίτη αυτοκινήτων, μοτοοικηλετών και μοτοποδηλάτων και όροι λειτουργίας των συνεργείων των οχημάτων αυτών» (Α΄ 85).

136. Στη σχετική παρέμβασή του, ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε:

- α) Τη διάταξη της παρ.3 του άρθρου 4 του π.δ.38/2010, στην οποία ορίζεται ότι οι κάτοχοι αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας, αποκτούν τα ίδια επαγγελματικά δικαιώματα με αυτά που ο νομοθέτης επιφυλάσσει, βάσει των διατάξεων του ν.2515/97 «Άσκηση επαγγέλματος Λογιστή Φοροτεχνικού, λειτουργία Σώματος Ορκωτών Εκτιμητών (Σ.Ο.Ε.) και άλλες διατάξεις» (Α΄ 154), για τους κατόχους αντίστοιχου ημεδαπού τίτλου σπουδών.
- β) Τη διάταξη της παρ.1 του άρθρου 1 του ν.2515/1997, στην οποία ορίζεται ότι για την

Στο πλαίσιο της εκτεταμένης αλληλογραφίας του Συνηγόρου του Πολίτη με το Ο.Ε.Ε. και τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων) ως λόγος της παρατεινόμενης καθυστέρησης στην ικανοποίηση των αιτημάτων των ενδιαφερομένων, προβλήθηκε η αναμονή από το Ο.Ε.Ε. των σχετικών πρακτικών αναγνώρισης του Σ.Α.Ε.Π, το οποίο δεν λειτουργούσε κατά τον χρόνο εκείνο, λόγω της μη συγκρότησής του σε σώμα. Στη συνέχεια, το Επιμελητήριο έθεσε υπόψη του Συνηγόρου του Πολίτη έγγραφο του Προέδρου του Ο.Ε.Ε. με αποδέκτη τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, στο οποίο προβάλλονταν λόγοι ουσίας και, ειδικότερα, η διαφωνία του Ο.Ε.Ε. ως προς την ακολουθούμενη από το Σ.Α.Ε.Π. διαδικασία για την έκδοση των σχετικών αποφάσεων αναγνώρισης. Ο Συνήγορος του Πολίτη έθεσε το ζήτημα υπόψη του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Παιδείας και Θρησκευμάτων), χωρίς, ωστόσο, να υπάρξει από τον τελευταίο κάποια σχετική παρέμβαση.

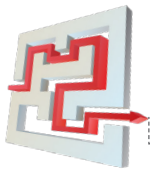
Στη συνέχεια, ένας εκ των ενδιαφερομένων προσέφυγε στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, το οποίο με την υπ' αριθμ.1429/2017 απόφασή του έκρινε ως

άσκηση του επαγγέλματος του Λογιστή Φοροτεχνικού απαιτείται η εξασφάλιση ειδικής άδειας, η οποία χορηγείται από το Ο.Ε.Ε.

γ) Τη διάταξη της παρ.2β του άρθρου 1 του ως άνω νόμου, σύμφωνα με την οποία το Ο.Ε.Ε. χορηγεί στους πτυχιούχους τμημάτων Οικονομικής κατεύθυνσης των Πανεπιστημίων, στους πτυχιούχους των Τμημάτων Οικονομικής κατεύθυνσης της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και στα φυσικά πρόσωπα που πληρούν τις προϋποθέσεις επαγγελματικών προσόντων του π.δ.38/2010, την επαγγελματική ταυτότητα Λογιστή Φοροτεχνικού Β' Τάξης.

δ) Την παρ. 6 του άρθρου 4 του π.δ.340/1998 «Περί του επαγγέλματος του Λογιστή Φοροτεχνικού και της αδείας ασκήσεώς του» (Α' 228), σύμφωνα με την οποία αρμόδια αρχή να αποφαινεται για τη χορήγηση ή μη της επαγγελματικής ταυτότητας «Λογιστή – Φοροτεχνικού» είναι η Κεντρική Διοίκηση του Ο.Ε.Ε. ή η αρμόδια Τοπική Διοίκηση Περιφερειακού Τμήματος του Ο.Ε.Ε., οι οποίες οφείλουν να αποφαίνονται εντός μηνός από την ημερομηνία της αναγγελίας και της πλήρους υποβολής των προβλεπόμενων δικαιολογητικών.

Επίσης, επισημάνθηκε ότι μετά την παρέλευση της προαναφερόμενης προθεσμίας η άσκηση του επαγγέλματος του Λογιστή Φοροτεχνικού επιτρέπεται αυτοδικαίως με την επίδειξη του αντιγράφου της αναγγελίας και ότι το Ο.Ε.Ε. μπορεί οποτεδήποτε, ακόμη και μετά την παρέλευση ενός μηνός από την αναγγελία, να απαγορεύσει την άσκηση του επαγγέλματος και να προβεί στην αφαίρεση της επαγγελματικής ταυτότητας, εφόσον διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις για την άσκηση του επαγγέλματος του λογιστή φοροτεχνικού. Τέλος, υπενθυμίστηκε ότι οι αποφάσεις του Σ.Α.Ε.Π. είναι διοικητικές πράξεις, οι οποίες καλύπτονται πλήρως από τα τεκμήρια της νομιμότητας, και, ως εκ τούτου, δεσμεύουν κάθε δημόσια αρχή, όπως εν προκειμένω είναι το Ο.Ε.Ε.

άκυρη την σιωπηρή απόρριψη του Επιμελητηρίου να εγγράψει στα μητρώα του κάτοχο απόφασης αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας του Σ.Α.Ε.Π. και ανέπεμψε την υπόθεση στο Ο.Ε.Ε., προκειμένου να ικανοποιηθεί το σχετικό αίτημα. Με αφορμή την ως άνω δικαστική απόφαση και σχετικές αναφορές άλλων ενδιαφερομένων, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε να ενημερωθεί από το Ο.Ε.Ε. ως προς τις ενέργειες στις οποίες επρόκειτο να προβεί. Απαντώντας, το Ο.Ε.Ε. ενημέρωσε την Ανεξάρτητη Αρχή ότι έχει ασκήσει έφεση κατά της ως άνω πρωτόδικης απόφασης. Όπως ενημερώθηκε ο Συνήγορος του Πολίτη, η εκδίκαση της εν λόγω έφεσης έλαβε χώρα στις 27/3/2018 και, κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας, αναμένεται η έκδοση της σχετικής απόφασης.

Β. Ο Πανελλήνιος Σύλλογος Φυσικοθεραπευτών

Ανάλογη περίπτωση είναι και αυτή του Π.Σ.Φ., την οποία ο Συνήγορος του Πολίτη διερεύνησε κατόπιν αναφορών πολιτών. Ειδικότερα, κάτοχοι αποφάσεων αναγνώρισης από το Σ.Α.Ε.Π. των αλλοδαπών τίτλων σπουδών τους ως επαγγελματικά ισοδύναμων των απονεμομένων από τα Τμήματα Φυσικοθεραπείας των ημεδαπών Τ.Ε.Ι., ζήτησαν από τον Συνήγορο του Πολίτη την άσκηση των κατά τον ν.3094/2003 αρμοδιοτήτων του, προκειμένου ο Π.Σ.Φ. να τους εγγράψει στα μητρώα του. Η εγγραφή αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση της αναγγελίας έναρξης άσκησης του επαγγέλματος της ειδικότητας «φυσικοθεραπευτής» από τις αρμόδιες διευθύνσεις δημόσιας υγείας και κοινωνικής μέριμνας των περιφερειακών ενοτήτων της χώρας.

Ανταποκρινόμενος, ο Συνήγορος του Πολίτη έθεσε το ζήτημα υπόψιν του Π.Σ.Φ. επισημαίνοντας, μεταξύ άλλων, τις σχετικές διατάξεις του κείμενου θεσμικού πλαισίου, από τις οποίες προκύπτει ότι οι κάτοχοι αποφάσεων αναγνώρισης από το Σ.Α.Ε.Π. της επαγγελματικής ισοδυναμίας των αλλοδαπών τίτλων σπουδών τους αποκτούν τα ίδια επαγγελματικά δικαιώματα με τους κατόχους των αντίστοιχων ημεδαπών τίτλων σπουδών πανεπιστημιακής και τεχνολογικής κατεύθυνσης.

Απαντώντας, ο Π.Σ.Φ. διατύπωσε την άποψη ότι οι κάτοχοι αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας του Σ.Α.Ε.Π. δεν δικαιούνται εγγραφής στον Σύλλογο προβαίνοντας σε συσταλτική ερμηνεία των σχετικών διατάξεων, με επίκληση, μάλιστα, και της διάταξης της παρ.5 του άρθρου 16 του Συντάγμα-

τος¹³⁷. Κατόπιν τούτου, ο Συνήγορος του Πολίτη, εξαντλώντας τις κατά τον ν.3094/2003 αρμοδιότητές του, έθεσε το ζήτημα υπόψη του Υπουργού Υγείας επισημαίνοντας τα σφάλματα της ερμηνευτικής προσέγγισης του Π.Σ.Φ., ιδίως σε ό,τι αφορά το είδος των τίτλων σπουδών των ενδιαφερόμενων και τις συνέπειες της αναγνώρισης της επαγγελματικής ισοδυναμίας των εν λόγω τίτλων σπουδών από το Σ.Α.Ε.Π.¹³⁸ Ωστόσο, και αυτό το ζήτημα παραμένει σε εκκρε-

137. Στη σχετική απάντησή του, ο Π.Σ.Φ. προέβαλε τα εξής βασικά επιχειρήματα:

α) Δικαιούχοι εγγραφής στον Σύλλογο είναι όσοι πληρούν τις διατάξεις του ν.3599/2007, δηλαδή οι κάτοχοι τίτλων σπουδών «φυσικοθεραπείας» των Τ.Ε.Ι., καθώς και οι κάτοχοι αναγνωρισμένων από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. αλλοδαπών τίτλων σπουδών. Οι ως άνω διατάξεις αποτελούν ειδικές διατάξεις και, κατ' επέκταση, δεν είναι δεκτικές διασταλτικής ερμηνείας, καθώς πρέπει να ερμηνεύονται στενά, ιδίως κατά το μέρος που συνδέονται με την απονομή της ιδιότητας του μέλους νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου σωματειακής φύσεως.

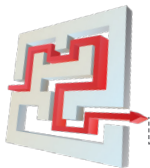
β) Οι απόφοιτοι των ελληνικών ιδιωτικών κολλεγίων δεν δύναται να εκληφθούν ως απόφοιτοι φορέων παροχής τυπικής ανώτατης εκπαίδευσης, εφόσον τα κολλέγια, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία της παρ.1 του άρθρου 1 του ν.3696/2008, είναι πάροχοι υπηρεσιών μη τυπικής μεταλυκειακής εκπαίδευσης. Περαιτέρω, οι απόφοιτοι των κολλεγίων δεν δύναται να υπαχθούν στις διατάξεις της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ, με την οποία ρυθμίζεται το καθεστώς της αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών, αφού, όπως χαρακτηριστικά αναφερόταν, «οι τίτλοι που χορηγούν τα κολλέγια υπάγονται στη διαδικασία της αναγνώρισης της επαγγελματικής ισοδυναμίας, ήτοι μιας διαδικασίας αμιγώς ημεδαπής εμπνεύσεως, η οποία ουδόλως σχετίζεται με το κοινοτικό δίκαιο».

γ) Η οιαδήποτε επαγγελματική εξομοίωση των αποφοίτων των ιδιωτικών κολλεγίων με τους αποφοίτους των δημοσίων ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων συνιστά καταστρατήγηση των θεμελιωδών ρυθμίσεων του άρθρου 16 παρ.5 του Συντάγματος, σύμφωνα με τις οποίες η ανώτατη εκπαίδευση στη χώρα μας παρέχεται κατ' αποκλειστικότητα από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Συνεπώς, απόφοιτοι των ιδιωτικών κολλεγίων δεν μπορούν να εξομοιώνονται επαγγελματικώς με τους αποφοίτους των δημοσίων Α.Ε.Ι., καθώς αυτό συνιστά ευθεία παραβίαση των ως άνω διατάξεων του Συντάγματος και παρέκκλιση από την αρχή της ισότητας που επιβάλλει την διαφορετική αντιμετώπιση ανόμοιων καταστάσεων.

138. Συγκεκριμένα, σε σχετικό έγγραφό του, ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε τα εξής:

α) Ότι οι κάτοχοι επαγγελματικής ισοδυναμίας δεν είναι κάτοχοι τίτλων σπουδών που χορηγούνται από κολλέγια εγκατεστημένα στην Ελλάδα, αλλά κάτοχοι αλλοδαπών τίτλων σπουδών ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που συνδέονται με κολλέγια λειτουργούντα στην Ελλάδα, με συμφωνίες δικαιοχρήσης ή πιστοποίησης, και

β) Ότι, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, οι προαναφερόμενοι, μετά την αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας των τίτλων σπουδών τους από το αρμόδιο προς τούτο διοικητικό όργανο, δηλαδή το Σ.Α.Ε.Π., αποκτούν το δικαίωμα να ασκούν το επάγγελμα της

μότητα, καθώς, όπως ενημερώθηκε ο Συνήγορος του Πολίτη, ο Π.Σ.Φ. προσέφυγε στη Δικαιοσύνη, αμφισβητώντας τη συνταγματικότητα των διατάξεων του π.δ.38/2010.

Γ. Το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, στο πλαίσιο της αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων, εφόσον διαπιστωθεί ότι η εκπαίδευση που έχει λάβει ο αιτών αφορά ουσιωδώς διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα από εκείνα που καλύπτονται από τους τίτλους που απονέμονται στο πλαίσιο του ημεδαπού εκπαιδευτικού συστήματος ή/και εφόσον η διάρκεια της εκπαίδευσης υπολείπεται χρονικά από εκείνη που απαιτείται στην Ελλάδα, ή ακόμη εφόσον οι επαγγελματικές δραστηριότητες στην Ελλάδα είναι ευρύτερες από αυτές που εξασφαλίζει ο τίτλος σπουδών στο κράτος μέλος που τον απένειμε, το Σ.Α.Ε.Π., σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του π.δ.38/2010, μπορούσε να απαιτήσει την υποβολή του αιτούντος σε γραπτή δοκιμασία, σύμφωνα με τους όρους, τις προϋποθέσεις και τη σχετική διαδικασία που όριζε το κείμενο κανονιστικό πλαίσιο. Σε περίπτωση επιτυχούς συμμετοχής του παραπεφθέντος στις σχετικές εξετάσεις, χορηγούνταν από τον αρμόδιο φορέα η προβλεπόμενη άδεια άσκησης επαγγέλματος. Σημειώνεται, ότι το Τ.Ε.Ε., ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, καθίσταται πλέον ο αρμόδιος φορέας για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων μηχανικών, έχοντας το δικαίωμα παραπομπής των κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών σε εξετάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του π.δ. 38/2010, τις οποίες διενεργεί το ίδιο το Επιμελητήριο, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων της Κοινής Υπουργικής Απόφασης¹³⁹ (Κ.Υ.Α.) που έχει δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως τον Απρίλιο του 2012.

Το έτος 2010, το Συμβούλιο Αναγνώρισης Επαγγελματικής Ισοτιμίας Τίτλων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Σ.Α.Ε.Ι.Τ.Τ.Ε., νυν Σ.Α.Ε.Π.), αποφάσισε, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων της ισχύουσας κατά τον χρόνο εκείνο Οδηγίας 89/48/

ειδικότητάς τους με τους ίδιους όρους και τις ίδιες προϋποθέσεις με αυτές των κατόχων αντίστοιχων τίτλων σπουδών των ημεδαπών Α.Ε.Ι.

139. Βλ. την υπ' αριθμ. 36650/ΙΑ/12/2-4-2012 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων «Όροι και διαδικασία διενέργειας αντισταθμιστικών μέτρων σύμφωνα με το π.δ. 38/2010» (Β' 1122).

ΕΟΚ¹⁴⁰ και του π.δ.165/2000, την παραπομπή κατόχου αλλοδαπού τίτλου σπουδών σε εξετάσεις δύο (2) μαθημάτων, προκειμένου να αναγνωρισθούν τα επαγγελματικά προσόντα του για την άσκηση στην Ελλάδα του νομοθετικά ρυθμιζόμενου επαγγέλματος «Πολιτικός Μηχανικός». Το Τ.Ε.Ε. προκήρυξε τις σχετικές εξετάσεις το 2013, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων της ως άνω ΚΥΑ. Κατόπιν τούτου, ο ενδιαφερόμενος υπέβαλε αίτηση συμμετοχής, καταβάλλοντας το απαιτούμενο παράβολο ύψους τριακοσίων οκτώ (308) ευρώ. Έκτοτε, ωστόσο, τόσο το αρχικό, όσο και το νεότερο αίτημα που υπέβαλε προς το Τ.Ε.Ε. τον Σεπτέμβριο του 2016, ζητώντας να ενημερωθεί για την εξέλιξη της διαδικασίας, παρέμειναν σε εκκρεμότητα.

Ακολούθως, το έτος 2017, ο ενδιαφερόμενος ζήτησε από τον Συνήγορο του Πολίτη την άσκηση των κατά τον ν.3094/2003 αρμοδιοτήτων του, προκειμένου το Τ.Ε.Ε. να πραγματοποιήσει τις εξετάσεις δοκιμασίας επάρκειας, οι οποίες, σύμφωνα με τη σχετική προκήρυξη, επρόκειτο να διενεργηθούν τον Ιούνιο του έτους 2013. Ανταποκρινόμενος, ο Συνήγορος του Πολίτη έθεσε το ζήτημα υπόψη της Διεύθυνσης Επαγγελματικής Δραστηριότητας του Τ.Ε.Ε., ζητώντας να ενημερωθεί ως προς τον λόγο της υφιστάμενης επί τετραετία εκκρεμότητας ως προς τη διενέργεια των εξετάσεων από την ημερομηνία προκήρυξής τους, επισημαίνοντας τις σχετικές διατάξεις του κείμενου κανονιστικού πλαισίου¹⁴¹.

140. Βλ. την Οδηγία του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1988 σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών (89/48/ΕΟΚ) (L 19/89).

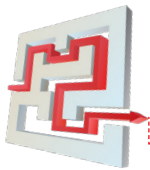
141. Στη σχετική παρέμβασή του, ο Συνήγορος του Πολίτη επεσήμανε:

α) Τη διάταξη του άρθρου 2 της υπ' αριθμ. 36650/ΙΑ/12/2-4-2012 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Παιδείας, Διά Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, στην οποία ορίζεται ότι αρμόδια επαγγελματική οργάνωση για την διενέργεια της δοκιμασίας επάρκειας και την επίβλεψη της πρακτικής άσκησης προσαρμογής ορίζεται το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας» (Τ.Ε.Ε.),

β) Τις διατάξεις των παραγράφων 1, 4, και 5 του άρθρου 4 «Δοκιμασία Επάρκειας» της ως άνω Κ.Υ.Α., σύμφωνα με τις οποίες:

«1. Η δοκιμασία επάρκειας διεξάγεται ενώπιον Ειδικών Επιτροπών του Τ.Ε.Ε., οι οποίες συγκροτούνται με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής και αποτελούνται από τακτικά μέλη του Τ.Ε.Ε., γνωσμένου επιστημονικού και επαγγελματικού κύρους, με ειδικότητα συναφή με το εξεταζόμενο γνωστικό αντικείμενο (...).

4. Η δοκιμασία επάρκειας περιορίζεται στην εξέταση του τομέα ή των τομέων γνώσεων για τους οποίους απαιτείται η υποβολή του αιτούντα σε αντισταθμιστικά μέτρα, σύμφωνα με απόφαση του Σ.Α.Ε.Π. (...).

Στο τέλος του 2017, και αφού το ζήτημα τέθηκε ξανά υπόψη του Τ.Ε.Ε., ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώθηκε από το Επιμελητήριο ότι οι εξετάσεις δοκιμασίας επάρκειας για την αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων της ειδικότητας «Πολιτικός Μηχανικός», οι οποίες είχαν προκηρυχθεί με το με αρ. πρωτ. ΤΕΕ6795/26.3.2013 έγγραφο του Τ.Ε.Ε., ουδέποτε διενεργήθηκαν, καθώς δεν κατέστη δυνατή η συγκρότηση και λειτουργία της, απαιτούμενης από τις διατάξεις των παρ. 1, 4 και 5 του άρθρου 4 της σχετικής Κ.Υ.Α., τριμελούς Επιτροπής. Περαιτέρω, ενημερώθηκε ότι το Τ.Ε.Ε. θα προχωρήσει στην έκδοση νέας Προκήρυξης διενέργειας εξετάσεων δοκιμασίας επάρκειας εντός του πρώτου εξαμήνου του έτους 2018 και ότι οι αιτήσεις, οι οποίες είχαν υποβληθεί το έτος 2013 για συμμετοχή σε εξετάσεις και δεν έχουν ακόμη ικανοποιηθεί, θα προωθηθούν χωρίς πρόσθετες διοικητικές διαδικασίες.

Τον Ιούνιο του έτους 2018, το Τ.Ε.Ε. προέβη στην έκδοση της υπ' αριθμ. 15731/20.6.2018 Προκήρυξης Εξετάσεων Δοκιμασίας Επάρκειας, και οι σχετικές γραπτές εξετάσεις διενεργήθηκαν τελικώς το χρονικό διάστημα από τις 12 έως τις 30 Νοεμβρίου 2018.

5. Η εξεταζόμενη ύλη στο πλαίσιο της δοκιμασίας επάρκειας ορίζεται από το Τ.Ε.Ε. και ανακοινώνεται τουλάχιστον ένα μήνα πριν την ημερομηνία διεξαγωγής των εξετάσεων. Με την ίδια ανακοίνωση παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τη διεξαγωγή της δοκιμασίας επάρκειας, όπως ιδίως ο ακριβής χρόνος και χώρος διεξαγωγής της δοκιμασίας, βοηθήματα που επιτρέπεται να χρησιμοποιούν οι ενδιαφερόμενοι κατά την εξέτασή τους, κ.λπ.» και

γ) Τη διάταξη της παρ.7 του άρθρου 4 της ως άνω Κ.Υ.Α., στην οποία ορίζεται ότι η δοκιμασία επάρκειας διενεργείται τουλάχιστον τέσσερις φορές το χρόνο, σύμφωνα με απόφαση του Τ.Ε.Ε., τα αποτελέσματα της ανακοινώνονται εντός εικοσαημέρου από την ημερομηνία διεξαγωγής της δοκιμασίας και κοινοποιούνται ταυτόχρονα στο Σ.Α.Ε.Π.

IV.

ΔΥΣΧΕΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ
ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ
ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Τ.Ε.Ι. ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΩΝ
ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΕΧΝΙΚΗΣ/
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ:
ΤΟ ΗΜΙΤΕΛΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

IV. ΔΥΣΧΕΡΕΙΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Τ.Ε.Ι. ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΕΧΝΙΚΗΣ/ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: ΤΟ ΗΜΙΤΕΛΕΣ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A. Στασιμότητα στη χορήγηση επαγγελματικών δικαιωμάτων σε πτυχιούχους Μηχανικούς Τ.Ε.Ι.

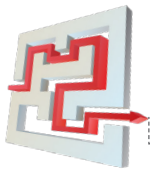
Τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) ιδρύθηκαν με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 1404/1983¹⁴² ως σχολές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με αποστολή την παροχή θεωρητικών και πρακτικών γνώσεων για την εφαρμογή τους σε ορισμένο επάγγελμα και τη δημιουργία «στελεχών εφαρμογής» για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, κατά τρόπο διακριτό από τα Α.Ε.Ι.¹⁴³

Σύμφωνα με τη σχετική νομοθετική πρόβλεψη, τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων των Τ.Ε.Ι. ρυθμίζονταν με την έκδοση σχετικών προεδρικών διαταγμάτων¹⁴⁴. Σε εκτέλεση της σχετικής εξουσιοδότησης, εκδόθηκε το

142. Βλ. τον ν. 1404/83 «Δομή και λειτουργία των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Α' 173)

143. Όπως οριζόταν στην παρ.2 του άρθρου 1 του ως άνω νόμου, ως εκ της αποστολής τους, «τα Τ.Ε.Ι. διακρίνονται σαφώς ως προς το ρόλο και την κατεύθυνση των ιδίων και των αποφοίτων τους και ως προς το περιεχόμενο και τους τίτλους σπουδών, από τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα».

144. Με τις διατάξεις της περ.γ' της παρ.2 του άρθρου 25 του ν.1404/1983 ορίζονταν ότι: «Στους πτυχιούχους των Τ.Ε.Ι. αναγνωρίζονται επαγγελματικά δικαιώματα, που καθορίζονται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού το αργότερο έξι μήνες πριν από την αποφοίτηση των πρώτων σπουδαστών Τ.Ε.Ι. για τις υπάρχουσες ειδικότητες και προκειμένου για νέες ειδικότητες ταυτόχρονα με τη δημιουργία τους ή με την ίδρυση αντίστοιχων τμημάτων. Με ίδια προεδρικά διατάγματα καθορίζονται οι προ-

π.δ.318/1994¹⁴⁵, με το οποίο καθορίστηκαν τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων των Τμημάτων α) Πολιτικών Δομικών Έργων, β) Πολιτικών Έργων Υποδομής και γ) Τοπογραφίας των Σχολών Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι.

Ωστόσο, με την υπ' αριθμ. 678/2005 απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ κρίθηκε ότι η παρ.2 του άρθρου 1 του εν λόγω προεδρικού διατάγματος, με τις διατάξεις της οποίας είχαν απονεμηθεί στους προαναφερθέντες πτυχιούχους Τ.Ε.Ι. επαγγελματικά δικαιώματα αναφερόμενα και στα τρία στάδια της κατασκευαστικής διαδικασίας, δηλαδή στη μελέτη, στην επίβλεψη και στην κατασκευή, αντίκειται στη διάταξη της παρ.7 του άρθρου 16 του Συντάγματος ως προς τον καθορισμό των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων Τ.Ε.Ι. των ως άνω επαγγελματικών ειδικοτήτων¹⁴⁶. Αυτό είχε ως συνέπεια να παραμείνει σε ισχύ μόνο η διάταξη της παρ.1 του άρθρου 1 του π.δ.318/1994, η οποία, σύμφωνα με το σκεπτικό του Δικαστηρίου, δεν συνιστά επαρκές νομικό έρεισμα καθορισμού επαγγελματικών δικαιωμάτων των εν λόγω κατηγοριών πτυχιούχων των Τ.Ε.Ι.

Στη συνέχεια, τα Τ.Ε.Ι. υπήχθησαν στην ανώτατη βαθμίδα εκπαίδευσης με τις διατάξεις του ν. 2916/2001¹⁴⁷. Ως προς τα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυ-

υποθέσεις και κάθε άλλη λεπτομέρεια για τη χορήγηση άδειας άσκησης επαγγέλματος, όπου αυτή απαιτείται».

145. Βλ. το π.δ.318/1994 «Επαγγελματικά δικαιώματα πτυχιούχων των Τμημάτων: α) Πολιτικών Δομικών Έργων, β) Πολιτικών Έργων Υποδομής, γ) Τοπογραφίας, της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.)» (Α' 167).

146. Ειδικότερα, σύμφωνα με το σκεπτικό της εν λόγω απόφασης του ΣτΕ, «δεν απαγορεύεται να χορηγηθεί στους αποφοίτους των Τ.Ε.Ι. το δικαίωμα να ασκούν ορισμένη επαγγελματική δραστηριότητα που ασκείται και από αποφοίτους Α.Ε.Ι. (αυτοδυνάμως ή σε συνεργασία με αυτούς), υπό την προϋπόθεση όμως να καθορίζεται κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο το είδος των επιτρεπομένων επαγγελματικών πράξεων και να προκύπτει, από τα στοιχεία που συνοδεύουν την έκδοση του νόμου, ότι τα κριτήρια, με βάση τα οποία γίνεται ο καθορισμός αυτός, είναι αμιγώς γνωστικά, τελούν δηλαδή σε αντιστοιχία με τις θεωρητικές και πρακτικές γνώσεις που οι εν λόγω απόφοιτοι έχουν πράγματι αποκομίσει από τις σπουδές τους. Έπεται ότι ο εν λόγω καθορισμός των επαγγελματικών δικαιωμάτων δεν μπορεί να γίνεται με απλή παραπομπή στις διατάξεις που καθορίζουν το γνωστικό αντικείμενο και το πρόγραμμα σπουδών των οικείων τμημάτων των σχολών ανώτερης βαθμίδας, ή με αόριστη αναφορά στην ειδικότητα των αποφοίτων των σχολών αυτών ή με την αναφορά ότι οι μελέτες που εκπονούν ανταποκρίνονται στις εξειδικευμένες επιστημονικές και τεχνικές γνώσεις των εν λόγω πτυχιούχων».

147. Βλ. τον ν. 2916/2001 «Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του

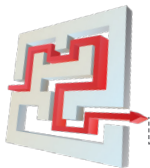
χιούχων Τμημάτων Τ.Ε.Ι., στον ν. 3794/2009¹⁴⁸ ορίσθηκε ότι αυτά θα καθορισθούν με τα διατάγματα ίδρυσής τους και σχετικές Υπουργικές Αποφάσεις, ενώ τα επαγγελματικά δικαιώματα πτυχιούχων ήδη υφισταμένων Τμημάτων Τ.Ε.Ι., στους οποίους δεν έχουν αναγνωριστεί ακόμη, μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, επαγγελματικά δικαιώματα, αυτά θα καθορισθούν με προεδρικά διατάγματα, με τήρηση ειδικής διαδικασίας, η οποία προέβλεπε την προηγούμενη διατύπωση γνώμης από το Συμβούλιο Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Π.Ε.) και από το Συμβούλιο Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Τ.Ε.).

Το έτος 2009, με αφορμή τη διενέργεια έρευνας ως προς τα επαγγελματικά δικαιώματα Τεχνολόγων Μηχανικών Τ.Ε.Ι. του ν. 1404/1983, ο Συνήγορος του Πολίτη ενημερώθηκε από τη Διεύθυνση Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων (πλέον Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων), ότι, κατά τον χρόνο εκείνο συντάχθηκαν και προωθήθηκαν στο ΣτΕ προς επεξεργασία σχέδια προεδρικών διαταγμάτων για τον καθορισμό επαγγελματικών δικαιωμάτων σε είκοσι τρεις (23) ειδικότητες πτυχιούχων Τ.Ε.Ι., μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονταν και οι ειδικότητες του π.δ.318/1994. Το ΣτΕ, ωστόσο, αποφάνθηκε ότι ορισμένες ρυθμίσεις των εν λόγω σχεδίων προεδρικών διαταγμάτων δεν προτείνονταν νομίμως, με αποτέλεσμα τα σχετικά σχέδια να επιστραφούν στη Διοίκηση¹⁴⁹.

τεχνολογικού τομέα αυτής».(Α' 114).

148. Βλ. τον ν. 3794/2009: «Ρύθμιση θεμάτων του πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις» (Α' 156), στην παρ. 1 του άρθρου 18 του οποίου ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι από την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, δηλαδή από την 4/9/2009, τα σχετικά με την επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων Τμημάτων Τ.Ε.Ι. καθορίζονται με τα διατάγματα ίδρυσής τους και με αποφάσεις των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών εξειδικεύονται οι κατ' ιδίαν όροι και προϋποθέσεις άσκησης των επαγγελματικών δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται με τα διατάγματα αυτά. Περαιτέρω, στην παράγραφο 2 του ιδίου άρθρου του ως άνω νόμου ορίζεται ότι με διάταγμα, το οποίο εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Π.Ε.) και του Συμβουλίου Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Τ.Ε.), μπορεί να καθορίζονται επίσης και τα σχετικά με την επαγγελματική κατοχύρωση των πτυχιούχων ήδη υφιστάμενων Τμημάτων Τ.Ε.Ι., στους οποίους δεν έχουν αναγνωριστεί ακόμη, μέχρι την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού, επαγγελματικά δικαιώματα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 25 του ν. 1404/1983.

149. Όπως προκύπτει από την υπ' αριθμ. 4917/2012 απόφαση του ΣτΕ, η Διοίκηση επιχείρησε το έτος 2010 να εκδώσει σχέδιο π.δ. με το οποίο επιχειρείτο η ρύθμιση του δικαιώματος πρόσβασης σε επαγγελματικές δραστηριότητες βάσει προσόντων των πτυχιούχων

Στη συνέχεια, εκδόθηκε η με αριθμό 4917/2012 απόφαση του ΣτΕ. Όπως νομολογήθηκε με την εν λόγω απόφαση:

- Τα διατάγματα καθορισμού των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων Τ.Ε.Ι. αποτελούν εκτελεστικό νόμο της διάταξης του άρθρου 16 παρ.7 του Συντάγματος και συνεπώς η έκδοσή τους καθίσταται υποχρεωτική για τη Διοίκηση.
- Η επί μακρόν παράλειψη έκδοσης των ως άνω διαταγμάτων συνιστά παράβαση του άρθρου 16 παρ.7 του Συντάγματος και παράβαση του άρθρου 5 παρ.1 του Συντάγματος, καθώς αποστερεί από τους πτυχιούχους Τ.Ε.Ι. του δικαιώματος να συμμετέχουν ελεύθερα στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας, βάσει των νομίμων προσόντων που έχουν αποκτήσει μετά από επιτυχή φοίτηση στα Ιδρύματα αυτά.

Τέλος, με την εν λόγω απόφαση διατάχθηκε η Διοίκηση να προβεί στην τακτοποίηση του θέματος, πλην όμως, έως και το χρόνο σύνταξης της παρούσας, δεν έχει υπάρξει εξέλιξη στο ζήτημα της χορήγησης επαγγελματικών δικαιωμάτων στους προαναφερθέντες πτυχιούχους.

μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης των Τμημάτων α) Πολιτικών Δομικών Έργων, β) Πολιτικών Έργων Υποδομής, γ) Τοπογραφίας, δ) Γεωπληροφορικής και Τοπογραφίας της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, κατ'επίκληση, μεταξύ άλλων, του άρθρου 25 παρ.2 περ.γ' του ν.1404/1983 και του άρθρου 18 παρ.2 του ν.3794/2009. Ωστόσο, με το 202/2011 Πρακτικό Επεξεργασίας του ΣτΕ, κρίθηκε ότι το ως άνω σχέδιο δεν προτεινόταν νομίμως, στο σύνολό του. Και τούτο, διότι, πρώτον, αν και νομίμως προβλεπόταν στο σχέδιο διατάγματος ότι προϋπόθεση για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας από τους πτυχιούχους μηχανικούς των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων είναι η απόκτηση και η κατοχή αδείας ασκήσεως επαγγέλματος, μη νομίμως, όμως, ανατέθηκε η χορήγηση της αδείας αυτής στο διευρυμένο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, ήτοι σε φορέα ο οποίος, δεν προβλέπεται από το ισχύον δίκαιο. Δεύτερον, διότι οι διατάξεις του σχεδίου, δεν καθόριζαν με σαφήνεια και κατά τρόπο συγκεκριμένο τις προϋποθέσεις επαγγελματικής δραστηριοποίησης των ως άνω πτυχιούχων Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, αλλά ανέφεραν απλώς ότι η οριοθέτηση του πεδίου ασκήσεως της επαγγελματικής δραστηριότητας των πτυχιούχων μηχανικών και η εξέλιξή τους γίνεται με βάση τρία επίπεδα επιστημονικής, τεχνικής και επαγγελματικής ευθύνης που αντιστοιχούν σε συνήθεις δραστηριότητες, προωθημένες δραστηριότητες και εξειδικευμένες δραστηριότητες. Συνεπώς, με το ως άνω σχέδιο προεδρικού διατάγματος, δεν καθορίζονταν τα είδη των επαγγελματικών πράξεων που δύναται να ασκούν οι εν λόγω πτυχιούχοι Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, επί τη βάσει αμιγώς γνωστικών κριτηρίων, σύμφωνα με την έννοια του άρθρου 16 παρ.7 του Συντάγματος.

Το έτος 2017 καταργήθηκαν¹⁵⁰ οι διατάξεις που προέβλεπαν τη σύσταση και λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας και των επιμέρους Συμβουλίων αυτού, μεταξύ των οποίων ήταν το Σ.Α.Π.Ε. και το Σ.Α.Τ.Ε.¹⁵¹, με αποτέλεσμα να προκαλούνται δυσχέρειες στην έκδοση προεδρικών διαταγμάτων για τα επαγγελματικά δικαιώματα πτυχιούχων ήδη υφιστάμενων Τμημάτων Τ.Ε.Ι., στους οποίους δεν είχαν αναγνωριστεί επαγγελματικά δικαιώματα, μέχρι την έναρξη ισχύος του ν. 3794/2009.

Στη συνέχεια, το έτος 2017, εκδόθηκε ο ν.4485/2017¹⁵² οι διατάξεις του οποίου ορίζουν ότι, όσον αφορά τους πτυχιούχους Τ.Ε.Ι., τα επαγγελματικά δικαιώματα των οποίων δεν είχαν ρυθμιστεί έως την έναρξη ισχύος του, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης των Τ.Ε.Ι., θα εκδοθούν προεδρικά διατάγματα με τα οποία θα καθορίζεται το πλαίσιο πρόσβασης των ως άνω πτυχιούχων σε επαγγελματικές δραστηριότητες, βάσει των προσόντων που προσδίδουν οι τίτλοι σπουδών που αποκτούν.

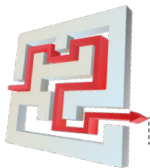
Τέλος, το έτος 2019 εκδόθηκε ο ν. 4610/2019¹⁵³, οι διατάξεις του οποίου ορίζουν ότι με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών, Οικονομίας και Ανάπτυξης (πλέον Ανάπτυξης και Επενδύσεων), Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Παιδείας και Θρησκευμάτων) και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αναγνωρίζονται επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων Τμημάτων Μηχανικών Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Τ.Ε.) των Τ.Ε.Ι. Για την επίτευξη του προαναφερόμενου στόχου ορίζεται ότι

150. Βλ. τις διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 32 του ν.4452/2017 «Ρύθμιση θεμάτων του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας, της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας και άλλες διατάξεις» (Α' 17).

151. Οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 15 του ν. 2817/2000 (Α' 78) προέβλεπαν τη λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας και των επιμέρους Συμβουλίων (Συμβούλιο τριτοβάθμιας Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Σ.Τ.Π.Ε.) και Συμβούλιο Τριτοβάθμιας Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Σ.Τ.Τ.Ε.), τα οποία μετονομάστηκαν σε Συμβούλιο Ανώτατης Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Π.Ε.) και σε Συμβούλιο Ανώτατης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Σ.Α.Τ.Ε.) με τις διατάξεις της παρ. 49 του άρθρου 13 του ν. 3149/2003 (Α' 141).

152. Βλ. τον ν.4485/2017 «Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 114).

153. Βλ. τις διατάξεις του άρθρου 257 του ν. 4610/2019 «Συνέργειες Πανεπιστημίων και Τ.Ε.Ι., πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, πειραματικά σχολεία, Γενικά Αρχεία του Κράτους και λοιπές διατάξεις» (Α' 70).

με κοινή απόφαση των ως άνω Υπουργών συστήνεται και συγκροτείται εννεαμελής επιτροπή έργο της οποίας είναι η εκπόνηση σχεδίου πρότασης για την έκδοση των απαιτούμενων προεδρικών διαταγμάτων, κατά ειδικότητα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, λαμβάνοντας υπόψη ότι η χορήγηση επαγγελματικών δικαιωμάτων στους πτυχιούχους Τ.Ε.Ι αποτελεί συνταγματική υποχρέωση του κανονιστικού νομοθέτη, σύμφωνα και με τη σχετική νομολογία του ΣτΕ¹⁵⁴, θεωρεί ότι η εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης, μέσω της έκδοσης των π.δ. με τα οποία θα ρυθμίζονται τα ζητήματα της χορήγησης επαγγελματικών δικαιωμάτων στους πτυχιούχους των ως άνω ειδικοτήτων, πρέπει να αποτελέσει άμεση προτεραιότητα της Διοίκησης.

Κατωτέρω παρουσιάζονται δύο ενδεικτικές σχετικές περιπτώσεις που έχουν απασχολήσει τον Συνήγορο του Πολίτη και καταδεικνύουν με ενάργεια τις υστερήσεις στο πεδίο της χορήγησης επαγγελματικών δικαιωμάτων στους προαναφερθέντες πτυχιούχους και τις δυσμενείς επιπτώσεις που αυτές συνεπάγονται.

1. Η περίπτωση των Τεχνολόγων Μηχανικών Τοπογραφίας

α) Θεσμικό πλαίσιο

Σύμφωνα με τις κείμενες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις¹⁵⁵, δικαίωμα σύνταξης εν γένει τοπογραφικών διαγραμμάτων έχουν οι διπλωματούχοι αγρονόμοι τοπογράφοι μηχανικοί και οι πολιτικοί μηχανικοί των πολυτεχνικών σχολών της χώρας, και δικαίωμα σύνταξης απλών τοπογραφικών δια-

154. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο σκεπτικό της υπ' αριθμ. 4917/2012 απόφασης του ΣτΕ, «[ε]πειδή, τα διατάγματα καθορισμού των επαγγελματικών δικαιωμάτων των πτυχιούχων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων αποτελούν, όπως προαναφέρθηκε, εκτελεστικό της διάταξης του άρθρου 16 παράγραφος 7 του Συντάγματος νόμο (ΟλΣτΕ 678/2005), με αποτέλεσμα να καθίσταται υποχρεωτική για τη Διοίκηση η έκδοσή τους. Η παράλειψη συνεπώς της διοικήσεως να εκδώσει τα εν λόγω προεδρικά διατάγματα, αφενός μεν συνιστά παράβαση του άρθρου 16 παράγραφος 7 του Συντάγματος, αφετέρου συνιστά παράβαση και του άρθρου 5 παράγραφος 1 του Συντάγματος διότι αποστερεί τους πτυχιούχους Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων να συμμετάσχουν ελεύθερα στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας, βάσει των νομίμων προσόντων που απέκτησαν μετά από επιτυχή φοίτηση στα Ιδρύματα αυτά».

155. Βλ. τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 του ν.4663/1930 και 29 του ν. 4439/2016, καθώς και των άρθρων 3 και 7 του π.δ. 99/2018.

γραμμάτων έχουν οι πολιτικοί υπομηχανικοί που υπάγονται στις διατάξεις του β.δ.769/1972¹⁵⁶, υπό τους περιορισμούς που θέτουν οι σχετικές διατάξεις του.

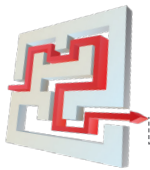
β) Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη

Κάτοχος πτυχίου Τοπογραφίας της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών ημεδαπού Τ.Ε.Ι. ζήτησε από τον Συνήγορο του Πολίτη την άσκηση των κατά τον ν.3094/2003 αρμοδιοτήτων του, καθώς η θυγατρική εταιρεία της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (Δ.Ε.Η.) με την επωνυμία «Διαχειριστής του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας Α.Ε.» (Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε.)¹⁵⁷ δεν έκανε αποδεκτό φάκελό του με τοπογραφικά διαγράμματα, με την αιτιολογία ότι φέρουν υπογραφή από Τοπογράφο Μηχανικό της Τεχνολογικής Εκπαίδευσης και όχι από Διπλωματούχο Τοπογράφο Μηχανικό των ημεδαπών Πολυτεχνικών Σχολών.

Ανταποκρινόμενος, ο Συνήγορος του Πολίτη, λαμβάνοντας υπόψη την ισχύουσα νομοθεσία, έκρινε ότι νομίμως η Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. επέστρεψε στον πτυχιούχο Τ.Ε.Ι. του Τμήματος Τοπογραφίας τον φάκελο με τα σχετικά τοπογραφικά διαγράμματα. Ακολούθως, έθεσε το ζήτημα υπόψιν των αρμοδίων Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, πλέον Υποδομών και Μεταφορών, ζητώντας την ανάληψη

156. Βλ. το β.δ.769/1972 «Περί καθορισμού των επαγγελματικών δικαιωμάτων των Πτυχιούχων Πολιτικών Υπομηχανικών» (Α' 223), στο άρθρο μόνο του οποίου ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: «Εις τους πτυχιούχους των Ανωτέρων Σχολών Υπομηχανικών και τους εξομοιούμενους προς αυτούς κατά τας διατάξεις του άρθρου 3 παρ.1 του ν.δ.4564/1966 επιτρέπεται η εκπόνησις μελετών μετά αυτοδυνάμου υπογραφής τούτων, ως και η επίβλεψις έργων ως ακολούθως: ... 5. Τοπογραφικών εργασιών, αφορωσών, εις τα, κατά τας προηγουμένας παραγράφους μελετώμενα υπό των περί ών το παρόν άρθρον πολιτικών υπομηχανικών, έργα ως και απλών - Τοπογραφικών αποτυπώσεων Πόλεων μέχρι εκτάσεως εκατόν πενήντα (150) στρεμμάτων και απλών επίσης τοπογραφικών αποτυπώσεων υπαίθρου μέχρι εκτάσεως χιλίων πεντακοσίων (1.500) στρεμμάτων, εξαιρέσει των περιπτώσεων, καθ' ός απαιτείται αυτοτελής τριγωνισμός ή διορθώσεις σφαλμάτων δια της μεθόδου των ελαχίστων τετραγώνων».

157. Η Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α.Ε. (Διαχειριστής του Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας) συστάθηκε με την απόσχιση του κλάδου Διανομής της Δ.Ε.Η. Α.Ε. σύμφωνα με το Ν. 4001/2011 και σε συμμόρφωση με την Οδηγία 2009/72/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με την οργάνωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, με σκοπό να αναλάβει τα καθήκοντα του Διαχειριστή του Ελληνικού Δικτύου Διανομής. Είναι κατά 100% θυγατρική εταιρεία της Δ.Ε.Η. Α.Ε., ωστόσο είναι ανεξάρτητη λειτουργικά και διοικητικά, τηρώντας όλες τις απαιτήσεις ανεξαρτησίας που ενσωματώνονται στο παραπάνω νομικό πλαίσιο (βλ. σχετικά www.deddie.gr/el/deddie/i-etairieia/profil/).

νομοθετικής πρωτοβουλίας, προκειμένου να εκδοθεί το απαιτούμενο προεδρικό διάταγμα για τη χορήγηση επαγγελματικών δικαιωμάτων στους πτυχιούχους των Τμημάτων Πολιτικών Δομικών Έργων, Πολιτικών Έργων Υποδομής και Τοπογραφίας των Σχολών Τεχνολογικών Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι. Ωστόσο, έως και το χρόνο σύνταξης της παρούσας, δεν έχει υπάρξει εξέλιξη στο ζήτημα της χορήγησης επαγγελματικών δικαιωμάτων στους προαναφερθέντες πτυχιούχους. Σημειώνεται, ότι η υφιστάμενη εκκρεμότητα στη χορήγηση επαγγελματικών δικαιωμάτων στους πτυχιούχους Τ.Ε.Ι. διαφόρων ειδικοτήτων έχει απασχολήσει τον Συνήγορο του Πολίτη ήδη από την έναρξη της λειτουργίας του, το δε ζήτημα έχει αναδειχθεί σε σειρά Ετησίων Εκθέσεων¹⁵⁸ της Αρχής.

2. Η περίπτωση των Ενεργειακών Επιθεωρητών

α) Θεσμικό πλαίσιο

Η ιδιότητα του Ενεργειακού Επιθεωρητή αποκτάται με την εγγραφή του δικαιούχου στο αντίστοιχο Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών, σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές διατάξεις¹⁵⁹. Δικαίωμα άσκησης της επαγγελματικής δραστηριότητας του Ενεργειακού Επιθεωρητή έχουν, μεταξύ άλλων, οι διπλωματούχοι μηχανικοί και οι πτυχιούχοι μηχανικοί τεχνολογικής εκπαίδευσης, οι οποίοι έχουν δικαίωμα υπογραφής της Μελέτης Ενεργειακής Απόδοσης, όπως αυτή ορίζεται στην παρ.25 του άρθρου 2 του ν.4122/2013, σε συνδυασμό με την παρ.2 του άρθρου 12 του Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων¹⁶⁰ και σύμφωνα με τη σχετική κείμενη εθνική νομοθεσία περί επαγγελματικών δικαιωμάτων.

158. Ετήσια Έκθεση 1999, σελ. 91-92, Ετήσια Έκθεση 2000, σελ. 104, Ετήσια Έκθεση 2005 σελ. 92, Ετήσια Έκθεση 2006 σελ. 76, Ετήσια Έκθεση 2010 σελ. 43. Οι ετήσιες εκθέσεις του Συνηγόρου του Πολίτη είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα <https://www.synigoros.gr/?i=stp.el.annreports>.

159. Βλ. τις διατάξεις των παραγράφων 2, 3 και 5 του άρθρου 52 «Απαιτούμενα Προσόντα Ενεργειακών Επιθεωρητών του ν. 4409/2016 «Πλαίσιο για την ασφάλεια στις υπεράκτιες εργασίες έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, ενσωμάτωση της Οδηγίας 2013/30/ΕΕ, τροποποίηση του π.δ. 148/2009 και άλλες διατάξεις» (Α΄ 136),

160. Κατά τον κρίσιμο χρόνο: αριθμ. Δ6/Β/οικ.5825/10/30-3-2010 Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής «Έγκριση Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων» (Β΄ 407), η οποία καταργήθηκε με το άρθρο 17 της υπ' αριθμ. ΔΕΠΕΑ/οικ.178581/17/30-6-20217 νεότερης όμοιας Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β΄ 2367)].

β) Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη

Κάτοχοι πτυχίου μηχανικού Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Τ.Ε.) των ειδικοτήτων «Πολιτικός Μηχανικός Δομικών Έργων», «Πολιτικός Μηχανικός Έργων Υποδομής», «Μηχανικός Ανακαίνισης και Αποκατάστασης Κτιρίων», «Μηχανολόγος Μηχανικός» και «Ηλεκτρολόγος Μηχανικός», οι οποίοι απέκτησαν την ιδιότητα του Ενεργειακού Επιθεωρητή Α΄ Τάξης, ζήτησαν τη συνδρομή του Συνηγόρου του Πολίτη, προκειμένου να καταστούν Ενεργειακοί Επιθεωρητές Β΄ Τάξης. Όπως υποστήριζαν οι ενδιαφερόμενοι στις αναφορές τους, παρόλο ότι πληρούν όλες τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την εξέλιξή τους από την Α΄ στη Β΄ Τάξη, η διαδικτυακή εφαρμογή www.buildingcert.gr, μέσω της οποίας γίνονται οι εγγραφές στο αντίστοιχο Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών, δεν το επιτρέπει, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να ενταχθούν στην Β΄ Τάξη και, συνεπώς, να έχουν περιορισμένα σχετικά επαγγελματικά δικαιώματα.

Ανταποκρινόμενος, ο Συνήγορος του Πολίτη, κατόπιν μελέτης των σχετικών διατάξεων του κείμενου θεσμικού πλαισίου, και ιδίως των διατάξεων του άρθρου 52 του ν.4409/2016¹⁶¹, ζήτησε να ενημερωθεί σχετικά με το λόγο για τον

161. Βάσει των σχετικών διατάξεων του άρθρου 52 του ν.4409/2016, οι Ενεργειακοί Επιθεωρητές εντάσσονται στις ακόλουθες τάξεις:

- Στην Α΄ Τάξη, όπου εντάσσονται, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθοι κάτοχοι τίτλων σπουδών:

i. Οι διπλωματούχοι μηχανικοί από την κτήση του διπλώματός τους και
ii. Οι πτυχιούχοι μηχανικού τεχνολογικής εκπαίδευσης ένα (1) έτος μετά την κτήση του πτυχίου τους, γ (...) δ (...).

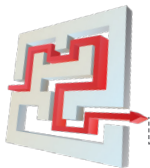
- Στην Β΄ Τάξη, όπου εντάσσονται:

i. Οι Ενεργειακοί Επιθεωρητές Α΄ Τάξης εφόσον έχουν αποδεδειγμένα διενεργήσει τουλάχιστον τριάντα (30) ενεργειακές επιθεωρήσεις Α΄ Τάξης και

ii. Οι Ενεργειακοί Επιθεωρητές, οι οποίοι μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4409/2016, δηλαδή μέχρι τις 28.7.2016 ήταν ήδη εγγεγραμμένοι στο αντίστοιχο Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών και οι οποίοι έχουν δικαίωμα υπογραφής της Μελέτης Ενεργειακής Απόδοσης, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν αποδεδειγμένα διενεργήσει τουλάχιστον τριάντα (30) ενεργειακές επιθεωρήσεις Α΄ Τάξης ή εναλλακτικά ενεργειακές επιθεωρήσεις σε κτίρια ή και κτιριακές μονάδες συνολικής επιφάνειας δέκα χιλιάδων τετραγωνικών μέτρων (10.000 τ.μ.) ή επιθεωρήσεις συστημάτων θέρμανσης ή κλιματισμού συνολικής ισχύος χιλίων πεντακοσίων κιλοβάτ (1.500 kW). Σημειώνεται, ότι τουλάχιστον το είκοσι τοις εκατό (20%) των ανωτέρω επιθεωρήσεων απαιτείται να έχει διενεργηθεί σε κτίρια ή/και κτιριακές μονάδες με χρήση μη κατοικίας που διαθέτουν συστήματα θέρμανσης ή και κλιματισμού ισχύος άνω των δεκαπέντε κιλοβάτ (15 kW).

Στην Γ΄ Τάξη, όπου εντάσσονται:

i. οι Ενεργειακοί Επιθεωρητές Β΄ Τάξης εφόσον έχουν αποδεδειγμένα διενεργήσει τουλά-

οποίο η υφιστάμενη διαδικτυακή εφαρμογή www.buildingcert.gr, δεν επιτρέπει σε κατόχους πτυχίου Τ.Ε.Ι. των ως άνω ειδικοτήτων, οι οποίοι έχουν καταστεί Ενεργειακοί Επιθεωρητές Α΄ Τάξης, να καταστούν Ενεργειακοί Επιθεωρητές Β΄ Τάξης, παρότι πληρούν τις οριζόμενες προϋποθέσεις, δηλαδή α) έχουν διενεργήσει τριάντα (30) ενεργειακές επιθεωρήσεις Α΄ Τάξης σε κτίρια και κτιριακές μονάδες και σε συστήματα θέρμανσης και κλιματισμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις σχετικές διατάξεις, και β) έχουν δικαίωμα υπογραφής μελέτης ενεργειακής απόδοσης κτιρίων, σύμφωνα με το με αρ. πρωτ. 893/31.8.2016 έγγραφο της Επαγγελματικής – Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Μηχανικών (Ε.Ε.Τ.Ε.Μ.)¹⁶² με αποδέκτη το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Απαντώντας, το Σώμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων και η Επιθεώρηση Νοτίου Ελλάδος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, έθεσαν υπόψη του Συνηγόρου του Πολίτη εκτεταμένη αλ-

χιστον δέκα (10) ενεργειακές επιθεωρήσεις Β΄ Τάξης και

ii. οι Ενεργειακοί Επιθεωρητές, οι οποίοι μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος είναι ήδη εγγεγραμμένοι στο αντίστοιχο Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών και οι οποίοι έχουν το δικαίωμα υπογραφής της Μελέτης Ενεργειακής Απόδοσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3, εφόσον έχουν αποδεδειγμένα διενεργήσει τουλάχιστον δέκα (10) ενεργειακές επιθεωρήσεις Β΄ Τάξης ή εναλλακτικά ενεργειακές επιθεωρήσεις σε κτίρια ή και κτιριακές μονάδες με συνολική επιφάνεια άνω των διακοσίων πενήντα τετραγωνικών μέτρων (250 τ.μ.) και στο σύνολο αυτών είκοσι χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα (20.000 τ.μ.) ή επιθεωρήσεις σε συστήματα θέρμανσης ή κλιματισμού ισχύος άνω των πενήντα κιλοβάτ (50 kW) και στο σύνολο αυτών πέντε χιλιάδες κιλοβάτ (5.000 kW).

iii. Οι ενεργειακοί επιθεωρητές, οι οποίοι μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος έχουν επιτύχει στην εξεταστική διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 9 του π.δ. 100/ 2010 (Α'177).

Οι Ενεργειακοί Επιθεωρητές Γ΄ Τάξης δύνανται να διενεργούν ενεργειακές επιθεωρήσεις Α΄ και Β΄ Τάξης, καθώς επίσης και Γ΄ Τάξης που αφορούν:

α. σε κτίρια ή κτιριακές μονάδες συνολικής επιφάνειας άνω των χιλίων (1.000τ.μ.) τετραγωνικών μέτρων.

β. σε συστήματα θέρμανσης με συνολική θερμική ισχύ άνω των τετρακοσίων κιλοβάτ (400 kW),

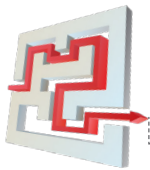
γ. σε συστήματα κλιματισμού με συνολική ψυκτική ισχύ άνω των τετρακοσίων κιλοβάτ (400 kW)».

162. Σύμφωνα με το εν λόγω έγγραφο της Ε.Ε.Τ.Ε.Μ., οι κάτοχοι πτυχίου των κρίσιμων ειδικοτήτων έχουν δικαίωμα υπογραφής Μελέτης Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων, και κατ' επέκταση έχουν δικαίωμα στην άσκηση της δραστηριότητας του ενεργειακού επιθεωρητή, βάσει των γνώσεων που έχουν αποκτήσει από την ολοκλήρωση των προγραμμάτων σπουδών τους.

ληλογραφία των ως άνω υπηρεσιών, μετά τη θέση σε ισχύ του ν.4409/2016, με το Τ.Ε.Ε., την Ε.Ε.Τ.Ε.Μ. και τη Διεύθυνση Ενεργειακής Πολιτικής και Σχεδιασμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, προκειμένου να διευκρινισθούν: α) οι ειδικότητες εκείνες των διπλωματούχων μηχανικών και των πτυχιούχων μηχανικών Τ.Ε. που έχουν δικαίωμα υπογραφής μελέτης ενεργειακής απόδοσης κτιρίου και β) οι ειδικότητες εκείνες των Ενεργειακών Επιθεωρητών που νομιμοποιούνται να καταταγούν στις Τάξεις Α, Β' και Γ' των ενεργειακών επιθεωρήσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 3 και 5 του άρθρου 52 του ν. 4409/2016. Σε συνέχεια της ως άνω αλληλογραφίας¹⁶³, αποφασίστηκαν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- Να αποκτούν το δικαίωμα διενέργειας Ενεργειακών Επιθεωρήσεων Α' Τάξης συγκεκριμένες ειδικότητες πτυχιούχων Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, όπως ενδεικτικά οι ειδικότητες Ηλεκτρολόγος Μηχανικός, Μηχανικός Ανακαίνισης και Αποκατάστασης Κτιρίων, Μηχανολόγος Μηχανικός, Πολιτικός Μηχανικός Έργων Υποδομής, οι οποίες αναφέρονται ρητά στον Πίνακα 4 του υπ' αριθμ. οικ. 319/26.10.2016 εγγράφου του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων με αποδέκτη τη Διεύθυνση Ενεργειακής Πολιτικής και Σχεδιασμού του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας.
- Οι ήδη εγγεγραμμένοι Ενεργειακοί Επιθεωρητές στο Μητρώο των Ενεργειακών Επιθεωρητών μέχρι τη δημοσίευση του ν. 4409/2016, δηλαδή

163. Όσον αφορά στο πρώτο ζήτημα, από την ως άνω αλληλογραφία προέκυψε ότι, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 12 του τότε ισχύοντος Κανονισμού Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων, σε συνδυασμό με τη διάταξη της παρ. 3 του άρθρου 52 του ν.4409/2016, δικαίωμα υπογραφής μελέτης ενεργειακής απόδοσης κτιρίου έχουν οι νομιμοποιούμενοι να υπογράφουν, σύμφωνα με τη σχετική κείμενη νομοθεσία περί επαγγελματικών δικαιωμάτων, αρχιτεκτονικές μελέτες και μελέτες Ηλεκτρομηχανολογικών (Η/Μ) εγκαταστάσεων. Όσον αφορά στο δεύτερο ζήτημα, διαπιστώθηκε ότι, πρώτον, δεν έχουν εκδοθεί ακόμη οι κανονιστικές πράξεις, με τις οποίες να ορίζονται τα επαγγελματικά δικαιώματα των ειδικοτήτων εκείνων των πτυχιούχων Τεχνολογικής Εκπαίδευσης που έχουν δικαίωμα υπογραφής αρχιτεκτονικών μελετών και μελετών Η/Μ εγκαταστάσεων και μέχρι ποίου ορίου και, δεύτερον, σύμφωνα με τα υπ' αριθμ. πρωτ/λου 893/31.8.2016 και 1047/24.10.2016 έγγραφα της Ε.Ε.Τ.Ε.Μ. με αποδέκτη το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η θέση της εν λόγω Ένωσης, όσον αφορά τις ειδικότητες εκείνες των πτυχιούχων μηχανικών Τ.Ε. που έχουν δικαίωμα να καταστούν ενεργειακοί επιθεωρητές δεν ερείδεται σε συγκεκριμένες διατάξεις νόμου, αλλά στο γεγονός ότι πρόκειται για κατόχους τίτλων σπουδών ανωτάτης βαθμίδας εκπαίδευσης με γνωστικό αντικείμενο που επιτρέπει την άσκηση των δραστηριοτήτων του ενεργειακού επιθεωρητή.

έως την 28.7.2016, των ειδικοτήτων που αναφέρονται στον Πίνακα 4 του ως άνω εγγράφου, να εντάσσονται στην Α΄ Τάξη των Ενεργειακών Επιθεωρητών.

- Να διερευνηθεί η δυνατότητα εξέλιξης των προαναφερθέντων στη Β΄ και Γ΄ Τάξη.

Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων του ν.4409/2016, λόγω του υφιστάμενου νομοθετικού κενού όσον αφορά στα επαγγελματικά δικαιώματα των πτυχιούχων Τ.Ε.Ι. της Σχολής Τεχνολογικών Εφαρμογών, εφαρμόζει συγκεκριμένη πρακτική, επιτρέποντας σε ορισμένες ειδικότητες πτυχιούχων μηχανικών Τ.Ε.Ι. να αποκτούν το δικαίωμα διενέργειας ενεργειακών επιθεωρήσεων Α΄ Τάξης, στην οποία ναι μεν εντάσσονται, αλλά παραμένουν καθηλωμένοι, έως ότου αντιμετωπισθεί το θεσμικό κενό της χορήγησης σε αυτούς επαγγελματικών δικαιωμάτων. Δυστυχώς, το εν λόγω ζήτημα παραμένει σε εκκρεμότητα επί δεκαετίες, παρόλη την προαναφερθείσα νομολογία του ΣτΕ, αλλά και τις προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για την κάλυψη του υφιστάμενου ρυθμιστικού κενού¹⁶⁴.

Β. Προβλήματα στο θεσμικό πλαίσιο περί επαγγελματικών δικαιωμάτων κατόχων τίτλων σπουδών τεχνικής/επαγγελματικής εκπαίδευσης

Από την εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη, έχουν προκύψει περιπτώσεις, κατά τις οποίες παρουσιάζονται μεγάλες δυσχέρειες στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας για κατόχους τίτλων σπουδών τεχνικής/επαγγελματικής εκπαίδευσης.

164. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι τον Ιούνιο του 2013 αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του Συνηγόρου του Πολίτη σύνοψη διαμεσολάβησης με τίτλο «Επίσπευση των διαδικασιών που θα καθορίσουν τα επαγγελματικά δικαιώματα πτυχιούχων Τ.Ε.Ι. Ζητά ο Συνήγορος του Πολίτη», χωρίς, δυστυχώς, και πάλι αποτέλεσμα. Επίσης, με Πόρισμα που τέθηκε υπόψη των Υπουργών Περιβάλλοντος & Ενέργειας και Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων τον Νοέμβριο του 2017, ο Συνήγορος του Πολίτη έθεσε και πάλι το ζήτημα του υφιστάμενου νομοθετικού κενού στη χορήγηση επαγγελματικών δικαιωμάτων στους πτυχιούχους Τ.Ε.Ι. των Σχολών Τεχνολογικών Εφαρμογών, ζητώντας να μεριμνήσουν για την αντιμετώπισή του.

σης. Στις αναπτύξεις που ακολουθούν, παρουσιάζονται οι πλέον χαρακτηριστικές σχετικές περιπτώσεις που έχουν απασχολήσει τον Συνήγορο του Πολίτη και, συγκεκριμένα, οι περιπτώσεις των Ψυκτικών, αποφοίτων τεχνικών/επαγγελματικών σχολών που σήμερα δεν λειτουργούν, των Τεχνιτών περιποίησης χεριών και ποδιών, αποφοίτων Κέντρων Διά Βίου Μάθησης, και των Μηχανικών Εμπορικού Ναυτικού Γ΄ Τάξης, αποφοίτων των Σχολών Εμπορικού Ναυτικού.

1. Ψυκτικοί, απόφοιτοι τεχνικών/επαγγελματικών σχολών

α) Θεσμικό Πλαίσιο

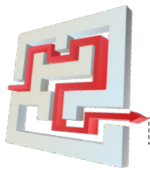
Έως το 2001, τα ζητήματα της αδειοδότησης των τεχνικών επαγγελμάτων ρυθμίζονταν από τον ν.6422/1934¹⁶⁵ και τα διατάγματα που είχαν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότησή του. Όπως επανειλημμένως είχε διαπιστώσει ο Συνήγορος του Πολίτη¹⁶⁶, το εν λόγω νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο ήταν σε πολλά σημεία παρωχημένο και δεν ανταποκρινόταν στις σύγχρονες ανάγκες της οικονομίας και της διοίκησης. Στη συνέχεια, με τις διατάξεις του ν.3982/2011¹⁶⁷, επιχειρήθηκε η δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας στο χώρο των τεχνικών επαγγελμάτων, της βιομηχανίας, των μεταποιητικών δραστηριοτήτων και των βιομηχανικών περιοχών, μέσω της εξάλειψης των διοικητικών βαρών, της μείωσης των γραφειοκρατικών επιβαρύνσεων που υφίσταντο οι επιχειρηματίες και της απλοποίησης των σχετικών διαδικασιών.

Ακολουθως, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ.4 του άρθρου 4 του ως

165. Βλ. τον ν.6422/1934 «Περί ασκήσεως του επαγγέλματος του Μηχανολόγου, του Ηλεκτρολόγου και του Μηχανολόγου-Ηλεκτρολόγου Μηχανικού, ως και του Ναυπηγού».

166. Το εν λόγω ζήτημα είχε τεθεί υπόψη της Διεύθυνσης Υποστήριξης Βιομηχανιών της Γεν. Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης με το με αρ. πρωτ. 3997.08.2.4/22.10.2008 έγγραφο της Αρχής, υπόψη του Υπουργού Ανάπτυξης με το με αρ. πρωτ. 9612.08.2.2/9.12.2008 έγγραφο της Αρχής και υπόψη της Υπουργού Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με το με αρ. πρωτ. 19756/ 2010 Πόρισμα του Συνηγόρου του Πολίτη. Με τα ως άνω έγγραφα ο Συνήγορος του Πολίτη είχε, μεταξύ άλλων, ζητήσει την κωδικοποίηση και τον εκσυγχρονισμό του σχετικού θεσμικού πλαισίου.

167. Βλ. τον ν.3982/2011 «Απλοποίηση της αδειοδότησης τεχνικών επαγγελματικών και μεταποιητικών δραστηριοτήτων και επιχειρηματικών πάρκων και άλλες διατάξεις» (Α΄ 143).

άνω νόμου εκδόθηκαν, μεταξύ άλλων, τα προεδρικά διατάγματα 112/2012¹⁶⁸, 113/2012¹⁶⁹, 114/2012¹⁷⁰, 115/2012¹⁷¹ 1/2013¹⁷² και 108/2013¹⁷³, με τα οποία ρυθμίστηκαν τα ζητήματα της άσκησης σειράς επαγγελματικών δραστηριοτήτων (ενδεικτικά: υδραυλικών εγκαταστάσεων, χειρισμού μηχανημάτων τεχνικών έργων, εγκαταστάσεων καύσης υγρών και αερίων καυσίμων, μηχανολογικών εγκαταστάσεων σε βιομηχανίες, ψυκτικών εγκαταστάσεων και ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων). Ειδικότερα, με τα εν λόγω διατάγματα ορίσθηκαν οι επαγγελματικές δραστηριότητες που μπορούν να ασκούνται από τον κάτοχο κάθε επαγγελματικής άδειας, τα απαιτούμενα προσόντα και οι απαιτού-

-
168. Βλ. το π.δ. 112/2012 «Καθορισμός ειδικοτήτων και βαθμίδων επαγγελματικών προσόντων για την επαγγελματική δραστηριότητα της κατασκευής, συντήρησης και επισκευής υδραυλικών εγκαταστάσεων και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής από φυσικά πρόσωπα» (Α' 197).
169. Βλ. το π.δ. 113/2012 «Καθορισμός ειδικοτήτων για την επαγγελματική δραστηριότητα του χειρισμού μηχανημάτων τεχνικών έργων, καθορισμός κριτηρίων για την κατάταξη των μηχανημάτων σε ειδικότητες και ομάδες, καθορισμός επαγγελματικών προσόντων και προϋποθέσεων για την άσκηση της επαγγελματικής αυτής δραστηριότητας από φυσικά πρόσωπα και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 198).
170. Βλ. το π.δ. 114/2012 «Καθορισμός ειδικοτήτων και βαθμίδων επαγγελματικών προσόντων για την επαγγελματική δραστηριότητα της κατασκευής, συντήρησης, επισκευής και επιτήρησης της λειτουργίας των εγκαταστάσεων καύσης υγρών και αερίων καυσίμων για την παραγωγή ζεστού νερού, καθορισμός επαγγελματικών προσόντων και προϋποθέσεων για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής από φυσικά πρόσωπα και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 199).
171. Βλ. το π.δ. 115/2012 Καθορισμός ειδικοτήτων και βαθμίδων για τις επαγγελματικές δραστηριότητες: (α) της εκτέλεσης, συντήρησης, επισκευής και επιτήρησης της λειτουργίας μηχανολογικών εγκαταστάσεων σε βιομηχανίες και άλλες μονάδες, (β) του χειρισμού και της επιτήρησης ατμολεβήτων και (γ) της εκτέλεσης τεχνικού έργου και της παροχής τεχνικής υπηρεσίας για εργασίες ηλεκτροσυγκόλλησης και οξυγονοκόλλησης, καθορισμός επαγγελματικών προσόντων και προϋποθέσεων για την άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών από φυσικά πρόσωπα και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 200).
172. Βλ. το π.δ. 1/2013 «Καθορισμός βαθμίδων επαγγελματικών προσόντων για την επαγγελματική δραστηριότητα της εκτέλεσης συντήρησης, επισκευής και επιτήρησης της λειτουργίας ψυκτικών εγκαταστάσεων και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής από φυσικά πρόσωπα» (Α' 3).
173. Βλ. το π.δ. 108/2013 «Καθορισμός ειδικοτήτων και βαθμίδων επαγγελματικών προσόντων για την επαγγελματική δραστηριότητα της εκτέλεσης, συντήρησης, επισκευής και λειτουργίας ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων και προϋποθέσεις για την άσκηση της δραστηριότητας αυτής από φυσικά πρόσωπα» (Α' 141).

μενες άδειες για την άσκηση της κάθε επαγγελματικής δραστηριότητας, η διάρκεια ισχύος τους, οι προϋποθέσεις ανανέωσης της κάθε άδειας, η αντιστοίχιση των αδειών που υφίσταντο κατά την έκδοση του ν.3982/2011 (παλαιές άδειες) με τις επαγγελματικές άδειες που θα εξεδίδοντο βάσει των ως άνω προεδρικών διαταγμάτων (νέες άδειες), οι σχετικοί όροι και προϋποθέσεις, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

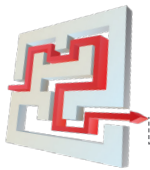
Ωστόσο, προβλήματα δημιουργήθηκαν σε κατόχους «παλαιών» αδειών της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης της ειδικότητας «ψυκτικός», καθώς είτε τα πτυχία τους δεν περιλήφθηκαν στις διατάξεις του σχετικού π.δ 1/2013, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η χορήγηση σε αυτούς των νέων αδειών, ελλείψει των οποίων δεν νομιμοποιούνται να ασκήσουν την επαγγελματική δραστηριότητα που ασκούσαν επί σειρά ετών, είτε τους χορηγήθηκαν επαγγελματικά δικαιώματα που υπολείπονται αυτών που είχαν εξασφαλίσει βάσει του προισχύσαντος ρυθμιστικού πλαισίου.

β) Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη

Κάτοχος πτυχίου - αναγνωρισμένης Σχολής ως ισότιμης προς Μέση Τεχνική Επαγγελματική Σχολή Μηχανολογικού Τομέα στην κατεύθυνση «Ψυκτικών Εγκαταστάσεων» του ν.576/1977¹⁷⁴, ενεγράφη το έτος 1987 στο «Βιβλίο των Πτυχιούχων Μέσων Τεχνικών Σχολών ειδικότητας Μηχανολόγου» της Διεύθυνσης Ορυκτού Πλούτου και Βιομηχανίας της τέως Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, εξασφαλίζοντας τα επαγγελματικά δικαιώματα που προβλέπονταν στις διατάξεις του β.δ. της 24ης Νοεμβρίου 1953¹⁷⁵. Μετά τη θέση σε ισχύ των διατάξεων του π.δ.1/2013, ο ενδιαφερόμενος απευθύνθηκε σε Διεύθυνση Ανάπτυξης Πε-

174. Βλ. τον ν.576/1977 «Περί οργάνωσης και διοικήσεως της Μέσης και Ανωτέρας Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαιδύσεως» (Α' 102).

175. Βλ. το β.δ. της 24ης Νοεμβρίου 1953 «Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως του από 16.3.1950 Β. Διατάγματος «περί διαιρέσεως, κατατάξεως και απογραφής των Μηχανολογικών Εγκαταστάσεων, περί αδειών εκπονήσεως μελετών Μηχανολογικών Εγκαταστάσεων, επιβλέψεως εκτελέσεως και επιβλέψεως της λειτουργίας αυτών» (Α' 346), σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου ο εν λόγω επαγγελματίας είχε τα εξής επαγγελματικά δικαιώματα: «1. Επίβλεψη λειτουργίας και συντήρησης απλών μηχανολογικών εγκαταστάσεων ΙΙΙ βαθμίδας με συνολική ισχύ 80-150 hp και αξία μηχανολογικού εξοπλισμού από 800.000-1.500.000 δρχ. και εκπόνηση μελετών απλών μηχανολογικών εγκαταστάσεων έως 25 hp. 2. Εκπόνηση μελετών απλών μηχανολογικών εγκαταστάσεων ΙΙ βαθμίδας με συνολική ισχύ 25 hp και αξία μηχανολογικού εξοπλισμού 500.000 δρχ.

ριφερειακής Ενότητας, ζητώντας τη χορήγηση «Βεβαίωσης Αναγγελίας Τεχνίτη Ψυκτικού». Όπως, όμως, ενημερώθηκε προφορικά, το αίτημά του δεν μπορούσε να ικανοποιηθεί καθώς ο τίτλος σπουδών του δεν περιλαμβάνονταν μεταξύ των τίτλων σπουδών που το εν λόγω π.δ. ορίζει για την εξασφάλιση της απαιτούμενης άδειας, με παρεπόμενη συνέπεια να μην νομιμοποιείται στην άσκηση επαγγελματικών δραστηριοτήτων τις οποίες ασκούσε επί σειρά ετών.

Επίσης, άλλος κάτοχος πτυχίου Μηχανολογικού Κλάδου της ειδικότητας «Ψυκτικός» των Σχολών Μαθητείας του Ο.Α.Ε.Δ. του ν.1346/1983¹⁷⁶, εγγράφη στο «Βιβλίο των Πτυχιούχων Μέσων Τεχνικών Σχολών ειδικότητας Μηχανολόγου», εξασφαλίζοντας τα επαγγελματικά δικαιώματα που προέβλεπε το ως άνω βασιλικό διάταγμα. Μετά τη θέση σε ισχύ των διατάξεων του π.δ.1/2013, ο προαναφερόμενος κατέστη κάτοχος «Βεβαίωσης Αναγγελίας Τεχνίτη Ψυκτικού», η οποία, ωστόσο, εξασφαλίζει επαγγελματικά δικαιώματα που υπολείπονται των επαγγελματικών δικαιωμάτων που ο ενδιαφερόμενος είχε εξασφαλίσει βάσει του βασιλικού διατάγματος.

Αμφότεροι ζήτησαν τη συνδρομή του Συνηγόρου του Πολίτη, προκειμένου να αντιμετωπισθούν τα ως άνω προβλήματά τους. Κατόπιν έρευνας των ως άνω περιπτώσεων προέκυψαν τα ακόλουθα:

Έως τη θέση σε ισχύ των διατάξεων του π.δ.1/2013, οι κάτοχοι τίτλου σπουδών Μέσων Τεχνικών Σχολών του Μηχανολογικού Τομέα των νόμων 576/1977 και 1346/1983 της ειδικότητας «Ψυκτικών Εγκαταστάσεων» και της ειδικότητας «Ψυκτικός», είχαν αποκτήσει το δικαίωμα, κατόπιν εγγραφής τους στα Βιβλία των Πτυχιούχων Μέσων Τεχνικών Σχολών του Μηχανολογικού Τομέα, να ασκούν επαγγελματικές δραστηριότητες σε μηχανολογικές εγκαταστάσεις, εν προκειμένω ψυκτικές εγκαταστάσεις, εντός των ορίων που ορίζονταν από τις εφαρμοστέες σχετικές διατάξεις.

Ακολούθως, με τις διατάξεις του π.δ.87/1996¹⁷⁷ ρυθμίστηκε κατά πρώτον η άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας «Ψυκτικός», και η χορήγηση επαγγελματικών αδειών για την άσκηση της συγκεκριμένης επαγγελματικής δρα-

176. Βλ. τον ν.1346/1983 «Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της Εργατικής Νομοθεσίας και ρύθμιση διαφόρων θεμάτων» (Α' 46).

177. Βλ. το π.δ.87/1996 «Εκτέλεση, συντήρηση και επισκευή ψυκτικών εγκαταστάσεων (ψυκροστασιών) και μηχανημάτων παραγωγής ψύχους, καθορισμός των προσόντων και έκδοση επαγγελματικών αδειών για τους εργαζόμενους στις σχετικές εργασίες» (Α' 72).

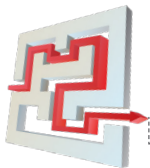
στηριότητας. Σημειώνεται, ότι στην παρ. 1 του άρθρου 6 του π.δ.87/1996 οριζόταν ότι, από την έναρξη ισχύος του εν λόγω προεδρικού διατάγματος, στην εκτέλεση εργασιών εγκατάστασης, συντήρησης και επισκευής ψυκτικών εγκαταστάσεων, επιτρέπεται να εργάζονται μόνο κάτοχοι επαγγελματικής άδειας που εκδίδεται με βάση τις διατάξεις του. Πλην όμως, οι προαναφερθέντες και, όπως προέκυψε από τη σχετική έρευνα, και άλλοι ενδιαφερόμενοι, ουδέποτε κατέστησαν κάτοχοι επαγγελματικών αδειών του π.δ.87/1996 για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας του «ψυκτικού», βασιζόμενοι στη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 11 του εν λόγω προεδρικού διατάγματος, η οποία όριζε ότι οι επαγγελματικές άδειες που έχουν χορηγηθεί ή οι πράξεις εφαρμογής στα Μητρώα των Μέσων Τεχνικών σχολών που παρέχουν δικαιώματα εκπόνησης, υπεύθυνης επίβλεψης της λειτουργίας, συντήρησης ψυκτικών εγκαταστάσεων, εξακολουθούν να ισχύουν ως έχουν.

Μετά τη θέση σε ισχύ των διατάξεων του π.δ. 1/2013, δόθηκε η δυνατότητα στους κατόχους επαγγελματικών αδειών του π.δ.87/1996 να τις αντιστοιχίσουν με τις άδειες του νεότερου διατάγματος, εξασφαλίζοντας έτσι τα επαγγελματικά δικαιώματα του π.δ. 1/2013. Ωστόσο, όσοι δεν είχαν καταστεί κάτοχοι αδειών του π.δ. 87/1996, αποκλείστηκαν των επαγγελματικών δικαιωμάτων που είχαν εξασφαλίσει επί σειρά ετών, χωρίς μάλιστα να δικαιούνται έστω και μειωμένων επαγγελματικών δικαιωμάτων, βάσει του π.δ. 1/2013, στις περιπτώσεις που ο τίτλος σπουδών τους δεν περιλαμβάνονταν μεταξύ των τίτλων που απαιτούνται για την εξασφάλιση των επαγγελματικών αδειών του π.δ.1/2013.

Κατόπιν τούτων, ο Συνήγορος του Πολίτη πρότεινε την τροποποίηση του π.δ.1/2013, προκειμένου να περιληφθούν σε αυτό οι τίτλοι σπουδών, βάσει των οποίων οι κάτοχοί τους ασκούσαν επί σειρά ετών, κατ' εφαρμογήν του προγενέστερου νομικού πλαισίου, το επάγγελμα του ψυκτικού. Περαιτέρω, πρότεινε να μελετηθεί η δυνατότητα να διατηρήσουν οι κάτοχοι των παλαιών επαγγελματικών αδειών τα επαγγελματικά δικαιώματα που είχαν εξασφαλίζει βάσει του προγενέστερου νομικού καθεστώτος.

Την 1.4.2019, δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ο ν. 4605/2019¹⁷⁸, με τις διατάξεις του άρθρου 16 του οποίου παρέχεται η δυνατό-

178. Βλ. ν.4605/2019 «Εναρμόνιση της ελληνικής νομοθεσίας με την Οδηγία (ΕΕ) 2016/943 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 8ης Ιουνίου 2016 σχετικά με την προστασία της τεχνονγνωσίας και των επιχειρηματικών πληροφοριών που δεν έχουν αποκαλυφθεί (εμπορικό απόρρητο) από την παράνομη απόκτηση, χρήση και αποκάλυψή τους

τητα να αποκτήσουν επαγγελματική άδεια του π.δ. 1/2013 οι κάτοχοι πτυχίου το οποίο δεν περιλαμβάνονταν στις διατάξεις του π.δ. 1/2013, όπως οι κάτοχοι πτυχίου Μέσης Τεχνικής Επαγγελματικής Σχολής αναγνωρισμένης ως ισότιμης προς Μέση Τεχνική Επαγγελματική Σχολή Μηχανολογικού Τομέα στην κατεύθυνση «Ψυκτικών Εγκαταστάσεων του ν. 576/1977.

2. Τεχνίτες περιποίησης χεριών και ποδιών, απόφοιτοι Κέντρων δια Βίου Μάθησης

α) Θεσμικό πλαίσιο

Με τον ν.3879/2010¹⁷⁹ η ελληνική Πολιτεία θεσμοθέτησε την έννοια της διά βίου μάθησης, εκσυγχρονίζοντας, με τον τρόπο αυτό, το θεσμικό πλαίσιο της παρεχόμενης εκπαίδευσης και διαχωρίζοντας τις έννοιες αλλά και τους φορείς παροχής της τυπικής εκπαίδευσης (Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο, Πανεπιστήμιο) από την αρχική επαγγελματική κατάρτιση και τη συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση που παρέχεται από τους φορείς της δια βίου μάθησης.

Σε ό,τι αφορά την αδειοδότηση της ειδικότητας «Τεχνίτης περιποίησης χεριών και ποδιών», σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του εδ.γ' της παρ.2 του άρθρου 42 του ν.4386/2016¹⁸⁰, οι κάτοχοι τίτλου σπουδών των Κέντρων

(ΕΕΛ 157 της 15.6.2016) - Μέτρα για την επιτάχυνση του έργου του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και άλλες διατάξεις» (Β' 1075)

179. Βλ. τον ν.3879/2010 «Ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης και λοιπές διατάξεις» (Α' 163).

180. Βλ. τον ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83). Στις διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 42 του εν λόγω νόμου ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «[γ]ια την άσκηση των επαγγελματιών του κομμωτή-κουρέα και τεχνίτη περιποίησης χεριών-ποδιών απαιτείται η κατοχή ενός από τους κατωτέρω τίτλους εκπαίδευσης και κατάρτισης: 1. Για Κομμωτή-Κουρέα (...) 2. Για Τεχνίτη περιποίησης χεριών και ποδιών (...). γ) Βεβαίωση επάρκειας του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. μετά από παρακολούθηση προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον εξακοσίων (600) ωρών σε πιστοποιημένο Κέντρο Δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.), συμβατό με το εκάστοτε ισχύον επαγγελματικό περίγραμμα και το οποίο συνοδεύεται από αποδεδειγμένη προϋπηρεσία είκοσι τεσσάρων (24) μηνών στο οικείο επάγγελμα, η οποία αποκτήθηκε πριν ή μετά από την αποφοίτηση ή και κατά τη διάρκεια της φοίτησης, και πιστοποίηση από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.. Επιτρέπεται η συμμετοχή στις παραπάνω εξετάσεις πιστοποίησης στους μη έχοντες τίτλο σπουδών εμπειροτεχνίτες, οι οποίοι έως τις 31.12.2017 θα έχουν προϋπηρεσία τριών (3) ετών και άνω ή εννιάκοσια (900) ημερομίσθια, με εξαρτημένη ή

δια Βίου Μάθησης (Κ.Δ.Β.Μ.), συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης¹⁸¹ της εν λόγω ειδικότητας δικαιούνται να εξασφαλίσουν άδεια άσκησης των επαγγελματιών της ειδικότητας «κομμωτής-κουρέας» και της ειδικότητας «τεχνίτης περιποίησης χεριών και ποδιών», εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) είναι κάτοχοι τίτλου πιστοποιημένου Κ.Δ.Β.Μ., ο οποίος τους έχει απονεμηθεί κατόπιν ολοκλήρωσης προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης διάρκειας εξακοσίων (600) ωρών, συμβατού με το εκάστοτε ισχύον επαγγελματικό περίγραμμα
- β) διαθέτουν αποδεδειγμένη προϋπηρεσία διάρκειας είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, ανεξαρτήτως του χρόνου που αυτή αποκτήθηκε και
- γ) έχουν συμμετάσχει επιτυχώς σε εξετάσεις πιστοποίησης, οι οποίες διενεργούνται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.).

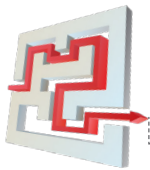
β) Η παρέμβαση του Συνηγόρου του Πολίτη

Κάτοχοι τίτλου Κ.Δ.Β.Μ. της ειδικότητας «Αισθητική Άκρων και Ποδολογίας» με προϋπηρεσία είκοσι τεσσάρων (24) μηνών, ζήτησαν τη συνδρομή του Συνηγόρου του Πολίτη, προκειμένου να πραγματοποιηθούν από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. οι απαιτούμενες εξετάσεις πιστοποίησης, ώστε να εξασφαλίσουν βεβαίωση επάρκειας για την άσκηση του επαγγέλματος της ειδικότητάς τους. Κατόπιν σχετικής έρευνας του Συνηγόρου του Πολίτη και ύστερα από συνεργασία με τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., προέκυψε ότι οι απαιτούμενες εξετάσεις πιστοποίησης δεν μπορούν να διενεργηθούν για τους ακόλουθους λόγους:

- α) Δεν υφίσταται πιστοποιημένο Επαγγελματικό Περίγραμμα για τον τεχνίτη περιποίησης χεριών-ποδιών, καθώς εκκρεμεί η χορήγηση απάντησης από τις τριτοβάθμιες αντιπροσωπευτικές οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομέ-

μη εργασία, σε κομμωτήριο ή κουρείο ή προσκομίζουν πιστοποιητικό προϋπηρεσίας από Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

181. Σύμφωνα με την παρ.7 του άρθρου 2 του ν. 3879/2010, ως συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση ορίζεται η κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού που συμπληρώνει, εκσυγχρονίζει ή και αναβαθμίζει γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες, οι οποίες αποκτήθηκαν από τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ή της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ή μη τυπικής εκπαίδευσης ή από επαγγελματική εμπειρία με στόχο την ένταξη ή επανένταξη στην αγορά εργασίας, τη διασφάλιση της εργασίας και την επαγγελματική και προσωπική ανάπτυξη.

νων που υπογράφουν την Ειδική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (Ε.Σ.Σ.Ε.), προς τις οποίες έχει απευθυνθεί ο Οργανισμός, ζητώντας την ανάπτυξη και υποβολή προτάσεων σχετικά με την ανάπτυξη του Επαγγελματικού Περιγράμματος του Τεχνίτη Περιποίησης χεριών και ποδιών.

- β) Δεν υφίσταται Κοινή Απόφαση των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (πλέον Παιδείας και Θρησκευμάτων) και Οικονομικών, με την οποία να ρυθμίζονται οι απαιτούμενες λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων της παρ.2 του άρθρου 42 του ν. 4386/2016, όπως ισχύει, όπως, ενδεικτικά, η διαδικασία ελέγχου της συμβατότητας του προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης που παρακολούθησαν οι ενδιαφερόμενοι με το θεσπισμένο επαγγελματικό περίγραμμα, τα αρμόδια όργανα ελέγχου για τη διαπίστωση της συμβατότητας, οι απαιτούμενες αποζημιώσεις κ.λπ.
- γ) Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. έχει προβεί στη σύνταξη σχεδίου Κ.Υ.Α. με θέμα «Σύστημα Εξετάσεων Πιστοποίησης Συνεχιζόμενης Επαγγελματικής Κατάρτισης των Κομμωτών-Κουρέων και των Τεχνιτών Περιποίησης Χεριών και Ποδιών, σύμφωνα με τη διάταξη της περίπτωσης ζ' της παραγράφου 2 και της περίπτωσης γ' της παραγράφου 3 του άρθρου 239 του Ν. 4281/2014», στην οποία περιλαμβάνονται οι απαιτούμενες λεπτομέρειες διενέργειας των εξετάσεων. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνονται οι προϋποθέσεις συμμετοχής των ενδιαφερομένων στις εξετάσεις, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά συμμετοχής, ο αρμόδιος φορέας για τη διενέργεια των εξετάσεων, που προτείνεται να είναι η Κεντρική Εξεταστική Επιτροπή Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Κ.Ε.Ε.Π.Ε.Κ.), η διαδικασία των εξετάσεων, τα θέματα των εξετάσεων, η οργανωτική δομή, ο τύπος των χορηγουμένων τίτλων και βεβαιώσεων, καθώς και το ύψος και ο τρόπος καταβολής των απαιτούμενων παραβόλων για τη συμμετοχή στις εξετάσεις. Το εν λόγω σχέδιο Κ.Υ.Α. παραμένει σε εκκρεμότητα στο Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

Κατόπιν τούτων, ο Συνήγορος του Πολίτη με έγγραφο που απηύθυνε προς το Γραφείο του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, ζήτησε την ανάληψη της απαιτούμενης νομοθετικής πρωτοβουλίας για την ρύθμιση των ως άνω ζητημάτων, καθώς, λόγω μη έκδοσης της προβλεπόμενης Κ.Υ.Α., οι διατάξεις του εδ.γ' της παρ.2 του άρθρου 42 του ν.4386/2016 κατέστησαν ανεφάρμοστες.

Την 7.6.2019, με καθυστέρηση τριών (3) ετών, δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με αριθμό 2146, τεύχος Β', η Κοινή Απόφαση των

Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών με αριθμό Κ1/87231/31.5.2019 «Σύστημα πιστοποίησης επαγγελματικής επάρκειας Κομμωτών-Κουρέων και Τεχνιτών Περιποίησης Χεριών και Ποδιών», με την οποία θεσπίζεται διαδικασία διενέργειας των εξετάσεων και ρυθμίζονται όλες οι απαιτούμενες λεπτομέρειες καθώς και όλα τα σχετικά ζητήματα για την πιστοποίηση της επάρκειας των ενδιαφερομένων για την άσκηση των επαγγελμάτων «Κομμωτής-Κουρέας» και «Τεχνίτης Περιποίησης Χεριών και Ποδιών».

Τέλος, σημειώνεται ότι τον Ιούνιο του τρέχοντος έτους αναρτήθηκε στον ιστότοπο του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. ανακοίνωση, με την οποία καλούνται οι κάτοχοι βεβαίωσης παρακολούθησης προγράμματος συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης διάρκειας τουλάχιστον εξακοσίων (600) ωρών από αδειοδοτημένο Κ.Δ.Β.Μ. της ειδικότητας «κομμωτής κουρέας», να υποβάλουν τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στην εν λόγω ανακοίνωση, προκειμένου να συμμετέχουν σε εξετάσεις, οι οποίες πρόκειται να διενεργηθούν τον Σεπτέμβριο. Εκτιμάται, ότι συντόμως θα ακολουθήσει σχετική ανακοίνωση διενέργειας εξετάσεων και για την ειδικότητα «Τεχνίτης Περιποίησης Χεριών και Ποδιών».

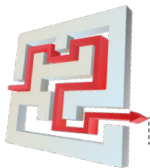
3. Μηχανικοί Εμπορικού Ναυτικού Γ΄ Τάξης, απόφοιτοι Σχολών Εμπορικού Ναυτικού

α) Θεσμικό πλαίσιο

Τα ζητήματα της εκπαίδευσης και της έκδοσης πιστοποιητικών ικανότητας των ναυτικών διέπονται καταρχήν από τη Διεθνή Σύμβαση του 1978 για τα πρότυπα εκπαίδευσης, έκδοσης πιστοποιητικών και τήρησης φυλακών των ναυτικών, η οποία κυρώθηκε με τον ν.1314/1983¹⁸². Περαιτέρω, οι ισχύουσες ειδικότερες διατάξεις, οι οποίες διέπουν την αναγνώριση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των κατόχων διπλωμάτων των σχολών του Εμπορικού Ναυτικού (Ε.Ν.), περιέχονται στο π.δ.141/2014¹⁸³.

182. Βλ. τον ν.1314/1983 «Για την κύρωση της διεθνούς σύμβασης “για πρότυπα εκπαίδευσης, έκδοσης πιστοποιητικών και τήρησης φυλακών των ναυτικών 1978»» (Α΄ 2), όπως τροποποιήθηκε με πλήθος προεδρικών διαταγμάτων και ισχύει. Για τις τροποποιήσεις του ως άνω νόμου, βλ. τα προεδρικά διατάγματα 132/1997 (Α΄ 116), 268/1999 (Α΄ 220), 125/2004 (Α΄ 94), 243/2004 (Α΄ 223), 241/2006 (Α΄ 252), 109/2008 (Α΄ 168) και 79/2012 (Α΄ 137).

183. Βλ. το π.δ.141/2014 «Προϋποθέσεις απόκτησης αποδεικτικών ναυτικής ικανότητας και

Ειδικά σε ό,τι αφορά την περίπτωση των Μηχανικών Ε.Ν. Γ΄ Τάξης, η οποία απασχόλησε τον Συνήγορο του Πολίτη, κρίσιμες είναι οι διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 37 του ως άνω προεδρικού διατάγματος¹⁸⁴, από τις οποίες προκύπτει ότι τα διπλώματα Μηχανικών μηχανών ατμού και εσωτερικής καύσης Γ΄ τάξης του Ε.Ν. έπαυσαν να χορηγούνται από την έναρξη ισχύος του, οι δε κάτοχοι των διπλωμάτων αυτών διατηρούσαν τα σχετικά δικαιώματα υπηρεσίας έως την 31η Δεκεμβρίου 2016, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούντο οι προϋποθέσεις της περιοδικής (ανά πενταετία) θεώρησης των αποδεικτικών ναυτικής ικανότητας των Αξιωματικών του Ε.Ν. που προβλέπονται στο άρθρο 27 του ίδιου προεδρικού διατάγματος.

β) Η παρέμβαση του Συνηγούρου του Πολίτη

Ο Συνήγορος του Πολίτη έγινε αποδέκτης αναφορών Μηχανικών Ε.Ν. Γ΄ Τάξης, αποφοίτων Σχολών Ε.Ν.¹⁸⁵, οι οποίοι υποστήριζαν ότι έρχονται αντιμέτωποι με την άρνηση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτι-

δικαιώματα υπηρεσίας στα πλοία και άλλες διατάξεις – Αντικατάσταση Προεδρικού Διατάγματος 243/1998» (Α΄ 232).

184. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 37 του π.δ.141/2014, όπως το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε με την παρ.1 του άρθρου 10 του π.δ.54/2016 «Προϋποθέσεις απόκτησης αποδεικτικών ναυτικής ικανότητας - Τροποποίηση Προεδρικού Διατάγματος 141/2014 (Α΄ 232)» (Α΄ 88), «[δ]ιπλώματα μηχανικών Α, Β, Γ τάξης Ε.Ν. μηχανών ατμού και μηχανικών Α,Β,Γ τάξης Ε.Ν. μηχανών εσωτερικής καύσης, καθώς και πτυχία αρχιθερμαστών και λιπαντών και άδειες θερμαστών- χειριστών μηχανής δεν θα χορηγούνται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος π.δ.. Οι κάτοχοι των εν λόγω πτυχίων και αδειών εξακολουθούν να διατηρούν τα σε αυτά χορηγούμενα δικαιώματα υπηρεσίας, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 27, μέχρι 31.12.2016. Υποψήφιοι προς απόκτηση διπλώματος σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 2 του π.δ. 243/1998, κάτοχοι των αναφερομένων σε αυτήν πτυχίων Α.Ε.Ι και Τ.Ε.Ι., εφόσον έχουν θαλάσσια υπηρεσία έξι και δώδεκα μηνών αντίστοιχα, κατευθυνόμενης εκπαίδευσης με ειδικότητα μηχανής σε μηχανοστάσια πλοίων που κινούνται με μηχανές ισχύος πάνω από 450 KW, δύνανται να αποκτήσουν δίπλωμα Μηχανικού Γ΄ τάξεως Ε.Ν. το αργότερο μέχρι 31-12-2016, και μετά από επιτυχή αποφοίτηση από το αντίστοιχο τμήμα εκπαίδευσης του Κ.Ε.Σ.Ε.Ν. Τα αυτά ισχύουν και για τους κατόχους πτυχίου Ηλεκτρολόγου Μηχανικού ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης Τεχνολογικού Τομέα».

185. Πρόκειται για τις παλαιότερες παραγωγικές σχολές ανωτέρας βαθμίδας του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και τις Ακαδημίες Εμπορικού Ναυτικού (Α.Ε.Ν.). Στον Συνήγορο του Πολίτη υπεβλήθη και αναφορά Μηχανικού Ε.Ν. Γ΄ Τάξης, αποφοίτου Ναυτικού Λυκείου.

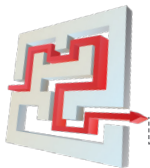
κής Πολιτικής¹⁸⁶ να ανανεώσει τα διπλώματά τους. Σημειώνεται ότι η εν λόγω ανανέωση είναι απαραίτητη, προκειμένου οι ενδιαφερόμενοι να μπορούν να συνεχίσουν να εργάζονται νομίμως. Συγκεκριμένα, στις αναφορές τους οι αναφερόμενοι υποστήριζαν ότι Τμήμα της ως άνω Διεύθυνσης, αφενός, αρνήθηκε να προβεί στις αναγκαίες ενέργειες για την ανανέωση των διπλωμάτων τους και, αφετέρου, τους παρέπεμπε να λάβουν πρόσθετη σχετική επιμόρφωση¹⁸⁷. Μετά την επιτυχή παρακολούθηση επιμορφωτικών προγραμμάτων, οι ενδιαφερόμενοι μετέβησαν και πάλι στην υπηρεσία, από την οποία ενημερώθηκαν ότι η ανανέωση των διπλωμάτων τους δεν ήταν δυνατή, διότι υφίσταται κενό στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο και, ως εκ τούτου, απαιτείται σχετική ρυθμιστική πρωτοβουλία.

Ακολούθως, ο Συνήγορος του Πολίτη απέστειλε έγγραφα προς την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, στα οποία, μετά από την παράθεση των σχετικών διατάξεων του κείμενου θεσμικού πλαισίου, επεσήμανε ότι η, με βάση τα ανωτέρω, έλλειψη ρητής πρόβλεψης στις διατάξεις του κείμενου θεσμικού πλαισίου αναφορικά με τη δυνατότητα των ενδιαφερόμενων να ανανεώσουν τα διπλώματά τους για το χρονικό διάστημα πέραν της τασσόμενης καταληκτικής ημερομηνίας, με τήρηση σύμφωνων προς τις διεθνείς υποχρεώσεις της Χώρας ουσιαστικών και διαδικαστικών προϋποθέσεων, προφανώς θέτει αυτούς σε ιδιαίτερως δυσχερή θέση, καθώς, υπό την παρούσα, ιδίως, κοινωνικοοικονομική συγκυρία, δεν είναι σε θέση να ασκήσουν νομίμως το επάγγελμά τους ήδη από την 1η Ιανουαρίου 2017¹⁸⁸.

186. Πρόκειται για τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ναυτικών, η οποία υπάγεται στο Αρχηγείο του Λιμενικού Σώματος – Ελληνικής Ακτοφυλακής [Κλάδος Β΄ (Ναυτιλίας)].

187. Όπως, ιδίως, σεμινάρια σωστικών και πυροσβεστικών μέσων στην Α.Ε.Ν. Ασπροπύργου και συνεχούς ικανότητας Μηχανικών και προσαρμογής γνώσεων Μηχανικών Γ΄ Τάξης στο Κέντρο Επιμόρφωσης Στελεχών Ε.Ν. (Κ.Ε.Σ.Ε.Ν.).

188. Επιπροσθέτως, με τα εν λόγω έγγραφα, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε ενημέρωση από την υπηρεσία και σχετικά με: α) το ζήτημα της παροχής έγκαιρης και πλήρους πληροφόρησης προς τους προσερχόμενους να ανανεώσουν τα διπλώματά τους Μηχανικούς Ε.Ν., και, ειδικότερα, σε ό,τι αφορά στη διαπίστωση του διαπιστωθέντος κενού στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τις συνέπειές του, β) την – μνημονευόμενη στις σχετικές αναφορές – παραπομπή/ προφορική υπόδειξη των αρμόδιων υπαλλήλων προς τους προαναφερθέντες, με βάση την οποία οι τελευταίοι λαμβάνουν την απαιτούμενη για την ανανέωση του διπλώματός τους πρόσθετη εκπαίδευση και γ) την άποψη και τον τυχόν σχεδιασμό του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής αναφορικά με τη σχετική τροποποίηση του κείμενου κανονιστικού πλαισίου.

Στη συνέχεια, η Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ναυτικών του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής απέστειλε στην Ανεξάρτητη Αρχή απαντητικά έγγραφα, με τα οποία, μετά από εκτενή παράθεση των διατάξεων των οικείων διεθνών συνθηκών που έχει κυρώσει η Χώρα, καθώς και του κείμενου εθνικού θεσμικού πλαισίου, επισημάνθηκε η δυνατότητα που παρείχαν οι σχετικές διατάξεις αναφορικά με την αντικατάσταση των διπλωμάτων των ενδιαφερόμενων έως τις 31/12/2016 και η αδυναμία της αντικατάστασής τους από 1/1/2017 και εφεξής. Επίσης, διατυπώθηκε η θέση ότι η τα περί παραπομπής/υπόδειξης της αρμόδιας υπηρεσίας προς τους ενδιαφερόμενους για την παρακολούθηση πρόσθετης επιμόρφωσης είναι αναληθή, εκτός εάν οι τελευταίοι δεν έδωσαν τις απαιτούμενες επεξηγήσεις. Τέλος, επισημάνθηκε ότι η υπηρεσία εξετάζει τη δυνατότητα τροποποίησης του κείμενου κανονιστικού πλαισίου, ώστε να καταστεί δυνατή η αντικατάσταση των διπλωμάτων των ενδιαφερομένων, μετά από συγκεκριμένη εκπαίδευση¹⁸⁹.

Κατόπιν τούτων, αναμένονται οι ενέργειες του αρμόδιου Υπουργείου, προκειμένου το ζήτημα να επιλυθεί.

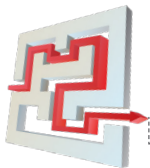
189. Η ίδια θέση διατυπώθηκε από την υπηρεσία και για τον Μηχανικό Γ΄ Τάξης, απόφοιτο Ναυτικού Λυκείου, με την επισήμανση ότι η περίπτωση αυτή παρουσιάζει πρόσθετες ιδιαιτερότητες, οι οποίες δεν εξειδικεύθηκαν περαιτέρω.

Επίλογος

Η πρόσφατη έξοδος της Ελλάδας από το καθεστώς των προγραμμάτων οικονομικής στήριξης συνιστά κομβικό σημείο για τη μελλοντική οικονομική και κοινωνική εξέλιξη της χώρας μέσα σε ένα ευμετάβλητο περιφερειακό και διεθνές περιβάλλον. Αφήνοντας πίσω τα κακώς κείμενα του παρελθόντος, η δημιουργία ενός σταθερού και μακρόπνοου αναπτυξιακού μοντέλου αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ανάκαμψη του ιδιωτικού και τον εκσυγχρονισμό του δημόσιου τομέα. Σε αυτό το πλαίσιο, η παρούσα συγκυρία πρέπει να αποτελέσει, μεταξύ άλλων, την απαρχή της χάραξης και εφαρμογής μιας νέας πολιτικής στην αγορά εργασίας που θα επιτρέπει την αποτελεσματική και δίκαιη αξιοποίηση του συνόλου του υπάρχοντος εργατικού και επιστημονικού δυναμικού, χωρίς αποκλεισμούς και ανάλογα με τις δεξιότητές του καθενός.

Όπως κατέστη σαφές από τις αναπτύξεις που προηγήθηκαν, για τον σκοπό αυτό απαιτούνται παρεμβάσεις στα πεδία των επιμέρους θεματικών της παρούσας έκθεσης. Συγκεκριμένα, με δεδομένο ότι η χώρα μας διαθέτει ποιοτικό ανθρώπινο κεφάλαιο με τίτλους σπουδών που αποκτήθηκαν από αλλοδαπά εκπαιδευτικά ιδρύματα, αδήριτη είναι, καταρχάς, η ανάγκη της θεσμικής και λειτουργικής βελτίωσης των συστημάτων ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης των εν λόγω τίτλων, με γνώμονα την απρόσκοπτη ένταξη των κατόχων τους στην εγχώρια αγορά εργασίας. Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά το καθεστώς χορήγησης επαγγελματικών δικαιωμάτων, κρίσιμη είναι η κάλυψη των κενών του σχετικού θεσμικού πλαισίου, αλλά και η επίλυση ερμηνευτικών προβλημάτων που γεννούν οι ισχύουσες διατάξεις. Οι προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για συγκεκριμένες και στοχευμένες παρεμβάσεις, με στόχο τη βελτίωση των υφιστάμενων συστημάτων και του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου έχουν ήδη αναπτυχθεί στα σχετικά κεφάλαια της παρούσας.

Με την ευκαιρία αυτού του επιλόγου, θεωρούμε χρήσιμη την παράθεση των προβληματισμών μας και τη διατύπωση προτάσεων για μια συνολική αναμόρφωση του πλαισίου της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης των αλλοδαπών τίτλων σπουδών, αποσκοπώντας στην έναρξη ενός ευρύτερου σχετικού διαλόγου. Βασικός στόχος μιας νέας ρηξικέλευθης πολιτικής στο εν λόγω πεδίο πρέπει να είναι η ανάπτυξη ενός μοντέλου αναγνώρισης και αξιοποίησης των προσόντων των κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών, το οποίο θα χαρακτηρίζεται από εξωστρέφεια και θα παρέχει ίσες ευκαιρίες, ώστε οι κάτοχοι

αλλοδαπών τίτλων σπουδών να αξιοποιούνται στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό στην εγχώρια αγορά εργασίας, καθώς οι υφιστάμενες στρεβλώσεις έχουν συντελέσει στον αποκλεισμό για μεγάλα χρονικά διαστήματα από την αγορά εργασίας ατόμων με αυξημένα προσόντα, με επιπτώσεις στην παραγωγικότητα και την ανάπτυξη.

Σε αυτό το πλαίσιο, ακολουθεί η παράθεση μιας σειράς βασικών παραδοχών και προτάσεων προς συζήτηση.

■ **Η ανάγκη για μια συνολική αναμόρφωση του πλαισίου της ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης των αλλοδαπών τίτλων σπουδών**

Τα υφιστάμενα συστήματα επαγγελματικής και ακαδημαϊκής αναγνώρισης των αλλοδαπών τίτλων σπουδών παρουσιάζουν σημαντικά προβλήματα στη λειτουργία τους. Η εμπειρία του Συνηγόρου του Πολίτη από τη διερεύνηση σχετικών αναφορών πολιτών οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η συνολική αναμόρφωση των εν λόγω συστημάτων αποτελεί επιτακτική ανάγκη. Περαιτέρω, με δεδομένο ότι μια συνολική αναμόρφωση προϋποθέτει, αφενός, ενδελεχή συγκριτική μελέτη των αντίστοιχων συστημάτων των προηγμένων χωρών του εξωτερικού και, αφετέρου, εκτεταμένη ανοικτή δημόσια διαβούλευση, προτείνεται, στο μεσοδιάστημα, να ληφθούν άμεσα μέτρα, με στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας των αρμόδιων εθνικών φορέων, κυρίως του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. και του Σ.Α.Ε.Π., κατά την μεταβατική περίοδο. Επίσης, σκόπιμο είναι να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να αποφευχθούν από το Α.Τ.Ε.Ε.Ν. και τα Ν.Π.Δ.Δ. στα οποία έχει ανατεθεί η αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών, των προβλημάτων που χαρακτήρισαν το Σ.Α.Ε.Π., καθ' όλη τη διάρκεια της λειτουργίας του. Οι σχετικές προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη έχουν ήδη αναπτυχθεί στα οικεία κεφάλαια της παρούσας που προηγήθηκαν.

■ **Το πλαίσιο της προτεινόμενης αναμόρφωσης**

Οι αλλοδαποί τίτλοι σπουδών που ενδιαφέρουν εν προκειμένω προέρχονται:

- α) από τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τις χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία) και την Ελβετία και
- β) από τρίτες χώρες.

Όπως είναι προφανές, αναφορικά με τους τίτλους σπουδών που απονέμονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα των υπό α' χωρών, οι όποιες μελλοντικές παρεμ-

βάσεις του εθνικού νομοθέτη πρέπει να είναι συμβατές προς τα σχετικώς προβλεπόμενα από την κείμενη ενωσιακή νομοθεσία.

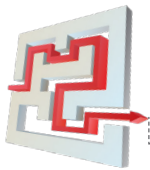
Ειδικότερα, η αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων, βάσει τίτλων σπουδών που απονέμονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα των υπό α' χωρών, ρυθμίζεται από τις διατάξεις της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ, η οποία αφορά στα νομοθετικώς ρυθμιζόμενα επαγγέλματα και έχει ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη με το π.δ.38/2010. Για τους τίτλους σπουδών που απονέμονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα τρίτων χωρών, ο εθνικός νομοθέτης είναι ελεύθερος να ρυθμίσει το καθεστώς της επαγγελματικής αναγνώρισής τους, ενώ για εκείνους που απονέμονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα των υπό α' χωρών και αφορούν τα μη νομοθετικώς ρυθμιζόμενα επαγγέλματα, ο εθνικός νομοθέτης δεν μπορεί να θεσπίσει περιορισμούς στην άσκηση των οικείων επαγγελμάτων στην Ελλάδα κατά παράβαση των σχετικών διατάξεων της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για το λόγο αυτό, με το π.δ.38/2010 θεσπίστηκε το καθεστώς αναγνώρισης της «επαγγελματικής ισοδυναμίας» των εν λόγω τίτλων σπουδών, το οποίο, ωστόσο, καταργήθηκε με τις διατάξεις των άρθρου 98 του ν. 4610/2019.

Περαιτέρω, η ακαδημαϊκή αναγνώριση των αλλοδαπών τίτλων σπουδών, ανεξαρτήτως του κράτους που χορήγησε τον τίτλο (κράτος μέλος Ε.Ε./ τρίτη χώρα), ρυθμίζεται καταρχήν από την εθνική νομοθεσία, με την επισήμανση ότι η Ελλάδα δεσμεύεται από τους στόχους του άρθρου 165 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹⁹⁰ και συμμετέχει στη διαδικασία που προβλέπεται στη Δήλωση της Bologna της 19ης Ιουνίου 1999 (κοινή δήλωση των Ευρωπαίων Υπουργών Παιδείας).

■ **Ενιαίος φορέας επαγγελματικής και ακαδημαϊκής αναγνώρισης των αλλοδαπών τίτλων σπουδών**

Με στόχο την καταπολέμηση του κατακερματισμού των σχετικών αρμοδιοτήτων, την αντιμετώπιση των χρόνιων προβλημάτων που παρουσιάζονται στις διαδικασίες επαγγελματικής και ακαδημαϊκής αναγνώρισης των αλλοδαπών τίτλων σπουδών, αλλά και για την καλύτερη αξιοποίηση της συσσωρευμένης από τους υφιστάμενους εθνικούς φορείς εμπειρίας, προτείνεται η θέσπιση ενός ενιαίου δημόσιου φορέα επαγγελματικής και ακαδημαϊκής αναγνώρισης των αλλοδα-

190. Για την ενοποιημένη απόδοση των εν λόγω Συνθηκών, βλ. ΕΕ C 326/01/2012.

νών τίτλων σπουδών¹⁹¹, κατά το πρότυπο των National Academic Recognition and Information Centers (N.A.R.I.C.)¹⁹², στον οποίο θα ανατεθεί η άσκηση των αρμοδιοτήτων όλων των φορέων που έχουν ορισθεί ως αρμόδιοι για την αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών, δηλαδή του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.¹⁹³, ως αρμόδιου φορέα για την ακαδημαϊκή αναγνώριση, του Σ.Α.Ε.Π. ως αρμόδιου μεταβατικού φορέα για την αναγνώριση της επαγγελματικής ισοδυναμίας, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 99 του ν. 4610/2019, του Α.Τ.Ε.Ε.Ν. ως αρμόδιου φορέα για την αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων στις περιπτώσεις που οι οικείες επαγγελματικές οργανώσεις δεν είναι οργανωμένες ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, και των επαγγελματικών φορέων που είναι οργανωμένοι ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου. Επίσης, σκόπιμο είναι να εξετασθεί το ενδεχόμενο ανάθεσης στον ενιαίο φορέα και της αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων για την άσκηση των επαγγελμάτων που εμπίπτουν στο καθεστώς της αυτόματης αναγνώρισης (του ιατρού, του οδοντίατρου, του κτηνιάτρου, του φαρμακοποιού, του νοσηλευτή αρμόδιου για γενική φροντίδα, της μαίας και του αρχιτέκτονα), καθώς και του δικηγόρου. Τέλος, πρέπει να εξετασθεί ιδιαίτερα η περίπτωση κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών, οι οποίοι στερούνται επαγγελματικών προσόντων ή κατόχων αλλοδαπών τίτλων ειδικοτήτων που δεν οδηγούν σε νομοθετικά ρυθμιζόμενα επαγγέλματα, οι οποίοι έχουν αποκλειστεί από την αγορά εργασίας μετά τη θέση σε ισχύ των διατάξεων του ν. 4610/2019.

191. Παρόλο που η πρόσβαση στην αγορά εργασίας αποτελεί κατεξοχήν αποστολή του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ο προτεινόμενος ενιαίος δημόσιος φορέας, λόγω της ειδικότερης φύσης των αρμοδιοτήτων του, κρίνεται σκόπιμο να εποπτεύεται από το Υπουργείο Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, όπως, άλλωστε, και οι υφιστάμενοι φορείς (Σ.Α.Ε.Π., Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.).

192. Σημειώνεται ότι, παρόλο που στον τίτλο των N.A.R.I.C. δεν περιέχεται ρητώς η έννοια της επαγγελματικής αναγνώρισης της Οδηγίας 2005/36/EK, εντούτοις, μετά από μια πρώτη έρευνα στο πλαίσιο σύνταξης της παρούσας, διαπιστώθηκε ότι η βασική αποστολή των εν λόγω φορέων σε ευρωπαϊκό επίπεδο αφορά τόσο στην ακαδημαϊκή αναγνώριση όσο και στην αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων.

193. Μπορεί να εξετασθεί και το ενδεχόμενο στον εν λόγω ενιαίο φορέα να μεταφερθούν και οι αρμοδιότητες επαγγελματικής αναγνώρισης αλλοδαπών τίτλων σπουδών τεχνικής και επαγγελματικής δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες, κατά τον παρόντα χρόνο, ασκούνται από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.) [βλ. άρθρο 14 του ν.4115/2013 (Α' 24)].

Η ορθολογική διάρθρωση και κατανομή αρμοδιοτήτων¹⁹⁴, καθώς και η επαρκής στελέχωση ενός τέτοιου φορέα με έμπειρο προσωπικό, αποτελούν εξέγ-γυα για την αποτελεσματική λειτουργία του, δεδομένου ότι οι υπέρμετρες καθυστερήσεις που παρατηρούνται σήμερα στη λειτουργία του Σ.Α.Ε.Π. και του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. συνιστούν ιδιαίτερα σημαντικό εμπόδιο στην πρόσβαση στην εγκώρια αγορά εργασίας για τους κατόχους αλλοδαπών τίτλων σπουδών.

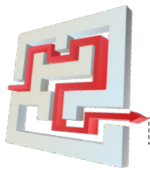
Η πρόταση αυτή δεν έρχεται σε αντίθεση με τα προβλεπόμενα στην Οδηγία 2005/36/ΕΚ, εφόσον εάν υιοθετηθεί, ο ενιαίος φορέας θα αποτελέσει και το εθνικό μέτρο εφαρμογής της Οδηγίας. Άλλωστε, από τη συγκριτική μελέτη των αντίστοιχων φορέων των υπόλοιπων κρατών μελών καταδεικνύεται ότι, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, οι φορείς αυτοί έχουν αρμοδιότητες τόσο ακαδημαϊκής όσο και επαγγελματικής αναγνώρισης¹⁹⁵ και είναι είτε δημόσιοι εποπτευόμενοι φορείς είτε δημόσιες υπηρεσίες υπαγόμενες σε Υπουργεία, με την εξαίρεση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Λετονίας, όπου οι οικείοι φορείς είναι ιδιωτικοί.

■ **Επαγγελματική αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών στα νομοθετικώς ρυθμιζόμενα επαγγέλματα**

Κάτοχοι τίτλων σπουδών, απονεμηθέντων από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν στην Ελλάδα νομοθετικώς ρυθμιζό-

194. Για παράδειγμα, στον ενιαίο φορέα επαγγελματικής και ακαδημαϊκής αναγνώρισης των αλλοδαπών τίτλων σπουδών θα μπορούσαν να υπαχθούν και οι αρμοδιότητες των καθεστώτων α) αυτόματης αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων που πιστοποιούνται με επαγγελματική εμπειρία για ορισμένες βιομηχανικές, εμπορικές και βιοτεχνικές δραστηριότητες και β) αυτόματης αναγνώρισης των επαγγελματικών προσόντων για το επάγγελμα του ιατρού, του οδοντιάτρου, του κτηνιάτρου, του φαρμακοποιού, του νοσηλεύτη, αρμόδιου για γενική φροντίδα, της μαίας και του αρχιτέκτονα της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ, οι οποίες ασκούνται από τις αρμόδιες Διευθύνσεις των Περιφερειών. Περαιτέρω, σε αυτόν μπορεί να ανατεθεί και η αρμοδιότητα της αναγνώρισης των προσόντων των προσφύγων που δεν μπορούν να τεκμηριωθούν πλήρως, βάσει του άρθρου 7 της Συνθήκης της Λισαβόνας.

195. Σε ό,τι αφορά την επαγγελματική αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών, οι περισσότεροι Ν.Α.Ρ.Ι.Κ. προβαίνουν σε αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων βάσει των σχετικών διατάξεων της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ, καθώς και σε αναγνώριση των προσόντων των προσφύγων που δεν μπορούν να τεκμηριωθούν πλήρως, βάσει του άρθρου 7 της Συνθήκης της Λισαβόνας. Ειδικά για την ακαδημαϊκή αναγνώριση των αλλοδαπών τίτλων σπουδών, σημειώνεται ότι, όπως προκύπτει από σχετικό ενδεικτικό πίνακα, ο οποίος είναι αναρτημένος στη διαδικτυακή τοποθεσία του Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π. (www.doatp.gr), σύστημα ανάλογο με αυτό, που εφαρμόζεται στη χώρα μας, προβλέπεται σε 7 κράτη (Αυστρία, Βουλγαρία, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Ισπανία).

μενο επάγγελμα¹⁹⁶, μπορούν να προβούν σε αναγνώριση των επαγγελματικών τους προσόντων, εφόσον, εκτός από τον αλλοδαπό τίτλο σπουδών, έχουν, επιπροσθέτως, αποκτήσει και επαγγελματικά προσόντα στο κράτος απονομής του τίτλου σπουδών.

Οι προαναφερόμενοι κάτοχοι αλλοδαπών τίτλων, είχαν επίσης τη δυνατότητα αναγνώρισης της επαγγελματικής ισοδυναμίας των τίτλων τους, βάσει των διατάξεων του π.δ. 38/2010. Η προαναφερόμενη δυνατότητα εφαρμοζόταν στην περίπτωση κατόχου τίτλου ο οποίος δεν έχει αποκτήσει επαγγελματικά προσόντα στο κράτος απονομής του τίτλου ή στην περίπτωση που ο οικείος τίτλος οδηγεί σε επάγγελμα μη νομοθετικά ρυθμιζόμενο στην Ελλάδα. Η δυνατότητα αυτή καταργήθηκε με τις διατάξεις του ν. 4610/2019, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 7.5.2019, χωρίς ωστόσο να έχει προβλεφθεί οποιοσδήποτε άλλος μηχανισμός αναγνώρισης αυτών των αλλοδαπών τίτλων σπουδών, γεγονός που εκτιμάται ότι θα δημιουργήσει ιδιαίτερα προβλήματα, τόσο στους ίδιους τους ενδιαφερόμενους όσο ενδεχομένως και στη Χώρα, για παραβίαση διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, καθώς τίτλοι σπουδών που έχουν απονεμηθεί από ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα άλλων κρατών μελών δεν θα μπορούν να θεωρηθούν ως προσόν για την κατάληψη θέσης στον δημόσιο τομέα αλλά ενδεχομένως και στον ιδιωτικό τομέα.

Αναφορικά με τους τίτλους σπουδών που απονέμονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα τρίτων χωρών και οδηγούν στην άσκηση επαγγελμάτων, τα οποία ρυθμίζονται νομοθετικά στη χώρα μας, η μόνη προσφερόμενη σήμερα διαδικασία αναγνώρισης είναι η ακαδημαϊκή αναγνώριση των τίτλων αυτών υπό τις προϋποθέσεις του ν.3328/2005. Προτείνεται να υπάρξει εθνική νομοθετική ρύθμιση, ώστε οι κάτοχοί τους να μπορούν να προβαίνουν σε επαγγελματική

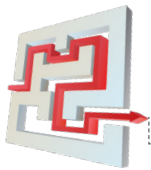
196. Στην Ελλάδα τα επαγγέλματα που ρυθμίζονται νομοθετικά ανέρχονται σε 153, αριθμός ο οποίος είναι κάτω από τον αντίστοιχο μέσο όρο των κρατών, στα οποία τυχάνει εφαρμογής η Οδηγία 2005/36/EK (198,97). Συγκεκριμένα, τα νομοθετικώς ρυθμιζόμενα επαγγέλματα στα ως άνω κράτη έχουν ως εξής: Αυστρία 218, Βέλγιο 132, Βουλγαρία 109, Κροατία 261, Κύπρος 114, Τσεχία 368, Δανία 158, Εσθονία 99, Φινλανδία 141, Γαλλία 258, Γερμανία 149, Ουγγαρία 543, Ισλανδία 171, Ιρλανδία 188, Ιταλία 181, Λετονία 261, Λιχτενστάιν 174, Λιθουανία 77, Λουξεμβούργο 105, Μάλτα 119, Ολλανδία 133, Νορβηγία 184, Πολωνία 350, Πορτογαλία 239, Ρουμανία 239, Σλοβακία 312, Σλοβενία 264, Ισπανία 185, Σουηδία 89, Ελβετία 177, Ηνωμένο Βασίλειο 216. Τα ανωτέρω στοιχεία αντλήθηκαν από την ιστοσελίδα <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/regprof/index.cf>.

αναγνώριση των τίτλων τους από τον ενιαίο φορέα, με τον εθνικό νομοθέτη να έχει την ευχέρεια θέσπισης ειδικότερων κριτηρίων εξέτασης των αιτήσεων, προκειμένου να εκδίδονται πράξεις αναγνώρισης με δεσμευτικό χαρακτήρα. Η υλοποίηση της ανωτέρω πρότασης θα έχει ως αποτέλεσμα οι κάτοχοι των εν λόγω τίτλων σπουδών να εξασφαλίζουν τη δυνατότητα επαγγελματικής αναγνώρισής τους, με βάση ειδικά προς τούτο κριτήρια, έχοντας, ωστόσο σε κάθε περίπτωση την ευχέρεια, να προβαίνουν και σε ακαδημαϊκή αναγνώριση, βάσει αμιγώς ακαδημαϊκών κριτηρίων, εφόσον επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους σε ελληνικά ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

■ **Επαγγελματική αναγνώριση αλλοδαπών τίτλων σπουδών στα μη νομοθετικώς ρυθμιζόμενα επαγγέλματα**

Αναφορικά με τους τίτλους σπουδών που απονέμονται από εκπαιδευτικά ιδρύματα κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των χωρών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και την Ελβετία, και οι οποίοι οδηγούν στην άσκηση μη νομοθετικώς ρυθμιζόμενων επαγγελμάτων, υπενθυμίζεται ότι μετά την κατάργηση του καθεστώτος της αναγνώρισης της επαγγελματικής ισοδυναμίας, οι τίτλοι αυτοί στερούνται της δυνατότητας αναγνώρισης, εφόσον η εφαρμογή του καθεστώτος αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων αφορά μόνον σε επαγγέλματα που είναι νομοθετικά ρυθμιζόμενα στην Ελλάδα. Επίσης, οι εν λόγω τίτλοι στερούνται της δυνατότητας ακαδημαϊκής αναγνώρισης, στην περίπτωση που οι σπουδές είναι τριετούς διάρκειας καθώς και στην περίπτωση που έχουν πραγματοποιηθεί στην Ελλάδα σε συνεργαζόμενο εκπαιδευτικό ίδρυμα με αλλοδαπό ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Παρεπόμενη συνέπεια των ανωτέρω, είναι οι τίτλοι αυτοί να μην μπορούν να αξιοποιηθούν ιδίως όσον αφορά στην κατάληψη θέσης στον δημόσιο τομέα, εφόσον προϋπόθεση σε πολλές περιπτώσεις είναι η κατοχή ακαδημαϊκά αναγνωρισμένου τίτλου, αποκλειστικά από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., όπως ενδεικτικά στις περιπτώσεις κατάληψης θέσης ειδικού εκπαιδευτικού και ειδικού βοηθητικού προσωπικού, ή η κατοχή απόφασης αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, στο πλαίσιο της λειτουργίας του προτεινόμενου ενιαίου φορέα επαγγελματικής και ακαδημαϊκής αναγνώρισης, θα μπορούσε να εξετασθεί το ενδεχόμενο, στις περιπτώσεις που αποφασισθεί να μην επανέλθει το καθεστώς της επαγγελματικής ισοδυναμίας, να ενταχθεί στις αρμοδιότητες του εν λόγω φορέα η έκδοση πράξεων οι οποίες θα έχουν συμβουλευτικό – και όχι δεσμευτικό – χαρακτήρα, με τις οποίες θα πιστοποιείται η

γνησιότητα του αλλοδαπού τίτλου σπουδών, οι γνώσεις που αυτός πιστοποιεί και το επίπεδο του Ευρωπαϊκού πλαισίου προσόντων στο οποίο αυτός εντάσσεται. Οι εν λόγω πράξεις προτείνεται να εκδίδονται εντός εύλογης αποκλειστικής προθεσμίας, είτε μετά από αίτηση των κατόχων των εν λόγω τίτλων σπουδών είτε των εργοδοτών που ενδιαφέρονται να τους προσλάβουν.

■ Η ακαδημαϊκή αναγνώριση των αλλοδαπών τίτλων σπουδών

Ειδικά σε ό,τι αφορά την ακαδημαϊκή αναγνώριση των αλλοδαπών τίτλων σπουδών, σκόπιμο είναι να εξετασθεί το ενδεχόμενο να προσφεύγουν στη διαδικασία αυτή κυρίως όσοι επιθυμούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους στην Ελλάδα. Με τον τρόπο αυτό, ο βασικός ρόλος ενός νέου ενιαίου φορέα επαγγελματικής και ακαδημαϊκής αναγνώρισης θα καταστεί εκ των πραγμάτων η επαγγελματική αναγνώριση των αλλοδαπών τίτλων σπουδών, μέσω μιας ευέλικτης και διαφανούς διαδικασίας, με έμφαση στις ανάγκες της εγχώριας αγοράς εργασίας και τον επαναπατρισμό των κατόχων αλλοδαπών τίτλων σπουδών που επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν επαγγελματικά στην Ελλάδα.

Ιδιαίτερο βάρος πρέπει να δοθεί στην εφαρμογή των προβλέψεων της Δήλωσης της Bologna της 19ης Ιουνίου 1999, όπως, ιδίως, στη μεταφορά πιστωτικών μονάδων, βάσει του οικείου ευρωπαϊκού συστήματος¹⁹⁷, από ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα σε άλλο, αντικείμενο το οποίο χρήζει σοβαρής μελέτης και περαιτέρω συζήτησης, ούτως ώστε ο εθνικός φορέας αναγνώρισης αλλοδαπών τίτλων σπουδών να μην υστερεί στο επίπεδο τόσο των προσφερόμενων υπηρεσιών όσο και της εύρυθμης συνεργασίας με τους αντίστοιχους φορείς των άλλων ευρωπαϊκών κρατών.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι πράξεις ακαδημαϊκής αναγνώρισης του προτεινόμενου ενιαίου φορέα πρέπει, αφενός, να συνιστούν βεβαιώσεις επί της γνησιότητας του εξεταζόμενου τίτλου σπουδών με δεσμευτικό χαρακτήρα και, αφετέρου, να περιέχουν επαρκή στοιχεία σχετικά με τα ακαδημαϊκά χαρακτηριστικά του, όπως ενδεικτικά οι πιστωτικές μονάδες του αλλοδαπού τίτλου σπουδών και η βαθμολογική αντιστοιχία του προς την ελληνική δεκάβαθμη κλίμακα.

Ευελπιστούμε ότι το περιεχόμενο της παρούσας ειδικής έκθεσης και, ιδίως, οι προτάσεις του Συνηγόρου του Πολίτη για τη βελτίωση του συστήματος ακαδημαϊκής και επαγγελματικής αναγνώρισης των αλλοδαπών τίτλων σπουδών και

197. *European Credit Transfer and Accumulation System - ECTS*

της χορήγησης επαγγελματικών δικαιωμάτων, θα αποτελέσουν τη βάση για ένα γόνιμο δημόσιο διάλογο, με τη συμμετοχή των αρμόδιων κυβερνητικών και πολιτικών φορέων, καθώς και των εκπροσώπων της ακαδημαϊκής κοινότητας, της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και της κοινωνίας των πολιτών, συμβάλλοντας στην άμβλυνση των υφιστάμενων δυσχερειών στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας και στη δημιουργία ενός νέου μοντέλου αναγνώρισης και αξιοποίησης των προσόντων του εργατικού και επιστημονικού δυναμικού της χώρας.

Χαλκοκονδύλη 17, Τ.Κ. 104 32 Αθήνα

Τηλ.: 213 1306 600

Fax.: 213 1306 800, 210 7292 129

e-mail: press@synigoros.gr • www.synigoros.gr

ISBN: 978-960-6762-14-7